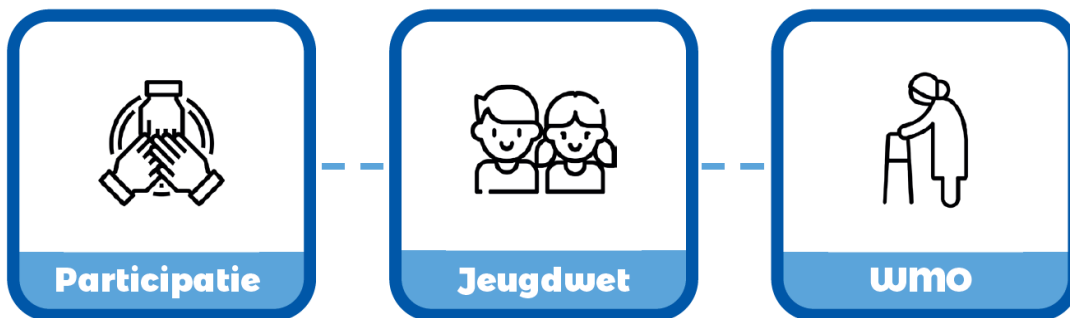

Herontwerp sociaal domein 2022-2025

Programmaplan Voorlopig standpunt

Samen verder bouwen op een evenwichtig fundament

Datum: 18 januari 2022

Projectgroep Herontwerp sociaal domein Hoogeveen

Postbus 20.000, 7900 PA Hoogeveen

Telefoon 14 0528

Fax 0528-191325

Email info@hoogeveen.nl

Internet www.hoogeveen.nl

Inhoud

Vooraf.....	4
1. Samenvatting.....	5
2. Inleiding	6
2.1. Leeswijzer	6
2.2. Aanleiding	6
2.3. Huidig beleid: toekomstvisie 2018.....	7
2.4. Interactief proces om te komen tot dit programmaplan.....	7
2.5. Afbakening sociaal domein	8
2.6. Drie opgaven	8
2.7. Vervanging van beleidsnota's.....	9
2.8. Prioritaire groepen sociaal domein	9
2.9. Wat is er aan de hand?	10
3. Ambitie en leidende principes	13
3.1. Ambitie: iedereen doet mee.....	13
3.2. Leidende principes.....	14
4. Wat zijn de belangrijkste thema's en keuzes?.....	18
4.1. De kapstok voor de uitvoering van dit plan.....	18
3 opgaven	18
1 ambitie.....	18
7 leidende principes	18
5 thema's	18
Uitvoering.....	18
4.2. Thema's samengevat	19
4.3. Thema 1: Sociale basis, doen wat werkt!	20
4.4. Thema 2: Maatwerkvoorzieningen als vangnet	25
4.5. Thema 3: de gemeentelijke toegang: enkelvoudig waar het kan, integraal waar nodig	27
4.6. Thema 4: Monitoring en sturing: vinger aan de pols	29
4.7. Thema 5: Samenwerking: efficiënt en effectief	31
5. Risico's en kansen.....	35
6. Financiële vertaling	37
7. Aanbevelingen.....	39
7.1. Blijvende aandacht bij andere beleidsvelden voor 'meedoen'	39
7.2. Verder versterken professionaliteit binnen de gemeente.....	40
BIJLAGEN	41
Bijlage 1: Begrippenlijst.....	41
Bijlage 2: Nota van participatie project herontwerp sociaal domein	42
Bijlage 3: Landelijke ontwikkelingen.....	43

Bijlage 4: Sociale opgave Hoogeveen	44
Bijlage 5a: Toelichting op Quickscan Nulmeting	45
Bijlage 5b. Quickscan nulmeting sociaal domein Hoogeveen (Trendbureau Drenthe) .	46
Bijlage 6: Integraal werken	47
Bijlage 7: Memo inzicht inkomsten en uitgaven sociaal domein Hoogeveen	48
Bijlage 8: Financiële vertaling programmaplan	49
Bijlage 9 Inspraaknota – ontwerp programmaplan en ambtelijke aanpassingen	50
Bijlage 10 Uitvoeringsagenda herontwerp sociaal domein.....	51

Vooraf

Dit herontwerp is het resultaat van gesprekken tussen inwoners, organisaties, gemeente en de deskundigen van Movisie. Wij zijn iedereen dankbaar voor de inbreng. In het plan komen de lessen van de praktijk samen met de inzichten van onderzoek.

De uitvoering van dit plan vraagt veel. Hoogeveen moet, samen met alle betrokkenen, de schouders eronder zetten. De gemeente neemt het voortouw.

1. Samenvatting

De gemeente Hoogeveen is sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdhulp en ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. Dat doen we als uitvoerende overheid van de wetten voor jeugdhulp, leerplicht, Wmo, participatie en schuldhulpverlening. De afgelopen jaren zien we de vraag naar zorg en ondersteuning stijgen. Dat vraagt om grip op de vraag en de kosten. Veel is afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen en landelijke wet- en regelgeving. Maar er is wel degelijk ruimte voor de gemeente om meer grip te krijgen op de effecten en uitgaven.

Beter en met minder kosten in de sociale basis

De belangrijkste kans die we zien om de ondersteuning te verbeteren en de kosten te verminderen, is gezamenlijk de sociale basis versterken. Met de sociale basis bedoelen we de verbanden waardoor iedereen kan meedoen aan de samenleving. Mensen redden zich samen met hun sociaal netwerk in hun eigen omgeving. Lukt dit niet, dan is er laagdrempelige ondersteuning dichtbij. Die laagdrempelige ondersteuning gaan we versterken door maatwerkvoorzieningen om te buigen naar preventie en algemene voorliggende voorzieningen. We gaan ook nog beter samenwerken met inwoners en partners. Daarbij staat voorop wat de inwoner nodig heeft en niet waar hij volgens de wet recht op heeft.

Naast het versterken van de sociale basis, willen we meer regie voeren op de ondersteuning van huishoudens met meerdere voorzieningen. Door de sociale basis te versterken en door meer regie te voeren bij huishoudens met meerdere voorzieningen, denken we een kostenbesparing te halen op de uitgaven in het sociaal domein.

Transformeren en kosten verminderen horen bij elkaar

Het is voor de toekomst van Hoogeveen van groot belang om het sociaal domein financieel beheersbaar te maken. Daarbij willen we zo min mogelijk kwaliteit verliezen. Het één doen we dus niet zonder het ander. We willen niet inhoudelijk transformeren zonder kostenbesparing. En we willen niet besparen op de kosten zonder inhoudelijk te transformeren.

De kapstok voor uitvoering

Dit programmaplan doet voorstellen voor keuzes en acties, die samenhangen op basis van a. drie opgaven, b. de ambitie en c. de leidende principes.

De drie opgaven zijn:

1. ondersteuning dicht bij inwoners en met meer eigen verantwoordelijkheid van inwoners organiseren
2. efficiënter en effectiever samenwerken met inwoners en partners
3. binnen het budget blijven

De ambitie is samengevat: ondersteuning voor inwoners, zodat iedereen zo zelfstandig mogelijk en samen met een sociaal netwerk kan meedoen aan de samenleving.

De zeven leidende principes variëren van 'streven naar duurzame oplossingen' tot 'centraal stellen wat de inwoner nodig heeft'.

2. Inleiding

2.1. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de aanleiding voor het herontwerp van het sociaal domein, de doelen van het programmaplan en de ontwikkelingen. Daarna benoemen we de kapstok voor het herontwerp, dat bestaat uit een ambitie en leidende principes (hoofdstuk 3) en de hoofdthema's met bijbehorende beleidskeuzes (4). Vervolgens gaan we in op risico's en kansen voor het slagen van dit plan (5). Daarna gaan we in op de financiële vertaling van het programmaplan (6). Aan het eind doen we aanvullende aanbevelingen (7). De uitvoeringsagenda is een van de bijlagen. Deze agenda laat zien met welke acties en wanneer we de hoofdthema's en beleidskeuzes gaan uitvoeren. Verder komen er in dit stuk begrippen voorbij die we in bijlage 1 nader toelichten.

2.2. Aanleiding

Op 27 augustus 2020 heeft de gemeenteraad van Hoogeveen het rapport 'Op weg naar een [Schone Lei](#) voor Hoogeveen' vastgesteld. Onderdeel van dit rapport is de opdracht¹ aan het college om te komen tot een transformatieprogramma waarmee uiterlijk in 2025 de uitgaven in het sociaal domein binnen de rijksbudgetten blijven.

Om deze opdracht op te pakken, is het college met een project herontwerp sociaal domein gestart, dat nu tot afronding komt met deze drie resultaten:

1. Het korte termijn perspectief met mogelijke taakstellingen voor 2021 (inmiddels afgerond met besluitvorming in de gemeenteraad)
2. Het lange termijn perspectief via dit programmaplan voor 2022- 2025
3. Inzicht in inkomsten en uitgaven in het sociaal domein, wat een bijlage is bij dit programmaplan en waarvan de uitkomsten worden meegewogen bij de financiële vertaling van dit programmaplan

¹ Voluit luidt deze opdracht (pag. 22 van 'Schone lei'): Het sociaal domein is een belangrijk taakveld voor de gemeente en haar inwoners. Het grootste deel van de begroting wordt besteed aan het sociaal domein. De tekorten op de beschikbare rijksbudgetten stijgen jaarlijks en dit moet worden gestopt. Hiervoor is een transformatieprogramma nodig waarbij de omslag wordt gemaakt naar een aanpak en werkwijze die erin voorziet zo snel als mogelijk, maar uiterlijk in 2025 de uitgaven in het sociaal domein niet boven de rijksbudgetten uitkomen. In de basis voor een sluitende meerjarenbegroting zijn de effecten hiervan verwerkt. De opgenomen bedragen zijn inschattingen, die echter wel in de praktijk moeten worden waargemaakt. Wij bevelen het nieuwe college van B&W aan per direct met de aanpak van deze transformatie te starten. De ideeën hierover zijn niet nieuw. Echter, de uitvoering daarvan is tot nu toe onvoldoende uit de verf gekomen.

2.3. Huidig beleid: toekomstvisie 2018

De gemeenteraad van Hoogeveen heeft in 2018 de [Toekomstvisie 'Hoogeveen en haar ambities'](#) vastgesteld. Naast de meer financiële opdracht van Schone lei vormt deze toekomstvisie het inhoudelijk kader voor dit programmaplan, met name de 'visie sociaal' daarin. Deze is samengevat (pag. 17 Toekomstvisie):

- We blijven inzetten op de thema's meedoen, talentontwikkeling en leefbaarheid
- Iedereen doet mee geldt als randvoorwaarde
- Bij ondersteuning, gezondheid en zorg zetten we nog meer in op preventie
- De sociaaleconomische tweedeling gaan we tegen, met speciale aandacht voor 'armoede en schulden' en 'onderwijs'
- Bij de uitvoering leggen we meer de nadruk op samen en op netwerkvorming

Andere beleidskaders tot dusver staan genoemd in de 'Quickscan Nulmeting Sociaal Domein Hoogeveen' (bijlage 5).

2.4. Interactief proces om te komen tot dit programmaplan

Om te komen tot een herontwerp van het sociaal domein is het belangrijk om ideeën en informatie op te halen. Dit hebben we gedaan door mensen de gelegenheid te geven mee te denken in onze opgaven. Het gaat hier om inwoners, de gemeenteraad, zorgaanbieders, partnerorganisaties, belanghebbenden en medewerkers in de gemeentelijke organisatie. De informatie die opgehaald is verwerkt in de [nota van participatie](#). De belangrijke bevindingen zijn:

- Een duidelijke visie op het sociaal domein is nodig (waarom doen we het zo, waar kun je terecht als er wat is, enz.)
- Een brede kijk op het sociaal domein is nodig (niet per wet, inclusief normaliseren en preventie)
- Stel de inwoner centraal (vraag achter de vraag achterhalen, regie bij inwoner tenzij, het gesprek altijd met de inwoner en niet óver, enz.)
- Samenwerken (o.a. bij meer voorzieningen/hulpverlening in 1 huishouden)
- Nieuwe balans tussen vertrouwen en controle
- Minder administratieve lasten, minder regels
- Laagdrempelige toegang
- Een wijk- en dorpsgerichte aanpak: ondersteuning in je eigen omgeving
- Communicatie (inzicht in toegang en partners via een 'sociale kaart', geen dubbele intake, enz.)
- Lef, durf, creativiteit en vertrouwen (transformatie kost tijd, ruimte voor lange termijn, gemeente moet regie pakken, enz.)

We zijn iedereen die heeft meegedacht dankbaar voor alle inbreng. De punten hierboven zijn terug te vinden in dit plan en komen terug bij de uitvoering ervan.

De input van de gemeenteraad

De gemeenteraadsleden hebben begin 2021 meegedacht over het herontwerp. De raad noemde vooral de wens tot controle op effecten en kosten en hoe zich dat moet verhouden tot het vertrouwen in inwoners en organisaties. Ook zijn er zorgen geuit over de kosten van jeugdhulp. De raad heeft vervolgens in februari 2021 een motie aangenomen met 12 punten die gericht zijn op kostenbeheersing en meer gemeentelijke regie op de jeugdhulp. De punten van de motie en de reactie van het college hierop zijn verwerkt in de thema's in dit programmaplan en de uitvoeringsagenda in de bijlage.

Dit jaar heeft de gemeenteraad de taakstellingen voor het sociaal domein vastgesteld. Deze besparingen lopen door in volgende jaren. Daarbij is geconstateerd dat het moeilijk is om verder te besparen op het sociaal domein zonder offers van inwoners die het al moeilijk hebben. Het herontwerp gaat in op de mogelijkheden die er zijn om toch financiële keuzes te maken die de inhoud niet of nauwelijks schaden. We bedoelen hiermee, dat we altijd op zoek zijn naar een gezond evenwicht tussen financiële houdbaarheid en kwaliteit.

2.5. Afbakening sociaal domein

Met sociaal domein bedoelen we:

De ondersteuning die de gemeente samen met organisaties biedt aan inwoners in het kader van de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dat gebeurt in de vorm van preventie, algemene voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen gericht op kwetsbare inwoners², om te kunnen meedoen in de samenleving. Ook beleid en uitvoering van de gemeente voor sport, cultuur, gezondheid, welzijn, leefbaarheid, onderwijs en kinderopvang zien we als onderdeel van het sociaal domein.

Een toelichting op de relatie tussen sociaal domein en de laatstgenoemde beleidsvelden staat in paragraaf 4.3. Overig gemeentelijk beleid kan ondersteunend zijn aan de doelen van het sociaal domein (zie 7.1) maar zien we niet als onderdeel van wat we onder sociaal domein verstaan.

2.6. Drie opgaven

Waarom werken we een aan herontwerp en een uitvoeringsagenda voor het sociaal domein? Met andere woorden, wat zijn de opgaven van het programmaplan en de uitvoeringsagenda?

We werken aan een programmaplan met uitvoeringsagenda om een breed gedragen en samenhangende aanpak voor het herontwerp van het sociaal domein te krijgen. De keuzes die we hierin maken zijn gebaseerd op drie opgaven:

1. Inhoudelijke opgave: hulp en ondersteuning dichterbij de inwoners en met meer verantwoordelijkheid voor de inwoners en hun sociale netwerk (verder werken aan de transformatie die al is ingezet)

² Met kwetsbare inwoners bedoelen we inwoners die het voor kortere of langere tijd niet alleen redden om mee te doen in de samenleving

2. Samenwerkingsopgave: efficiënter en effectiever samenwerken rond het sociaal domein als gemeente intern en met inwoners en partners
3. Financiële opgave: structureel de uitgaven binnen de rijksmiddelen houden

Belangrijk daarbij is dat het één niet zonder het ander kan. We willen niet inhoudelijk transformeren zonder de kosten te verminderen en we willen de kosten niet verminderen zonder inhoudelijk te transformeren. Ook de samenwerkingsopgave is nauw verbonden met de twee andere opgaven.

De financiële opgave

Vanuit Schone lei en de programmabegroting 2021-2024 ligt er een taakstelling van €8,5 miljoen op het sociaal domein. Deze kostenbesparing is vooral ingegeven door het beeld dat er fors meer uitgaven zijn in het sociaal domein dan rijksinkomsten.

Inmiddels is een nadere analyse gemaakt (zie bijlage 7) van rijksinkomsten en uitgaven in het sociaal domein. Deze laat zien dat de uitgaven redelijk in balans zijn met de rijksinkomsten.

Dat betekent niet dat we geen financiële opgave voor het sociaal domein zien. Vanaf 2018 zijn er stappen gezet om de uitgaven beter onder controle te krijgen. Die stappen zijn en blijven nodig. Vanwege de flinke sociale opgave voor Hoogeveen maar ook vanwege de landelijke ontwikkelingen, zoals genoemd in paragraaf 2.9. We moeten dus scherp blijven op de kosten.

In het herontwerp sociaal domein hebben we gezocht naar de balans tussen kostenbesparing en transformatie. Transformatie in de zin van hulp en ondersteuning dicht bij de inwoners en met meer verantwoordelijkheid voor de inwoners en hun sociale netwerk. Welke besparing dit oplevert, volgt op een later moment.

2.7. Vervanging van beleidsnota's

Door de integrale opzet van het herontwerp, zijn met de vaststelling ervan geen aparte beleidsnota's voor de periode 2022-2025 meer nodig voor Welzijn, participatiewet, en Wmo³. Wel is het nodig dit programmaplan nader uit te werken in verordeningen en beleidsregels per sociale wet. Voor Jeugdhulp en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is wel een beleidsnota 2022-2025 nodig.

2.8. Prioritaire groepen sociaal domein

Kwetsbare inwoners

Voor wie hebben we vooral aandacht als het om onze taken in het sociaal domein gaat? We richten ons op kwetsbare inwoners: inwoners die om de één of andere reden voor kortere of langere tijd moeite hebben mee te doen in de samenleving. Daar kunnen problemen op diverse gebieden achter zitten.

³ Het is onze wettelijke taak om elke 4 jaar beleid vast te stellen voor Wmo, Participatie en Jeugdhulp

Inwoners met financiële problematiek

We hebben vooral aandacht voor een specifieke groep, namelijk inwoners met financiële problemen. We hebben extra aandacht voor deze groep om de volgende redenen:

- Als je te maken krijgt met armoede en schulden, zijn die problemen en de stress ervan vaak belemmeringen om goed te kunnen meedoen aan de samenleving
- Mensen met een uitkering of inkomensvoorziening op basis van de Participatiewet, hebben vaak ook problemen op andere gebieden (zie bijlage 4 Sociale opgave).
- Hoogeveen kent relatief veel mensen met een laag inkomen en een lage sociaaleconomische status (SES) (zie bijlagen 4 en 5).

Andere groepen

Naast Hoogeveeners die kampen met financiële problemen, zijn er nog andere groepen die de komende jaren extra aandacht vragen. Zo gaat achter veel jeugdhulpaanvragen echtscheidingsproblematiek schuil. Achter veel Wmo aanvragen, eenzaamheid. En bij de Participatiewet en schuldhulpverlening zien we vaak mensen die laaggeletterd zijn. Zie ook bij 4.3.

2.9. Wat is er aan de hand?

Het herontwerp begint met een analyse over hoe het er op dit moment voor staat binnen het sociaal domein en wat de sociale opgave is.

Lokaal

Wat zijn de belangrijke feiten, cijfers en ontwikkelingen in Hoogeveen?

Als gemeenschap in Hoogeveen hebben we een bovengemiddelde sociale opgave in verhouding tot het gemiddelde in Drenthe. Met onze sociale opgave bedoelen we een relatief grote en mogelijk groeiende behoefte aan ondersteuning. Hierbij baseren we ons op verschillende feiten en cijfers.

De sociale opgave van Hoogeveen is te lezen in bijlagen 4 en 5. De belangrijkste punten noemen we hieronder.

Hoogeveen kent relatief veel behoefte aan ondersteuning en hulp. Dat komt vooral door de sociaal economische samenstelling van onze bevolking. Hoogeveen heeft een relatief groot aantal inwoners met een lage sociaal economische status (SES). Indicatoren voor sociaal economische status zijn opleidingsniveau, beroep en inkomen. Hoogeveen heeft het laagste gemiddelde inkomen per inwoner in Drenthe en relatief veel inwoners met een laag of middelbaar opleidingsniveau. Mensen met een laag opleidingsniveau roken vaker, bewegen minder en eten ongezonder. In Nederland leven mensen met basisonderwijs of vmbo gemiddeld 15 jaar in minder goed ervaren gezondheid dan mensen met hbo of een universitaire opleiding.

Dat verhoogt de druk op sociaal-domeinvoorzieningen in Hoogeveen. En deze achtergrond is ook merkbaar in een relatief hoger gebruik in Hoogeveen van Zvw-zorg (Zorgverzekeringswet) en Wlz-zorg (Wet langdurige zorg).

Andere belangrijke punten in de sociale opgave zijn:

- Hoogeveen heeft in Drenthe het hoogste aandeel leerlingen met kenmerk 'minst kansrijk' (41%)
- 36% van de 15-75 jarigen in Hoogeveen heeft geen startkwalificatie (hoogste percentage in Drenthe)
- Hoogeveen staat in de top-3 in Drenthe van aantal personen met een bijstandsuitkering
- Er komt een dubbele 'vergrijzing' aan: mensen worden steeds ouder en de groep 65+ stijgt. Met name het aandeel 75+ gaat flink stijgen in Hoogeveen met als gevolg een toenemende zorgvraag, minder informele zorgverleners en minder zorgprofessionals

En verder:

- De kosten van jeugdhulp en uitvoering Wmo en Participatiewet samen zijn gestegen
- Het aantal klanten voor jeugdhulp is dalende, maar wel met hogere kosten per klant
- Hoogeveen heeft na Assen en Emmen het hoogste aandeel jongeren met jeugdhulp in Drenthe (12% van totaal aantal jongeren)
- Het aantal klanten Wmo en Participatiewet blijft ongeveer gelijk, met ongeveer gelijkblijvende kosten per klant
- Binnen de gemeente zijn er belemmeringen om integraal over de drie wetten heen samen te werken rond huishoudens, dat vraagt aandacht
- De gemeente heeft overeenkomsten met 175 jeugdhulpaanbieders, waarvan er 17 (10%) het gros van de kosten bepalen (82%)
- Inkoop en contractmanagement gaat voor jeugdhulp en Wmo in samenwerking met andere gemeenten in de regio. Voor jeugd betreft dit een vaste samenstelling. Voor Wmo betreft dit een wisselende samenstelling.
- De gemeente zet voor jeugdhulp stappen om te komen tot meer regie, zowel op hulp in huishoudens als op de verschillende verwijzers
- De gemeente heeft overeenkomsten met 99 Wmo aanbieders, waarvan er 10 (10%) het gros van de kosten bepalen (67%)
- De gemeente heeft te weinig zicht op winstmarges van aanbieders
- Hoogeveen staat in de top-3 gemeenten van Drenthe met het hoogste aantal Wmo-cliënten per 1.000 inwoners
- Hoogeveen staat in de top-3 in Drenthe qua problematische schulden (6.9% van de huishoudens in Hoogeveen)
- Hoogeveen scoort hoog op het gebruik van een sociaal-domeinvoorziening: 25% t.o.v. landelijk 20%
- Hoogeveen telt relatief veel inwoners met meer dan 3 voorzieningen t.o.v. het landelijk beeld

Landelijk

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen in het land waar we een herontwerp van het sociaal domein op baseren?

Allereerst zien we een sterke stijging van zorgkosten in het sociaal domein en in de zorg in brede zin. Deze stijging kan met ongewijzigd beleid nog sterk toenemen in de toekomst. De WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) heeft onlangs het rapport Kiezen voor houdbare zorg gepubliceerd over de toename van de zorgvraag. Als we zo doorgaan, aldus het rapport, werkt in 2060 1 op de 3 mensen in de zorg (nu 1 op 7) en betalen we 3 keer zo veel aan zorg. De WRR adviseert met name greep te krijgen op zorguitgaven en inzet op preventie.

Kunnen gemeenten effectiever en efficiënter werken aan de uitvoering van de sociale wetten dan het rijk? Het Sociaal cultureel planbureau temperde in 2020 op basis van onderzoek de verwachtingen van de decentralisaties. En het SCP kwam met adviezen met name richting het rijk.

De decentralisaties zijn destijds gepaard gegaan met een korting op budgetten in de verwachting dat gemeenten het met minder geld kunnen doen. Dat bleek tot dusver niet het geval. In de afgelopen jaren is het jeugdhulpbudget van het rijk niet toereikend geweest, zoals bureau AEF heeft onderzocht.

AEF komt ook met adviezen, zoals preventie gericht inzetten op prioritaire groepen.

Voor meer informatie over landelijke ontwikkelingen zie bijlage 3.

3. Ambitie en leidende principes

De ambitie en de leidende principes vormen de basis voor de werkwijze de komende jaren⁴. Ze zijn de kapstok voor het beleid en de uitvoering van het sociaal domein. Ze brengen samenhang binnen het sociaal domein en hebben de volgende functies:

- Voor de raad: als kaders vooraf en bij evaluaties
- Voor het college: om aan- en bij te sturen
- Voor de organisatie: als richtingwijzer voor beleid en uitvoering
- Voor raad, college en organisatie: als onderdeel van de communicatieboodschap naar inwoners en partners in het kader van verwachtingenmanagement

3.1. Ambitie: iedereen doet mee

Iedereen doet mee in Hoogeveen en iedereen heeft talent. Inwoners hebben de regie over hun eigen leven, zijn zelfredzaam met hun sociaal netwerk en helpen elkaar. Inwoners en organisaties streven naar kwaliteit van leven, naar fysieke en mentale gezondheid. Zo nodig is er formele ondersteuning. Bij formele ondersteuning kijkt de gemeente (samen met instanties) naar het huishouden met de vraag 'wat heeft u nodig?'. De gemeente ondersteunt alleen waar nodig binnen de beschikbare gemeenschapsmiddelen.

Samengevat is de ambitie voor het sociaal domein: ondersteuning voor inwoners, zodat iedereen zo zelfstandig mogelijk en samen met een sociaal netwerk kan meedoen aan de samenleving.

⁴ Een ambitie is een breed gedragen 'wenkend perspectief' om iedereen te informeren en motiveren. Een ambitie geeft antwoord op WAAROM we energie steken in het sociaal domein. Leidende principes geven richting aan beleid en uitvoering, geven antwoorden op HOE we de ambitie uit willen voeren, en helpen bij het maken van fundamentele financiële keuzes ([zie Movisie](#)).

3.2. Leidende principes

Toelichting	
1. Als gemeente zijn we onderdeel van de samenleving en werken we samen met onze inwoners en partners	We bepalen als gemeente niet zelfstandig wat er wel of niet moet gebeuren aan ondersteuning. We voeren daarover het gesprek, altijd mét inwoners (jong en oud) en partners, niet óver.
2. Afspraken vooraf, vertrouwen tijdens het proces en verantwoording achteraf (inhoud en financieel)	We maken vooraf goede afspraken met aanbieders/partners en inwoners, op hoofdlijnen of resultaten en niet op detail. We geven vertrouwen tijdens het proces aan professionals en inwoners. Met een verantwoording achteraf nemen we elkaar serieus. Zo houden we een goede balans tussen blind vertrouwen en star wantrouwen.
3. In onze dienstverlening staat centraal wat de inwoner nodig heeft	Dus niet 'waar heeft u recht op' maar 'wat heeft u nodig'. En niet werken vanuit de diverse wetten maar vanuit het probleem van en de duurzame oplossing voor de inwoner.
4. We streven naar duurzame oplossingen en zoeken deze in deze volgorde: 1. Eigen kracht 2. Omgevingskracht 3. Algemene voorliggende voorzieningen 4. Maatwerkvoorzieningen	De volgorde is van belang: 'Wat kunt u zelf en wat kan uw sociale netwerk voor u doen? Bij welke algemene voorliggende voorzieningen kunt u aanschuiven met anderen om u verder te helpen? Als dit alles niet aan de orde is, welke maatwerkvoorziening is er dan voor u?' Met duurzaam bedoelen we een positief effect ook op de langere termijn.
5. We werken vanuit het principe positieve gezondheid aan 'normaliseren'	Er zijn problemen die bij het leven horen en geen ondersteuning van instanties nodig hebben. We moeten niet altijd problematiseren maar ook normaliseren en de-medicaliseren. ' Positieve gezondheid ' is een andere manier van kijken naar gezondheid en ziekte. Daarbij staat veerkracht en 'wat kun je wel' centraal in plaats van beperking en 'wat kun je niet'.

<p>6. Bij elk huishouden waarvoor ondersteuning geldt, is duidelijk bij wie de regie ligt</p>	<p>We gaan uit van eigen regie van de inwoner. Waar nodig ondersteunen we bij eigen regie. Waar nodig nemen we de regie over. Zodra het kan schalen we weer af. Die afweging vraagt veel van de professional, steeds gericht op een duurzame oplossing voor de inwoner. Duidelijkheid over regie gaat ook over coördineren van de ondersteuning als meerdere sociaal-domeinvoorzieningen aan de orde zijn.</p>
<p>7. We blijven binnen de financiële kaders</p>	<p>We voeren onze taken uit binnen de financiële kaders die de gemeenteraad stelt.</p>

Voorbeelden bij principe 1 'Als gemeente zijn we onderdeel van de samenleving...'

Netwerk integrale zorg Hoogeveen: In Hoogeveen werken professionals van zorg en welzijn samen voor kwetsbare ouderen. Het netwerk bestaat uit huisartsen, thuiszorg, welzijnsorganisatie SWW, gemeente Hoogeveen, zorgverzekeraar Zilveren Kruis, verzorg- en verpleeginstellingen, GGZ Drenthe, Huisartsenzorg Drenthe (HZD), ziekenhuis en inwoners. Het netwerk heeft ook potentie voor andere doelgroepen.

Dorpscoöperatie Hollandscheveld: Hollandscheveld werkt samen in een coöperatie rond zorgvragen. De gemeente levert hiervoor de dorpsregisseur, die samenwerkt met een pool aan vrijwilligers. De regisseur kan zo snel schakelen rond vragen op het gebied van Wmo, Zvw (Zorgverzekeringswet) en Wlz (Wet langdurige zorg). De regisseur zet onafhankelijk de voorzieningen in.

Jong Hoogeveen werkt volgens 'de verbindende aanpak'. De Verbindende Aanpak, gebaseerd op 'social discipline window restorative practice' is de pedagogische basis onder Jong Hoogeveen. De verbindende aanpak is een manier om positieve relaties te kunnen opbouwen, onderhouden en wanneer nodig herstellen. Wanneer volwassen en kinderen leren omgaan en samenwerken met elkaar, leidt het tot minder conflicten, betere resultaten en meer plezier. De ambitie is dat iedereen die (professioneel of vrijwillig) met kinderen werkt, dit als basis voor zijn of haar handelen gebruikt. Iedereen die met kinderen werkt, krijgt de training aangeboden door trainers uit het werkveld. Er zijn inmiddels meer dan 600 mensen getraind.

De gemeente werkt samen met ingehuurde zzp-ers om mensen te begeleiden rond werk en re-integratie. Dit zijn vooral ervaringsdeskundigen. Ze worden ingezet om klanten te helpen die psychische en/of verslavingsproblemen hebben met als doel dat de klanten zelf, onder eigen regie, stappen maken.

Met een praktijkondersteuner huisarts (POH jeugd), ingezet door de gemeente, werken we inmiddels goed samen met huisartsen rond jeugdhulp. Van de mensen die bij de POH jeugd komen, kan de POH zelf 70% afhandelen zonder verwijzing naar tweedelijns jeugdhulp. Hiervoor zijn gemiddeld drie tot vijf gesprekken nodig. De wachtlijsten zijn kort. De huisarts bepaalt wie naar de POH jeugd gaat. Nog niet elke huisarts heeft een POH jeugd.

Voorbeelden bij principe 2 'Afspraken vooraf...'

Een inwoner komt bij de gemeente met zijn of haar hulpvraag. De inwoner heeft een gesprek met een consulent. Wanneer de conclusie is dat de inwoner ondersteuning nodig heeft, dan geeft de consulent een indicatie af voor bijvoorbeeld begeleiding of dagbesteding. De inwoner en de aanbieder bepalen vervolgens samen hoe ze aan hulpdoelen gaan werken. Via een zorgplan krijgt de consulent dit teruggekoppeld. De consulent zorgt voor evaluatiemomenten tijdens en na afloop van het proces.

Een ander voorbeeld is de 'Jeugdprofessional in de school' bij twee scholen van PricoH en twee van RENN4. Vooraf hebben gemeente en scholen afspraken gemaakt over financiering (cofinanciering door de schoolbesturen) en over criteria om over een eventueel vervolg na 2021-2022 te beoordelen. Tijdens het initiatief stemmen scholen, gemeente en betrokken aanbieders af. In het voorjaar vindt een evaluatie plaats op basis van de vooraf gestelde criteria.

Voorbeelden bij principe 3 '... centraal wat de inwoner nodig heeft'

Een inwoner heeft ondersteuning van de gemeente voor schulden. Maandelijks wordt een deel van de schulden afbetaald. De inwoner wil graag een opleiding doen met perspectief op werk en met een lening van DUO. Maar de opleiding start in september terwijl de inwoner nog tot november de schuldenregeling heeft en in die periode formeel (beleidsregels) geen nieuwe schulden mag maken. De gemeente verleent toch toestemming voor de lening bij DUO vanwege het duurzame perspectief voor de langere termijn. De DUO lening hoeft pas na de studietijd te worden terugbetaald, waardoor de huidige schuldeisers geen risico lopen.

Een ander voorbeeld is een vervoersprobleem van een inwoner. De inwoner komt met de vraag bij de gemeente om een Wmo collectief vervoerпас. Na onderzoek koppelt de Wmo consulent terug dat het vrijwilligersinitiatief van Hoogeveen vervoert ook een toereikende oplossing kan zijn.

Een jeugdhulptraject met paarden komt ook in Hoogeveen voor. Onzin? Meteen schrappen? Nee, want het gaat om het doel erachter. Juist door paarden kunnen kinderen veel gemotiveerder zijn voor hulp en effectiever geholpen worden dan door praten met een hulpverlener in een kantoortje. Behandelaren kennen wel meer effectieve manieren om kinderen te betrekken, zoals bakken, wandelen, fietsen en sporten. De activiteit is een middel om de hulpverleningsdoelen te halen. Het gaat om hulpdoelen en niet om de paardrijles of sportactiviteit.

Voorbeelden bij principe 4 '...duurzame oplossingen...'

Dagontmoeting in plaats van dagbesteding: In veel wijken en dorpen zijn groepen dagontmoeting voor ontspanning en ontmoeting voor ouderen, gerund door vrijwilligers. Deze groepen bestaan uit ongeveer tien deelnemers en komen wekelijks samen voor gezellige activiteiten. Bij grotere kwetsbaarheid kunnen ouderen deelnemen aan Dagontmoeting Plus. Hier is een wijkverpleegkundige bij aanwezig. Deze ontmoetingen voorkomen dure geïndiceerde dagbesteding en zijn daarmee ook financieel duurzaam.

"Kans op Toekomst" is een project van de gemeente om leerlingen die uitvallen op school met ondersteuning terug te leiden naar school of werk. Bij de start werd 30% van de leerlingen teruggeleid naar school of werk, op dit moment lukt dat voor 85%. Zoals voor Mijra ([zie artikel](#)), die met veel negatieve ervaringen bij de gemeente komt voor

bijstand. Mijra maakt in overleg met de gemeente de keus een opleiding te volgen, omdat dat op termijn beter werkt dan een onzekere baan voor de korte termijn.

'Welzijn op recept' is een effectieve interventie die aantoonbaar zorgkosten bespaart en ondersteuning biedt die past bij de vraag van de inwoner. Bij Welzijn op recept verwijst de huisarts naar welzijnswerk als er bijvoorbeeld klachten zijn rond eenzaamheid en een zinvolle dagbesteding.

Moeders van Hoogeveen is een project gericht op de eerste 1.000 dagen van een kind, in kwetsbare gezinnen. Er is ondersteuning vanaf de zwangerschap voor de moeder. Het gaat om stressreductie, hechting kind-ouders, gezonde ontwikkeling van het kind en zelfredzaamheid van de ouders (financiën, leefstijl). We richten ons zo ook op minder jeugdhulp, ook na 1000 dagen en op minder beroep van ouders op andere voorzieningen in het sociaal domein.

Voorbeelden bij principe 5 '...positieve gezondheid en normaliseren'

Het komt regelmatig voor dat ouders voor 'puberproblemen' jeugdhulp aanvragen, bijvoorbeeld omdat zoon of dochter niet goed kan plannen (een 'normaal' puberprobleem). Als gemeentelijke toegang kijken we dan kritisch met het gezin mee. Is dit inderdaad jeugdhulp waardig? Of is dit een voor die leeftijd volstrekt normaal probleem? Dat laatste betekent niet dat de vraag voor ouders beantwoord is. Ze kunnen nog steeds worstelen met dit normale gedrag. De hulp die we dan bieden is ouders in contact brengen met de schoolmaatschappelijk werker op school.

Inwoners met psychische, materiële en sociale problemen verwijzen we in eerste instantie naar maatschappelijk werk. Maatschappelijk werkers kijken niet met een zorgbril maar hebben oog voor de sociale situatie en de omgeving van de inwoner, vanuit de methodiek van positieve gezondheid. Het accent ligt niet op beperking maar op veerkracht. Ze helpen inwoners met tegenslagen om te gaan en te focussen op wat hun leven betekenisvol maakt. Daarmee wordt onnodig beroep op maatwerkvoorzieningen en zorg voorkomen.

Voorbeeld bij principe 6 '...regie duidelijk'

Een goed voorbeeld van regie en op- en afschalen van hulp is uit de praktijk van thuiscoaches:

Een Hoogeveense van 28 jaar woont sinds kort weer bij haar ouders. Ze heeft verschillende gedrags- en psychische problemen en een verleden van verslaving en contact met justitie. Na een afgemaakte MBO4 opleiding is ze begonnen aan een hbo opleiding, maar heeft dit niet afgemaakt. Na verblijf in een GGZ instelling gaat het beter en wil ze het leven weer oppakken. Dit lukt alleen nog niet zelfstandig. In mei 2020 zet de gemeente in op individuele begeleiding met als doel passende woonruimte te vinden en handvatten te krijgen om zelfstandig verder te gaan. In augustus 2020 zijn de resultaten behaald, mevrouw kan zelf weer de regie over haar leven oppakken.

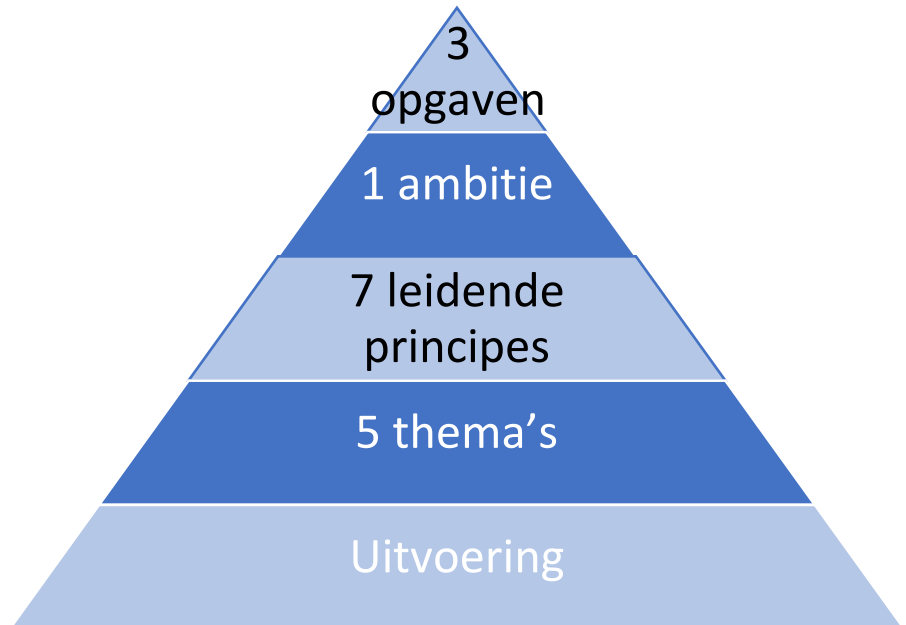
Een ander voorbeeld van de thuiscoaches van een alleenstaande moeder met twee kinderen: "Wij vonden het lastig om goed met elkaar om te gaan. Ik vond het lastig om grenzen te geven aan mijn kinderen. Ook had ik drie banen en een aanvullende uitkering, maar zelfs toen lukte het niet om rond te komen. Door ondersteuning van de thuiscoach hebben we onder andere geleerd om beter met elkaar te praten en elkaar grenzen aan te geven. Binnen drie maanden was er veel minder stress en een betere sfeer in huis."

4. Wat zijn de belangrijkste thema's en keuzes?

4.1. De kapstok voor de uitvoering van dit plan

Wat zijn de belangrijkste thema's voor Hoogeveen die invulling geven aan de opgaven, ambitie en de leidende principes?

De thema's zijn samen met de leidende principes, de ambitie en de opgaven de kapstok voor de uitvoering van het programmaplan, zoals hiernaast schematisch aangegeven.

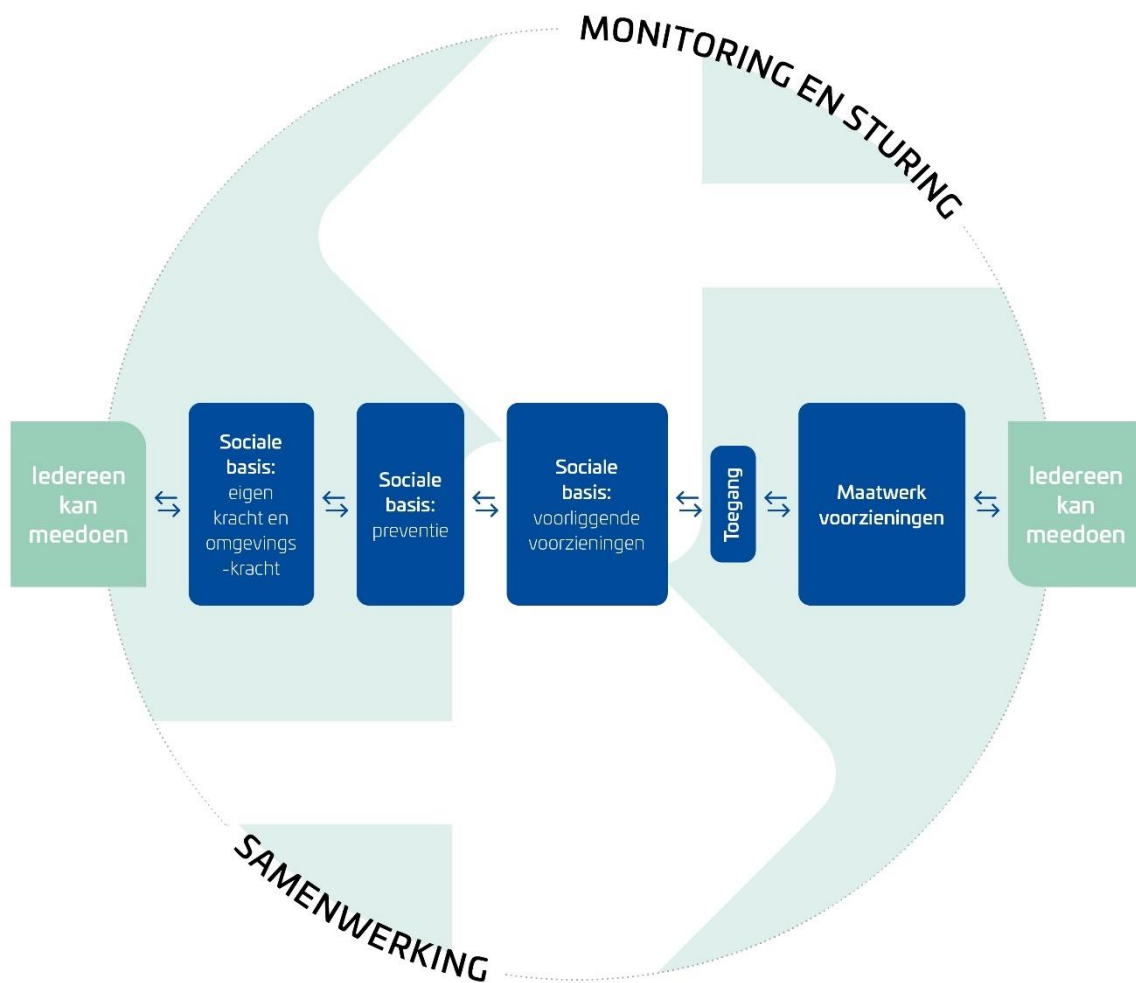

De thema's die we op de volgende pagina's beschrijven geven dus samenhang aan de acties in de uitvoeringsagenda. We noemen per thema de belangrijkste keuzes om het sociaal domein inhoudelijk, financieel en in de samenwerking te versterken.

4.2. Thema's samengevat

1. Sociale basis: doen wat werkt!
2. Maatwerkvoorzieningen als vangnet
3. De gemeentelijke toegang: enkelvoudig waar het kan, integraal waar nodig
4. Monitoring en sturing: vinger aan de pols
5. Samenwerking: efficiënt en effectief

De thema's hangen onderling samen, zoals in onderstaande afbeelding uitgebeeld en zoals toegelicht hierna.

4.3. Thema 1: Sociale basis, doen wat werkt!

De uitvoering van de wetten die horen bij het sociaal domein vragen om een samenwerking met de samenleving. Met inwoners, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. De huidige tijd zorgt voor meer zorgvragen die niet allemaal door professionals opgepakt kunnen en hoeven te worden. Met een inzet van de gemeente op het versterken van de sociale basis willen we vooral de juiste voorwaarden scheppen voor inwoners en partners. Een sterke sociale basis bevordert het welzijn van inwoners en helpt kosten te beheersen.

Wat is de sociale basis?

Met sociale basis bedoelen we: de sociale verbanden waardoor iedereen kan meedoen aan de samenleving. De sociale basis gaat over het gewone leven van alledag voor inwoners van Hoogeveen. Om te kunnen meedoen, is de eigen kracht van het individu belangrijk, maar ook de kracht van de omgeving van het individu (het sociale netwerk). Daarnaast zien we preventieve activiteiten en algemene voorliggende voorzieningen⁵ als onderdeel van de sociale basis.

Wat is al sterk aan de sociale basis in Hoogeveen?

In de wijken en dorpen bepalen inwoners, organisaties en voorzieningen de sociale kracht. Als gemeente hebben we hier vaak geen rol en redden onze inwoners zich prima. Inwoners helpen elkaar als familie, vrienden en burens. Ook zijn veel inwoners actief als vrijwilliger. Zonder die inzet zou de samenleving er totaal anders uit zien.

Hoogeveen kent verder sterke sociale netwerken. In elke wijk en elk dorp zien we het netwerk van de [Smederijen](#). Hierin werken woningcorporaties, Stichting Welzijnswerk (SWW), politie en gemeente samen met buurtbewoners aan de leefbaarheid van de wijken en dorpen. Ook de stichting [Welzijnswerk Hoogeveen \(SWW\)](#) heeft zijn wortels in de wijken en is actief en bekend op scholen en plaatsen waar ouderen samenkomen. Daarnaast speelt de bibliotheek een rol voor inwoners die moeite hebben met taal. Dat doet de bibliotheek vooral in de netwerkorganisatie van 'het Taalhuis' met gemeente, SWW, Humanitas en Alfa-college.

Hoogeveen heeft een rijk verenigingsleven met veel sport- en cultuurverenigingen. Ook heeft Hoogeveen een stevig netwerk met maatschappelijke en zorgpartners, zoals de kerkgenootschappen en sociale ondernemers. Vruchtbare grond om op door te ontwikkelen.

In de Smederijgebieden werken woningcorporaties, SWW, politie, gemeente en zorgaanbieders samen in sociale wijkteams. De teams richten zich op het tijdig signaleren van kwetsbare inwoners en aan het afstemmen van hulp en ondersteuning aan deze inwoners.

Een belangrijk netwerk zijn de kernteams integrale ouderenzorg bij de huisartsenpraktijken. In de teams werken huisarts, praktijkondersteuner, wijkverpleegkundige, specialist ouderengeneeskunde, welzijnswerker en Wmo-consulent

⁵ Zie ook definitie Radboud Engbersen en Ard Sprinkhuizen 1998: 'het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken, gezinnen) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving'

samen. Zij brengen kwetsbare ouderen tijdig in beeld en bieden hen ondersteuning en zorg op maat.

Ook voor inwoners met psychiatrische aandoeningen is een netwerkorganisatie ingericht: het Optimaal Leven Team Hoogeveen/De Wolden. Het team bestaat uit diverse GGZ-disciplines (psychologen, psychiaters, begeleiders etc.) van GGZ Drenthe, Cosis en VNN (Verslavingszorg Noord Nederland), aangevuld met ervaringsdeskundigen, een welzijnswerker en een Wmo-consulent. Het team werkt met elke cliënt aan een persoonlijk plan gericht op welbevinden, medisch herstel en maatschappelijk herstel op alle levensdomeinen.

Een sterk netwerk is ook [Jong Hoogeveen](#). De gemeente heeft met Jong Hoogeveen gekozen voor een langjarig programma gericht op een succesvolle toekomst van kinderen en jongeren. Aanleiding is de relatief grote achterstanden van veel kinderen in de gemeente: kinderen die in Hoogeveen opgroeien hebben (in vergelijking met het gemiddelde kind in Nederland) beduidend minder kansen om gezond en veilig op te groeien en hun talenten te ontwikkelen. De visie van Jong Hoogeveen is dat een opgave als deze vraagt om een samenleving die zich gezamenlijk verantwoordelijk voelt voor het kansrijk opgroeien van onze jeugd. Veel partners omarmen dit en zetten zich in, waardoor Jong Hoogeveen niet meer alleen een programma van de gemeente is. Een kindvriendelijk Hoogeveen heeft een positieve weerslag op de hele samenleving en verbindt generaties. Jong Hoogeveen betreft kinderen en jongeren en geeft ze een stem. Veel partners werken enthousiast mee.

Een belangrijk netwerk dat aan de doelen van Jong Hoogeveen werkt, is het [Centrum voor Jeugd en Gezin](#), het CJG. Daarin werken GGD, SWW en de gemeente samen rond opgroeien, opvoeden en gezondheid. Zij bieden ondersteuning aan ouders, opvoeders en professionals.

Jong Hoogeveen en CJG komen samen in de visie 'Versterken basis thuis-school-buurt' en de uitvoering daarvan met initiatieven bij scholen van PricoH, RENN4 en Bijeen. Hierbij werken scholen, jeugdhulpaanbieders, stichting Welzijnswerk en gemeente nauw samen in de projecten Gelukswerker, jeugdprofessional en sociaal werk.

Maatschappelijke organisaties op het gebied van financiële dienstverlening aan inwoners werken intensief samen om hulpvragen van inwoners laagdrempelig op te lossen. Dit werk wordt vooral door vrijwilligers gedaan en is van grote waarde om te voorkomen dat mensen in grotere problemen belanden.

Sportfunctionarissen en cultuurcoaches krijgen veel waardering vanuit alle maatschappelijke partners. Zij zijn belangrijk in de organisatie van sociale activiteiten voor alle inwoners, met extra aandacht voor kwetsbare inwoners. Ze hebben goede relaties met bijvoorbeeld het onderwijs, cultuuraanbieders en organisaties, sportverenigingen, kinderopvang, diëtisten, fysiotherapeuten, POH'ers, welzijn, wijkteams / Smederijen, werkgroepen van Jong Hoogeveen.

[Focus op preventie en algemene voorliggende voorzieningen](#)

Hoe versterken we als gemeente de sociale basis? Allereerst richten we onze middelen en diensten vooral op kwetsbare inwoners. Daarnaast zorgen we samen met partners voor een passend en dekkend aanbod aan preventieve activiteiten en algemene voorliggende voorzieningen, zodat inwoners mee kunnen doen aan de samenleving en we zwaardere zorg waar mogelijk voorkomen. Hoe kunnen we bestaande algemene voorliggende voorzieningen versterken? En vooral: hoe kunnen we maatwerkvoorzieningen ombuigen naar preventie en/of algemene voorliggende voorzieningen?

Agenda lokale inclusie

De sociale basis is er voor iedereen, maar niet iedereen kan zomaar meedoen. Het VN-Verdrag inzake rechten van personen met een handicap (VN-Verdrag) uit 2016 vraagt gemeenten een plan op te stellen dat bijdraagt aan een inclusieve samenleving voor mensen met een handicap of beperking. In Hoogeveen hebben we dit vastgelegd in de Agenda Lokale Inclusie (ALI). Deze is opgesteld samen met de doelgroep en de werkgroep ALI. Door deze Agenda Lokale Inclusie en de daaruit voortkomende actiepunten wordt Hoogeveen steeds toegankelijker.

Op wie richten we ons vooral?

Bij het versterken en uitbreiden van algemene voorliggende voorzieningen, op wie richten we ons dan vooral?

We richten ons vooral op kwetsbare inwoners (zie 2.8) met speciale aandacht voor mensen met financiële problemen.

Onze ervaring is dat we ons rondom jeugdhulp vooral moeten richten op die financiële problematiek: geldzorgen thuis kunnen veel impact hebben op de toekomst van kinderen ([zie artikel](#)). Maar ook echtscheidingsproblematiek is een veelvoorkomend achterliggend probleem bij aanvragen voor jeugdhulp. Dit geldt ook voor onderwijs gerelateerde problematiek, verslavingsproblematiek (ouders/jongeren), opvoedproblematiek, psychiatrische / psychologische problematiek (ouders) en geweld.

De ervaring met de uitvoering van de participatiewet en de schuldhulpverlening is dat we natuurlijk aandacht moeten hebben voor mensen met financiële problemen. Ook zien we dat mensen in de problemen komen doordat ze laaggeletterd zijn of weinig digitale vaardigheden hebben. Ook verslaving, psychische en fysieke gezondheidsproblemen spelen een rol.

Voor de Wmo zijn vooral inwoners in beeld die psychisch kwetsbaar zijn, een (licht) verstandelijke beperking hebben en ook kwetsbare ouderen.

Preventie

In de wereld van de zorg worden drie soorten van preventie onderscheiden. Als gemeente richten we ons op de zogenaamde secundaire preventie (zie ook begrippenlijst achterin). Deze preventie focust zich op kwetsbare inwoners.

Algemene voorliggende voorzieningen

Algemene voorliggende voorzieningen zijn er in allerlei soorten en maten, zie ook de genoemde voorbeelden eerder in dit plan.

We willen kijken waar de kansen liggen om maatwerkvoorzieningen om te buigen naar algemene voorliggende voorzieningen. Voor de sociale wetten zijn we wettelijk verplicht om ondersteuning aan te bieden, maar het staat ons vrij waar we naartoe verwijzen. Dit betekent dat we moeten investeren in het aanbod van algemene voorliggende voorzieningen.

De investeringen in deze voorliggende voorzieningen zijn financieel haalbaar door budget te verschuiven van maatwerkvoorzieningen naar 'de voorkant' (voorliggende voorzieningen).

Het huidige aanbod van algemene voorliggende voorzieningen heeft betrekking op alle domeinen (jeugdhulp, leerplicht, Wmo, participatiewet en schuldhulpverlening). Zie daarvoor bijlage 6 Integraal werken. We moeten kijken waar de 'witte vlekken' zitten. Zo zijn er bijvoorbeeld geen ontmoetings- en herstelactiviteiten voor mensen met een licht verstandelijk beperking en met GGZ-problematiek.

Alleen bij aantoonbaar effect

Voor preventie en algemene voorliggende voorzieningen zetten we alleen interventies in die aantoonbaar effectief zijn. Daarmee bedoelen we dat ze meetbare inhoudelijke en financiële meerwaarde opleveren. Het blijft mogelijk om onder voorwaarden experimenten uit te voeren 'om zich te bewijzen'. Voorwaarden zijn dat er afspraken komen over monitoring op basis van criteria en evaluatiemomenten. Zo houden we lokale initiatieven mogelijk die drijven op draagvlak bij inwoners en partners en op de vaardigheden van professionals.

De rol van stichting Welzijnswerk (SWW)

SWW heeft een rol en taken voor kwetsbare inwoners. SWW is daarmee de belangrijkste schakel tussen geïndiceerde zorg, de gemeentelijke toegang (en de andere verwijzers van jeugdhulp) en de sociale basis als het gaat om mensen vanaf vier jaar (tot vier jaar heeft de GGD die rol). Om voor iedereen (inwoners, gemeente en partners) duidelijk te maken welke rol SWW speelt, gaan we de positie en de rol van SWW verduidelijken en versterken.

Opdracht voor andere beleidsvelden en instellingen herijken

Vanwege de sociale opgave van Hoogeveen is ook op andere beleidsterreinen dan het sociaal domein inzet nodig op het versterken van het welzijn van inwoners en het doorbreken van patronen over generaties heen.

We willen vooral de relatie leggen met:

1. Welzijn en leefbaarheid: met name de inzet van stichting Welzijnswerk (SWW) speelt hier een rol, maar ook De Smederijen en de sportfunctionarissen en cultuurcoaches.
2. Gezondheid (mentaal en fysiek): GGD (jeugdgezondheidszorg/consultatiebureau, algemene gezondheidszorg), huisartsenzorg, wijkverpleging, medische gezondheidszorg en langdurige zorg.
3. Cultuur: de Cultuurvisie 2021-2025 is een goed voorbeeld, waarin cultuur en erfgoed als middel wordt gezien voor sociaal-maatschappelijke doelen.
4. Sport: het Sportakkoord (2020) legt een sterke beleidsmatige basis voor sport als middel voor kwetsbare inwoners.
5. Onderwijs en kinderopvang: scholen, kinderopvang en gemeente hebben een gemeenschappelijke uitdaging voor 'normaliseren', dat wil zeggen omgaan met een diversiteit aan kinderen en jongeren in de klas, op school, in de buurt en de samenleving. Normaliseren zonder te snel te problematiseren en naar geïndiceerde jeugdhulp te verwijzen.

Op basis van het programmaplan, herijken we de uitvoering van relevante, door de gemeente gesubsidieerde instellingen. Het gaat dan om stichting Welzijnswerk, de bibliotheek, Scala, Tamboer, GGD en de sport- en cultuurpartners.

Ook herijken we de opdracht aan de sportfunctionarissen en cultuurcoaches binnen de gemeente en onze opdracht naar De Smederijen.

Verder gaan we in gesprek met het onderwijs en kinderopvang over de gezamenlijke opgave tot normaliseren.

De vragen zijn steeds: wat doe je al voor kwetsbare inwoners, hoe kun je dat versterken, wat kun je betekenen in de sfeer van preventie en voorliggende voorziening?

Tot slot, samen met zorgverzekeraars en aanbieders van Zvw-zorg (Zorgverzekeringswet) en Wlz-zorg (Wet langdurige zorg) stimuleren we het bouwen aan en behouden van een sluitende zorginfrastructuur voor onze inwoners.

Financiële vertaling

Met het versterken van de sociale basis willen we de transformatie verder helpen en tegelijk een kostenbesparing halen. Zie hiervoor hoofdstuk 6.

SOCIALE BASIS - WAT GAAN WE DOEN?

1. We richten ons op kwetsbare inwoners
2. We gaan maatwerkvoorzieningen ombuigen naar preventie en voorliggende voorzieningen
3. Als voorwaarde voor investeren in preventie en voorliggende voorzieningen geldt dat de inzet aantoonbaar effectief is
4. Hier zetten we ook sport, cultuur, gezondheid, welzijn, leefbaarheid, onderwijs en kinderopvang voor in, waarvoor we opgaven/opdrachten aan partners gaan herijken
5. We stimuleren de samenwerking tussen partners in de sociale basis
6. We gaan de positie en de rol van SWW verduidelijken en versterken bij inwoners, gemeente en partners
7. Voor de dekking van eventuele investeringen hiertoe benutten we bestaande budgetten, minimaal kostenneutraal en gericht op een besparing op maatwerkkosten op termijn
8. Jong Hoogeveen en jeugdhulp (motie raad feb. 2021) integreren we nog beter, waarvoor we met het onderwijs en kinderopvang afspraken gaan maken

4.4. Thema 2: Maatwerkvoorzieningen als vangnet

Ondersteuning en hulp bieden we waar mogelijk aan in de sociale basis. Maar niet alle vragen kun je daarmee oplossen. Het blijft nodig om individuele hulp te bieden, wat we dan maatwerkvoorzieningen⁶ noemen. De inzet van maatwerkvoorzieningen is in onze aanpak uitzondering, alleen als het echt noodzakelijk is.

Een voorbeeld van een maatwerkvoorziening is bijvoorbeeld een indicatie voor dagbesteding of ondersteuning bij het huishouden, een reïntegratietraject of behandeling van een kind met psychische problemen of de meerkosten regeling voor chronisch zieken vanuit de Wmo⁷. Een maatwerkvoorziening volgt na een indicatie door de gemeentelijke [toegang](#) (bij jeugdhulp zijn er ook andere verwijzers).

Sturen op kwaliteit en doelmatigheid

Maatwerkvoorzieningen of individuele zorg koopt de gemeente in bij (zorg)aanbieders. Om te komen tot afspraken met deze aanbieders maken we voor Wmo en jeugdhulp op dit moment gebruik van het Drents Kwaliteitskader Sociaal Domein. We toetsen aan de hand van dit kader of de aanbieders goede en verantwoorde zorg bieden. We onderzoeken of dit kader aanscherping nodig heeft voor meer doelmatigheid.

Sturen op resultaat

We willen bij maatwerkvoorzieningen sturen op resultaat voor de inwoner. Daarvoor maken we met de aanbieder een plan en hebben we evaluatiemomenten, in lijn met ons leidend principe over afspraken, vertrouwen en verantwoording. We blijven met de aanbieders in gesprek over resultaatsturing aan de hand van de praktijk ('casuïstiek') en over uitstroom naar lichtere zorg, algemene voorziening, preventie of zelfstandigheid.

Onderzoek naar stapeling van voorzieningen

Zoals te zien in de sociale opgave van Hoogeveen (bijlage 4) zijn er huishoudens die drie of meer voorzieningen ontvangen vanuit de gemeente. We kijken hierin af van de landelijke cijfers, Hoogeveen scoort hierin hoger dan elders. We gaan deze casussen doorlopen om te kijken of de inzet aansluit bij wat de inwoner nodig heeft.

Financiële vertaling

Met het ombuigen van maatwerkvoorzieningen naar voorliggende voorzieningen en met een nog betere aanpak op huishoudens met meerdere maatwerkvoorzieningen, willen we de transformatie verder helpen en tegelijk een kostenbesparing halen. Zie hiervoor hoofdstuk 6.

⁶ 'Maatwerkvoorziening' is een gebruikelijke term voor Wmo. Voor jeugdhulp wordt doorgaans de term 'specialistische zorg' gebruikt of 'een individuele voorziening'. Voor de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening bedoelen we in dit kader voorzieningen voor een individuele inwoner, zoals bijstand, minimaregelingen, schuldregelingen en diverse re-integratie instrumenten.

⁷ De meerkostenregeling Wmo heeft als doel - het verstrekken van een tegemoetkoming aan mensen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm die als gevolg van een chronische ziekte en/of beperking extra kosten maken voor zelfredzaamheid en participatie.

MAATWERKVOORZIENINGEN - WAT GAAN WE DOEN?

1. We gaan maatwerkvoorzieningen ombuigen naar preventie en voorliggende voorzieningen2. We werken in Drents verband aan een aanscherping van het Drents Kwaliteitskader voor meer doelmatigheid3. We blijven het gesprek voeren met zorgaanbieders over resultaatgericht werken, doelmatige zorg en uitstroom4. We gaan huishoudens met meer dan drie voorzieningen onderzoeken om te kijken of het effectiever en efficiënter kan

4.5. Thema 3: de gemeentelijke toegang: enkelvoudig waar het kan, integraal waar nodig

De gemeente is de toegang naar hulp en ondersteuning voor de participatiewet, jeugdhulp en Wmo. Alleen voor jeugdhulp zijn er ook andere verwijzers voor inwoners. De meeste aanvragen (ca. 90%) zijn aanvragen voor één voorziening in een van de drie domeinen. Daar waar de aanvragen meerdere domeinen raken, is een hechte samenwerking intern en extern met partnerorganisaties en aanbieders nodig.

Daarom werken we aan een gemeentelijke toegang waar we klantvragen beoordelen. Wat kunnen we enkelvoudig behandelen (binnen één domein)? Wat zijn meervoudige vragen die we integraal moeten behandelen? Dit vereist een bredere kennis van medewerkers om snel een oplossingsrichting te kunnen bepalen en goede onderlinge samenwerking.

Daarnaast zijn we in 2021 gestart met sociale teams, niet als loket voor inwoners maar als verbinder rond meervoudige problematiek. De sociale teams signaleren inwoners met meervoudige problematiek en bewaken samenhangende hulp aan deze inwoners.

De toegang heeft een verwijzfunctie enerzijds naar zorgaanbieders en anderzijds naar de 'sociale basis': eigen kracht, omgevingskracht, het preventie-aanbod en voorliggende voorzieningen. Daarom is het belangrijk dat de toegangsmedewerkers kennis hebben van het complete aanbod en de contactpersonen in de sociale basis en van het aanbod aan maatwerkvoorzieningen.

De uitdaging van de toegang wordt juist te verwijzen naar een zich verder ontwikkelend aanbod in de sociale basis (zonder indicatie), in plaats van naar zorgaanbod (met indicatie).

Voor de gemeentelijke toegang naar jeugdhulp (onderdeel CJG) is de extra uitdaging om een hechte samenwerking te hebben met de andere vormen van niet-gemeentelijke toegang (zie 4.7). De inwoner heeft immers voor een groot deel van jeugdhulp keuzevrijheid qua toegang.

Financiële vertaling

Met het versterken van de samenwerking, zoals hierboven met sociale teams en met verwijzers jeugdhulp, willen we de transformatie verder helpen en tegelijk een kostenbesparing halen. Zie hiervoor hoofdstuk 6.

TOEGANG - WAT GAAN WE DOEN?

1. We gaan de gemeentelijke toegang organiseren vanuit een brede domein-overstijgende blik
2. De toegang gaat meer verwijzen naar een zich verder ontwikkelend aanbod in de sociale basis (zonder indicatie), in plaats van naar zorgaanbod (met indicatie)
3. We zorgen bij de gemeentelijke toegang voor actuele kennis over aanbod en contactpersonen in de sociale basis per gebied
4. We zorgen bij meervoudige voorzieningen/hulp snel voor duidelijkheid naar de inwoner over de regie: of de inwoner zelf houdt regie of er is één contactpersoon voor alle voorzieningen/hulp

4.6. Thema 4: Monitoring en sturing: vinger aan de pols

Wat gaan we doen om sturing te houden op de uitvoering van dit programmaplan en hoe gaan we dat doen? Hoe komen we tot nadere analyses en monitoren we de effecten van wat we doen?

Uitvoeringsagenda

De thema's in dit plan worden nader uitgewerkt in een uitvoeringsagenda (zie bijlage 10). We moeten de schouders eronder zetten en hebben daarvoor een organisatievorm nodig met duidelijke taken en rollen. We gaan de agenda jaarlijks bijstellen.

Gemeenteraad

De gemeenteraad controleert de uitvoering en de ontwikkeling van het sociaal domein via de P&C cyclus. Met een besluit op dit programmaplan stelt de raad de kaders vast voor de komende vier jaar. De uitvoeringsagenda wordt jaarlijks bijgesteld, vastgesteld door het college, en vertaald in de begroting met een besluit van de raad.

We stellen voor met de nieuwe gemeenteraad vanaf 2022 in gesprek te gaan om de raad mee te nemen in de praktijk en de ontwikkelingen van het sociaal domein, in aanloop ook naar een jaarlijkse uitvoeringsagenda die het college jaarlijks vaststelt. Een jaarlijkse uitvoeringsagenda krijgt de raad om te bespreken.

Inwoners en partners

In de participatiefase in 2021 kwam de oproep van partners en inwoners en inwonersvertegenwoordiging om vaker met elkaar in gesprek te gaan. Niet alleen als er een vraag is, maar structureel met elkaar in gesprek. Deze oproep nemen we graag over. We gaan vanaf 2022 eenmaal per jaar in gesprek met de samenleving over ontwikkelingen van het sociaal domein, gekoppeld aan de jaarlijkse bijstelling van de uitvoeringsagenda.

Tellen, analyseren en vertellen

We gaan 'datagedreven' de uitvoering van het herontwerp en daarmee het Sociaal domein volgen met behulp van het eigen datasysteem ('Tableau Hoogeveen'). Naast data hebben we ook ervaringen nodig om de data te kunnen duiden en aan te vullen, 'tellen en vertellen'.

Data en ervaringen benutten geldt ook voor preventie en voorliggende voorzieningen, terwijl we weten dat het moeilijk kan zijn financiële effecten daarvan hard te maken. We kijken wat wél mogelijk is hierin.

Aandacht voor aanpassing wet- en regelgeving

Wet en regelgeving in het sociaal domein blijft zich aanpassen, ook de komende jaren. We volgen dit uiteraard op de voet voor de inhoudelijke en financiële gevolgen.

Financiële vertaling

We willen met name door een uitvoeringsagenda en een organisatievorm greep houden op de realisatie van de transformatie en tegelijk het halen van de kostenbesparing. Zie hiervoor hoofdstuk 6.

MONITORING EN STURING - WAT GAAN WE DOEN?

1. We willen datagestuurd werken als aanvulling op verhalen en ervaringen, daartoe werken we aan de doorontwikkeling van ons datasysteem en gaan we de belangrijkste parameters opstellen om de uitvoeringsagenda te monitoren op financiële en inhoudelijke resultaten2. We betrekken relevante data in de gesprekken met aanbieders en partners lokaal en regionaal en (wat jeugdhulp betreft) huisartsen en andere verwijzers3. We gaan jaarlijks de uitvoeringsagenda bijstellen en deze verwerken in de P&C cyclus4. We gaan in gesprek met de gemeenteraad over de praktijk en de ontwikkelingen in het sociaal domein, in aanloop ook naar een jaarlijkse uitvoeringsagenda die het college vaststelt en die de raad krijgt om te bespreken5. Eens per jaar houden we een brede bijeenkomst met inwoners en partners over de ontwikkelingen in het sociaal domein

4.7. Thema 5: Samenwerking: efficiënt en effectief

Investeren in samenwerken

De samenwerking tussen gemeente, inwoners en partners is iets wat in de participatiefase veel werd benoemd: zorg dat de samenwerking (nog) beter wordt dan dat deze nu is. Hetzelfde geldt voor de interne organisatie van de gemeente. Investeer hierin, zorg voor een goede relatie. We werken dit ook verder uit in een communicatieplan.

Contractering en inkoop

Samenwerken doen we ook met aanbieders en partners via contracteren en inkopen. Doel van contracteren en inkopen is passende ondersteuning vanuit onze ambitie en doelen.

Dat betekent dat onze contracten en inkoop partners vooral moet prikkelen tot transformatie, normaliseren, samenwerking en soepel op- en afschalen. De [inkoop volgens het Utrechts model](#) is hierin een van de voorbeelden.

We willen doorontwikkelen of, hoe en per wanneer we met minder aanbieders kunnen werken om tijd en aandacht te hebben voor samenwerking.

Sociale basis: contractering middels subsidiëring

In de sociale basis hebben we als gemeente vooral een rol bij preventie en voorliggende voorzieningen. Hiervoor blijven we partners inzetten door middel van subsidiëring. Voor de sociale basis willen we niet werken met minder aanbieders, maar onze gesubsidieerde partners effectiever en efficiënter laten samenwerken.

Integraal werken

Tijdens de sessies met partnerorganisaties in de aanloop naar dit plan, is een oproep gedaan tot nog betere samenwerking van de gemeente met inwoners en partners. Wie doet wat in afstemming? Wie heeft de regie bij ondersteuning vanuit meerdere domeinen? Integraal samenwerken noemen we dat, de inwoner staat centraal en niet de organisaties of de sociale wetten.

Hoe we nu integraal werken in het sociaal domein, staat verwoord bijlage 6. Op de werkwijze hebben we reacties van inwoners en partners gekregen, die leiden tot vooral deze speerpunten voor het vervolg:

- Vereenvoudigen van de infrastructuur: bij wie en waar kun je als inwoner aankloppen voor ondersteuning? Hoe kun je netwerken doorontwikkelen en integreren om fragmentatie tegen te gaan? Hoe regelen we dat alle partners in het sociaal domein dezelfde gebiedsindeling hanteren voor meer efficiëntie?
- Stroomlijnen van hulp bij meervoudige problematieken. De nieuw gestarte sociale teams gaan regie regelen bij huishoudens die dat nodig hebben in verband met meervoudige problematiek. Dat kan bijvoorbeeld inzet van een [thuiscoach](#) zijn, of voor regie op jeugdhulp een uitvoeringscoördinator.
- Snel opschalen waar nodig en snel afschalen waar mogelijk. Hiervoor moet de samenwerking tussen gemeente, zorgaanbieders en partners in de sociale basis worden versterkt.

Huidige infrastructuur: goed maar wel aanscherpen

We zien dat onze samenwerking en inrichting van die samenwerking in het sociaal domein op hoofdlijnen goed is, maar kan worden aangescherpt. Geen herontwerp maar doorontwikkeling.

De inrichting is nu langs drie lijnen:

1. De sociale basis. Hierin werken vooral maatschappelijke instellingen (non-profit) en vrijwilligers(organisaties) aan laagdrempelige ondersteuning van kwetsbare inwoners.
2. De toegang. Hier kunnen inwoners maatwerkvoorzieningen aanvragen op grond van de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet. Wij hebben ervoor gekozen om dit zoveel mogelijk bij de gemeente te beleggen. Het Centraal Planbureau concludeerde in 2019 dat indicatiestellers met een ambtelijke achtergrond doorgaans minder snel doorverwijzen naar de tweede lijn dan indicatiestellers met een zorgachtergrond.
3. De uitvoering van maatwerkvoorzieningen. Hierbij is het belangrijk dat we eisen kunnen stellen ('afdwingbaarheid'). Dat kan niet in een subsidierelatie, dus ligt inkoop voor de hand bij marktpartijen.

Hoe deze inrichting op onderdelen nog effectiever en efficiënter kan, is verwoord in dit plan en de uitvoeringsagenda.

Regionale en bovenregionale samenwerking

We werken regionaal en bovenregionaal in diverse verbanden samen.

- Voor jeugdhulp:
 - inkoopregio Zuid Drenthe
 - Jeugdhulpregio Drenthe
- Voor Participatiewet/Wet gemeentelijke schuldhulpverlening:
 - [Arbeidsmarktregio Drenthe](#)
 - Uitvoering van een deel van schuldhulpverlening door de gemeentelijke kredietbank ([GKB](#))
- Voor Wmo:
 - Inkoop huishoudelijke hulp en begeleiding: Zuidwest Drenthe / Noordwest Overijssel
 - Inkoop beschermd wonen en maatschappelijke opvang: centrumregio Assen
 - Zorg en welzijn via de Vereniging Drentse Gemeenten ([VDG](#))

We willen efficiency en kostenbeheersing in die verbanden nadrukkelijker op de agenda plaatsen, naast de doelen van transformatie en een sluitend en kwalitatief goed aanbod van ondersteuning en zorg.

Verminderen administratieve lasten

De gemeente werkt met aanbieders en hanteert daarbij processen, administratieve handelingen en regels. Dat is nodig om de voortgang te kunnen volgen en op- en afschalen mogelijk te maken. Daarnaast is het ook nodig voor de verantwoording van de publieke middelen. Wel onderzoeken we samen met aanbieders of het minder kan, zodat er meer tijd overblijft voor het eigenlijke werk.

Het verhaal maar één keer doen als inwoner

Als je als inwoner aanklopt voor een sociale voorziening en je krijgt te maken met meerdere consultants of hulpverleners, wil je niet elke keer je verhaal hoeven uit te leggen. Tegelijk wil je dat hulpverleners zorgvuldig met je persoonsgegevens omgaan. Daarom moeten we zorgen dat we binnen de kaders van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) informatie kunnen delen. Daar moet onze ICT aan bijdragen.

Samenwerken met andere verwijzers naar jeugdhulp

De gemeente is verantwoordelijk voor jeugdhulp en de bekostiging ervan. Maar de gemeente is niet de enige verwijzer. Ook huisartsen en medisch specialisten (kinderartsen) kunnen verwijzen naar jeugdhulp. Daarnaast kan de rechtbank verwijzen naar jeugdhulp (jeugdreclassering en jeugdbescherming) door gecertificeerde instellingen (GI). De Rechtbank kan een enkele keer ook naar andere vormen van jeugdhulp verwijzen.

Deze diversiteit vraagt om sturing van de gemeente op samenwerking. Daartoe hebben we diverse trajecten lopen: de POH jeugd bij de huisartsen, het periodiek overleg met medisch specialisten en de zorgmakelaar voor de gecertificeerde instellingen (GI's). We willen juridische handvatten over de voorwaarden waaronder en de wijze waarop verwijzingen plaatsvinden. Die handvatten verwerken we in een verordening (besluit door de gemeenteraad).

Communicatieplan

Voor de communicatie zijn er meerdere aandachtspunten die om uitwerking vragen in een communicatieplan. Het gaat vooral om:

- Voor inwoners moet het duidelijk zijn waar je terecht kunt als je ondersteuning of hulp nodig hebt.
- Medewerkers van de gemeente en partners hebben in de uitvoering een kader nodig vanuit het programmaplan over wat we willen en hoe. Dit moet in gemakkelijke taal, zodat iedereen het kan begrijpen.
- Partnerorganisaties en belangenbehartigers (Cliëntenraad Sociale Zekerheid en de Adviesraad Sociaal Domein Hoogeveen) hebben behoefte aan interactieve bijeenkomsten over sociaal domein vraagstukken, op basis van de positieve ervaringen over de ontmoetingen in de participatiefase.
- Partners hebben behoefte aan een 'sociale kaart' van Hoogeveen: welke organisatie doet wat voor wie?

Financiële vertaling

Met het versterken van de samenwerking willen we de transformatie verder helpen en tegelijk een kostenbesparing halen. Zie hiervoor hoofdstuk 6.

SAMENWERKING - WAT GAAN WE DOEN?

1. We kijken waar de infrastructuur van het sociaal domein is te verbeteren: inwoners weten waar ze moeten zijn bij vragen om ondersteuning, netwerken doorontwikkelen of integreren, partners hanteren dezelfde gebiedsindeling
2. Partners en aanbieders prikkelen we tot transformatie, normaliseren, innovatie, samenwerking en soepel op- en afschalen
3. Inkoop: we onderzoeken of, hoe en per wanneer we met minder aanbieders kunnen werken om tijd en aandacht te hebben voor samenwerking
4. We versterken de samenwerking met andere verwijzers in de toegang jeugdhulp en willen juridische handvatten over de voorwaarden waaronder en de wijze waarop verwijzingen plaatsvinden
5. De hulpverlening bij meervoudige problematiek verder stroomlijnen volgens het principe 'één huishouden, één plan, één aanspreekpunt/regie'
6. In de regionale verbanden vragen we meer aandacht voor kostenbeheersing, naast de doelen van transformatie en een sluitend en kwalitatief goed aanbod van ondersteuning en zorg
7. We verbeteren de communicatie met inwoners en andere betrokkenen, vooral over waar je als inwoner terecht kunt als je een vraag hebt
8. We onderzoeken samen met aanbieders of de administratieve last minder kan, zodat er meer tijd overblijft voor het eigenlijke werk

5. Risico's en kansen

Wat zijn de risico's voor het al of niet slagen van de uitvoering van dit plan?

Risico	Beheersmaatregel
Een passende organisatie van de uitvoeringsagenda met voldoende expertise en menskracht binnen de gemeente.	Bemensing organiseren op basis van een organisatieplan. Waar nodig planning aanpassen.
De verwachting is dat jaarlijks het aantal inwoners dat gebruik wil maken van een Wmo voorziening stijgt met 7%. Dit heeft te maken met de dubbele vergrijzing. We baseren dit op een prognose van de VNG.	Onze strategie waarbij maatwerkvoorzieningen het vangnet zijn, zal helpen bij het afbuigen van dit percentage. Voorwaarde is wel dat er voldoende voorliggende voorzieningen zijn om naar door te verwijzen.
Extra druk op jeugdhulp door de coronapandemie met mogelijk een langdurig effect. Kwetsbaarheid ook op langere termijn kan een gevolg zijn (zo meldt ook de VNG).	De zorgen over de effecten van de pandemie hebben geleid tot het NPO : het Nationaal Programma Onderwijs, voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. De schoolbesturen krijgen hiervoor de komende twee jaar extra middelen. Gemeenten krijgen ook middelen om de scholen te ondersteunen.
Druk op de arbeidsmarkt, met als gevolg een tekort aan personeel in ondersteuning, hulp en zorg extern maar ook intern bij de gemeente.	Dit is een bredere maatschappelijke ontwikkeling. Voor zover we als gemeente daar iets in kunnen doen, is ons antwoord dit programmaplan, een goede uitvoering ervan en goed werkgeverschap.
Toenemende druk op vrijwilligers en mantelzorgers.	In overleg met onze partners moeten we deze mensen blijven koesteren en waarderen.
Passende digitale ondersteuning: Integraal werken vraagt om afstemming van digitale systemen binnen de gemeentelijke organisatie tussen de wetten en met partnerorganisaties.	IT-investeringen aankaarten voor gemeentelijke investeringen.

<p>Jurisprudentie: uitspraken van de rechter kunnen ingaan tegen beleid en beleidsuitvoering waardoor gestelde doelen in dit plan niet haalbaar blijken.</p>	<p>We hebben dit plan juridisch laten checken door onze interne experts maar kunnen toekomstige jurisprudentie niet voor zijn.</p>
<p>Dynamiek van het rijk: ontwikkelingen gemeentefonds en veranderende wet- en regelgeving.</p>	<p>We volgen dit op de voet en handelen ernaar.</p>

En welke kansen zien we vooral om het plan te doen slagen?

1. Samenwerking met inwoners en buurten ('sociaal cultureel kapitaal') en partnerorganisaties
2. Leren van anderen, zo hebben we gekeken en blijven we kijken hoe andere gemeenten het aanpakken en volgen we Movisie en andere kenniscentra wat ontwikkelingen en lessen betreft

6. Financiële vertaling

Dit programmaplan is bedoeld om de inhoudelijke, financiële en samenwerkingsopgave van het sociaal domein Hoogeveen te halen. We verwachten behalve maatschappelijk ook financieel voordeel te halen. Met financieel voordeel bedoelen we een besparing halen in het kader van de opdracht van de gemeenteraad vanuit Schone lei en de programmabegroting 2022-2025.

In 2021 heeft de gemeenteraad de taakstellingen voor het sociaal domein vastgesteld, bezuinigingen die doorlopen in volgende jaren. Daar is geconstateerd dat het moeilijk is verder te bezuinigen op het sociaal domein zonder offers van inwoners die het al moeilijk hebben. Dit programmaplan laat de mogelijkheden zien om tóch tot kostenbesparing te komen maar dan wel in balans met de inhoudelijke opgave en de samenwerkingsopgave.

Intussen is er ook een analyse van rijksinkomsten en uitgaven sociaal domein Hoogeveen (zie bijlage 7). De bevinding is dat de inkomsten bijna in balans zijn met de uitgaven. Het beeld dat Hoogeveen in het sociaal domein enkele miljoenen meer uitgeeft dan de rijksmiddelen, klopt dus niet.

Structurele besparing programmaplan inclusief implementatie uitvoeringsagenda

De besparing die we denken te halen met dit programmaplan en de uitvoering ervan is:

- € 1,9 in 2025

Daarbij de volgende toelichting:

- De uitvoeringsagenda is de basis om deze besparing te halen
- Deze besparing is aanvullend op de taakstelling die voor 2021 is vastgesteld door de raad
- De besparing is structureel (niet incidenteel)
- De besparing van in totaal € 1,9 miljoen wordt volledig bereikt in de begroting van 2025
- De besparing denken we te halen door met name deze maatregelen:
 - Van maatwerkvoorziening naar voorliggende voorzieningen
 - Aangepaste werkwijze (integrale blik en duidelijke regie in het huishouden)
 - Intensiveren samenwerking binnen sociale basis
- De realisatie van de besparing is mede afhankelijk van de in dit plan genoemde risico's, zoals:
 - Verwachte stijging cliënt aantallen
 - Wijziging wet- en regelgeving
 - Ontwikkelingen arbeidsmarkt (beschikbaarheid professionals bij gemeente en partners)

Hoe is de verdeling van de besparing van het programmaplan binnen het sociaal domein?

Hieronder staat aangegeven wat de te verwachten besparing is per domein, door uitvoering te geven aan de uitvoeringsagenda behorende bij dit programmaplan.

Participatie/SHV	€ 200.000
Wmo	€ 650.000
Jeugd	€ 450.000
sociaal breed	€ 600.000
Totaal programmaplan	€ 1.900.000

In de tabel in bijlage 8 is achtergrondinformatie opgenomen over hoe we verder invulling geven aan deze voorgestelde besparingen.

Hoe is de opbouw van de besparing vanaf 2022?

De structurele besparing van €1,9 miljoen wordt in 2025 bereikt in de begroting. Hieronder is de jaarschijf opgenomen van de verdeling van de besparing over de verschillende jaren.

		2022	2023	2024	2025
Saldo besparing	Effect van maatregelen via programmaplan	250.000	250.000	250.000	250.000
			500.000	500.000	500.000
				1.000.000	1.000.000
					150.000
Totaal per jaar		250.000	750.000	1.750.000	1.900.000

Invoeringskosten uitvoeringsprogramma sociaal domein

Om de besparing te halen is vanaf 2022 ook een investering nodig.

Zoals in het hoofdstuk risico's en kansen aangegeven, is het belangrijk om een passende organisatie voor de uitvoeringsagenda op te zetten met voldoende expertise en menskracht.

Om dit mogelijk te maken is incidenteel geld noodzakelijk. Hiermee kan extra hulp worden ingeschakeld, een programmamanager worden gezocht, en/of onderzoeken worden uitgezet, die nodig zijn om de activiteiten uit het uitvoeringsprogramma te realiseren. De verwachting is dat er incidenteel € 350.000 per jaar noodzakelijk is (2022 t/m 2025). Een voorstel van het college aan de gemeenteraad volgt (via de P&C cyclus).

7. Aanbevelingen

Naast het pakket aan voorstellen van dit programmaplan hebben we nog een aantal aanbevelingen gericht aan bestuur en management van de gemeente Hoogeveen.

7.1. Blijvende aandacht bij andere beleidsvelden voor 'meedoen'

Zoals genoemd definiëren we 'sociaal domein' als alles wat onder de vijf sociale wetten valt en willen we daar ook leefbaarheid, welzijn, sport, cultuur, en gezondheid en onderwijs/kinderopvang bij betrekken ([zie hiervoor](#)).

Er zijn nog andere gemeentelijke beleidsvelden die ook invloed hebben op de drie opgaven van het sociaal domein en de ambitie dat iedereen zo zelfstandig mogelijk meedoet aan de samenleving.

De aanbeveling is om deze beleidsvelden ook (mede) te richten op de opgaven en de ambitie van het sociaal domein. We zijn hiervoor als gemeente zelf vooral aan zet. Het gaat met name om:

1. Wonen:

- Een meer divers aanbod van woonmilieus heeft invloed op de bevolkingssamenstelling en kan de draagkracht voor uitgaven in het sociaal domein versterken
- Een betaalbare woning in een prettige woonomgeving is een belangrijke voorwaarde voor welzijn
- Voldoende mogelijkheden voor jongeren die niet meer thuis kunnen wonen
- Afschalen van beschermd wonen naar zelfstandig wonen met begeleiding

2. Inrichting van de openbare ruimte:

- Een openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeting en beweging heeft invloed op het welzijn van inwoners.
- Ook een groene buurt (wijken en dorpen) heeft invloed op welzijn.

3. Voorzieningen:

- De beschikbaarheid en toegankelijkheid van openbare voorzieningen bevordert sociale interactie en welzijn (bijvoorbeeld scholen)

4. Verkeer en vervoer:

- De bereikbaarheid van voorzieningen, ook voor ouderen, chronisch zieken en gehandicapten

7.2. Verder versterken professionaliteit binnen de gemeente

De gemeentelijke organisatie heeft structureel aandacht voor de ontwikkeling van kennis, competenties en vaardigheden van medewerkers. We willen het volgende meegeven vanuit de uitdagingen van de uitvoering van dit programmaplan.

Consulenten in de uitvoering, leidinggevenden, beleidsmedewerkers; allen moeten gefaciliteerd worden voor de vereiste kennis en competenties.

Het herontwerp vraagt met name aandacht voor:

1. Gespreksvaardigheden bij klantcontacten. Wat heeft u nodig? Wat kunt u zelf en wat kan uw omgeving? Dit gesprek in de uitvoering vraagt om gespreksvaardigheden van onze gemeentelijke medewerkers en die van onze netwerkpartners
2. Integraal samenwerken over wetten heen bij beleid, in de toegang en in de dienstverlening aan huishoudens/gezinnen
3. Accounthouderschap en Opdrachtgeverschap evalueren en herijken op basis van het programmaplan
4. Projectmanagement in het sociaal domein versterken
5. Kennis over specifieke onderwerpen die van belang zijn voor transformatie, zoals omgaan met privacy en AVG

BIJLAGEN

Bijlage 1: Begrippenlijst

Bijlage 2: Nota van participatie project herontwerp sociaal domein

Bijlage 3: Landelijke ontwikkelingen

Bijlage 4: Sociale opgave Hoogeveen

Bijlage 5a: Toelichting op Quickscan Nulmeting

Toelichting op rapport Quickscan Nulmeting Sociaal Domein Hoogeveen

Graag willen wij u voor het lezen van de Quickscan nulmeting informeren over het verschil in gebruik van getallen en cijfers tussen de gemeentelijke organisatie en het rapport van Trendbureau Drenthe (CMO Stamm).

In de quickscan staan andere getallen (bijvoorbeeld klanten) en cijfers, dan u van ons gewend bent om te ontvangen in de communicatie met de gemeenteraad.

Deze verschillen zijn goed verklaarbaar.

Als gemeente gaan we in bijvoorbeeld de stukken voor de Planning en Control cyclus uit van de financiële cijfers. Ook gebruiken we altijd cijfers die over een jaar lopen.

Het Trendbureau Drenthe (CMO Stamm) heeft de getallen en cijfers op een andere manier benaderd (maar wel op basis van onze getallen en cijfers). Dit geeft andere inzichten dan de getallen en cijfers die we gebruiken bij de communicatie met de raad. Trendbureau Drenthe (CMO Stamm) gaat niet altijd uit van de financiële cijfers, maar bijvoorbeeld van unieke cliënten.

Hierdoor kunt u verschillen zien tussen de gemeentelijke rapportages en het rapport Quickscan nulmeting.

Hieronder noemen we twee voorbeelden

- De cijfers in de tabel op pagina 8 wijken wezenlijk af van die op pagina 5, omdat de cijfers op pagina 8 maar een deel van de kosten van het sociaal domein omvatten.
- In de tabel op pagina 5 staan voor Jeugd en Wmo de kosten ZIN, PGB en FT. Handmatige boekingen, dus boekingen die niet via ons registratiesysteem (CivSam) zijn gelopen, zijn hierin niet meegenomen. Voor Participatiewet zijn de kosten voor de algemene uitkeringen, bijzondere bijstand, minimaregelingen en reïntegratiekosten meegenomen. Alles incl. belastingen.

Het doel van de Quickscan nulmeting Sociaal Domein Hoogeveen is om in beeld te krijgen waar we als Hoogeveen voor staan als het gaat over het sociaal domein. Waar gaat het goed, wat heeft aandacht nodig. Wij denken dat het rapport daar een goede bijdrage aan levert, juist vanuit een ander perspectief.

Bij het uitvoeringsprogramma van het herontwerp sociaal domein, maken we gebruik van onder andere deze input.

Bijlage 5b. Quickscan nulmeting sociaal domein Hogeveen (Trendbureau Drenthe)

Bijlage 6: Integraal werken

Bijlage 7: Memo inzicht inkomsten en uitgaven sociaal domein Hoogeveen

Bijlage 8: Financiële vertaling programmaplan

Bijlage 10 Uitvoeringsagenda herontwerp sociaal domein

BIJLAGEN

Bijlage 1: Begrippenlijst

Bijlage 1: Begrippenlijst

Abonnementstarief	Het abonnementstarief Wmo is een vast tarief voor de eigen bijdragen aan Wmo-voorzieningen. Per 1 januari 2020 is de eigen bijdrage in de Wmo voor de meeste hulp en ondersteuning vastgelegd op maximaal 19 euro per maand. Dit geldt zowel voor maatwerkvoorzieningen als alle algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie.
Algemene voorliggende voorziening	Een voorziening waar iedereen, zonder indicatie of andere vorm van toegang, gebruik van kan maken. Algemene voorliggende voorzieningen kunnen commerciële diensten zijn zoals een stomerij of een boodschappenbezorgdienst, maar ook diensten zonder winstoogmerk, zoals een restaurant van een verzorgingshuis ook voor inwonenden en buurtbewoners of een dagontmoeting.
Beschermd wonen	Wmo voorziening uit de categorie Verblijf en Opvang. Regeling bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die (tijdelijk) niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Cliënten wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen.
Besluit bijstandverlening zelfstandigen (BBZ)	Voor zelfstandig ondernemers die tijdelijk financiële hulp nodig hebben. Dit is bijstand in de vorm van een uitkering of bedrijfskapitaal.
Bewindvoering	Iemand die niet (meer) in staat is om zelf zijn financiële zaken te regelen, kan onder bewind gesteld worden. De bewindvoerder neemt dan de beslissingen over geldzaken. Wie onder bewind staat, blijft handelingsbekwaam.
Collectieve voorziening	Een algemene voorliggende voorziening die individueel wordt verstrekt, maar die door meerdere personen tegelijk worden gebruikt.
Eenzaamheid	Percentage van de volwassenen (19+) met hoge emotionele/sociale eenzaamheidsscore (volwassenen 19+). De eenzaamheidsschaal bestaat uit elf uitspraken over emotionele eenzaamheid en sociale eenzaamheid. Voorafgaand aan de uitspraken staat de vraag: 'Wilt u van elk van de volgende uitspraken aangeven in hoeverre die op u, zoals u de laatste tijd bent, van toepassing is?', met de toelichting 'U kunt antwoorden met nee, min of meer, ja'. Iemand is sociaal of emotioneel eenzaam als diegene op minstens twee van de bijbehorende items ongunstig scoort. Iemand is eenzaam bij minstens drie ongunstige scores op alle items.

Eerste lijns-zorg	Alle zorg die direct toegankelijk is voor de patiënt en waarvoor geen verwijzing nodig is.
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
Jeugdwet	De jeugdwet is sinds 1 januari 2015 van kracht en vervangt de wet op de jeugdzorg. In de Jeugdwet staat dat de gemeente verantwoordelijk is voor jeugdhulp en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.
Leerplichtwet	Wet op de leerplicht. Alle kinderen die in Nederland wonen of hier lang verblijven, zijn vanaf hun vijfde jaar leerplichtig: ze moeten verplicht naar school. De volledige leerplicht eindigt aan het eind van het schooljaar waarin een jongere zestien jaar wordt. Daarna geldt de kwalificatieplicht.
Maatwerkvoorziening	Een voorziening die de gemeente biedt aan een individu gericht op ondersteuning, op basis van een vooronderzoek en een indicatie.
Mantelzorg	Mantelzorg is onbetaalde en vaak langdurige zorg voor zieke familieleden of vrienden. Dit kan verzorging zijn of hulp bij dagelijkse activiteiten. Gemeenten ondersteunen mantelzorgers bijvoorbeeld met (tijdelijke) overname van de zorg door een vrijwilliger of beroepskracht (respijtzorg).
Normaliseren	Normaliseren gaat over de inzet op de eigen veerkracht van inwoners. Niet elk vraagstuk of probleem vraagt om professionele ondersteuning. We proberen juist om in het gewone leven ruimte te creëren voor wie we zijn, met alle leuke, gekke en soms minder fijne dingen die daarbij horen. Kortom gewone problemen, gewoon oplossen. Vanzelfsprekend krijgen inwoners die professionele/specialistische ondersteuning nodig hebben dat nog steeds tijdig, kwalitatief en laagdrempelig.
Participatiewet	De participatiewet geldt sinds 1 januari 2015 en is een samenvoeging van de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen, met en zonder beperking, werk vinden bij een gewone werkgever. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoer van de wet en beschikken hiervoor over een breed scala aan instrumenten, zoals bijstandsuitkeringen en re-integratie-/participatievoorziening. Op grond van de Participatiewet hebben de volgende groepen recht op hulp en ondersteuning door de gemeente: <ul style="list-style-type: none"> - alle bijstands-, IOAW -, en IOAZ -uitkeringsgerechtigden; - Anw'ers; - gedeeltelijk arbeidsgeschikten die geen beroep (meer) kunnen doen op de Wajong of WSW; - Niet-uitkeringsgerechtigden ('NUG'ers'). Dit zijn alle personen die als werkloos werkzoekende staan ingeschreven

	bij het uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) en geen recht hebben op een uitkering.
Persoonsgebonden Budget (PGB)	Een persoonsgebonden budget is een geldbedrag dat aan cliënten kan worden toegekend om zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in te kopen wanneer niet wordt gekozen voor Zorg in Natura (ZIN).
Positieve gezondheid	Positieve gezondheid is een benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf.
Preventie	Preventie betekent het voorkomen van een probleem/vraagstuk. Binnen preventie onderscheiden we 3 niveaus; Primaire, secundaire en tertiaire preventie. Primaire preventie: activiteiten die voorkomen dat gezonde mensen een bepaald gezondheidsprobleem, ziekte of ongeval krijgen. Secundaire preventie: vroege opsporing van ziekten of afwijkingen bij personen die ziek zijn, een verhoogd risico lopen of een bepaalde genetische aanleg hebben. De ziekte kan daardoor eerder worden behandeld, zodat deze eerder geneest of niet erger wordt. Tertiaire preventie: voorkomen van complicaties en ziekteverergering bij patiënten. Ook het bevorderen van de zelfredzaamheid van patiënten valt hieronder.
Regie	Regie gaat over het voeren van regie op de oplossing van het vraagstuk dat voorligt. Toezicht sociaal domein heeft er het volgende over geschreven: De Regisseur Regie Sociaal Domein Toezicht Sociaal Domein
Sociaal Economische Status	De sociaaleconomische status staat voor de positie van mensen op de maatschappelijke ladder met het daaraan verbonden aanzien en prestige. Belangrijke indicatoren voor sociaaleconomische status zijn opleidingsniveau, beroepsstatus en hoogte van het inkomen. Onderzoek laat zien dat de sociaal economische status samenhangt met verschillen in gezondheid.
Sociale basis	Het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken, gezinnen) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving.
Transitie en transformatie	met transitie bedoelen we de juridische implementatie in 2015 van de sociale wetten als taak voor gemeenten. Transitie gaat vooral over het systeem. Met transformatie bedoelen we de sociale wetten uitvoeren naar de doelen van de sociale wetten: ondersteuning dichterbij inwoners brengen en meer eigen verantwoordelijkheid bij inwoners en

	het sociale netwerk leggen. Transformatie gaat vooral over menselijk gedrag.
Uitstroom	Het aantal cliënten dat binnen de gegeven periode stopt met het gebruiken van een dienst of product. Dit geldt voor zowel specialistische, als basisondersteuning.
Utrechts Model	Het Utrechts model werkt met andere uitgangspunten voor sturing en financiering van/op aanbieders dan de huidige werkwijze bij de gemeente Hoogeveen. Het model gaat uit van lump sum financiering. De gemeente maakt afspraken met een aantal aanbieders over de dienstverlening en zet hier 1 bedrag tegenover. Hierin krijgen aanbieders de ruimte om de zorg die nodig is aan te bieden, maar worden zij ook uitgedaagd dit zo efficiënt mogelijk te doen. Deze werkwijze rond inkoop en financiering verlegt de aandacht van het traditionele denken in producten en bestaand aanbod naar ruimte voor samenwerking, innovatie, transformatie en resultaatsturing. Daarbij zorgt de financiering voor financiële en contractuele zekerheid bij aanbieders.
Voorliggend veld (sociale basis)	<p>'Het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken, gezinnen, vrijwilligers, professionals) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving' (Radboud Engbersen en Ard Sprinkhuizen 1998)</p> <p>In het programmaplan herontwerp sociaal domein bedoelen we hetzelfde als we 'voorliggend veld' of 'sociale basis' noemen. In Hoogeveen onderscheiden we drie niveaus in het voorliggend veld of de sociale basis, namelijk;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eigen kracht of omgevingskracht - Preventie (activiteiten die gericht zijn op preventie) - Voorliggende voorzieningen (voorzieningen die een alternatief of voorportaal vormen voor geïndiceerde individuele maatwerkvoorzieningen)
Voorliggende voorziening	Zie Algemene voorliggende voorziening
Vrijwilligerswerk	Een vrijwilliger (vrouwelijke vorm: vrijwilligster), ook wel volontair genoemd, is iemand die uit vrije wil werkzaamheden verricht, buiten een vast dienstverband. In het algemeen zijn deze werkzaamheden onbetaald, of er staat een vergoeding tegenover die lager ligt dan het minimumloon bij betaald werk. Het werk dat door een vrijwilliger wordt verricht heet vrijwilligerswerk
Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs)	Per 1 januari 2021 is de wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (Wgs) gewijzigd. Naast gewijzigde wetgeving is er per 1 januari ook een 'besluit gemeentelijke schuldhulpverlening' van kracht. De wet en het besluit hebben onder andere tot doel om de inwoner tijdens de opstartfase van het schuldhulpverleningstraject te ontzorgen. Deze vroegsignalering van problematische schulden is onderdeel van de brede schuldenaanpak van het kabinet.

	<p>In het algemeen moeten de wet en het besluit de lastendruk voor de inwoner gaan verminderen. De voormalige Wgs ging er namelijk van uit dat inwoners zelf informatie aanleverden, zodat de schuldhulpverlener hier vervolgens een plan van aanpak voor schuldhulpverlening mee kon maken. Deze inlichtingenplicht werkte echter vertragend, leidde tot langere wacht- en doorlooptijden en soms ook tot uitval. Schuldhulpverleners worden met de gewijzigde Wgs in staat gesteld om mensen met schulden tijdig in beeld te krijgen en zo schuldhulpverlening aan te bieden. Zij mogen meer informatie over inkomsten, schulden en vermogen uitwisselen met diverse instanties zodat de inwoner zelf minder gegevens hoeft aan te leveren.</p>
Wet langdurige zorg (Wlz)	<p>De Wet langdurige zorg (Wlz) is voor mensen die blijvend 24-uurs zorg in de nabijheid en/of permanent toezicht nodig hebben. Deze zorg wordt ruwweg op twee manieren geleverd.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zorg met verblijf in een instelling (verpleeg- of verzorgingshuis, gehandicaptenzorginstelling of instelling voor geestelijke gezondheidszorg) 2. Zorg thuis (als persoonsgebonden budget, modulair of volledig pakket thuis)
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	<p>Wanneer er wordt gesproken over Wmo of de Wet maatschappelijke ondersteuning, dan wordt er gerefereerd aan de wet zoals die op 1 januari 2015 van kracht is gegaan. Deze wet stelt gemeenten verantwoordelijk voor het ondersteunen van de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen. Gemeenten bieden verschillende maatwerkarrangementen aan.</p>
Wmo begeleiding	<p>Wmo voorziening uit de categorie ondersteuning thuis. Bij begeleiding vanuit de Wmo gaat het niet om het overnemen van taken, maar er bij helpen. Deze hulp wordt meestal ingezet in het geval van psychische problemen, een verstandelijke of een zintuigelijke beperking. Onder begeleiding kan bijvoorbeeld vallen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hulp bij het dagelijks leven thuis. Zoals leren het huishouden te doen, hulp bij geldzaken en administratie. - Begeleiding bij het leggen van contacten. - Hulp bij het indelen van de dag en het ondernemen van activiteiten. - Gezinsondersteuning en opvoedondersteuning. - Begeleiding bij persoonlijke verzorging. - Begeleiding in een groep, ook dagbesteding genoemd.
Wet sociale werkvoorziening (Wsw)	<p>Wet die als doel heeft om aangepaste werkgelegenheid te scheppen voor mensen die, hoewel zij tot werken in staat zijn, als gevolg van lichamelijke en/of geestelijke tekortkomingen er niet in slagen werk te krijgen op de reguliere arbeidsmarkt.</p>
Wet Werk en Bijstand (Wwb)	<p>Met de invoering van de WWB op 1 januari 2004 is een verandering opgetreden in de rol van de gemeenten bij de bevordering van de uitstroom uit de bijstand. De gemeente</p>

	dient zowel bij aanvraag als periodiek zorgvuldig te beoordelen of een persoon recht heeft op een uitkering. Het uitgangspunt hierbij is dat iedereen zoveel mogelijk in zijn eigen levensonderhoud dient te voorzien.
Wijkverpleging	Wijkverpleging is er voor mensen die thuis verzorging of verpleging nodig hebben. Verzorging gaat om hulp bij de algemene dagelijkse verrichtingen, zoals wassen en aankleden, maar ook om het klaarzetten en toedienen van medicijnen. Verpleging heeft betrekking op het verrichten van verpleegkundige handelingen, zoals wondverzorging. Daarnaast maakt de wijkverpleegkundige afspraken met de gemeente over zorg, welzijn en wonen. Wijkverpleging als voorziening valt onder de Zorgverzekeringswet (Zvw).
Zelfredzaamheid	In het kader van de Wmo wordt zelfredzaamheid omschreven als het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken. Een index voor de mate van zelfredzaamheid van de bewoners van een wijk of gemeente is ontwikkeld door GGD GHOR. De score zelfredzaamheid omvat de samengestelde indicatoren Zelfredzaamheidsindex en Sociale Uitsluitingsindex.
Zorgaanbieder	Instellingen en beroepskrachten die zorg en/of hulpverlening leveren
Zorg en ondersteuning	Onder zorg en ondersteuning in het sociaal domein wordt verstaan de individuele voorzieningen op grond van de Wmo 2015, de Jeugdwet en/of de participatiewet.
Zorg in natura (ZIN)	De zorg die geleverd wordt door een zorgaanbieder en waarop iemand aanspraak kan maken volgens de Wmo; de zorgaanbieder krijgt de geleverde zorg rechtstreeks vergoed. Een andere financieringsvorm is de PGB.
Zorgverzekeringswet	Wet die een verplichte basisverzekering regelt voor kortdurende, op genezing gerichte zorg voor iedereen die rechtmatig in Nederland woont of hier loon- of inkomstenbelasting betaalt.

Bijlage 2: Nota van participatie project herontwerp sociaal domein

Herontwerp sociaal domein 2022-2025

Nota van participatie

'Wat we aan informatie hebben opgehaald uit de samenleving'

Participatie

Jeugdwet

wmo

Inhoud

1. Leeswijzer	3
2. Inleiding.....	4
2.1 Aanleiding.....	4
2.2 Doel van deze nota	4
2.3 Vervolgproces.....	5
3. Belangrijkste bevindingen als kader voor het herontwerp	6
4. Reflectie op de ambitie en de leidende principes	10
5. Participatieproces	12
5.1 In gesprek met de gemeenteraadsleden	12
5.2 In gesprek met het veld.....	13
5.3 In gesprek met de inwoners	13
5.4 In gesprek met de organisatie	14
5.5 Gedachtengang adviesraad sociaal domein Hoogeveen	14
5.6 Gedachtengang cliëntenraad sociaal domein Hoogeveen	14
6. Het speelveld in beeld	15
Bijlage 1 – Concept ambitie en leidende principes.....	16
Bijlage 2 – Motie en amendement raad mbt jeugd inclusief uitwerking en actie- c.q. discussiepunten.....	17
Bijlage 3 – Sessie met het veld 15 en 22 april 2021 – praatplaat.....	26
Bijlage 4 - Sessie met het veld 26 april en 10 mei 2021 – praatplaat	29
Bijlage 5 Samenvattend verslag sessies met het veld.....	32
Bijlage 6 - Sessie met de inwoners 27 mei 2021 – praatplaat.....	35
Bijlage 7 – Samenvattend verslag sessie met de inwoners 27 mei 2021	37
Bijlage 8 – Stem van de inwoner – praatplaat	39
Bijlage 9 Samenvattend verslag - sessies met de organisaties.....	41
Bijlage 10 – Reactie Adviesraad sociaal domein - Gedachtengang 'Hoe wil je als gemeente zijn in goede en slechte tijden'	44
Bijlage 11 – Reactie Adviesraad sociaal domein – Participatie in het proces.....	46
Bijlage 12 – Reactie Cliëntenraad Hoogeveen	47
Bijlage 13 - Speelveld van de WMO.....	48
Bijlage 14 - Speelveld van de participatie	49
Bijlage 15 - Speelveld van de jeugdhulpverlening	50
Bijlage 16 - Speelveld van de schuldhulpverlening	51

1. Leeswijzer

De nota van participatie geeft inzicht in de manier waarop we informatie hebben opgehaald door middel van het stellen van vragen aan verschillende stakeholders.

We starten met uitleg over de aanleiding en het doel van deze nota in hoofdstuk 2.

In hoofdstuk 3 gaan we in op de belangrijkste bevindingen uit het participatietraject.

Hierdoor heeft u gelijk inzicht in de totale opbrengst.

Hoofdstuk 4 geeft een voorzet voor de ambitie en leidende principes, die gebruikt worden voor het opstellen van het programmaplan.

Hoofdstuk 5 gaat kort in op de verschillende gevolgde participatietrajecten en hoofdstuk 6 geeft uitleg over de manier waarop we het speelveld in beeld hebben gebracht.

Achtergrondinformatie is te vinden in de diverse bijlagen.

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Op 27 augustus 2020 heeft de gemeenteraad van Hoogeveen het rapport 'Op weg naar een Schone Lei voor Hoogeveen' vastgesteld. Onderdeel van dit rapport is de opdracht aan het nieuwe college om te komen tot een transformatieprogramma waarmee uiterlijk in 2025 de uitgaven in het sociaal domein binnen de rijksbudgetten blijven.

Voluit luidt deze opdracht:

*Het sociaal domein is een belangrijk taakveld voor de gemeente en haar inwoners. Het grootste deel van de begroting wordt besteed aan het sociaal domein. De tekorten op de beschikbare rijksbudgetten stijgen jaarlijks en dit moet worden gestopt. Hiervoor is een **transformatieprogramma nodig waarbij de omslag wordt gemaakt naar een aanpak en werkwijze die erin voorziet zo snel als mogelijk, maar uiterlijk in 2025 de uitgaven in het sociaal domein niet boven de rijksbudgetten uitkomen.** In de basis voor een sluitende meerjarenbegroting zijn de effecten hiervan verwerkt. De opgenomen bedragen zijn inschattingen, die echter wel in de praktijk moeten worden waargemaakt. Wij bevelen het nieuwe college van B&W aan per direct met de aanpak van deze transformatie te starten. De ideeën hierover zijn niet nieuw. Echter, de uitvoering daarvan is tot nu toe onvoldoende uit de verf gekomen.*

Bron: Schone Lei, p. 22

Om te komen tot dit transformatieprogramma is een projectplan opgesteld inclusief een plan van aanpak. De eerste fase van het projectplan bestaat uit het informeren, analyseren en participeren.

2.2 Doel van deze nota

Om te komen tot een herontwerp van het sociaal domein is het belangrijk om ideeën en informatie op te halen. Op deze manier krijgen we meer inzicht vanuit verschillende invalshoeken en ontstaat er draagvlak voor het eindproduct.

Dit hebben we gedaan door partijen de gelegenheid te geven om mee te denken in onze opgave. Het gaat hier om onder andere de gemeenteraad, relevante stakeholders uit het veld, de inwoners en de organisatie.

Al deze informatie geeft ons inzicht, aanknopingspunten en informatie waar we rekening mee kunnen houden bij het opstellen van het programmaplan voor het herontwerp van het sociaal domein. De informatie opgehaald uit de sessies met de diverse partijen is verwerkt in deze nota van participatie.

Vanuit de participatiesessies, het rapport '0-situatie en trends en ontwikkelingen' en het rapport 'inzicht inkomsten en uitgaven sociaal domein' is een vernieuwde ambitie geformuleerd voor het herontwerp van het sociaal domein inclusief de leidende principes. Met deze nieuwe ambitie hopen wij uiterlijk in 2025 de uitgaven in het sociaal domein in balans te hebben gebracht en een werkwijze te hebben geïmplementeerd die past bij deze nieuwe ambitie.

2.3 Vervolgproces

Deze nota vormt, samen met het rapport van de '0-situatie inclusief trends en ontwikkelingen', het rapport 'inzicht inkomsten en uitgaven sociaal domein', de basis voor het programmaplan inclusief uitvoeringsagenda herontwerp sociaal domein.

De nota is een tussenstap om te komen tot het programmaplan herontwerp sociaal domein. Ook de voorzet van de ambitie en leidende principes in hoofdstuk 4 is een tussenstap naar de definitieve ambitie en leidende principes die geformuleerd worden in het programmaplan.

3. Belangrijkste bevindingen als kader voor het herontwerp

In de periode april tot en met juni zijn er verschillende sessies georganiseerd onder leiding van New Nexus. Er is gesproken met 9 inwoners, 65 medewerkers van 47 organisaties uit het sociale veld (die voor een deel ook weer inwoners vertegenwoordigen) en 25 medewerkers van de gemeente Hoogeveen.

Het doel van de sessies was om een beeld te krijgen van de stem van deze mensen. Hoe kijken zij naar het sociaal domein? Wat gaat er goed, wat kan er beter, waar liggen de kansen en verbeterpunten?

“De gemeente Hoogeveen staat voor uitdagingen in het sociaal domein. Er zijn structurele bezuinigingen nodig, maar de gemeente wil kwetsbare inwoners ontzien. Een *Herontwerp voor het Sociaal Domein* is noodzakelijk voor een goede balans tussen dienstverlening enerzijds en beheersing van de uitgaven anderzijds. Op basis van de gespreksessies krijgt de gemeente nog meer inzicht in dat wat er speelt rondom het sociaal domein.”

Wat nemen we mee?

De rode draad uit de sessies

De verschillende participatiesessies hebben veel opgeleverd. De rode draad beschrijft de adviezen en input die de deelnemers aan het participatietraject graag willen terugzien in het herontwerp sociaal domein.

Duidelijke visie op het sociaal domein

Vanuit de sessies kwam veelal de oproep om een duidelijke en begrijpelijke visie te hebben op het sociaal domein. Zorg dat je het verhaal goed kunt vertellen en dat iedereen dit begrijpt. Wat is de visie op het sociaal domein, waarom doen we wat we doen, waar kunnen inwoners terecht, wie zijn de partners in het sociaal domein, wie doet wat etc.

Een brede kijk op het sociaal domein

In de visie moeten integraliteit en de inwoner centraal staan. Niet werken per wet of leeftijdsgrens, maar vanuit wat er nodig is. ‘De meeste mensen deugen’ als uitgangspunt. De reactie is ook dat er meer aandacht moet zijn voor het normale leven, normaliseren en preventie, niet alleen voor zorg en ondersteuning. Beginnen bij normaliseren en preventie, heeft te maken met een gewenste brede kijk op het sociaal domein. Zo wordt herhaaldelijk ‘positieve gezondheid’ genoemd als een andere en inspirerende manier van kijken naar gezondheid en ziekte. Daarbij staat veerkracht en ‘wat kun je wel’ centraal in plaats van beperking en ‘wat kun je niet’. Er zijn al voorbeelden her en der in Hoogeveen van werken vanuit positieve gezondheid. Is dat te verbreden naar een verhaal en aanpak voor de hele gemeente¹?

¹ Zie het voorbeeld van [Bakkeveen](https://radarplus.nl/bakkeveen-wordt-het-gezondste-dorp-van-nederland/): <https://radarplus.nl/bakkeveen-wordt-het-gezondste-dorp-van-nederland/> en <https://vng.nl/artikelen/opdracht-en-opgaven>

Inwoner centraal

In de sessie kwam naar voren dat de inwoner centraal moet staan.

Wanneer de inwoner cliënt is, dan staat zijn of haar hulpvraag centraal, waarbij we als gemeente en partners kijken wat er wel kan. We moeten denken in oplossingen en niet in beperkingen en onmogelijkheden. Werk aan duurzame oplossingen, wat is de vraag achter de vraag? Daarnaast geven de deelnemers mee dat er meer regie bij de cliënt moet liggen. Zij moeten meer betrokken worden bij het proces van vraag naar oplossing en daarin een grotere rol spelen. Belangrijk in dit vraagstuk is wel dat de cliënt daartoe in staat moet zijn. Een ander aspect van de inwoner centraal is dat de deelnemers oproepen om meer samen te werken met inwoners, of dat aanbod doen. Betrek inwoners, sluit aan bij wat leeft in dorpen en wijken, gebruik ideeën van inwoners en check of voorstellen werken voor inwoners. Zorg ook goed voor de vrijwilligers, de mantelzorgers en de inwoners die een rol spelen in de informele zorg – zonder hen zou de Hoogeveense samenleving er heel anders uitzien.

Samenwerken

De samenwerking tussen gemeente, inwoners en partners is ook iets wat in bijna alle sessies werd benoemd. Zorg dat de samenwerking (nog) beter wordt dan dat deze nu is. Investeer hierin, zorg voor een goede relatie. Het participatietraject werd hierin als een goed voorbeeld genoemd.

Voor een goede samenwerking is het belangrijk om duidelijkheid te hebben over rollen, taken en verantwoordelijkheden. Een betere samenwerking kan zorgen voor een betere kwaliteit van projecten. Het Utrechts model² wordt genoemd als inspiratie voor een verbeterde samenwerking.

Onderdeel van goede samenwerking is het organiseren van een heldere regie in situaties/casussen waar problemen op meerdere domeinen spelen. Deze regie moet waar mogelijk door de gemeente worden opgepakt in die situaties.

Tot slot is een veelgehoorde oproep om te zorgen voor een vast aanspreekpunt per organisatie. Hierdoor blijven de lijnen kort en is voor iedereen duidelijk bij wie je moet zijn.

Nieuwe balans tussen vertrouwen en controle

Veel gehoord is de roep om meer vertrouwen in elkaar en minder controle achteraf. Dat is te bereiken door juist *vooraf* goede afspraken te maken, op hoofdlijnen of resultaten en niet op detail. Afspraken als gemeente met de inwoner en als gemeente met de aanbieder. Wat genoemd is, zijn afspraken over een regelmatige verantwoording, als inwoner naar gemeente, als aanbieder naar gemeente, als college naar raad. Zo laat je zien dat je elkaar serieus neemt. Maar ook andere afspraken vooraf zijn nodig, zodat je vooraf weet waar op te letten en waar grenzen liggen.

De positieve kanten van duidelijke afspraken zijn dat de inwoner zich serieus genomen voelt. De inwoner wordt gezien als de gemeente nut en noodzaak van voorzieningen checkt en de rechtmatigheid. Raadsleden vinden duidelijke afspraken verstandig om te kunnen controleren.

² <https://vng.nl/praktijkvoorbeelden/de-utrechtse-aanpak-in-het-sociaal-domein-model-en-werking-in-de-praktijk>

Een ander aspect van samenwerken ging over vertrouwen. Ruimte voor de professional. Het is belangrijk om gelijkwaardige partners te zijn, hierbij kan er verschil zitten in rol, taak en verantwoordelijkheid. Daarnaast vinden partners het belangrijk om afspraken te maken op hoofdlijnen of op resultaten. Geen controle en verantwoording over bijvoorbeeld 15 minuten reistijd.

Minder administratieve lasten, minder regels

Een kenmerk van overheden is dat er wordt gewerkt met veel processen, administratieve handelingen en regels. Dat kost veel tijd en dus geld. Vooral de partners roepen op dit, waar mogelijk, te verminderen zodat er meer tijd overblijft voor het werk waarvoor ze worden ingezet. Kijken naar het doel en niet naar de letter van de wet. Welke ruimte kunnen we hierin met elkaar opzoeken?

Laagdrempelige toegang

Een laagdrempelige veilige toegang is nodig: als je als inwoner naar de gemeente stapt voor ondersteuning, heb je al heel wat overwonnen, dat doe je niet zomaar. Je komt met spanning en stress bij het loket, als je je dan niet goed behandeld voelt, kan dat ertoe leiden dat je geen hulp vraagt en nog dieper in de problemen komt. Dus bij toegang stress wegnemen en erger voorkomen.

Zorg voor ervaringsdeskundigen bij de toegang. Bijvoorbeeld een medewerker vanuit de LFB (landelijke belangenorganisatie dóór en vóór mensen met een verstandelijke beperking).

Een wijk- en dorpsgerichte aanpak: ondersteuning in je eigen omgeving

Daarnaast wordt gesproken over toegang in de directe omgeving. Zorg dat er in dorpen en wijken plekken zijn waar inwoners hun vraag kunnen stellen en ook ondersteuning kunnen krijgen. Zo wordt ondersteuning voor jeugd en ouders op school genoemd, in de samenwerking tussen onderwijs, welzijn en jeugdhulp.

Communicatie

Communicatie is een breed begrip, maar werd wel vaak benoemd als aandachtspunt.

Zorg voor duidelijke afspraken met cliënten als het gaat over een hulpvraag en het vervolgtraject, maar ook met de betrokken professionals. Zowel op inhoud als proces, ga bijvoorbeeld een intake niet dubbel doen.

Er wordt benoemd dat de communicatie met de gemeente prettig verloopt, maar ook dat er meer aandacht moet zijn voor evaluatie met hulpverleners en de afhandeling van klachten.

Ook werd benoemd dat heldere en begrijpelijke taal belangrijk is. De brieven en overige communicatie van de gemeente moeten voor iedereen te snappen zijn.

Verder willen inwoners en aanbieders heldere informatie over een 'sociale kaart'. Waar kunnen inwoners waarvoor terecht, wie zijn de partners in het sociaal domein en wat hebben ze te bieden?

Lef, durf, creativiteit en vertrouwen

De werkwijze en cultuuromslag bij het sociaal domein en daarmee bij de overheid vraagt om lef, durf, creativiteit en vertrouwen. Dat is nodig om het transformatieproces tot bloei te laten komen. De ontwikkeling van het sociaal domein is een lange termijn ontwikkeling, zorg dat hiervoor de ruimte komt. Neem als gemeente hierin de regierol en doe wat nodig is, ook als dit soms impopulaire maatregelen zijn.

Overig

In bovenstaande kopjes viel niet alles te vatten, daarom hierbij nog een opsomming van andere ideeën en opmerkingen uit de participatiesessies;

- Minder aanbieders = meer kwaliteit
Een oproep om te komen tot een selecte groep van gekwalificeerde aanbieders met keurmerk
- Simpele oplossingen voor simpele problemen
- Normaliseren en de-medicaliseren
- Hoe behouden we voldoende en goede professionals?
- Digitalisering als aandachtspunt voor efficiënter werken.
- Noodknop – zorg voor een noodknop als er met spoed iets verandert in de situatie van een cliënt.
- Veel positieve geluiden over de participatiesessies, hoe kun je hier vervolg aan geven?

4. Reflectie op de ambitie en de leidende principes

Begin 2021 hebben we een concept ambitie met leidende principes gedeeld met de gemeenteraad (bijlage 1). In de participatiefase hebben we input gekregen voor een aanscherping, zie hieronder. Deze aanscherping is een tussenstap naar een definitief voorstel van ambitie en leidende principes in het programmaplan.

Waarom een ambitie en leidende principes?

Een ambitie is een breed gedragen 'wenkend perspectief'. Een ambitie geeft antwoord op waarom we energie steken in het sociaal domein.

Leidende principes zijn (definitie Movisie):

1. Vuistregels die richting geven aan beleid en uitvoering
2. Antwoorden op hoe we de ambitie uit willen voeren, maar ze zijn geen doel op zich
3. Principes die helpen bij het maken van fundamentele financiële keuzes

Wanneer werk je zinvol met leidende principes? Volgens Movisie:

- Als je ze samen formuleert, zodat ze gedragen zijn
- Als ze concreet worden doorvertaald in alle stappen van beleid(safspraken), inrichting, uitvoering en evaluatie
- Als ze breed worden gedeeld en doorleefd

Wat is de functie van een ambitie en leidende principes?

- Voor de raad: als kaders vooraf en bij evaluaties
- Voor het college: om mee aan en bij te sturen
- Voor de organisatie: als richtingwijzer voor beleid en uitvoering
- Voor raad, college en organisatie: als onderdeel van de communicatieboodschap naar inwoners en partners in het kader van verwachtingenmanagement

Een aanscherping van ambitie en leidende principes

Hieronder vindt u een voorzet met een aangepaste ambitie en leidende principes. Deze worden gebruikt als aanzet voor het schrijven van het programmaplan. Gedurende dit traject kunnen nieuwe inzichten optreden en hierdoor eventueel bij het programmaplan worden herzien. De ambitie en de leidende principes vormen de basis voor de werkwijze voor de komende jaren.

Ambitie

Inleiding tot ambitie

Iedereen doet mee in Hoogeveen en iedereen heeft talent. Inwoners hebben de regie over hun eigen leven, zijn zelfredzaam en helpen elkaar. Samen met organisaties stimuleren inwoners elkaar in het streven naar fysieke en mentale gezondheid. Die aandacht voor positieve gezondheid in plaats van alleen voor gebreken, bevordert welzijn en voorkomt zorg. Zo nodig is er formele ondersteuning, met gebruik van de eigen kracht van elk huishouden en het sociaal netwerk. Bij formele ondersteuning kijkt de gemeente (samen met instanties) naar het huishouden met de vraag 'wat heeft u nodig?'. De gemeente ondersteunt alleen waar nodig binnen de beschikbare gemeenschapsmiddelen.

Tussenstand aanzet tot ambitie

Samengevat is de ambitie voor het sociaal domein: goede ondersteuning van inwoners, zodat iedereen mee kan doen.

Leidende principes

	Toelichting
1. Als gemeente zijn we onderdeel van de samenleving en werken we samen met onze inwoners en partners	Nader uitwerken
2. Afspraken vooraf, vertrouwen tijdens het proces en verantwoording achteraf (inhoud en financieel)	Nader uitwerken
3. In onze dienstverlening staat de behoefte centraal (wat heeft de klant nodig)	Dus niet 'waar heeft u recht op' maar 'wat heeft u nodig'. En niet werken vanuit de diverse wetten maar vanuit de behoeftevraag van de inwoner
4. We werken volgens het principe: 4.1 Eigen kracht 4.2 Omgevingskracht 4.3 Algemene voorzieningen 4.4 Maatwerkvoorzieningen/individuele voorzieningen	Dus de volgorde is van belang: 'Wat kunt u zelf, wat kan uw omgeving voor u doen, bij welke algemene voorzieningen kunt u aanschuiven met anderen om u verder te helpen, als dit alles niet aan de orde is, welke maatwerkvoorziening is er dan voor u?'
5. We werken vanuit het principe positieve gezondheid	Nader uitwerken (zie ook ambitie)
6. Bij elk huishouden waarvoor ondersteuning geldt, is duidelijk bij wie de regie ligt	Nader uitwerken
7. We blijven binnen de financiële kaders	We voeren onze taken uit binnen de financiële kaders van de gemeenteraad
8. Uitgaan van duurzame oplossingen	

5. Participatieproces

In dit hoofdstuk wordt kort aangegeven op welke manier we in gesprek zijn gegaan met de verschillende stakeholders. In het gesprek met het veld, de inwoners en de organisatie stond de volgende vraag centraal:

“De gemeente Hoogeveen staat voor uitdagingen in het sociaal domein. Er zijn structurele bezuinigingen nodig, maar de gemeente wil kwetsbare inwoners ontzien. Een *Herontwerp voor het Sociaal Domein* is noodzakelijk voor een goed balans tussen dienstverlening enerzijds en beheersing van de uitgaven anderzijds.”

Doel van het gesprek was om in gesprek te gaan over het sociaal domein. Wat gaat er goed, wat heeft aandacht nodig om zo te komen tot ingrediënten voor het herontwerp sociaal domein?

5.1 In gesprek met de gemeenteraadsleden

De gemeenteraad is van meet af aan ‘kort op de bal’ gaan zitten als het gaat om het Herontwerp sociaal domein. Zeker als het gaat om het domein Jeugd. De raad heeft informatieavonden georganiseerd op 22 oktober 2020 en 25 januari 2021. Tijdens deze avonden is de raad in gesprek geweest met professionals uit het veld (zorgaanbieders, gemeente etc.). Uiteindelijk heeft dit geleid tot een motie die raadsbreed is aangenomen die vervolgens door is vertaald in een amendement. Dit amendement bevat 12 punten die stuk voor stuk door het college worden uitgewerkt. De raad is over de uitwerking daarvan geïnformeerd. Een deel zal overigens terugkomen in het programmaplan.

Daarnaast zijn er vanuit de stuurgroep sociaal domein/college avonden georganiseerd met de gemeenteraad, te weten:

1. Een aftrapbijeenkomst op 18 januari 2021
2. Verdiepingssessies over WMO en Jeugd op 15 februari 2021
3. Verdiepingssessies over de Participatiewet en de financiën in het Hoogeveens sociaal domein op 15 maart 2021.

Tijdens deze bijeenkomsten werd de raad allereerst geïnformeerd over de stand van zaken op dat moment (‘Waar staan we nu?’). Zowel op het proces (welke stappen zijn al gezet in het sociaal domein) als inhoud in de vorm van kerncijfers, reeds genomen bezuinigingsmaatregelen en ook de toen net verschenen rapporten van het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau) en AEF over een evaluatie van de decentralisaties in het sociaal domein (SCP) en het domein Jeugd in het bijzonder (AEF).

Daarnaast zijn de aanzet voor de ambitie en leidende principes gepresenteerd. Deze aanzet wordt in de loop van het traject verder geconcretiseerd. Daarom werd daarover met de raad van gedachten gewisseld (‘vingeroefening’), al dan niet aan de hand van stellingen.

De raad gaf aan t.a.v. de ambitie te willen discussiëren over de vraag wat de gemeente moet doen (al dan niet op basis van de wet) en wat mensen zelf (zouden moeten) doen/regelen. De raadsleden zijn het er wel over eens dat er moet worden ‘genormaliseerd’. Onderkend wordt dat het bepalen van wat dan ‘normaal is’ een politieke discussie is. Het gaat erom om daar wel zo expliciet mogelijk in te zijn, zodat helder is waarom de gemeente bepaalde voorzieningen wel (of juist niet) aanbiedt.

Raadsleden reflecteerden uitgebreid op het principe 'vertrouwen'. Daarbij maakten zij onderscheid in:

- a. Vertrouwen in het bepalen of een voorziening (nog) nodig is en in hoeverre inwoners dat zelf aan kunnen geven (wordt de scootmobiel gebruikt of niet). Misbruik moet worden aangepakt, maar een zekere flexibiliteit is ook nodig. Vanuit het uitgangspunt dat de meeste mensen deugen kunnen we er van uit gaan dat mensen dat zelf aan kunnen geven, waarbij een zeker gezond wantrouwen op zijn plaats is.
- b. 'Administratief' vertrouwen: welke informatie moet een inwoner/instelling aanleveren om te bepalen of een voorziening nodig is en of het leveren ervan rechtmatig is.

Er werden ook kanttekeningen geplaatst bij het principe van zelfredzaamheid en eigen kracht. Raadsleden zijn van mening dat we daarvan uit moeten gaan, maar realiseren zich ook dat dat niet altijd kan, zeker niet als er sprake is van acute problematiek. Ook nu wordt al onderscheid gemaakt tussen acute zorg en uitstelbare zorg. Dit moet ook in de toekomst zo blijven.

Bijlage 2 bevat de reactie van het college op de motie en amendement jeugd.

5.2 In gesprek met het veld

Met de partners uit het sociale veld is in twee groepen gesproken over het herontwerp van het sociaal domein. Dit waren digitale sessies. Per groep waren er twee bijeenkomsten. In groep 1 hebben 39 medewerkers van 30 organisaties deelgenomen en in groep 2 waren 26 medewerkers aanwezig vanuit 17 organisaties. Groep 1 heeft op 15 april en 22 april 2021 hun mening kunnen geven en groep 2 op 26 april en 10 mei. De avond werd begeleid door New Nexus. Naast de opening van de avond door de verschillende collegeleden, hebben medewerkers van de gemeente Hoogeveen tijdens de diverse groepsgesprekken opgetreden als gespreksleider.

In bijlage 3 vindt u de praatplaten van groep 1 (sessies op 15 en 22 april). In bijlage 4 vindt u de praatplaat van groep 2 (sessies op 26 april en 10 mei). In bijlage 5 vindt u een rode draad van deze 4 sessies.

5.3 In gesprek met de inwoners

Aan de digitale bijeenkomst op 27 mei 2021 hebben 9 inwoners deelgenomen (voornamelijk WMO gerelateerd). Daarnaast was wethouder Tabak aanwezig, een gespreksleider vanuit New Nexus en twee medewerkers vanuit de gemeente Hoogeveen. De aanwezige inwoners zijn opgedeeld in drie gespreksgroepen onder leiding van een gespreksleider. Negen inwoners is niet veel, maar dit kan een vertekend beeld geven. In de andere sessies hebben ook inwoners deelgenomen, met name in de sessies met het veld, maar ook gemeenteraadsleden zijn inwoners en in de organisatie werken ook mensen die in de gemeente wonen.

Doel van het gesprek was om met de inwoners in gesprek te gaan over het sociaal domein. Wat gaat er goed, wat heeft aandacht nodig om zo te komen tot ingrediënten voor het herontwerp sociaal domein.

Voordat de gemeente tot vaststelling van het beleid komt, wil ze in gesprek met betrokkenen in het sociale veld. Op basis van deze gespreksessies krijgt de gemeente een goed inzicht in "de stem van het veld".

Van dit gesprek is een praatplaat gemaakt en een rode draad van deze bijeenkomst. Beide zijn terug te vinden in bijlage 6 en 7.

Daarnaast is er al eerder een participatietraject met inwoners geweest in 2019. Hiervan is ook een praatplaat gemaakt. Deze is terug te vinden in bijlage 8.

5.4 In gesprek met de organisatie

Met de medewerkers binnen het sociaal domein van de gemeente Hoogeveen is in twee groepen gesproken over het herontwerp van het sociaal domein. Dit waren digitale sessies. Per groep waren er twee bijeenkomsten. In groep 1 hebben 14 medewerkers deelgenomen en in groep 2 waren 11 medewerkers aanwezig. Deze avond werd ook begeleid door New Nexus en geopend door een van de collegeleden.

Op basis van de gespreksessies krijgt de gemeente nog meer inzicht in wat er speelt rondom het sociaal domein.

Van deze sessies is een verslag gemaakt. De rode draad van dit verslag is te vinden in bijlage 9.

5.5 Gedachtengang adviesraad sociaal domein Hoogeveen

Vanuit het college is gevraagd aan de adviesraad sociaal domein Hoogeveen om mee te denken over het participatietraject. Op welke wijze kunnen wij inwoners en mogelijk ook professionele organisaties mobiliseren om te participeren in het proces van het Herontwerp sociaal domein?

De adviesraad heeft hier een reactie op gegeven en nog een reactie op de vraag: 'Hoe wil je als gemeente minimaal zijn in goede en slechte tijden?'

De reacties zijn opgenomen in bijlage 10 en 11.

5.6 Gedachtengang cliëntenraad sociaal domein Hoogeveen

Vanuit het college is gevraagd aan de Stichting Cliëntenraad Hoogeveen om advies uit te brengen, die wij kunnen gebruiken in het vervoltraject.

De cliëntenraad heeft een reactie gegeven inclusief een aantal adviezen.

De brief is opgenomen in bijlage 12.

6. Het speelveld in beeld

Om meer inzicht te geven in de huidige situatie is getracht om voor alle domeinen het huidige speelveld in beeld te brengen. Met speelveld bedoelen we in kaart brengen welke spelers een rol spelen in dat domein. In deze schema's kunt u zien op welke manier op dit moment gewerkt wordt binnen het sociaal domein en welke organisaties en/of structuren betrokken zijn.

Het speelveld WMO is terug te vinden in bijlage 13.

Het speelveld participatie is terug te vinden in bijlage 14.

Het speelveld jeugd is terug te vinden in bijlage 15.

Het speelveld schuldhulpverlening is terug te vinden in bijlage 16.

Bijlage 1 – Concept ambitie en leidende principes

Voorafgaand aan het participatieproces met de overige stakeholders is er een bijeenkomst geweest met de raad. Hierin is gesproken over ambities en leidende principes. Hieronder vindt u de concept ambitie en concept leidende principes die in eerste instantie zijn voorgesteld.

Concept Ambitie

Betere ondersteuning voor inwoners tegen betaalbare kosten

Concept Leidende principes

1. We werken op basis van vertrouwen met elkaar
2. In onze dienstverlening staat de (ondersteuningsvraag van) het gezin/huishouden centraal
3. Onze maatwerkvoorzieningen zijn het sluitstuk
4. Integraal werken is het uitgangspunt
5. We kunnen het niet alleen: integraliteit, samenhang en ketenbenadering zijn van groot belang
6. We blijven binnen de financiële kaders

Bijlage 2 – Motie en amendement raad mbt jeugd inclusief uitwerking en actie- c.q. discussiepunten

Hieronder zijn de punten uit de motie jeugdhulp opgenomen zoals ingediend op de raadsavond d.d. 18 februari 2021. Onder deze punten staat aangegeven wat we al doen en welke actie we verder nog oppakken.

- 1. Begrens de Jeugdzorg: maak duidelijk wat wel en wat geen jeugdzorg is of vanuit de jeugdzorg betaald kan worden, kijk daarbij ook naar mogelijkheden voor één afdwingbare toegangspoort die niet omzeild kan worden;*

De voorstellen voor 2021 om de taakstelling te realiseren begrenzen de jeugdhulp al fors. We willen instroom voorkomen door te normaliseren, doorlooptijd beperken en uitstroom bevorderen. Daarnaast willen we uitstroom naar WLZ (Wet Langdurige Zorg) bewerkstelligen. We werken ook aan de verdere aanscherping van de verordening c.q. beleidsregels, waarmee we een verdere afbakening realiseren.

Een voorbeeld is het maximeren van aantal behandelingen bij sommige vormen van jeugdhulp. Voor een deel zit dit al in de inkoopafspraken, maar we denken dat dit op sommige onderdelen scherper kan.

De wet voorziet in een aantal toegangen jeugdhulp. De gemeente mag niet treden in de verwijfsbevoegdheid van medisch specialisten, huisartsen, jeugdartsen, Gecertificeerde Instellingen en Rechtbank. Het is daarom niet mogelijk om één afdwingbare toegangspoort te organiseren die niet omzeild kan worden.

Dit doen we wel:

- ✓ POH (Praktijk Ondersteuner Huisarts) -Jeugd en afspraken met de huisartsen
Zoals bekend werken we al met een POH-jeugd naast de huisarts. We maken nu een analyse per huisartspraktijk (m.b.t. verwijzingen per praktijk) en gaan daarover in gesprek met de praktijk. We willen ook afspraken maken over het stroomlijnen van herindicaties die via de huisartsen lopen.
 - ✓ Verbeteren samenwerking met Gecertificeerde Instellingen (GI)
Uit de rijksmiddelen voor transformatie is hiervoor een Drentse zorgmakelaar aangesteld om de samenwerking tussen gemeente en GI te verbeteren. Onlangs hebben zij een samenwerkingsprotocol opgesteld en geïmplementeerd. Het protocol zorgt voor een eenduidige en heldere samenwerking en geeft kaders t.a.v. verwijzingen door de GI.
- 2. Begrens het aantal aanbieders in de Jeugdzorg: contracteer alleen nieuwe aanbieders die iets toevoegen aan het bestaande aanbod, zorg daarbij voor een beperkte selectie van aanbieders die gezamenlijk een compleet aanbod hebben voor alle hulpvragen die we willen honoreren vanuit de jeugdzorg en die ruimte bieden voor identiteitsgebonden zorg;*

In 2020 zijn de meeste nieuwe contractafspraken jeugdhulp van kracht gegaan. De zorg is gezamenlijk ingekocht binnen de regio Zuid-Drenthe. Er is o.a. ingekocht op basis van bestuurlijke uitgangspunten en een inkoopanalyse. In 2020 hadden 160 aanbieders een contract. Circa 2/3 hiervan heeft daadwerkelijk zorg geleverd in Hoogeveen. De contracten zijn voor acht jaar afgesloten met de mogelijkheid om deze jaarlijks op te zeggen. Dit kan niet éézijdig vanuit een gemeenten, maar moet op de schaal van de regio gebeuren.

Binnen de Jeugdwet gaat het om een grote verscheidenheid aan vormen van zorg (modules). Op iedere module zijn specifieke eisen van toepassing. Hierdoor worden er automatisch meerdere aanbieders gecontracteerd. Daarnaast is het een bewuste keuze geweest om voldoende mogelijkheid te hebben om af te schalen vanuit de specialistische zorg en bieden we met Open House- inkoop ook de mogelijkheid aan identiteitsgebonden zorg om zich in te schrijven.

Financieel lijkt een beperking van het aantal aanbieders geen voordeel met zich mee te brengen (zie hiervoor ook het AEF-onderzoek).

Beperking van het aantal contracten zou in principe een nieuwe inkoop betekenen. Binnen de huidige contractering is het wel mogelijk om de contracten met de aanbieders zonder omzet stop te zetten. Daarnaast willen we komend jaar kijken of we het jaarlijks toestroommoment nog verder aan kunnen scherpen. Tevens willen we per module onderzoeken of er bijvoorbeeld in pilotvorm een mogelijkheid en behoefte is om anders om te gaan met het aantal aanbieders of gezamenlijk aan transformatiedoelen te werken binnen de module.

Er is wel een behoefte om meer partnerschap te organiseren tussen gemeente en aanbieders. Op onderdelen werken we hier al aan, bijvoorbeeld t.a.v. het speelveld 2 tot 6-jarigen. Samen met een beperkt aantal aanbieders willen we hier kijken hoe we verder kunnen normaliseren en wat daar dan voor nodig is i.p.v. meer geïndiceerd aanbod. Een voorbeeld is de ontwikkeling van kinderopvang plus in plaats van individuele voorzieningen. We bekijken daarbij ook de mogelijkheid om een eigen bijdrage te heffen, zoals gebruikelijk is voor een kinderopvang. Een ander voorbeeld is de verstevigde samenwerking met het onderwijs waardoor we een betere uitstroom hebben kunnen realiseren vanuit het Kinderdagcentrum van Cosis.

Dus ook al is de inkoop recent gerealiseerd, er wordt al volop gewerkt aan de verdere ontwikkelingen binnen de huidige inkoop. De toegang, contractmanagement en financiën werken hierin nauw samen. Dat zal ook input opleveren in de opmars naar een volgende aanbesteding.

3. Begrens uitgaven in de Jeugdzorg: wees kritisch op alle uitgaven, ook de kleine;

We kijken altijd heel kritisch naar de uitgaven, zeker ook de kleine. Dit doen we zowel intern als extern. Op inhoud en op formatie. Ook alle bezuinigingsmaatregelen dragen bij aan het vergroten van het kostenbewustzijn en het beperken van de uitgaven. De per 1 januari 2020 aangepaste beleidsregels maken al dat we meer kunnen sturen op (het vergroten van) eigen netwerk en eigen kracht. Een sterke basis maakt uiteindelijk dat minder 1e en 2e lijns zorg nodig is.

Het begrenzen van de uitgaven vraagt ook een regionale insteek. Zo gaan we aan de slag met intervisie tussen de gemeentelijke toegangen, zodat we meer éénduidig werken met de huidige inkoopafspraken en van elkaar leren. Dat maakt de positie van de toegang richting de aanbieders ook sterker.

Verder willen we aan de slag om gedurende de inzet van jeugdhulp via de toegang de effectiviteit van de inzet meer te monitoren. Daardoor kunnen we eerder bijsturen als dat nodig is. Ook krijgen we op die manier beter inzicht in het functioneren van de aanbieders.

Voor dit punt, maar ook voor de andere punten geldt dat een goede interactie tussen de raad en uitvoering van belang is. De raad krijgt zo beter zicht op waar we in de uitvoering mee bezig zijn en hoe we hier sturing aan geven.

4. *Begrens het aantal hulpverleners rond gezinnen: maak nu echt werk van één gezin, één plan, één aanspreekpunt en neem daarin als gemeente de regie (gezinszorg), kijk daarbij ook over de grenzen van de Jeugdwet heen en kijk naar goede voorbeelden in het land;*

In Hoogeveen geven we binnen de gemeentelijke toegang jeugd invulling aan het in de Jeugdwet vastgestelde principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. Dit wordt uitgevoerd door het schoolmaatschappelijke werk, de jeugdgezondheidszorg of door een thuiscoach. In gezinnen waar meerdere hulpverleners betrokken zijn, is er altijd een uitvoeringscoördinator (UVC) betrokken. Deze UVC heeft een regiefunctie en bewaakt de afspraken en de afstemming met betrekking tot de hulpverlening. We streven er te allen tijde naar dat er zo min mogelijk hulpverleners betrokken zijn bij een gezin. Soms is echter de problematiek zo uiteenlopend dat meer expertise nodig is. We kijken dan in overleg met de ouders ook naar een goede volgorde in de aanpak van de problemen. Lopende hulpverlening kan echter alleen gestopt worden als de ouders hiermee instemmen.

Samen met de partners hebben we uitgewerkt wat we verwachten van de UVC. UVC is vrijwillig, ouders kunnen dit weigeren of ermee instemmen.

Zo'n 40% van het aantal verwijzingen loopt via de gemeentelijke toegang. Daarvoor geldt in elk geval bovenstaande.

Via de POH-Jeugd gaan we nog een lijntje leggen m.b.t. UVC, we zijn hier momenteel over in gesprek met Stichting Welzijnswerk Hoogeveen (SWW). Er zijn echter nog steeds de nodige verwijzingen die de huisarts rechtstreeks doet. Op deze verwijzingen hebben we geen invloed. Zo kan het voorkomen dat wij geen zicht hebben op de ingezette ondersteuning c.q. behoefte aan UVC en is er geen regisseur bij betrokken, terwijl dat wel wenselijk is. En er zijn ook nog huisartsenpraktijken die geen POH-Jeugd hebben. We werken aan afspraken met de huisartsen, ook over UVC.

Bovenstaande speelt ook bij andere verwijzers zoals jeugdartsen, specialisten en de Gecertificeerde Instellingen.

Met enige regelmaat evalueren we de inzet van UVC met onze partners en scherpen we de inzet verder aan.

In het kader van het herontwerp sociaal domein kijken we opnieuw hoe we de regiefunctie het beste kunnen beleggen.

In de komende periode willen we bij een aantal gemeenten op werkbezoek gaan om te kijken hoe ze daar invulling geven aan het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur. We denken daarbij aan Deventer, Almere en/of Zutphen. Mede met het oog op de herontwerp sociaal domein is het van belang om te kijken hoe dit elders is georganiseerd.

Om te komen tot minder hulpverleners werken we in het herontwerp sociaal domein aan een traject t.b.v. meervoudige vraagstukken ofwel casussen waar ondersteuningsvragen zijn op meerdere domeinen. Op verschillende punten werken we hier al aan door middel van onder andere de thuiscoaches en de pilot casusoverleg jongvolwassenen (16-27 jaar).

In het herontwerp willen we straks meervoudige vragen vanuit 1 team integraal oppakken.

Ondertussen speelt de ontwikkeling van wijkteams naar sociale teams. Hiervoor loopt een project samen met SWW, dat (mede) wordt gefinancierd vanuit de regiodeal. De voorzitters van deze teams moeten een goede verbinding leggen tussen wat er binnen het gemeentehuis gebeurt en wat er in de wijken speelt.

Het herontwerp sociaal domein met daarin de versterking van de gemeentelijke regie zal de UVC ook gaan raken. En met de doorontwikkeling van wijkteams naar sociale teams zal er naar verwachting meer samenhang komen.

Daarnaast wordt er door het CJG, samen met onze partners, hard gewerkt aan de implementatie van een gezamenlijke benaderingswijze. Deze is gericht op het vergroten van de eigen kracht en het probleemoplossend vermogen van gezinnen. Dit sluit aan bij de verbindende aanpak en helpt bij het versterken van de basis gezin, school en buurt.

5. *Begrens de administratieve druk in de Jeugdzorg: bedenk welke informatie echt nodig is en zorg dat deze informatie maar één keer gevraagd en onderling gedeeld wordt;*

We geven hier zelf en in samenwerking met andere partijen invulling aan. Zelf werken we aan vermindering van administratieve lasten bij een herindicatie. We vragen bijvoorbeeld niet opnieuw uit, wat al bekend is. Ook nemen we het verminderen van administratieve lasten mee in de herontwerp sociaal domein, bijvoorbeeld bij meervoudige vraagstukken.

Het vereenvoudigen van processen is een voortdurend punt van aandacht.

Van meet af aan maken we gebruik van het landelijke berichtenverkeer. Ook dat vermindert de administratieve lasten van de aanbieders.

Ook werken we verder aan digitalisering. We lopen daarin behoorlijk achter. Binnen de herontwerp sociaal domein krijgt digitalisering meer prioriteit.

De inkoop in Drenthe is nu in twee regio's opgedeeld. Dat veroorzaakt zowel voor het ambtelijk apparaat als voor de aanbieders veel extra werk. Alles gebeurt nu twee keer. Deze extra lasten veroorzaken we dus zelf. Eerder is een poging gedaan om de inkoop weer op de schaal van Drenthe vorm te geven, dat is helaas niet gelukt.

Tot slot horen administratieve lasten er gewoon bij. Het is nodig voor verantwoording en voor de kwaliteit. De lasten voor de aanbieders voorheen via de Zorgverzekeringswet waren ook groot. Het gevoel is nu anders doordat de schaal is veranderd met de nieuwe Jeugdwet. En aanbieders hebben veelal te maken met verschillende regels per gemeente en per inkoopregio.

Administratie is ook noodzakelijk om een goed dossier op te bouwen, om uiteindelijk te bepalen of er voortgang is geboekt door de inzet van jeugdzorg.

6. *Begrens winst in de Jeugdzorg: neem zorgaanbieders die meer dan de algemeen geaccepteerde 3% winst maken onder de loep om te hoge prijzen of fraude op te sporen en uit te bannen;*

De huidige contractering biedt hier mogelijkheden toe. Dat vraagt nog wel een uitgewerkt kader om hier invulling aan te geven. Dit kan alleen in regioverband. Het regionale prestatie managementteam wil een financiële data-specialist aanstellen die hier vorm en inhoud aan kan geven.

Lokaal hebben we onze toezichthouder jeugd die zich richt op fraude, fouten en misbruik.

7. *Maak gebruik van de mogelijkheden om netto draagkrachtige ouders bij te laten dragen;*

Het gaat hier om twee zaken, ouderbijdrage en eigen kracht:

- ✓ Een ouderbijdrage te betalen door de ouders (net als bijvoorbeeld de eigen bijdrage in de Wmo 2015) en.
- ✓ Het onderzoek naar de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen, ook wel eigen kracht genoemd (artikel 2.3 lid 1 Jeugdwet)

Met de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015 was die ouderbijdrage opgenomen in de wet. Echter per 1 januari 2016 is deze mogelijkheid uit de wet geschrapt. Wij mogen geen ouderbijdrage vragen. In de Jeugdwet is opgenomen dat Jeugdhulp kosteloos moet worden aangeboden. In de verdere hervorming van de Jeugdwet gaat dit wellicht wel weer tot de mogelijkheden behoren.

Als wij bij een aanvraag tot de conclusie komen dat jeugdhulp nodig is, moeten wij beoordelen of de ouders die hulp zelf kunnen verrichten (eigen kracht).

Daarbij zijn vier vragen van belang (vastgesteld door de Centrale Raad van Beroep):

1. Zijn de ouders in staat om de hulp te bieden (het gaat dan om kennis en kunde)?
2. Zijn de ouders beschikbaar om de hulp te bieden (als beide ouders werken is dat niet het geval)?
3. Als ouders die hulp bieden leidt dit dan tot financiële problemen?
4. En tot slot leidt het tot overbelasting bij de ouders?

Dit geldt alleen bij boven-gebruikelijke zorg. Gebruikelijke zorg worden ouders sowieso geacht te kunnen bieden. Dit is ook zo vastgelegd in onze beleidsregels.

De eigen kracht gaat niet alleen over het persoonsgebonden budget, maar om de algemene vraag of ouders in staat zijn de jeugdhulp, die nodig is, te verlenen. Het hangt natuurlijk wel af van het soort jeugdhulp. GGZ-hulp kunnen de ouders niet zelf verrichten.

We gaan onderzoeken of het nodig is om een kader vast te stellen over wat we onder financiële problemen verstaan. De verwachting is dat dit knelpunt slechts beperkt speelt. Als dat zo is, kijken we naar maatwerkoplossingen. Indien dit nodig blijkt, zullen we hier een beleidskader voor vaststellen.

Het risico is wel dat als wij hier een bepaald standpunt over innemen, wij daar later op teruggefloten kunnen worden door de rechter. Dat komt omdat het nog helemaal niet helder is hoe je daar als gemeente mee mag omgaan.

8. *Stuur op vraaggericht werken in plaats van aanbodgericht werken, ook bij het starten van nieuwe projecten vanuit de gemeente;*

Het onderzoek wat we vanuit de toegang moeten doen alvorens een beschikking af te geven begint met een huisbezoek en een gesprek over wat er speelt en wat de vraag is. We doen standaard een brede intake. We bespreken met de ouders c.q. jongere welke doelen we willen behalen. Deze worden in de beschikking opgenomen. Op basis van al deze informatie wordt gekeken welk aanbod passend is.

Door deskundigheidsbevordering en intervisie tussen gemeenten willen we de positie van de toegang t.o.v. de aanbieders versterken.

Door de voortgang gedurende het traject van jeugdzorg beter te gaan monitoren zien we ook eerder of de inzet effectief is en of de doelen wel (tijdig) gerealiseerd worden. Ook daarmee versterken we onze positie t.o.v. de aanbieders.

Bij het starten van nieuwe projecten is het van groot belang dat goed wordt afgestemd binnen beleid én tussen beleid en uitvoering. Dat gebeurt nog onvoldoende.

Randvoorwaarde bij de start van een nieuw project moet zijn:

- ✓ Er is afstemming geweest met alle stakeholders
- ✓ Het project past binnen de inhoudelijke en financiële kaders
- ✓ Het project is van meerwaarde t.o.v. het bestaande aanbod.

Tussen beleid en uitvoering moet hier beter op worden gestuurd.

9. *Kijk naar mogelijkheden om individuele voorzieningen te vervangen door collectieve voorzieningen;*

Het primaire uitgangspunt hierbij is het belang van het kind. Hoe kunnen we jeugdigen het beste ondersteunen? Collectief maken van aanbod is geen doel op zich.

Vanuit dit uitgangspunt werken we aan een aantal initiatieven, zoals:

- ✓ Pilots Versterken Basis bij scholen van Pricoh en Renn4. I.p.v. individuele beschikkingen zetten we nu een pedagogisch medewerker in op de school zodat

een betere verbinding en samenhang ontstaat tussen onderwijs en jeugdhulp. De pedagogisch medewerker legt ook de verbinding met de thuissituatie. We werken op dit moment aan de evaluatie van deze inzet op basis waarvan we besluiten over een eventuele voortzetting.

- ✓ Buurtgezinnen: reguliere gezinnen in de buurt die kinderen kunnen opvangen als dat nodig is. Dit voorkomt duurdere geïndiceerde zorg.
- ✓ POH-Jeugd: inzet in de huisartspraktijk na verwijzing door een huisarts. Deze verwijzingen gaan anders allemaal naar de 2^e lijn.
- ✓ De eerdergenoemde kinderopvang plus.
- ✓ Ouders kunnen gebruik maken van de programma's Samen Zwanger (verloskundige) en Samen Ouder (GGD en SWW).
- ✓ Er is een Jonge Moeder Groep. Jonge moeders komen eens per twee weken bij elkaar en wisselen ervaringen met elkaar uit.

In het kader van het herontwerp sociaal domein willen we:

- ✓ Een visie c.q. kader opstellen om hier meer sturing aan te geven.
- ✓ Onderzoeken of er meer mogelijkheden c.q. combinaties mogelijk zijn voor een divers aanbod in de wijk.

10. Kijk naar andere financieringsmogelijkheden (bijv. lumpsumfinanciering);

Aan de ene kant betreft dit punt de schaal en de vorm van de inkoop en aan de andere kant de manier waarop de financiering binnen de inkoop is geregeld.

De huidige inkoop is gebaseerd op een intensieve marktverkenning in relatie tot regionaal bestuurlijk draagvlak.

Op basis van posities van aanbieders binnen de gehele context van de jeugdhulp is gekozen voor een mix van inkoopstrategieën, waaronder open house.

Er is daarbinnen bewust gekozen voor een PXQ- financiering. Dit komt voort uit de behoefte om inzet van zorg goed te kunnen monitoren en ook alleen te betalen voor wat daadwerkelijk geleverd wordt. Op bestuurlijk verzoek zijn eerdere trajectfinancieringsafspraken dan ook omgezet naar een P x Q- financiering.

Uit het AEF-onderzoek: Met resultaatgericht financieren per traject zijn wisselende ervaringen. Waar sommige gemeenten herkennen dat de trajectprijs omlaag gaat, zien andere gemeenten eerder een stijging. Andere veronderstelde effecten worden niet herkend, of kunnen nog niet worden onderzocht omdat er te weinig gegevens beschikbaar zijn. Daarmee is het niet gelukt om mogelijke besparingen aan de hand van deze maatregel te kwantificeren.

Lumpsum-financiering lijkt in elk geval niet voordeliger. Het risico ligt uiteindelijk toch bij de gemeente.

We willen op het punt van andere financieringsmogelijkheden nader onderzoek doen om bijvoorbeeld binnen pilots ervaringen op te doen met een andere

financieringssystematiek binnen een module. Binnen de huidige systematiek zien we perverse prikkels. PXQ-financiering kan voor aanbieders een prikkel geven om trajecten langer in te zetten dan nodig is. Dit vraagt ook afstemming binnen de regio. We volgen hierbij ook landelijke ontwikkelingen en ervaringen bij andere inkoopregio's m.b.t. financieringsmogelijkheden.

11. *Organisaties werken aantoonbaar resultaatgericht (eerdere tekst: Stuur op resultaatgericht werken): werk met doelen en controleer of deze door de geleverde zorg behaald worden en stop trajecten indien doelen niet worden gerealiseerd;*

Zoals ook in het AEF-rapport aangegeven is, is resultaatgericht werken binnen de jeugdhulp ingewikkeld. Er is wel een aantal interventies die bewezen effectief zijn, hoewel dit binnen de jeugdhulp nog niet heel breed vorm heeft gekregen. Het begint echter met een goede match tussen de vraag van het kind en het aanbod. Daarom is een gedegen onderzoek naar de situatie voordat jeugdhulp wordt ingezet, ook van belang voor de toegang. Dan nog leveren ingezette trajecten niet altijd het gewenste resultaat op.

Mede daarom gaan we, zoals eerdergenoemd, meer aandacht besteden aan het monitoren van ingezette trajecten. Als tussentijds blijkt dat de doelen niet worden bereikt zullen we hierover het gesprek aangaan met gezin en aanbieder. En waar nodig bijstellen.

12. *Kijk naar een betere integratie van Jong Hoogeveen en Jeugdzorg, kijk daarbij bijvoorbeeld naar een combinatie van Jeugdzorg en onderwijs zoals in het pilotproject 'Jeugdprofessional' op De Sprong en de Juliana van Stolbergschool;*

Jong Hoogeveen zet vooral in op het versterken van een nieuwe generatie jeugdigen. Op termijn zal dit leiden tot minder gebruik van jeugdzorg. Jeugdhulp zit dus vooral aan de andere kant van het spectrum als vangnet als men het op eigen kracht niet meer redt. We zoeken wel voortdurende de verbinding met elkaar. Die is van belang omdat het Centrum Jeugd en Gezin ook preventieve activiteiten ontwikkelt. Het team van de jeugdzorg is getraind op de verbindende aanpak net als andere medewerkers binnen de gemeente die met jeugd werken.

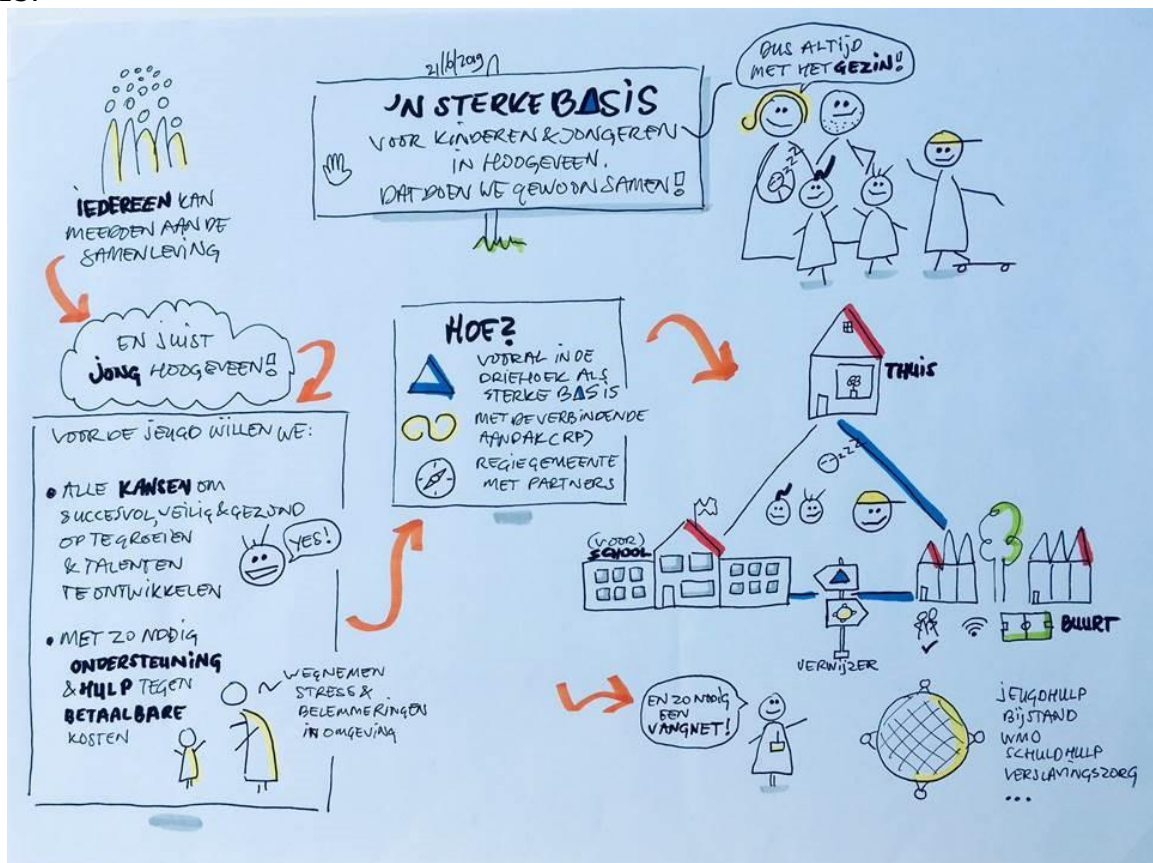
Vanuit Jong Hoogeveen is de Visie versterken van de basis thuis-school-buurt (2019) vastgesteld.

- ✓ Op basis van deze visie levert de gemeente een bijdrage aan een drietal pilots: Renn4 waarbij een jeugdhulpaanbieder op de Kameleon en de Aventurijn is;
- ✓ Pricoh ook hier is een jeugdhulpaanbieder actief op de Sprong en de Juliana van Stolbergschool;
- ✓ Vroeg Erbij op school, deze pilot richt zich op het versterken van de onderwijzer t.a.v. het pedagogisch klimaat.
- ✓

Op dit moment loopt de evaluatie op basis waarvan we kijken of en hoe we de pilots voortzetten.

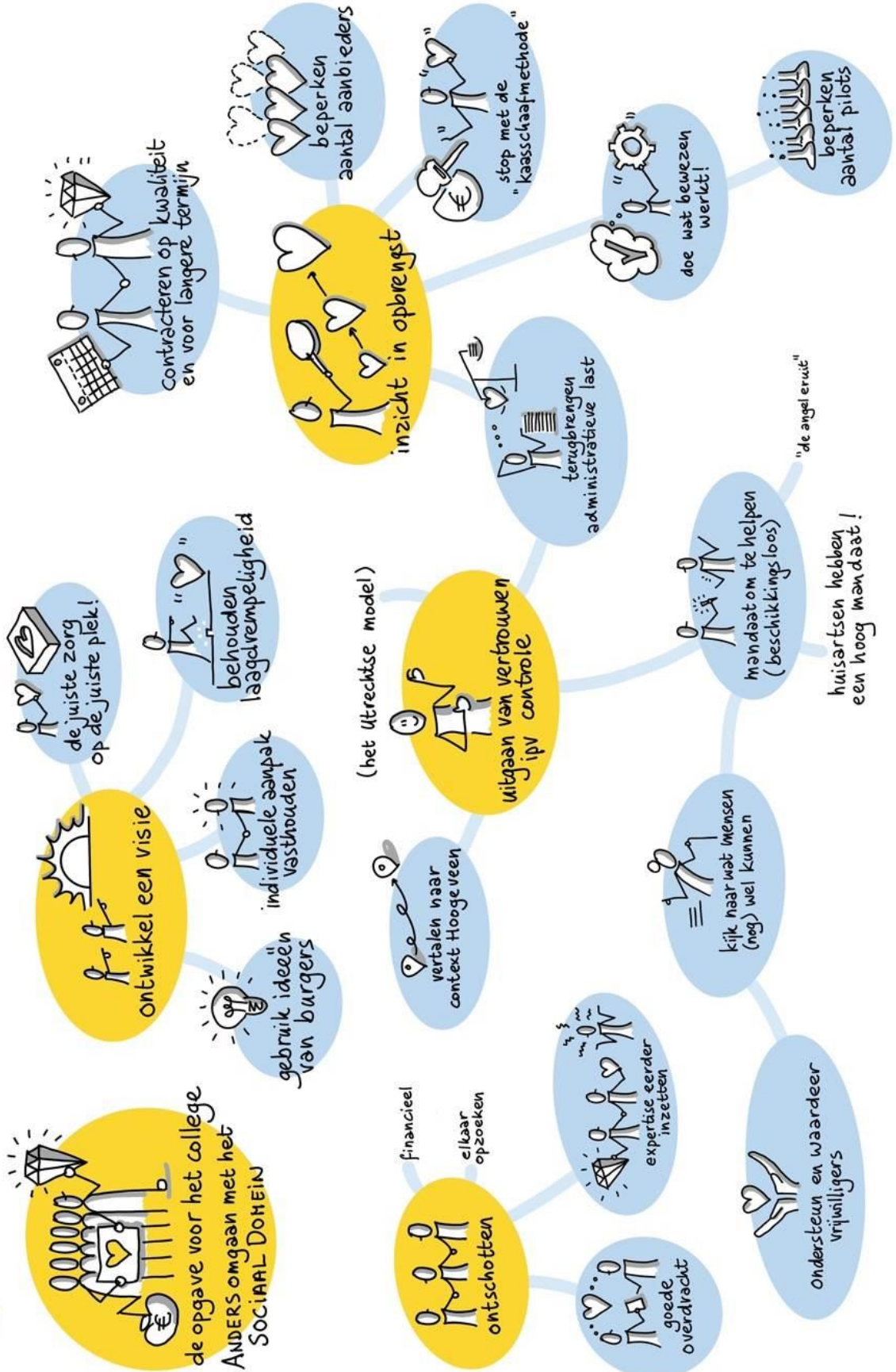
Het doel van alle initiatieven is talentontwikkeling stimuleren (positief jeugdbeleid) en vroegtijdig hulp en ondersteuning te bieden in de leefwerelden van het kind. Kinderen, jongeren en ouders krijgen in de eigen leefomgeving en in het alledaagse leven waar nodig betere ondersteuning tegen voor de gemeente betaalbare kosten (ondersteunend jeugdbeleid).

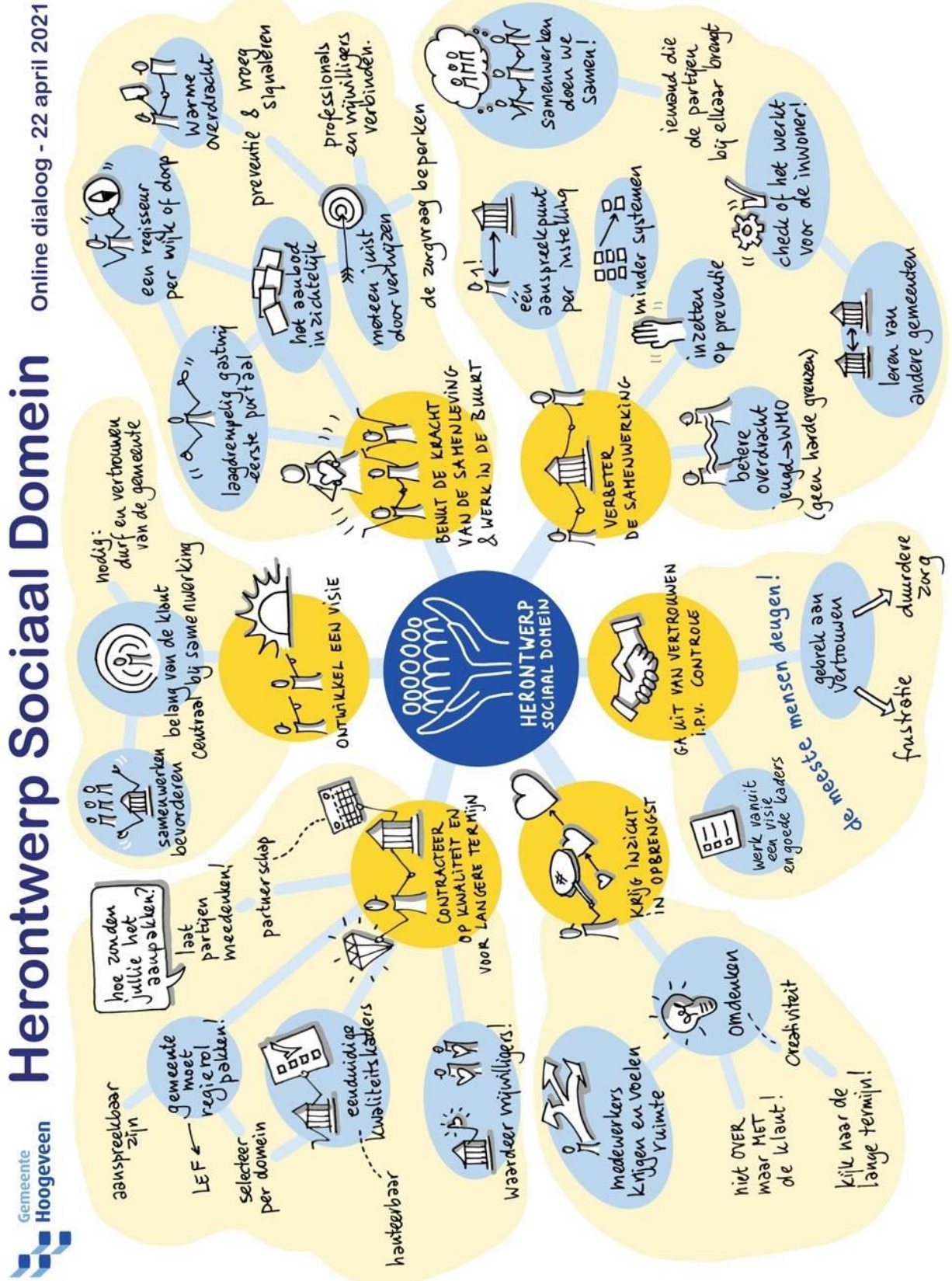
13.

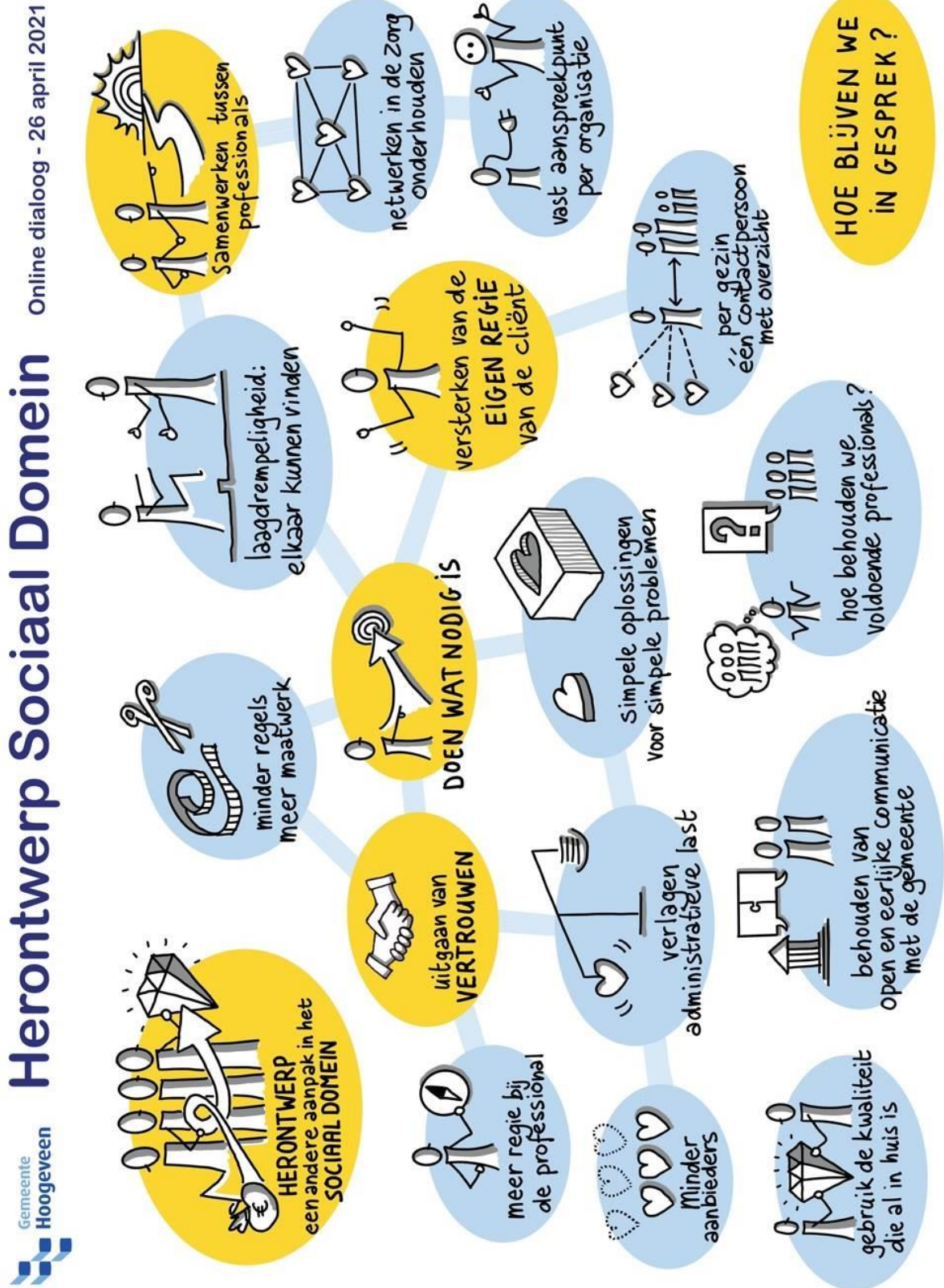
Bijlage 3 – Sessie met het veld 15 en 22 april 2021 – praatplaat

Herontwerp Sociaal Domein Online dialoog - 15 april 2021

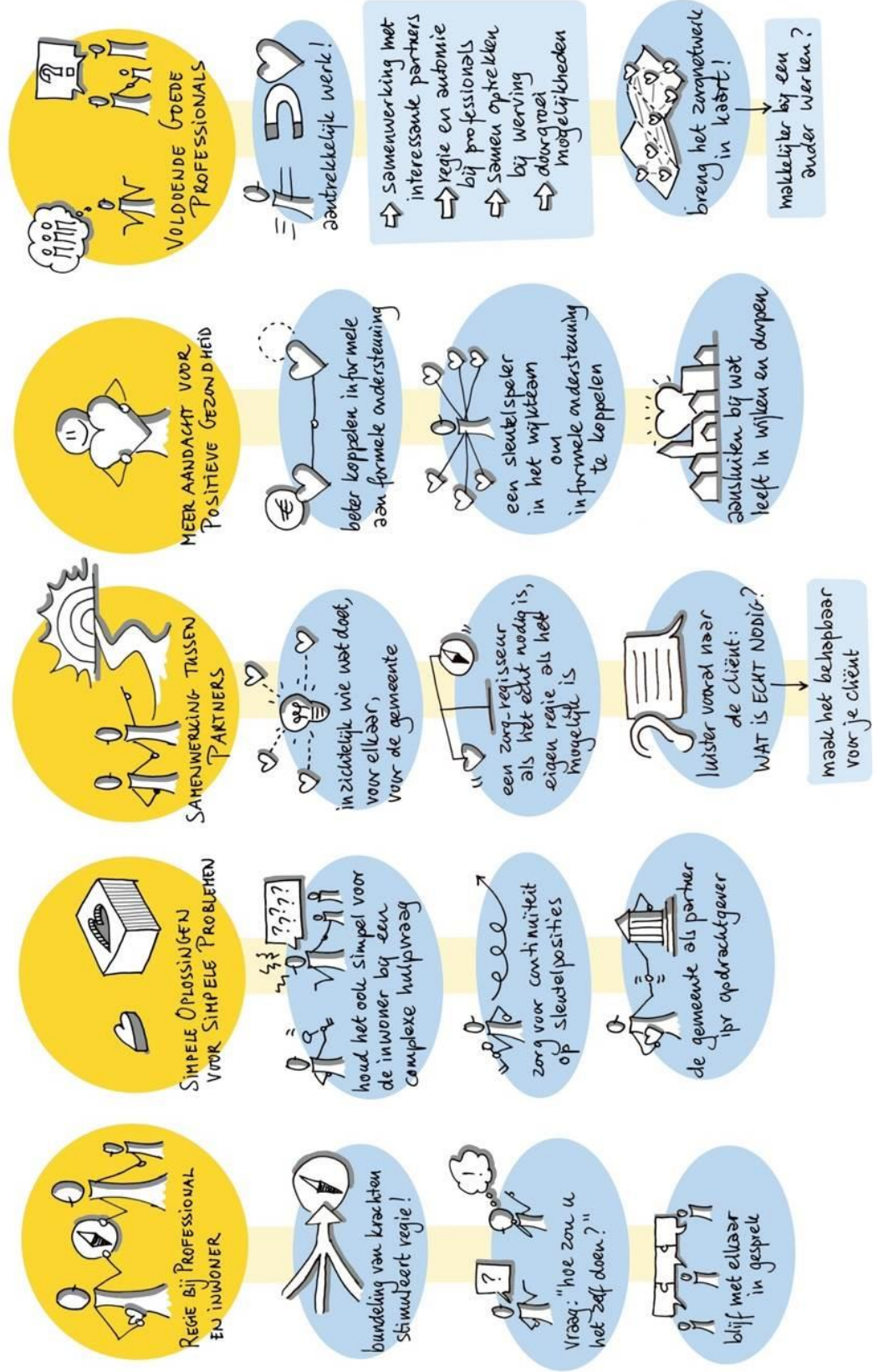

Bijlage 4 - Sessie met het veld 26 april en 10 mei 2021 – praatplaat

Herontwerp Sociaal Domein

Bijlage 5 Samenvattend verslag sessies met het veld

Rode draad sessies sociale veld

Met de partners uit het sociale veld is in twee groepen gesproken over het herontwerp van het sociaal domein. Dit waren digitale sessies. Per groep waren er twee bijeenkomsten. In groep 1 hebben 39 medewerkers van 30 organisaties deelgenomen en in groep 2 waren 26 medewerkers aanwezig vanuit 17 organisaties.

In de gesprekken stond de volgende vraagstelling centraal:

“De gemeente Hoogeveen staat voor uitdagingen in het sociaal domein. Er zijn structurele bezuinigingen nodig, maar de gemeente wil kwetsbare inwoners ontzien. Een *Herontwerp voor het Sociaal Domein* is noodzakelijk voor een goed balans tussen dienstverlening enerzijds en beheersing van de uitgaven anderzijds. Op basis van de gespreksessies krijgt de gemeente nog meer inzicht in dat wat er speelt rondom het sociaal domein.”

Doel van het gesprek was om met het veld in gesprek te gaan over het sociaal domein. Wat gaat er goed, wat heeft aandacht nodig om zo te komen tot ingrediënten voor het herontwerp sociaal domein.

Onderstaande conclusies vormen de rode draad uit deze sessies.

Ontwikkel een visie op het sociaal domein

Ontwikkel een visie met daarin aandacht wat we willen zijn als Hoogeveen. Hoe kun je in Hoogeveen een gezond en waardevol leven leiden? Stel hierin duidelijke kaders. Gebruik in deze visie wel de huidige situatie. Analyseer eerst. Zorg dat alle partners zich committeren aan de visie en werken naar de bedoeling van de visie.

Inwoner/cliënt centraal

De inwoner en zijn of haar vraag moet centraal staan. In de oplossing van de vraag werken we aan duurzame oplossingen vanuit vertrouwen. Hierin moeten organisaties hun eigen belangen loslaten en gaan voor het wat beste is voor de cliënt. Ga uit van het principe dat de meeste mensen deugen. En ga niet voor inwoners denken, maar laat een inwoner zelf (mede)bepalen wat nodig is. Eigen regie bij inwoners is een belangrijk aandachtspunt, als organisaties zijn we nog wel eens geneigd om snel in oplossingen te denken.

Verbeter de samenwerking tussen partijen

Een goede samenwerking tussen partners, gemeente en inwoners is een belangrijke voorwaarde voor een goed functionerend sociaal domein. Investeer in een goede relatie, leer elkaar kennen, $1 + 1 = 3$. Weet van elkaar wat je kunt bijdragen aan het succes van de hulpverlening. Werk interprofessioneel. Investeer in samenwerking tussen professionals en vrijwilligers. Bijvoorbeeld schuldhulpverlening. Samen kun je veel meer inwoners helpen. Zorg voor één aanspreekpunt per instelling, dat zorgt ervoor dat de lijnen kort zijn en dat je makkelijker kunt samenwerken.

Communicatie

Zorg voor duidelijke communicatie en afstemming tussen samenwerkende partijen. Nu wordt er nog wel eens door verschillende mensen (achter elkaar) naar hetzelfde probleem gekeken, dat is niet nodig.

Werken vanuit vertrouwen in plaats van controle

Maak bepaalde partijen verantwoordelijk voor bepaalde taken/resultaten. Dus uitgaan van prestatieafspraken en vertrouwen en niet inzetten op controleren achteraf. In het controleren zit veel werk en geld van de gemeente. Het Utrechts model wordt als inspiratie genoemd. Hoog mandaat en beschikkingloos werken. Heb vertrouwen in de professionals. Hoe doe je dit als er beperkt budget is en de reflex juist is om veel scherper te controleren? Een mooi voorbeeld is het proces rond de dagbesteding Hollandscheveld. Zorg voor duidelijke afspraken vanuit een kader. Dit kader moet bewegingsvrijheid geven aan aanbieders. Een balans tussen bevoegdheden verantwoordelijkheden. Om op deze wijze te werken is lef nodig vanuit de gemeente en durf om los te laten. Kies waarop je wil monitoren. Stuur op resultaten.

Laagdrempelige toegang

Inwoners moeten weten waar ze terecht kunnen met hun vraag. Een 1e portaal en daarna werken met één aanspreekpunt vanuit de gemeente. Zorg voor een gastvrij gevoel bij het 1e portaal (geen wantrouwen, maar vertrouwen). Een laagdrempelig, gastvrij eerste portaal, dichtbij inwoners dat het aanbod in beeld kan brengen, weet wat er allemaal mogelijk is en gelijk kan zorgen dat de inwoner en zijn of haar vraag bij de juiste persoon terecht komt. Als idee wordt er geopperd dat je per wijk met een regisseur kunt werken.

Benut de kracht van de samenleving en werk vanuit/in de buurt (nabijheid)

Zorg voor verbinding in de wijk en zet in op algemene voorzieningen waar inwoners zonder indicatie naartoe kunnen. Ontwikkel partnerschap met inwoners en organisaties en stimuleer hiermee de eigen regie.

Overig

- Minder aanbieders
- Durf en vertrouwen
- Werk op "natuurlijke vindplaatsen" – bv. voor de doelgroep jongeren op scholen.
- Financieel ontschotten
 - o Bij gemeente
 - o Tussen verschillende organisaties
- Samenwerking ook met huisartsen
- Hoe behouden we voldoende en goede professionals?

Vertrouwen
Meer regie voor cliënt

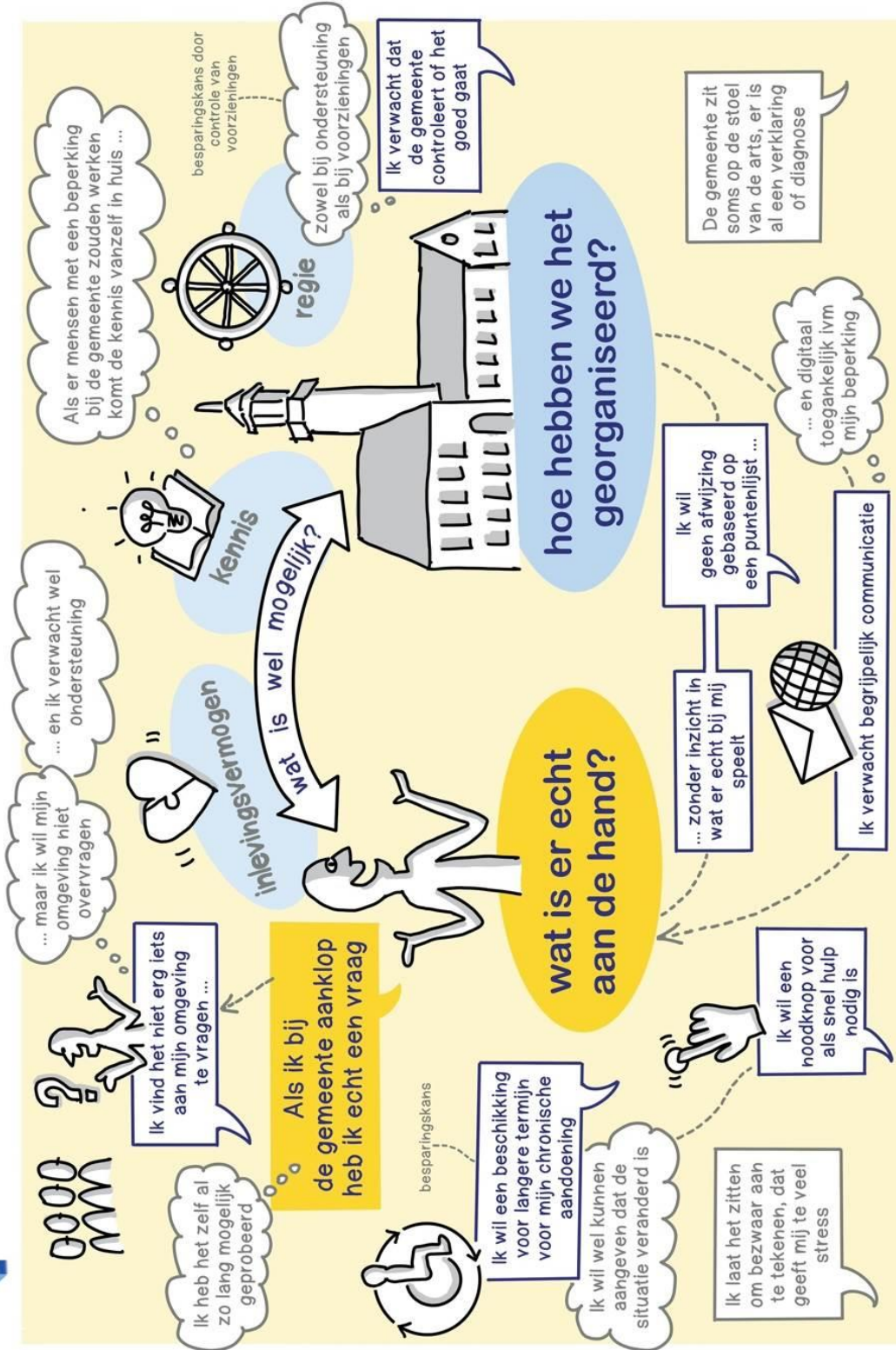
minder papierwerk
minder aanbieders
inzicht in elkaars werk

Samenwerken

Meer regie voor professional

Bijlage 6 - Sessie met de inwoners 27 mei 2021 – praatplaat

Gemeente Hoogeveen **Herontwerp Sociaal Domein: wat vindt u?** 27 mei 2021

Bijlage 7 – Samenvattend verslag sessie met de inwoners 27 mei 2021

Samenvatting gesprek inwoners 27 mei 2021

Aan de digitale bijeenkomst hebben 9 inwoners deelgenomen (voornamelijk WMO gerelateerd). Daarnaast was wethouder Tabak aanwezig, een gespreksleider vanuit New Nexus en twee medewerkers vanuit de gemeente Hoogeveen. De aanwezige inwoners zijn opgedeeld in drie gespreksgroepen onder leiding van een gespreksleider.

Doel van het gesprek was om met de inwoners in gesprek te gaan over het sociaal domein. Wat gaat er goed, wat heeft aandacht nodig om zo te komen tot ingrediënten voor het herontwerp sociaal domein?

“De gemeente Hoogeveen staat voor uitdagingen in het sociaal domein. Er zijn structurele bezuinigingen nodig, maar de gemeente wil kwetsbare inwoners ontzien. Een *Herontwerp* voor het Sociaal Domein is noodzakelijk voor een goede balans tussen dienstverlening enerzijds en beheersing van de uitgaven anderzijds.

Voordat de gemeente tot vaststelling van het beleid komt, wil ze in gesprek met betrokkenen in het sociale veld. Op basis van deze gespreksessies krijgt de gemeente een goed inzicht in “de stem van het veld”.

Onderstaande conclusies vormen de rode draad uit de sessie met de inwoners.

Inwoner centraal

In het sociaal domein moet de inwoner centraal staan, maar dit wordt niet altijd zo ervaren. Zorg dat inwoners zich serieus genomen voelen en dat er echt naar ze geluisterd wordt. De gemeente moet zich realiseren dat wanneer een inwoner aanklopt bij de gemeente er ook daadwerkelijk een vraag is (inlevingsvermogen). Bij een hulpvraag wordt er nog teveel vanuit de systeemwereld gedacht en vanuit wat er niet kan. Kijk naar wat er wel kan. Daarnaast bestaat er een verschil tussen hoe de overheid zaken organiseert en hoe inwoners dit ervaren/hiermee omgaan (geen puf of durf hebben om bezwaar in te dienen). Hier zou de overheid meer oog voor moeten hebben. Verder wordt er opgemerkt dat er bij de gemeente erg weinig mensen met een beperking werken. Ervaringsdeskundigheid in het sociaal domein is belangrijk. Het zou goed zijn als hier meer aandacht voor komt.

Samenwerken

Een goede samenwerking is de basis voor het sociaal domein. Tussen inwoner/cliënt en gemeente, tussen gemeente en zorgverlener en tussen inwoner en zorgverlener. Wanneer we (nog) beter samenwerken leidt dit tot meer tevredenheid en een beter resultaat.

Communicatie

Naast samenwerken is ook goede communicatie een voorwaarde voor een goed werkend sociaal domein. Het is belangrijk dat we als gemeente duidelijk communiceren naar onze

inwoners in begrijpelijke taal (een voorbeeld van hoe het niet moet is de bijstand nieuwsbrief). Daarnaast kunnen we als gemeente beter afstemmen met inwoner en zorgverleners of de afspraken zoals gemaakt nog kloppen en ook uitgevoerd worden (evaluatie).

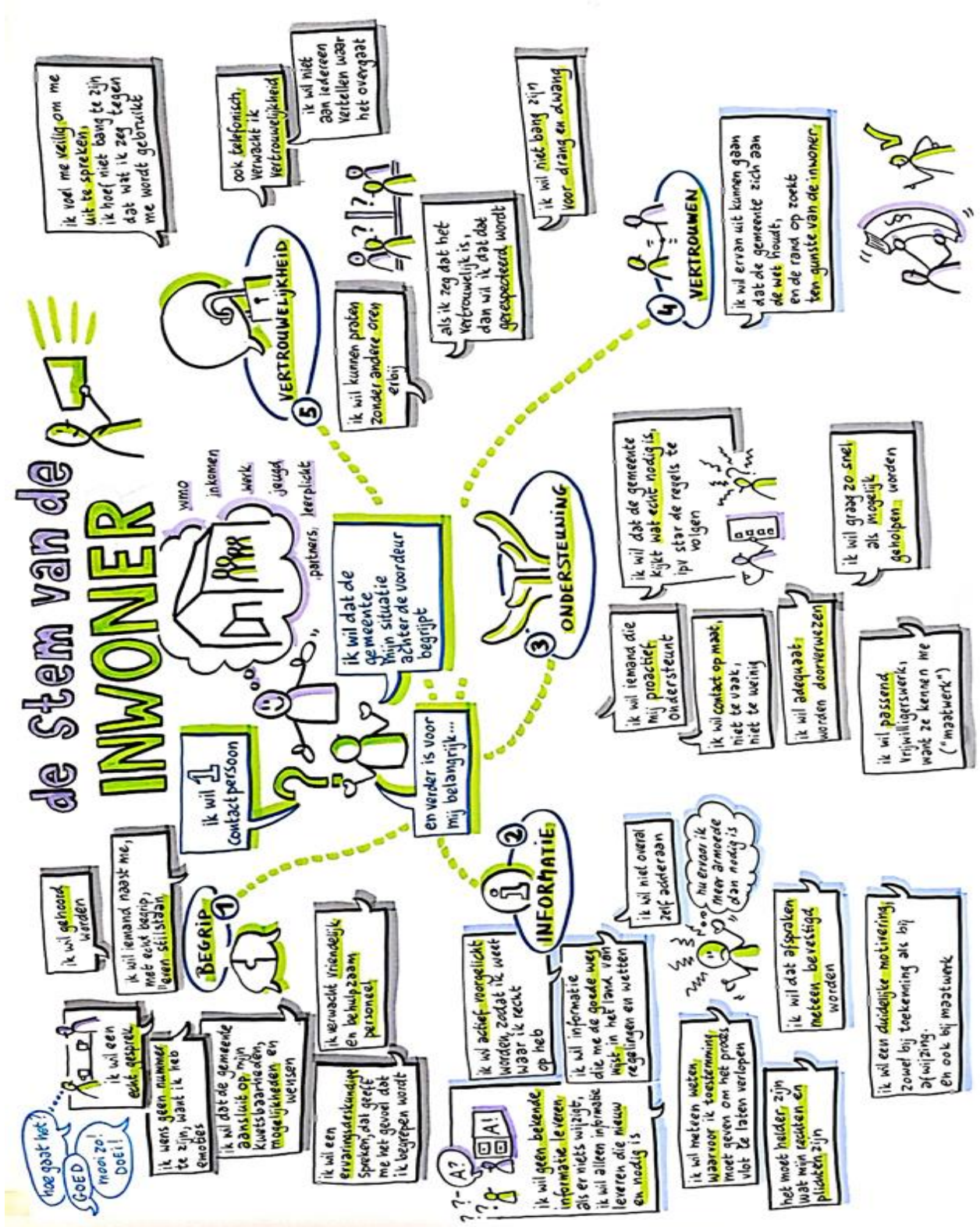
Overig

- Noodknop voor als er met spoed iets verandert in je situatie en dit vraagt om actie.
- De wethouder belooft tijdens de sessie dat de deelnemers het verslag krijgen van de avond en ook een mail krijgen als de stukken, die naar de gemeenteraad gaan, beschikbaar zijn.

Ervaringsdeskundigen

Series nemen
Vakkennis
Controle
Noodknop
Heldere taal
Evaluatie

Bijlage 8 – Stem van de inwoner – praatplaat

Bijlage 9 Samenvattend verslag - sessies met de organisaties

Rode draad sessies medewerkers

Met de medewerkers binnen het sociaal domein van de gemeente Hoogeveen is in twee groepen gesproken over het herontwerp van het sociaal domein. Dit waren digitale sessies. Per groep waren er twee bijeenkomsten.

In groep 1 hebben 14 medewerkers deelgenomen en in groep 2 waren 11 medewerkers aanwezig.

In de gesprekken stond de volgende vraagstelling centraal;

“De gemeente Hoogeveen staat voor uitdagingen in het sociaal domein. Er zijn structurele bezuinigingen nodig, maar de gemeente wil kwetsbare inwoners ontzien. Een *Herontwerp voor het Sociaal Domein* is noodzakelijk voor een goed balans tussen dienstverlening enerzijds en beheersing van de uitgaven anderzijds.

Op basis van de gespreksessies krijgt de gemeente nog meer inzicht in dat wat er speelt rondom het sociaal domein.”

Onderstaande conclusies vormen de rode draad uit deze sessies.

Werken vanuit vertrouwen in plaats van controle

Er wordt gesproken over de wens van aanbieders/partners om meer ruimte en daarmee vertrouwen te krijgen en minder controle.

Hierbij wordt het spanningsveld besproken tussen de verantwoordelijkheid die je als gemeente hebt voor het uitvoeren van de wet en de verantwoordelijkheid dat de juiste zorg op de juiste plek komt versus de ruimte die je wilt geven aan aanbieders en inwoners. Als gemeente willen we ook niet achteraf controleren en constateren dat niet de juiste dingen zijn gedaan voor onze inwoners.

Het Utrechts model wordt als inspiratie benoemd. In dit model worden aan de voorkant duidelijke afspraken gemaakt over rollen, taken en verantwoordelijkheden.

Hierdoor komt er minder focus op het controleren achteraf.

Hierbij staan begrippen als vertrouwen, samenwerken, communicatie en partnerschap centraal.

Tot slot wordt opgemerkt dat het systeem ruimte moet bieden voor vertrouwen maar ook de cultuur.

Inwoner centraal - dichtbij inwoners werken

De inwoner en zijn of haar vraag is leidend, niet de wet. Laten we kijken naar wat wel kan in plaats van de naar de onmogelijkheden.

Zorg dat we dichtbij inwoners werken. Buurtgerichte teams opzetten en aansluiten bij de huidige wijkteams en Smederijen Hoogeveen.

Een klantreis kan helpend zijn om te bepalen wat de klant (inwoner/cliënt) nodig heeft en waar je bij kan helpen.

Meer samenwerken met de inwoners. Soms ervaren inwoners het helemaal niet als een probleem, maar kijken we daar als gemeente anders naar. Laten we daarover in gesprek gaan en kijken naar wat er echt nodig is.

We moeten het durven om inwoners mee te laten praten over wat ze nodig hebben. Zorgcoöperatie Hollandscheveld is hiervan een voorbeeld.

Gemeenschappelijke opgave - lange termijn visie

Een veelgehoorde oproep is om te zorgen voor een duidelijke lange termijn visie. Dit zorgt ervoor dat we samenwerken aan een gemeenschappelijke opgave. Wat is onze visie op het sociaal domein, wat willen we bereiken, waar staan we voor, wat voor gemeente wil je zijn?

Ideeën daarvoor zijn;

- Herstellen van bestaanszekerheid
- Het vergroten van kanselijkheid
- Makkelijker maken van gezond leven
- Het beste uitvoeringsorgaan worden van Noord-Nederland op doorlooptijd, zorgvuldigheid, kwaliteit en resultaat
- Verder ontwikkelen preventie
- Woningaanbod aanpassen aan vraag
- Meer algemene voorliggende voorzieningen ontwikkelen
- Basisinkomen om stress rond inkomen weg te nemen
- Snelle actie als je fraudemelding doet
- Positieve gezondheid als leidraad

Interne organisatie

In de sessies wordt ook veel gezegd over de interne organisatie. Hieronder een samenvatting op hoofdlijnen.

Aansturing en regie

- Zorg dat het sociaal domein bij één projectwethouder komt te liggen
- Helderheid in taken, verantwoordelijkheden en verwachtingenmanagement
- 1 toegang voor de 3 domeinen
- Duidelijke opdracht vanuit leidinggevende
- Zorg dat inwoners op het gebied van het sociaal domein één aanspreekpunt hebben binnen de gemeente

Houding, gedrag en kwaliteit

- Er zijn te veel medewerkers die vanuit hun eigen eiland werken en te weinig betrokken zijn bij het totaal en inwoners (en daardoor elkaar soms tegen werken)
- Zorg voor korte lijnen
- Eigenaarschap bij medewerkers
- Gedrevenheid bij medewerkers behouden
- Zorg dat nieuwe medewerkers goed weten hoe we werken in Hoogeveen. Starten met een training. Daarnaast ook trainingen voor bestaande medewerkers om kwaliteit te behouden

Cultuur

- Werken vanuit vertrouwen, geef hier ruimte voor
- Durven om inwoners mee te laten praten en mee te laten doen
- Leren loslaten

Samenwerken

We kunnen het niet alleen als gemeente. We werken samen met inwoners en partners en hier moeten we in investeren. We moeten werken aan dezelfde mindset bij zowel partners als medewerkers.

Daarnaast moeten we investeren in een betere samenwerking binnen het gemeentehuis. Tussen beleidsterreinen (wat kunnen bijvoorbeeld sport en cultuur betekenen voor het sociaal domein) en tussen uitvoering en beleid.

Overig

- Digitalisering
 - o Er wordt nog te veel fysiek gedaan. Dossiers allemaal zsm digitaliseren.
- AVG
 - o Hoe gaan we om met privacy?
 - o Kunnen we hierin ruimte zoeken voor een beter resultaat?
- Hoeveel vertrouwen is er in de eigen medewerkers? Veel externe bureaus die binnen gehaald worden om taken op te pakken die wij zelf kunnen. Slecht voor financiën en slecht voor het vertrouwen.
- De politieke context wordt als bedreiging genoemd voor de ontwikkeling van het sociaal domein. De ontwikkeling vraagt om een lange termijn visie en beleid, terwijl de politiek ervoor zorgt dat elke vier jaar er nieuwe focus aangebracht kan worden. Hoe gaan we om met dit spanningsveld?
- Meer doen met de ideeën die we al eerder hebben verzameld samen, zoals de hackaton en de markt in De Tamboer. Borging hiervan in de organisatie.
- Geen u vraagt wij draaien cultuur creëren.
- Laten we aan de slag gaan! Laten we kleinschalig starten en laten zien hoe leuk het is.
- Communicatie en presentatie zijn belangrijk in dit traject.

Bijlage 10 – Reactie Adviesraad sociaal domein - Gedachtengang 'Hoe wil je als gemeente zijn in goede en slechte tijden'

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Hoogeveen
Postbus 20000
7900 PA Hoogeveen

Onderwerp: Gedachtengang over de vraag
'hoe wil je als gemeente zijn in
goede en slechte tijden'

Hoogeveen, 14 mei 2021.

Geacht college,

De leden van de Adviesraad Sociaal Domein Hoogeveen hebben zich gebogen over de vraag van wethouder W. ten Kate door hem gesteld tijdens onze vergadering dd. 29 april 2021: 'Hoe wil je als gemeente minimaal zijn in goede en slechte tijden'?

Als Adviesraad hebben wij aangegeven, bij alle bezuinigingsrondes, dat wij een visie missen.

Alhoewel wij denken dat een visie primair is toebedeeld aan de Gemeenteraad, met uitwerking door ambtelijk apparaat, heeft de Adviesraad gemeend een aantal zaken, zij het in ruwe schets, toch aan te geven t.w.:

- Een visie moet inspirerend zijn en een visionair en ambitieus beeld geven.

Kijkend naar de wereld van nu:

wat zijn de kansen, en wat worden de ontwikkelingen in de toekomst? Wat is de stip op de horizon en waar werken we naar toe en wat willen we bereiken?

- Lange termijn gedachte:

Maatschappelijk ontwikkelingen laten een steeds sterkere betrokkenheid en invloed van bewoners zelf zien. Op die manier kunnen er eigen initiatieven op diverse vlakken ontstaan. Burgers initiatieven laten aandragen. Doen wat wettelijk moet, wel goed letten op de gevolgen. Loslaten waar het kan en ingrijpen waar het moet. Wegblijven bij systeemoplossingen en de mens centraal stellen bij het vinden van maatwerkoplossingen. Noodzakelijk is de ontschotting die op verschillende niveaus tussen voorzieningen bestaat.

PAGINA 45 VAN 51

- Verbinden en ondersteunen, vooral van maatschappelijk middenveld en vrijwilligers.
- Omgevingsvisie opstellen in samenwerking met de stakeholders en vertegenwoordigers van wijken. Bij een dergelijke ontwikkeling wordt het: Ja, 'mits in plaats van Nee, 'tenzij'!
- Doelstelling moet zijn: mensen die niet in staat zijn om hen zelfredzaamheid vorm en inhoud te geven, mogen niet buiten de boot vallen.
- Bewust, Betrokken, Betrouwbaar.
- Effectief en efficiënt.

Tot slot:

De Adviesraad wenst de gemeenteraad en wethouders veel wijsheid toe. Wij zien het Herontwerp Sociaal Domein tegemoet en zullen dat nauwkeurig van ons advies voorzien.

Wij hopen u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten

Frans Jansen

secretaris Adviesraad Sociaal Domein Hoogeveen

Tel. 0528268097/0629531907.

Bijlage 11 – Reactie Adviesraad sociaal domein – Participatie in het proces

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de Gemeente Hoogeveen
Postbus 20000
7900 PA Hoogeveen

Onderwerp: Participatie van organisaties en burgers
in het proces van Herontwerp
Sociaal Domein
2021.

Hoogeveen, 14 mei

Geacht college,

Tijdens de vergadering van de Adviesraad dd. 29 april jl. verzochten de wethouders Tabak en ten Kate ons na te denken op welke wijze u als gemeente Hoogeveen de burgers en mogelijk ook professionele organisaties zou kunnen mobiliseren om te participeren in het proces van Herontwerp Sociaal Domein. U gaf al wel te kennen dat de Adviesraad zeker wordt gezien als definitieve deelnemer in dit proces.

In dit kader is het van belang op te merken dat de Adviesraad GEEN vertegenwoordiging is van de burgerij van Hoogeveen. Onze positie is een neutrale in dit licht gezien.

Dan blijft natuurlijk toch de vraag actueel hoe je de burgers kunt betrekken/bereiken gelet op onze neutrale positie.

SWW lijkt ons hiertoe de geëigende ingang als het gaat om de praktische betrokkenheid van burgers. Immers, SWW kent het fenomeen van maatschappelijk werk, van cliëntondersteuning en ook het geldloket is daar ondergebracht.

Ook valt te denken aan Seniorenplatform, Ouderenbonden (KBO, PCOB en ANBO) vrijwilligersorganisaties (SAMSAM) sportverenigingen en kerkgemeenschappen (alle te vinden in de gemeentegids).

Een lastig punt in de uitvoering lijkt ons echter de privacyregels.

U noemde ook professionele instanties (zorginstellingen). Wellicht ten overvloede wijzen wij u erop dat deze organisaties ook al hebben geparticipeerd in de online-sessies zoals die reeds zijn uitgevoerd.

Maar het is natuurlijk aan u om te bezien om verder in het proces deze instellingen nogmaals uit te nodigen.

Wij hopen u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten
Frans Jansen
secretaris Adviesraad Sociaal Domein Hoogeveen
Tel. 0528268097/0629531907.

Bijlage 12 – Reactie Cliëntenraad Hoogeveen

Aan B en W
van de Gemeente Hoogeveen

Betreft: reactie op adviesaanvraag dd. 27-1-2021

Hoogeveen, 15-2-2021

Verbijstering, wanhoop en woede vochten om voorrang toen we uw adviesaanvraag binnenkregen. Niet gehinderd door enige visie op armoede of zelfs maar een herstart van sociaal beleid. Nee, de Gemeente Hoogeveen wil nog verder bezuinigen op de inkomens en voorzieningen van de minst draagkrachtige en meest kwetsbare inwoners van Hoogeveen. Wat hebben zij misdaan om zo door u gestraft te worden?

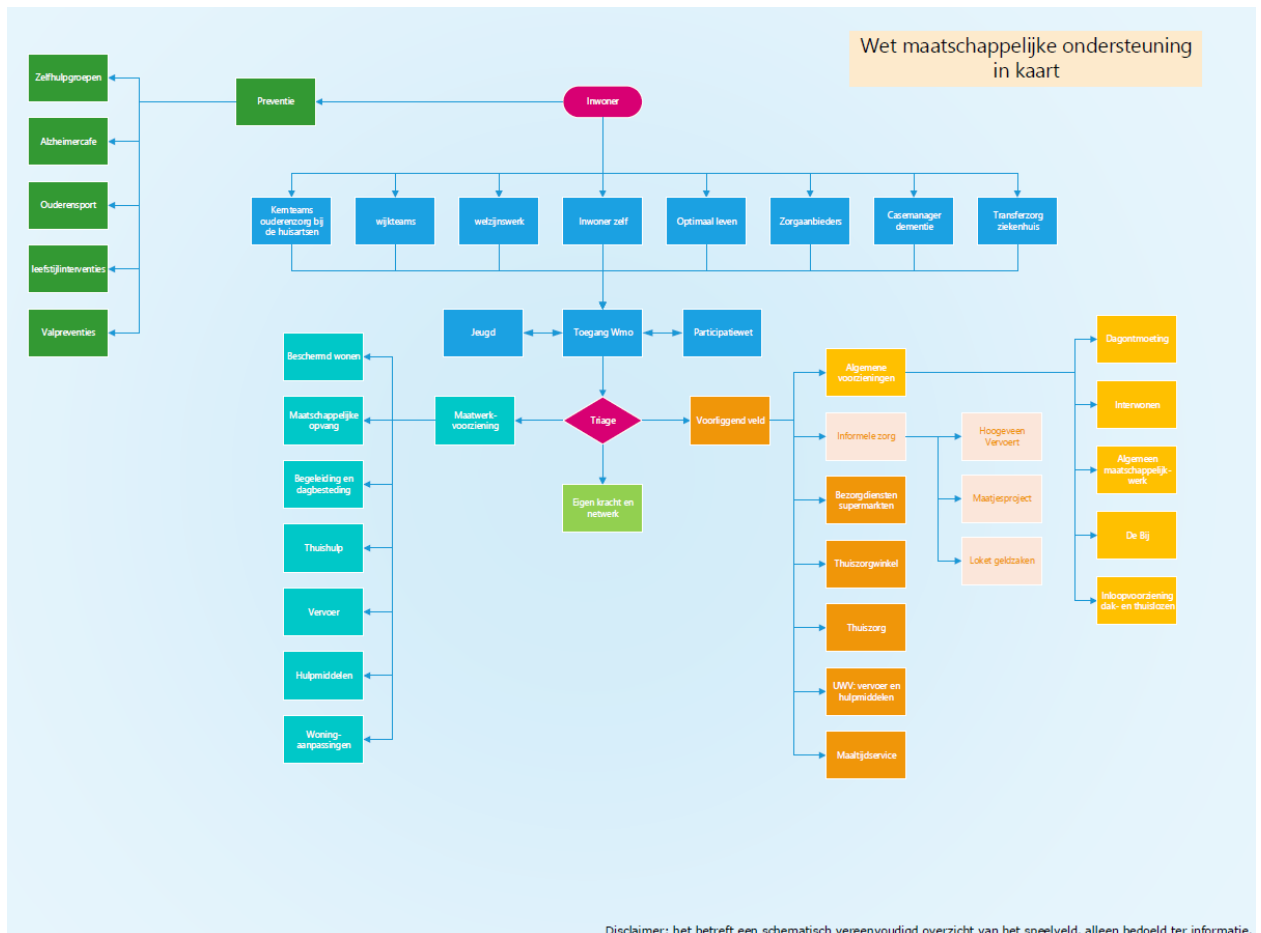
Heeft u al uitgerekend wat de gevolgen gaan worden? Wij hebben nu al signalen binnen gekregen dat sommige gezinnen er 1000 euro op achteruit zijn gegaan door een stapeling van bezuinigingen. Dit wordt nu alleen maar erger. Rekenen we het afschaffen van de meerkostenregeling er nog bij dan wordt er al 12% aan inkomen ingeleverd. Er is geen Hoogevener die de laatste tijd 10% of meer van zijn inkomen is kwijtgeraakt maar blijkbaar heeft u het idee dat het met de armsten best nog wel wat minder kan. Hoe dan?

En dat terwijl mensen in de bijstand er sinds 2011 jaar op jaar al op achteruit zijn gegaan dankzij beleid door de landelijke overheid. Dit om hen te prikkelen om aan het werk te gaan. [Kansrijk Armoedebeleid CPB CBS](#) Helaas is er met maar liefst 71% van de mensen in de bijstand zoveel aan de hand dat ze een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Er zit geen werkgever op hen te wachten. Zij komen nooit meer aan het werk. [CBS Langdurig in de Bijstand](#) Deze kansloze mensen er financieel op achteruit laten gaan heeft iets immoreels en is tegelijk ook onverstandig omdat zij nu al structureel te weinig geld hebben om van rond te komen. Daarbij komt dan ook nog het rapport van [het Nibud Rapport Armoedebeleid](#) waaruit blijkt dat het huidige armoedebeleid onvoldoende is om armoede tegen te gaan. Bij de overheid is bekend dat de bijstandsuitkering in Nederland te laag is, 1500 euro per maand voor een gezin en 1075 euro voor een alleenstaande, inclusief vakantiegeld. En toch durft u met dit voorstel te komen? Uit onderzoek van het Nibud en het SCP blijkt dat de bijstand echt te weinig is om van te leven, zelfs met alle regelingen die bestaan. En vrijwel alle regelingen die er nog over zijn wilt u nu tot het absolute minimum beperken of zelfs afschaffen. Wetende dat de kans dat deze regelingen ooit weer op fatsoenlijk niveau komen voorlopig 0 is. Wat weg is, komt niet meer terug.

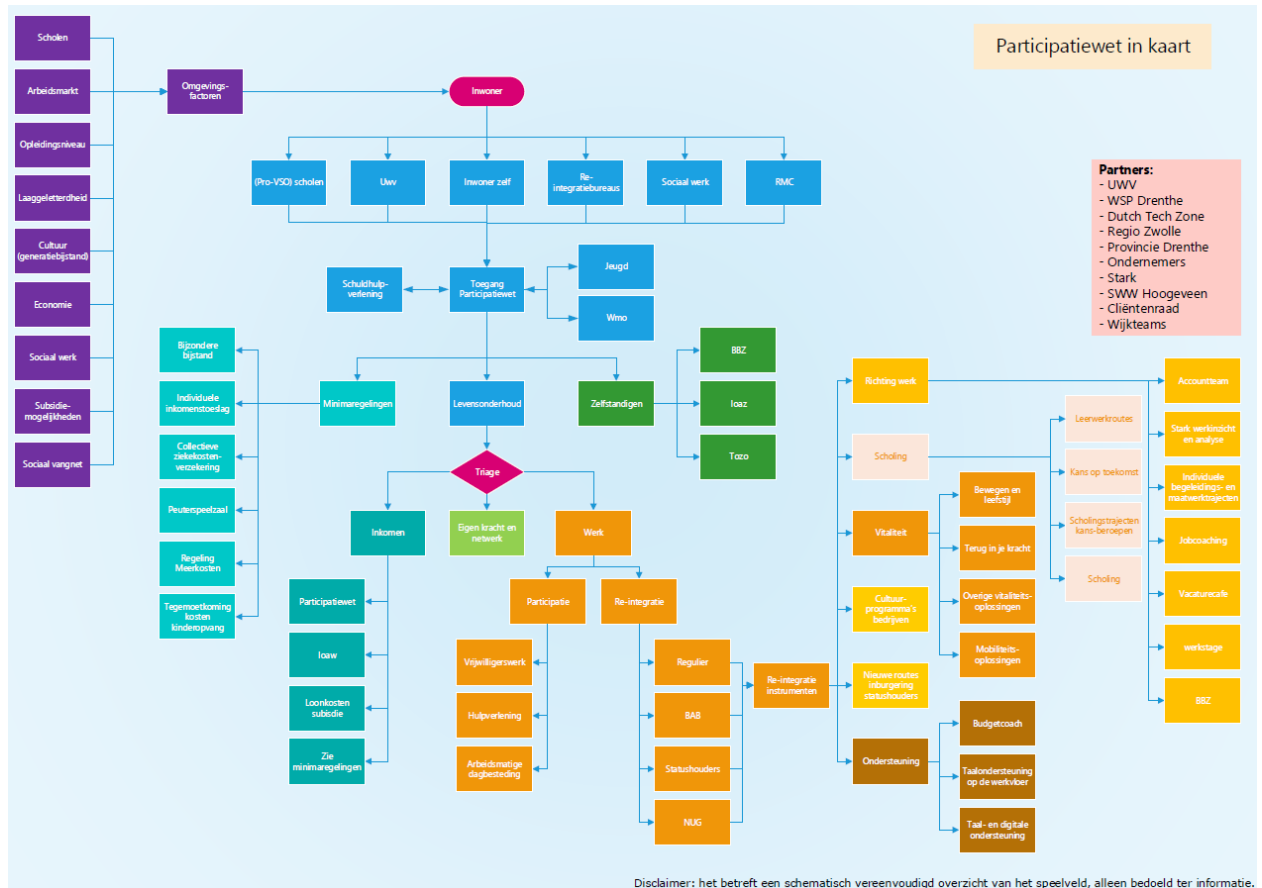
Als u ons dan vraagt om advies over nog meer bezuinigingen op de minima, dan hebben wij maar één antwoord. Neen, op alles.

- Geen verdere bezuinigingen op de bijzondere bijstand. De bijstand is nu al te laag om te reserveren voor incidentele uitgaves.
- Geen verhoging van de draagkracht tot 35%
- Geen verlaging van de individuele inkomensvoet
- Geen verdere kortingen op de meerkostenregeling
- En verder dus ook nergens op.

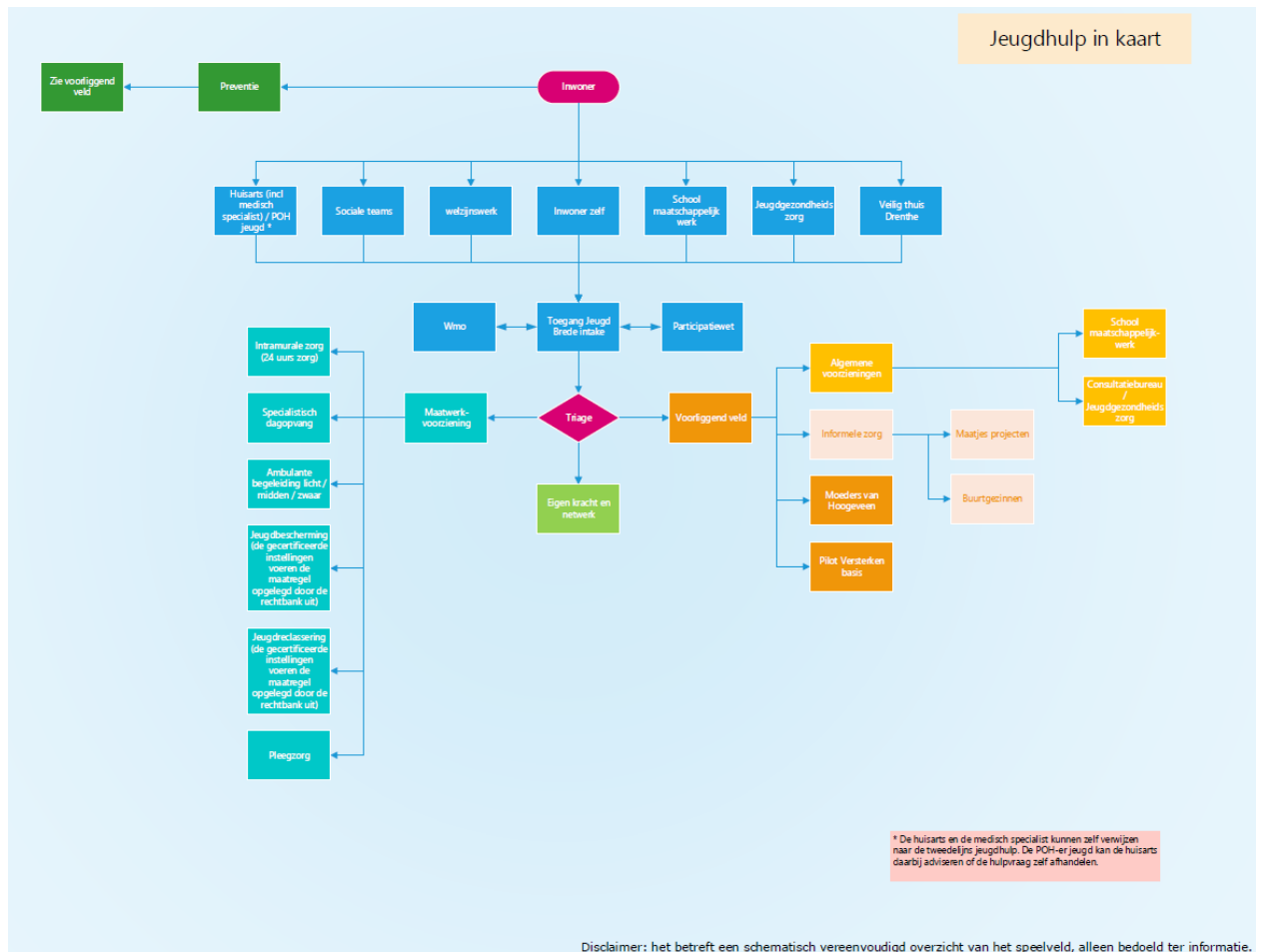
Bijlage 13 - Speelveld van de WMO

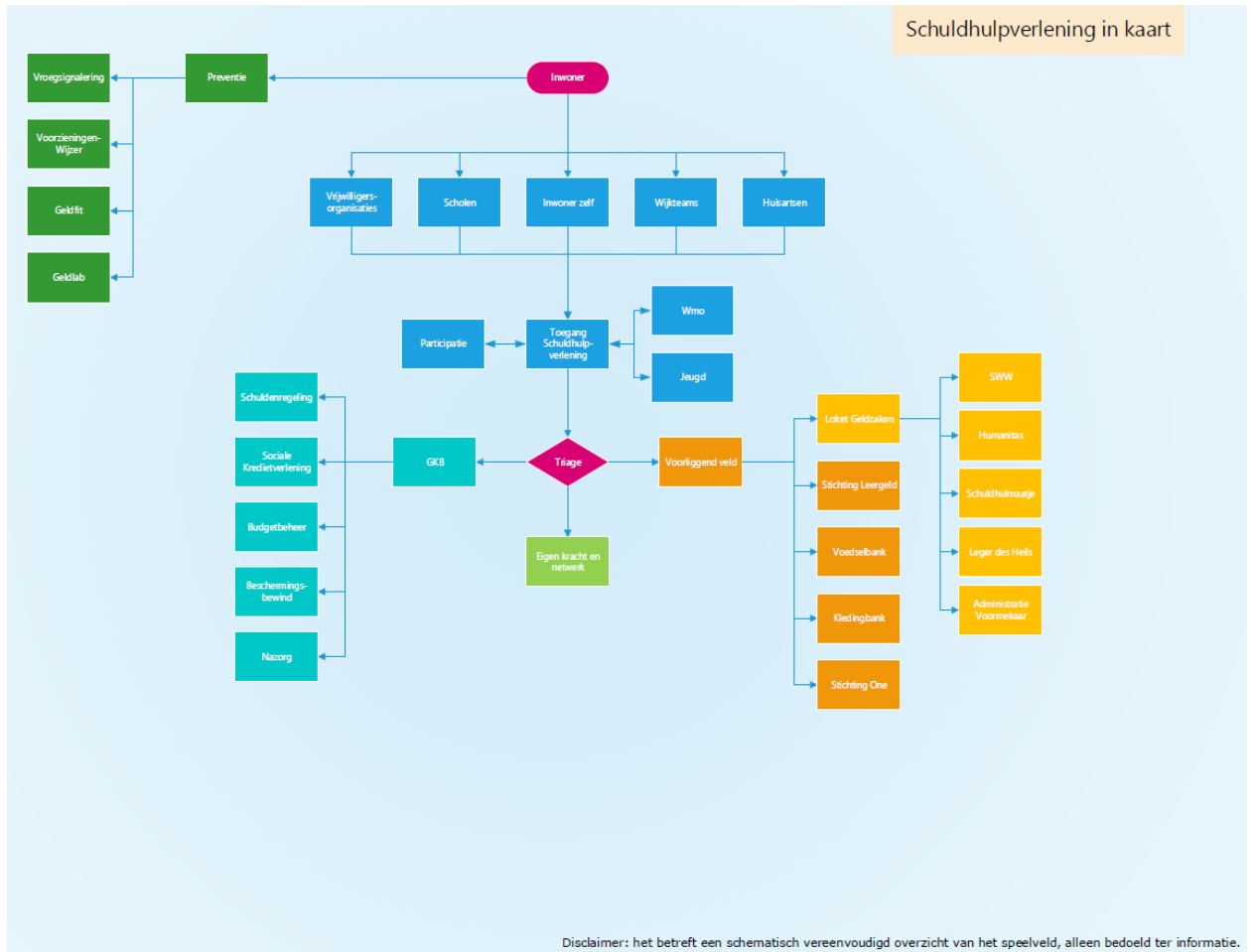
Bijlage 14 - Speelveld van de participatie

Bijlage 15 - Speelveld van de jeugdhulpverlening

Bijlage 16 - Speelveld van de schuldhulpverlening

Bijlage 3: Landelijke ontwikkelingen

Bijlage Landelijke ontwikkelingen

Transitie 2015

Sinds 2015 heeft het Rijk gemeenten verantwoordelijk gemaakt voor jeugdhulp, voorzieningen voor werk en inkomen en voor ondersteuning aan inwoners met een beperking (lichamelijk, verstandelijk en geestelijk). De bedoeling van de betreffende wetten is om ondersteuning dichter bij inwoners te brengen en meer eigen verantwoordelijkheid bij inwoners te leggen. Van 'recht op' naar 'doen wat nodig is'. Het kost alle gemeenten tijd om te komen van het systeem in gang zetten (transitie) naar de bedoeling van de wetten in gang te zetten (transformatie).

Beperkingen beïnvloeding

Gemeentes zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de wetten maar kunnen niet geheel zelfstandig sturen. De landelijke wet- en regelgeving vormt een kader, inwoners kunnen bezwaar en beroep instellen, er is afhankelijkheid van regionale en lokale samenwerkingsverbanden en partners. En andere ontwikkelingen kunnen een strakke uitvoering volgens planning doorkruisen, zoals de coronapandemie.

Rol van het rijk

Kunnen gemeentes effectiever en efficiënter dan het Rijk werken op de uitvoering van de sociale wetten? Het Sociaal cultureel planbureau [temperde in 2020 op basis van onderzoek de verwachtingen](#) van de decentralisaties. En het SCP kwam met adviezen met name richting het Rijk.

Vraag en kosten nemen toe

We zien een groeiende ondersteuningsvraag en daaraan gekoppeld groeiende kosten. De WRR (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid) heeft onlangs het [rapport Kiezen voor houdbare zorg](#) gepubliceerd over de waarschijnlijkheid van een grote toename van de zorgvraag. Als we zo doorgaan werkt in 2060 1 op de 3 mensen in de zorg (nu 1 op 7) en betalen we 3 keer zo veel aan zorg. De WRR adviseert met name greep krijgen op zorguitgaven en inzet op preventie.

De decentralisaties zijn destijds gepaard gegaan met een korting op budgetten in de verwachting dat gemeentes het met minder geld kunnen doen. Dat bleek tot dusver niet het geval. In de afgelopen jaren is het jeugdhulpbudget van het Rijk niet toereikend geweest, zoals [bureau AEF heeft onderzocht. AEF komt ook met adviezen, zoals preventie gericht inzetten op prioritaire groepen](#). In 2021 hebben Rijk en VNG afspraken gemaakt voor extra middelen, maar wel met een (te ontwikkelen) hervormingsagenda met afbouw van de extra middelen. Dus is blijvende aandacht nodig voor kostenbeheersing. De invoering van het [abonnementstarief](#) (een vaste eigen bijdrage van inwoners voor voorzieningen) heeft geleid tot een groter beroep op de Wmo door inwoners die tot die tijd zelf hun ondersteuning betaalden. Voor de Participatiewet heeft het Rijk een taakstelling op Beschut Werk (een vorm van begeleide arbeid) opgelegd met meer kosten voor de gemeenten als gevolg.

Langzaam meer grip gemeenten

Dus gemeenten zitten aan het stuur maar worden begrensd in de beïnvloeding van het sociaal domein. De ruimte die er wel is, kan door gemeenten goed benut worden, zo merkt ook de onafhankelijke ['Visitatiecommissie](#) financiële beheersbaarheid sociaal domein' op. Deze commissie is sinds mei 2019 actief om gemeenten te helpen. De [commissie rapporteert](#): "De overheid kan niet volledig de maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden die leiden tot een beroep op overheidssteun. Toch ziet de commissie positieve signalen dat gemeenten binnen hun mogelijkheden meer grip krijgen op de inhoudelijke en financiële opgave waar ze voor staan."

Breed overzicht trends en ontwikkelingen

Een nog steeds actueel overzicht van trends en ontwikkelingen voor het sociaal domein, is [van de VNG uit 2015](#). Daarin onder andere aandacht voor de trend van 'voorkomen: van curatief naar preventief'.

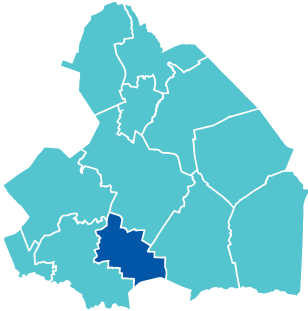
Bijlage 4: Sociale opgave Hoogeveen

De sociale opgave van Hoogeveen

oktober 2021

Wat willen we weten?

ALGEMEEN

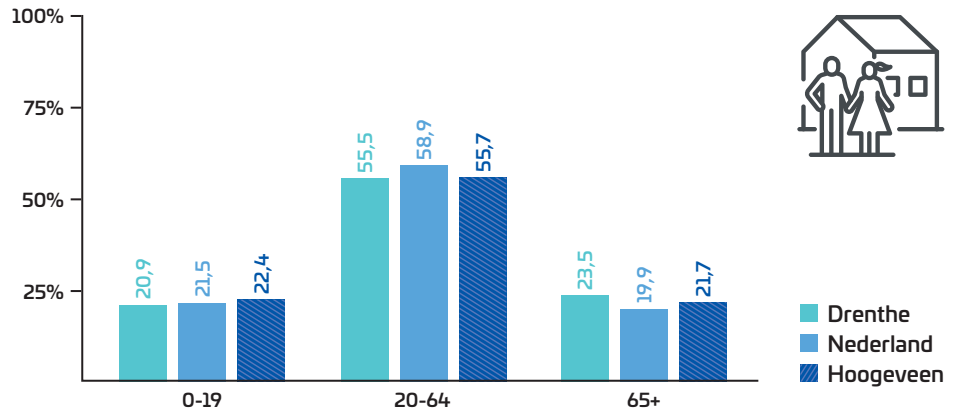

Aantal inwoners Hoogeveen

2011	54.844
2021	55.580
2030	54.140
2040	52.440

Bron: Primos

BEVOLKING

Bron: CBS + PBL regionale bevolkingsprognose

Vergrijzing (65+)

Hoogeveen	21,7%
Drenthe	23,5%
Nederland	19,9%

Jongeren (0-19)

Hoogeveen	22,4%
Drenthe	20,9%
Nederland	21,5%

In Hoogeveen ligt de vergrijzing tussen het landelijk niveau en die van Drenthe. Het aandeel kinderen en jongeren (tot 19 jaar) ligt hoger dan dat in Drenthe en Nederland.

SES Score

Wat bedoelen we met sociaaleconomische status? We gaan uit van deze definitie gerelateerd aan gezondheid(szorg):

De sociaaleconomische status omvat de toegang van een individu of groep tot de middelen die nodig zijn om een goede gezondheid te krijgen en te houden (Shavers, 2007). Uit:

volksgezondheidszorg.info/onderwerp/sociaaleconomische-status/cijfers-context/opleiding#definitie--node-wat-sociaaleconomische-status

Belangrijke indicatoren voor sociaaleconomische status zijn opleidingsniveau, beroepsstatus en hoogte van het inkomen. In de grafiek wordt een maat voor sociaaleconomische status getoond zoals die is berekend door het SCP (Knol, 1998). Het Nederlands gemiddelde over de gehele periode 1998-2010 is op 0 (nul) gesteld.

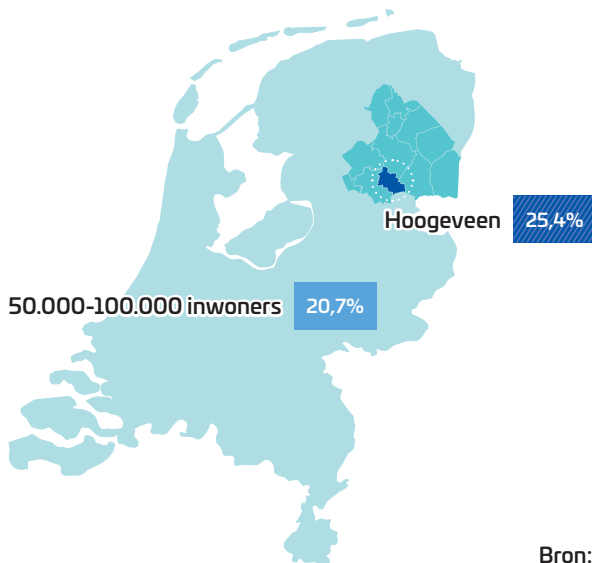
NL	0,17
Drenthe	-0,38
Hoogeveen	-0,78
Smallingerland	-0,53
Emmen	-1,08

2010

Bronnen: volksgezondheidszorg.info en rivm.nl/gemeentelijke-gezondheidsprofielen

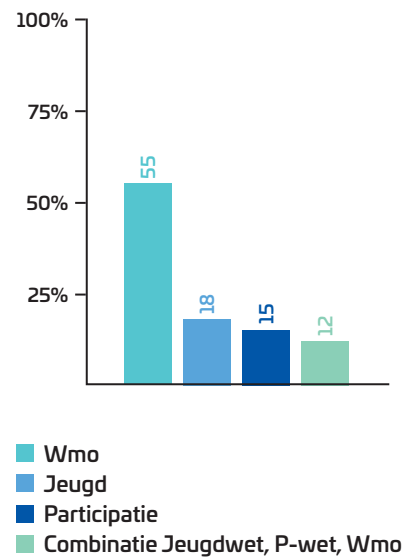
SOCIAAL DOMEIN

Percentage huishoudens met een voorziening

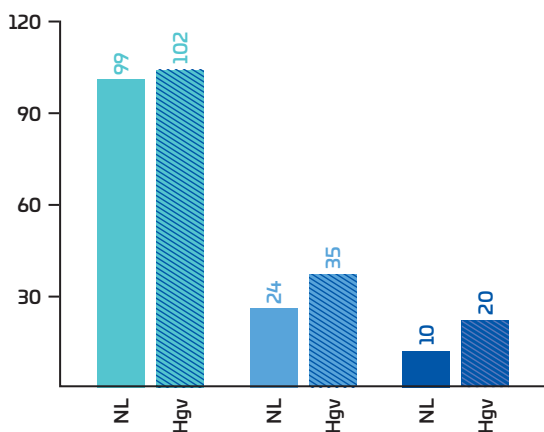
Bron: gemeentelijke monitor SD

Gebruik van voorzieningen naar wet

Meervoudige problematiek (2020)

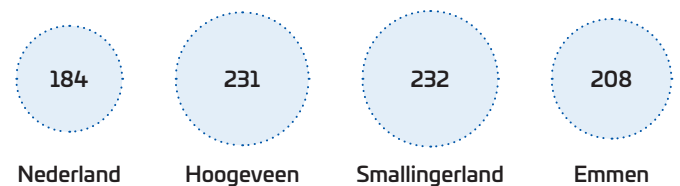
(Per 1.000 huishoudens)

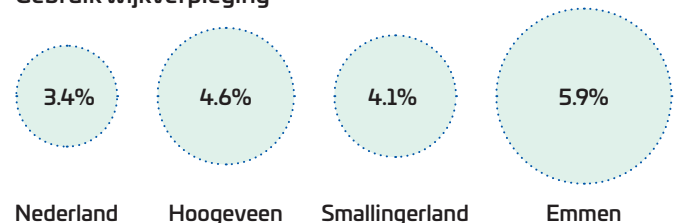
- Huishoudens met 1 voorziening in SD
- Huishoudens met 3 voorzieningen in SD
- Huishoudens met 6 of meer voorzieningen in SD

Wet Langdurige Zorg

(per 10.000 verzekerden)

Gebruik wijkverpleging

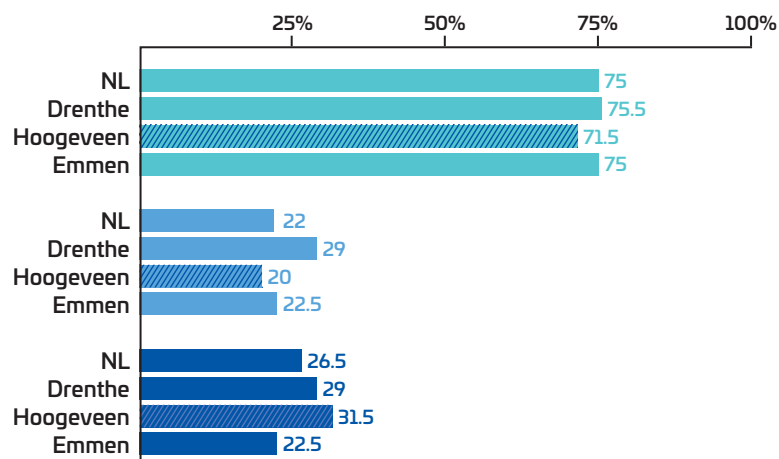

Bron: Waar staat je gemeente (vektis zorgspiegel 2019)

Gezondheid en veerkracht

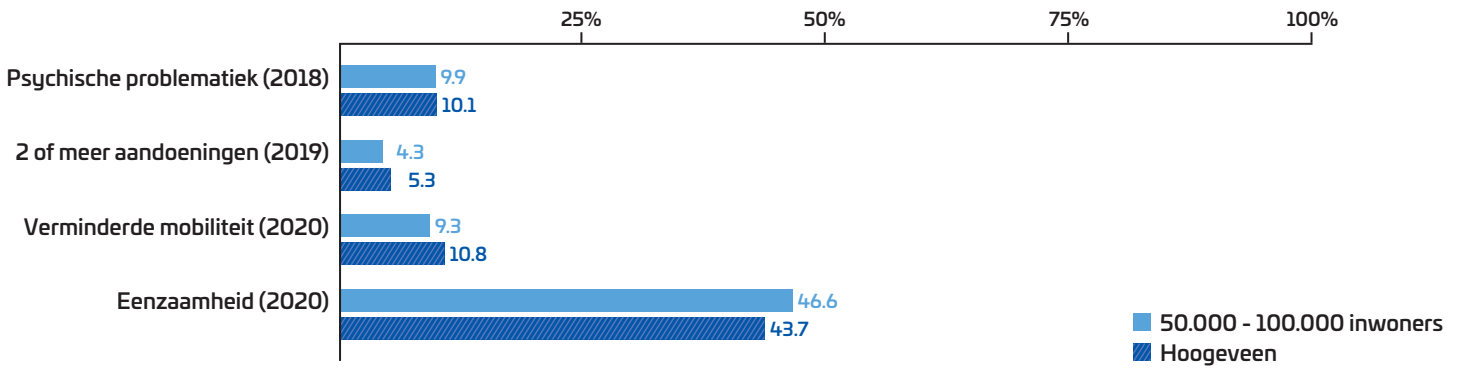
Bron: GGD gezondheidsmonitor Drenthe

- Ervaren gezondheid
- Mantelzorg
- Vrijwilligerswerk

Kwetsbaarheid

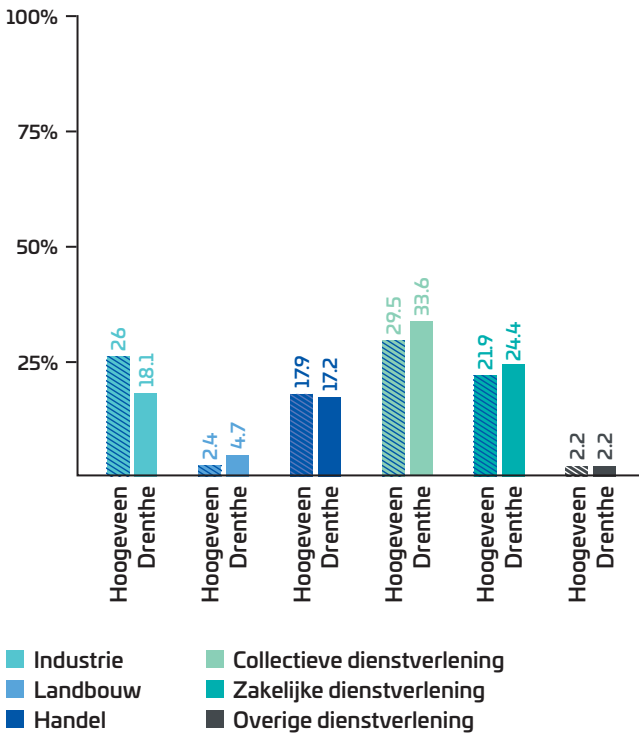
Bron: Gemeentelijke monitor Sociaal domein (waarstaatjegemeente.nl)

WERK & INKOMEN

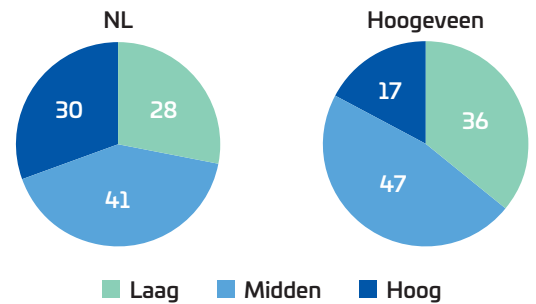
Sectoren

Bron: Lisa 2020 (waarstaatjegemeente.nl)

Onderwijsniveau / Opleidingsniveau

Bron: CBS Statline

Werkeloosheid

Bron: waarstaatjegemeente.nl

In Hoogeveen is het werkloosheidspercentage vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde en lager dan in Smallingerland en Emmen.

Gemiddeld inkomen

Bron: CBS Statline

Huishoudens in armoede

Bron: CBS Statline

In Hoogeveen leven minder huishoudens in armoede dan gemiddeld in Nederland, Smallingerland en Emmen.

Bijlage 5a: Toelichting op Quickscan Nulmeting

Toelichting op rapport Quickscan Nulmeting Sociaal Domein Hoogeveen

Graag willen wij u voor het lezen van de Quickscan nulmeting informeren over het verschil in gebruik van getallen en cijfers tussen de gemeentelijke organisatie en het rapport van Trendbureau Drenthe (CMO Stamm).

In de quickscan staan andere getallen (bijvoorbeeld klanten) en cijfers, dan u van ons gewend bent om te ontvangen in de communicatie met de gemeenteraad.

Deze verschillen zijn goed verklaarbaar.

Als gemeente gaan we in bijvoorbeeld de stukken voor de Planning en Control cyclus uit van de financiële cijfers. Ook gebruiken we altijd cijfers die over een jaar lopen.

Het Trendbureau Drenthe (CMO Stamm) heeft de getallen en cijfers op een andere manier benaderd (maar wel op basis van onze getallen en cijfers). Dit geeft andere inzichten dan de getallen en cijfers die we gebruiken bij de communicatie met de raad. Trendbureau Drenthe (CMO Stamm) gaat niet altijd uit van de financiële cijfers, maar bijvoorbeeld van unieke cliënten.

Hierdoor kunt u verschillen zien tussen de gemeentelijke rapportages en het rapport Quickscan nulmeting.

Hieronder noemen we twee voorbeelden

- De cijfers in de tabel op pagina 8 wijken wezenlijk af van die op pagina 5, omdat de cijfers op pagina 8 maar een deel van de kosten van het sociaal domein omvatten.
- In de tabel op pagina 5 staan voor Jeugd en Wmo de kosten ZIN, PGB en FT. Handmatige boekingen, dus boekingen die niet via ons registratiesysteem (CivSam) zijn gelopen, zijn hierin niet meegenomen. Voor Participatiewet zijn de kosten voor de algemene uitkeringen, bijzondere bijstand, minimaregelingen en reïntegratiekosten meegenomen. Alles incl. belastingen.

Het doel van de Quickscan nulmeting Sociaal Domein Hoogeveen is om in beeld te krijgen waar we als Hoogeveen voor staan als het gaat over het sociaal domein. Waar gaat het goed, wat heeft aandacht nodig. Wij denken dat het rapport daar een goede bijdrage aan levert, juist vanuit een ander perspectief.

Bij het uitvoeringsprogramma van het herontwerp sociaal domein, maken we gebruik van onder andere deze input.

Bijlage 5b. Quickscan nulmeting sociaal domein Hoogeveen (Trendbureau Drenthe)

Quickscan Nulmeting Sociaal Domein Hoogeveen

OKTOBER 2021

TREND BUREAU DRENTHES IS ONDERDEEL VAN CMO STAMM

Colofon

Titel

Quickscan Nulmeting Sociaal Domein Hoogeveen

Datum

28 oktober 2021

Opdrachtgever

Gemeente Hoogeveen
Postbus 20.000
7900 PA Hoogeveen
14 0528

Hilda Teijema
Projectleider
h.teijema@dewoldenhoogeveen.nl
06 185 274 29

Trendbureau Drenthe,

onderdeel van CMO STAMM
Weiersstraat 1e
9401 ET ASSEN
www.trendbureaudrenthe.nl

Auteurs

[Martin Bakker](#)
[Jelmer Bouter](#)
[Roos Jelier](#)

Copyright

- Je mag citeren uit Trendbureau Drenthe-rapporten. Vermeld altijd de bron.
- Je mag bestanden van Trendbureau Drenthe op een server plaatsen, onder de voorwaarde dat:
 - het digitale bestand (rapport) intact blijft;
 - je de bron vermeldt;
 - je de meest actuele versie van het bestand beschikbaar stelt, bijvoorbeeld na verwerking van een erratum.

Over Trendbureau Drenthe

Het Trendbureau Drenthe volgt trends en ontwikkelingen in het sociale domein. Met als doel het ondersteunen van het beleid en de praktijk bij de Drentse gemeenten, provincie en maatschappelijke organisaties. Samen met hen werken wij aan een krachtige samenleving. Een samenleving waarin iedereen meedoet.

Zo blijf je op de hoogte

Via de website van Trendbureau Drenthe kun je je gratis aanmelden voor de maandelijkse digitale nieuwsbrief van Trendbureau Drenthe. Zo ben je altijd op de hoogte van het verschijnen van nieuwe publicaties of interessante feiten en cijfers. www.trendbureaudrenthe.nl.

Inhoud

Colofon	1
Inleiding	5
Aanleiding.....	5
Opdracht aan Trendbureau Drenthe.....	5
Reikwijdte van de opdracht.....	5
Aanpak.....	6
Leeswijzer	7
1. Integraal beeld	8
Inleiding	8
Trends 2018-2020.....	8
Reflecties op Integraal werken.....	11
2. Jeugdwet	12
Inleiding	12
Trends 2018 -2020.....	13
Verwijzers	14
Interventieniveau's.....	15
Aanbieders.....	16
Sturing en toezicht	17
3. Wmo	20
Inleiding	20
Trends 2018 -2020.....	21
Voorzieningen.....	22
Aanbieders (begeleiding en huishoudelijke hulp)	23
Sturing en toezicht	24
4. Participatiewet	27
Inleiding	27
Trends 2018 -2020.....	28
Vangnetregelingen	32
Sturing en toezicht	34
5. Trends en ontwikkelingen	35
Inleiding	35

Inhoudelijke benchmark.....	35
Jeugdwet	36
Wmo	38
Participatiewet	38
Veiligheid.....	41
Prognoses en opgaven gericht op de toekomst.....	41
Bijlage 1: Bezuinigingsmaatregelen	44
Inleiding	44
Jeugdwet	45
Wmo	46
Participatiewet	47
Bijlage 2: Verantwoordingsdocument data	48
Bijlage 3: Verantwoordingsdocument interviews	50

Inleiding

Aanleiding

Het sociaal domein is een belangrijk taakveld voor de gemeente Hoogeveen en haar inwoners. Het grootste deel van de begroting wordt besteed aan het sociaal domein. De tekorten op de beschikbare rijksbudgetten stijgen jaarlijks en dit moet worden gekeerd. Hiervoor is een transformatieprogramma nodig waarbij de omslag wordt gemaakt naar een aanpak en werkwijze die erin voorziet zo snel als mogelijk, maar uiterlijk in 2025, de uitgaven in het sociaal domein niet boven de rijksbudgetten te laten uitkomen. (Op weg naar een schone lei voor Hoogeveen, 2020)

Opdracht aan Trendbureau Drenthe

Voor het herontwerp van het sociaal domein wil de gemeente inzicht krijgen in de huidige stand van zaken van het sociaal domein in Hoogeveen. Dit betreft een nulmeting waarbij een inventarisatie wordt gedaan van de huidige situatie. Daarnaast is het belangrijk om inzicht te krijgen in de trends en ontwikkelingen waar de gemeente de komende jaren rekening mee moet houden. De gemeente Hoogeveen heeft aan Trendbureau Drenthe gevraagd om deze 0-situatie in kaart te brengen.

Reikwijdte van de opdracht

De kosten in het sociaal domein die de gemeente maakt zijn breder dan waar de opdracht aan Trendbureau Drenthe zich op richt. In tabel 1 staat een overzicht van de totale kosten voor het brede sociale domein.

Tabel 1. Jaarrekeningen brede Sociale Domein (hoofdtakveld 6)

Jaar	Rekening
2018	93.351.685
2019	76.404.728
2020	77.637.321

*exclusief gemeentefondsbijdragen

In deze quickscan zoomen we in op de Jeugdhulp, de Wmo en de Participatiewet. Het doel van een quickscan is een globale beschrijvende analyse, waarbij de resultaten aanleiding kunnen geven tot een uitgebreidere (verklarende) analyse. In de rapportage brengen we het aantal klanten en de kosten op voorzieningenniveau in beeld (voor zowel Zorg in Natura (ZIN) als PGB). Bij de Jeugdhulp en de Wmo gaat het om de kosten voor zorg of ondersteuning die geleverd is in het betreffende kalenderjaar. Bij de Participatiewet gaat het om de gemeentelijke inkomensvoorzieningen, inkomensregelingen en re-integratietrajecten. Deze nulmeting gaat over de periode 2018-2020.

Aanpak

Trendbureau Drenthe heeft de quickscan uitgevoerd vanuit 'tellen en vertellen'. Gezien de korte looptijd van de opdracht hebben we hierbij een praktische aanpak gehanteerd. We hebben in eerste instantie gebruik gemaakt van de beschikbare data en beleidsdocumenten per domein die door de gemeente Hogeveen beschikbaar zijn gesteld. Dit vormt de basis van deze rapportage. We zijn hierbij waar nodig op zoek gegaan naar andere beschikbare data en informatie. We hebben ook een interview gevoerd met direct betrokkenen per beleidsveld om duiding en toelichting op te halen over de drie thema's van de quickscan.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt een integraal beeld van de drie domeinen in het sociaal domein (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet) gegeven. Vervolgens zal in de hoofdstukken 2 t/m 4 verder ingezoomd worden op de individuele wetten. In hoofdstuk 5 zal tot slot aandacht worden besteed aan de trends en ontwikkelingen waar de gemeente Hogeveen de komende jaren rekening mee dient te houden. In bijlage 1 worden de bezuinigingsmaatregelen per domein beschreven. In bijlage 2 en 3 staat de verantwoording van de twee onderzoeksfases, de data analyse en de interviews.

In het gehele document zal worden gesproken over 'klanten'. Hiermee worden ook cliënten of kinderen bedoelt.

1. Integraal beeld

Inleiding

Onder de term 'sociaal domein' verstaan we alle inspanningen die de gemeente verricht op voorzieningenniveau vanuit de Jeugdwet, Wmo en de Participatiewet. In dit hoofdstuk wordt een integraal beeld geschetst van de inzet van 2018 t/m 2020 (kosten en aantal klanten) en de reflectie uit de interviews over integraal werken. Bij de Jeugdhulp en de Wmo gaat het om de kosten voor zorg of ondersteuning die geleverd is in het betreffende kalenderjaar. Bij de Participatiewet gaat het om de gemeentelijke inkomensvoorzieningen, inkomensregelingen en re-integratietrajecten. De meerkostenregeling valt in de (financiële) administratie van Hoogeveen ook onder Wmo, maar is in alle grafieken van de Wmo in overleg met de opdrachtgever buiten beschouwing gelaten. Waar dit van toepassing is, staat dit benoemd.

Trends 2018-2020

In de periode 2018-2020 zijn de kosten van het sociaal domein opgelopen (figuur 1.1). In 2018 gaat het om €55.793.412 euro en in 2020 is er sprake van een kostenpost van €61.680.814 euro. Deze oplopende trend is niet op alle domeinen even sterk. Bij de Wmo is er zelfs sprake van een daling tussen 2019 en 2020. Bij de Jeugdwet is er met name een sterke stijging zichtbaar tussen 2018 en 2019. Bij Participatie is er sprake van een stijging in de kosten in 2020. Dit heeft ook te maken met de ondersteuningsmaatregelen door de coronacrisis.

Totale voorzieningskosten Sociaal Domein Per jaar, per wet

	Wmo	Participatiewet	Jeugdwet	Sociaal Domein
2018	€ 17.061.830	€ 21.806.877	€ 16.924.704	€ 55.793.412
2019	€ 18.759.864	€ 21.707.299	€ 18.546.340	€ 59.013.502
2020	€ 18.091.117	€ 24.931.293	€ 18.658.403	€ 61.680.814

Figuur 1.1 Kosten per domein per jaar, exclusief meerkosten Wmo

In figuur 1.2. wordt inzichtelijk dat het aantal klanten in het sociaal domein in de periode 2018-2020 licht is gestegen. Van 8.070 klanten in 2018 naar 8.732 klanten in 2020. Bij de Jeugdwet was er in 2019 een toename van het aantal klanten, in 2020 daalde dit weer, zelfs tot onder het aantal van 2018. Bij de Wmo en Participatiewet wordt er een stijging gezien in het aantal klanten in 2020 ten opzichte van de vorige jaren.

Aantal klanten Sociaal Domein

Per jaar, per wet

	Wmo	Participatiewet	Jeugdwet	Sociaal Domein
2018	4.479 klanten	2.626 klanten	1.751 klanten	8.070 klanten
2019	4.674 klanten	2.819 klanten	1.823 klanten	8.415 klanten
2020	4.734 klanten	3.084 klanten	1.690 klanten	8.732 klanten

Figuur 1.2 Aantal klanten per domein, per jaar, exclusief meerkosten Wmo

De gemiddelde kosten per jaar laten zien dat de kosten in het sociaal domein per klant redelijk op gelijke hoogte blijven. Van 6.914 euro in 2018 naar 7.064 in 2020. Een opwaartse trend wordt wel gezien bij de Jeugdwet. In 2018 waren de gemiddelde kosten per klant 9.666 euro en in 2020 is er sprake van 11.040 euro (figuur 1.3).

Gemiddelde voorzieningskosten

Per jaar, per wet

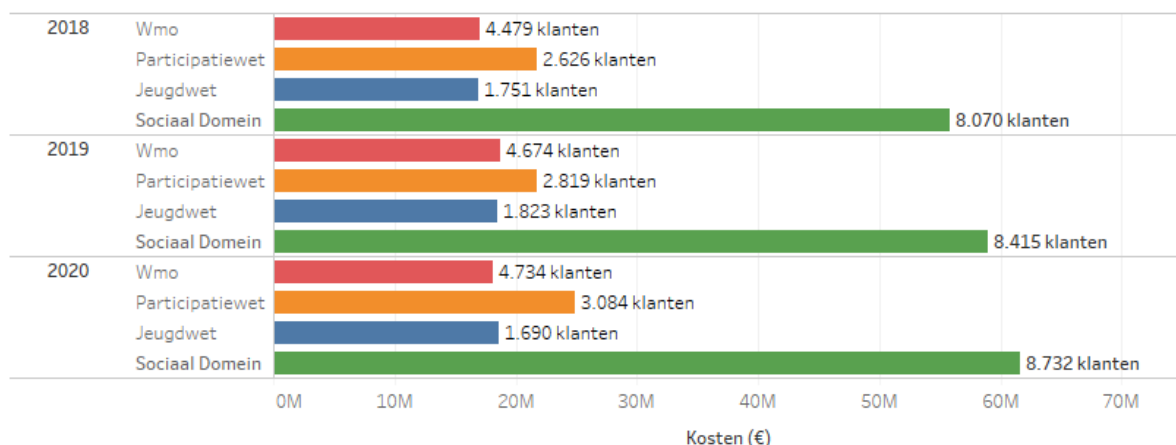
	Wmo	Participatiewet	Jeugdwet	Sociaal Domein
2018	€ 3.809	€ 8.304	€ 9.666	€ 6.914
2019	€ 4.014	€ 7.700	€ 10.174	€ 7.013
2020	€ 3.822	€ 8.084	€ 11.040	€ 7.064

Figuur 1.3 Gemiddelde kosten per klant, per domein, per jaar, exclusief meerkosten Wmo

In het samenvattende kostenoverzicht van de periode 2018-2020 wordt inzichtelijk dat de kosten voor het hele sociale domein van 2018 tot 2020 oplopen. De Participatiewet is de grootste kostenpost in het sociaal domein (figuur 1.4).

Kostenoverzicht Sociaal Domein (2018-2020)

Per jaar, per wet

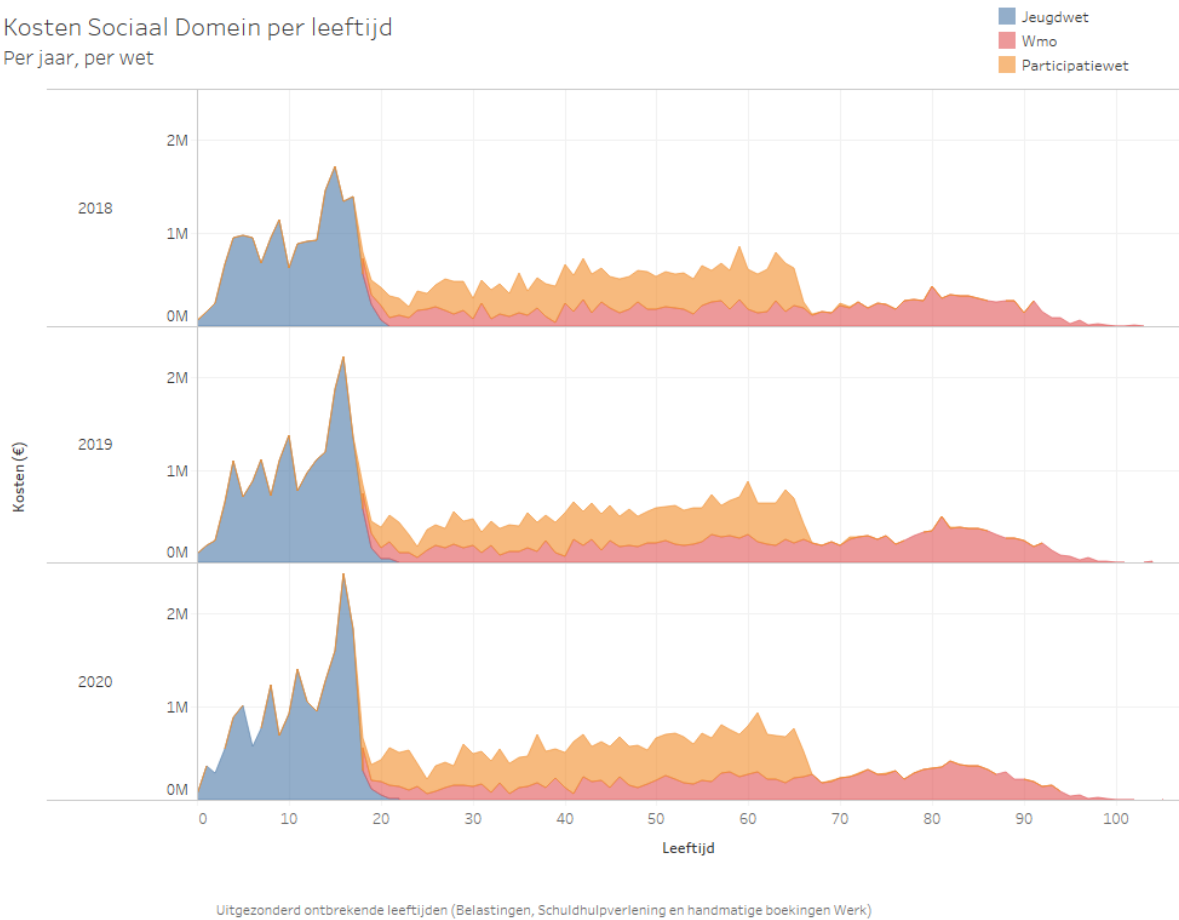

Figuur 1.4 Samenvattend kostenoverzicht per domein, per jaar, exclusief meerkosten Wmo

In figuur 1.5. wordt een beeld gegeven van de kostenvolumes voor elke wet per leeftijd. Bij de Jeugdwet zijn er een aantal 'kostenpieken' in de basisschoolleeftijd, met een uitschieter in de

leeftijdsgroep van 15-17 jarigen. We constateren daarbij dat de pieken door de jaren heen groter worden. In 2018 ligt de piek op € 1.7 miljoen euro (111 klanten), in 2019 € 2.2 miljoen euro (117 klanten) en in 2020 op € 2.4 miljoen (134 klanten).

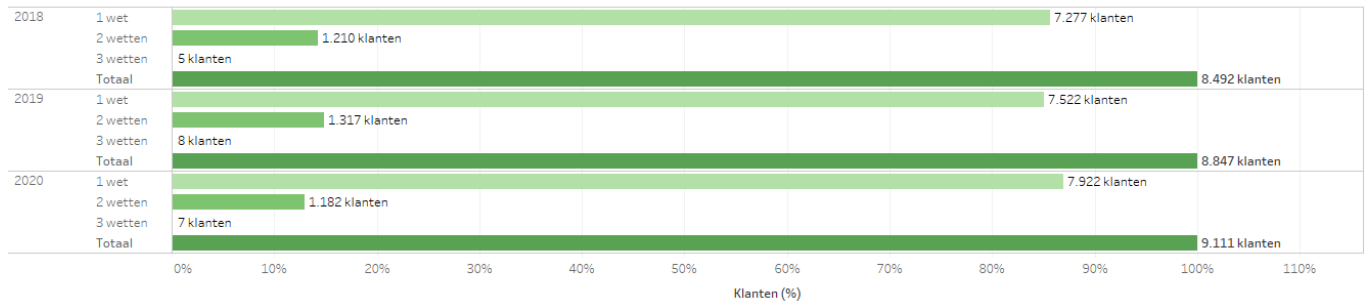
Kosten Sociaal Domein per leeftijd
Per jaar, per wet

Figuur 1.5 Kosten per domein per leeftijd, exclusief meerkosten Wmo

Uit figuur 1.6 blijkt dat over de gehele periode 2018-2020 het percentage klanten dat van voorzieningen uit twee wetten gebruik maakt tussen de 14,2% (2018) en de 13,0% (2020) ligt. Slechts een paar klanten maken in de gemeente Hoogeveen gebruik van voorzieningen uit alle drie de wetten, namelijk niet meer dan 8 klanten per jaar. Dit overzicht beperkt zich tot de 3 wetten.

Sociaal Domein: Integrale stapeling (2018-2020)
Per jaar, per aantal wetten (inclusief meerkosten)

Figuur 1.6 Integrale stapeling, per jaar

Reflecties op Integraal werken

- In de afgelopen jaren zijn er kortere lijnen ontstaan tussen medewerkers van de verschillende domeinen (de teams) waardoor er sprake is van onderlinge kennisvergroting.
- Uit de interviews blijkt dat het integraal werken beter kan. De collega's van de andere beleidsvelden worden wel gevonden, maar het beeld is vaak niet compleet; er is onderling weinig zicht op welke gemeentelijke collega's bij een gezin/klant betrokken zijn. De AVG (privacywet) wordt vaak als reden genoemd waarom er weinig informatie gedeeld kan worden. Op dit moment wordt er binnen de gemeentelijke organisatie gewerkt aan een traject m.b.t. de AVG om voldoende expertise beschikbaar te hebben en de randvoorwaarden te kunnen scheppen om integraal te werken binnen de kaders van de AVG.
- De drie domeinen werken (nog) niet in hetzelfde systeem. Het domein Jeugd werkt in iSamenleving. En de domeinen Wmo en Participatie werken in CivisionSamenleving. Voor een goede datahuishouding tussen de domeinen zijn nog geen sluitende processen ingericht. In de registratiesystemen is niet inzichtelijk welke voorzieningen vanuit de andere domeinen per gezin ingezet worden. Daarbij lijkt de AVG soms ook niet mee te werken. Er kunnen signalen worden gedeeld, maar omdat gesprekken een andere doelbinding hebben kan daar niet altijd iets mee gedaan worden.
- Doordat collega's van de verschillende teams niet altijd op de hoogte zijn van elkaars betrokkenheid bij een gezin, bestaat het risico dat interventies onvoldoende op elkaar afgestemd zijn (één gezin, één plan).
- Op uitvoeringsniveau is het domeinoverstijgend samenwerken al redelijk goed geborgd in de gemeente. Er is een bewuste keuze gemaakt om dit nu in te zetten bij multiproblematiek. Er zijn al meerdere samenwerkingsverbanden actief in de gemeente op 'casusniveau': kernteams bij huisartsenpraktijken, wijkteams met verbinders en Optimaal Leven teams voor mensen met GGZ-problematiek. Daarnaast zijn er ook positieve ervaringen met het team van thuiscoaches, die breder kijken dan één domein. Dit team bestaat uit medewerkers van de gemeente en de welzijnsinstelling. Vanuit dit team is er soms ook sprake van domeinoverstijgende uitvoeringscoördinatie. Sinds 2020 geeft de gemeente uitvoering aan de Pilot integraal werken 16-27 jaar. En er is een pilot multidisciplinair en gebiedsgericht werken in ontwikkeling.

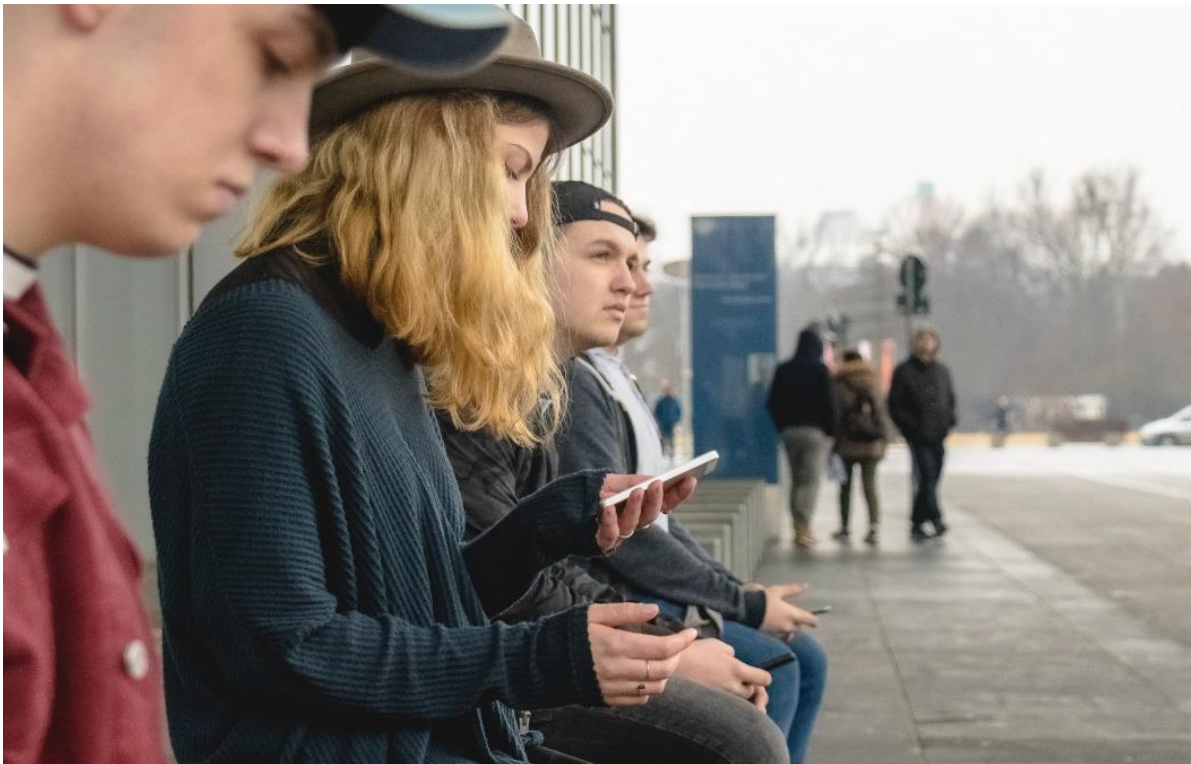
2. Jeugdwet

Inleiding

In hoofdstuk 1 is het integrale beeld voor de drie wetten in het sociale domein weergegeven. In dit hoofdstuk zal dieper op de Jeugdwet worden ingezoomd. Daarbij brengen we het aantal klanten en de kosten op voorzieningenniveau in beeld (voor zowel ZIN als PGB). Het gaat om de kosten voor zorg of ondersteuning die geleverd is in het betreffende kalenderjaar. Het hoofdstuk eindigt met een reflectie op de sturingsmogelijkheden vanuit het beleidsveld.

Anders dan bij de andere wetten heeft de gemeente voor de inzet van Jeugdhulp te maken met meerdere verwijzers. Naast de gemeentelijke toegang kunnen ook huisartsen, Gecertificeerde Instellingen (GI's), rechters, medisch specialisten (waaronder Jeugdartsen) en de Raad voor de Kinderbescherming Jeugdhulp inzetten. De gemeente is financieel verantwoordelijk voor de kosten die uit al deze verwijzingen voortkomen.

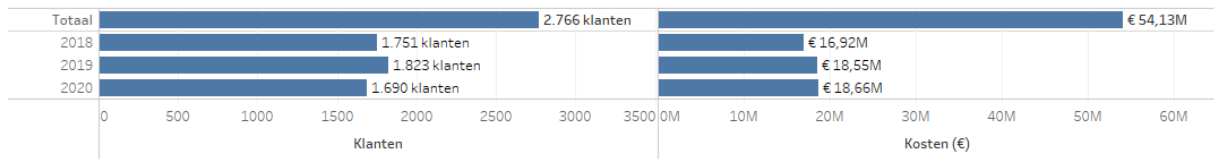
De inkoop en contractmanagement van de Jeugdhulp wordt vanuit de inkoopregio Zuid-Drenthe gedaan.

Trends 2018 -2020

In de periode 2018-2020 zijn er in de gemeente Hoogeveen in totaal 2.766. klanten geholpen, dit heeft 54.1 miljoen euro gekost. De kosten van de jeugdhulp zijn per jaar opgelopen (figuur 2.1). In 2018 ging het om 16.9 miljoen euro en in 2020 is er sprake van een kostenpost van 18.7 miljoen euro. Tussen 2018 en 2019 is een forse stijging zichtbaar in de kosten. Wat verder opvalt is dat de oplopende kosten in 2020 gepaard gaan met een daling in het aantal klanten in vergelijking met de vorige jaren.

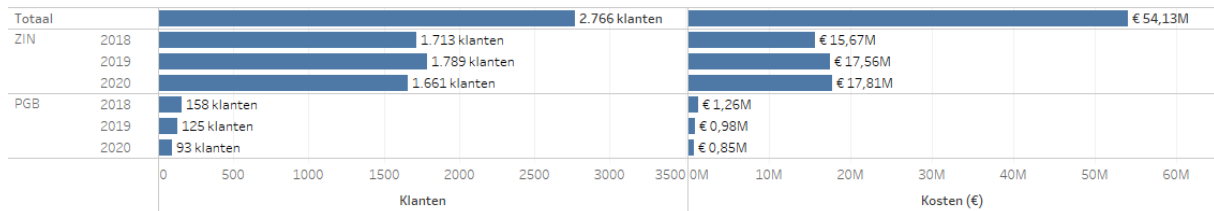
Jeugdwet: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per jaar

Figuur 2.1 Klanten en kosten per jaar

In figuur 2.2 zijn de twee leveringsvormen in de jeugdhulp zichtbaar gemaakt. Het gaat hierbij om zorg in natura (ZIN) en PGB's. Uit de cijfers komt naar voren dat het aantal klanten en de bijbehorende kosten van PGB-zorg afneemt per jaar. De kosten van ZIN nemen jaarlijks toe.

Jeugdwet: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per leveringsvorm, per jaar

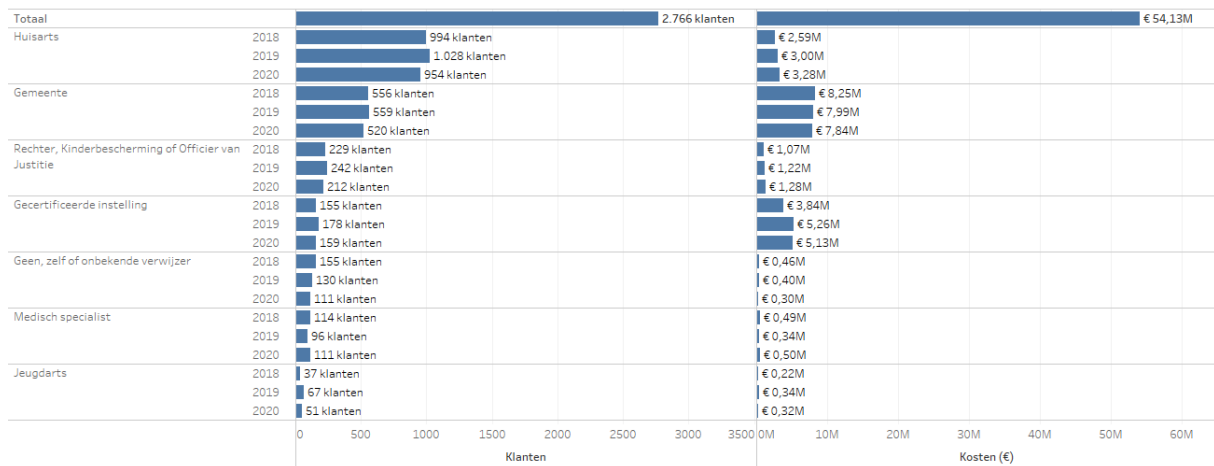
Figuur 2.2 Klanten en kosten per leveringsvorm, per jaar

Verwijzers

In de periode 2018-2020 werden de meeste klanten verwezen naar jeugdhulp via de huisarts (figuur 2.3). De kosten die hiermee gepaard zijn gegaan liggen tussen de 2.6 miljoen euro (2018) en 3.3 miljoen euro (2020). De meeste kosten worden gemaakt vanuit de gemeentelijke verwijzing. Deze kostenpost staat in 2020 op 7,8 miljoen euro. De Gecertificeerde Instellingen (GI's) hebben relatief gezien een lager klantenvolume in het verwijzingsbestand, zij zijn echter wat betreft de kosten verantwoordelijk voor 5.1 miljoen euro in 2020. Dit is een forse stijging ten opzichte van 2018.

Jeugdwet: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)

Per verwijzer, per jaar

Figuur 2.3 Klanten en kosten per verwijzer, per jaar

In figuur 2.4 staan de gemiddelde kosten per klant van de verwijzers per jaar. Dit overzicht laat zien dat de GI's verantwoordelijk zijn voor de hoogste gemiddelde kosten per kind (figuur 2.4), gevolgd door de gemeente. De gemiddelde kosten per klant zijn het laagst bij de verwijzingen door de huisarts.

Jeugdwet: gemiddelde voorzieningskosten

Per verwijzer, per jaar

	2018	2019	2020	2018 - 2020
Gecertificeerde instelling	€ 24.805	€ 29.538	€ 32.287	€ 28.877
Gemeente	€ 14.846	€ 14.287	€ 15.078	€ 14.737
Rechter, Kinderbescherming of Officier van Justitie	€ 4.685	€ 5.043	€ 6.025	€ 5.251
Jeugdarts	€ 5.868	€ 5.097	€ 6.358	€ 5.774
Medisch specialist	€ 4.275	€ 3.500	€ 4.478	€ 4.085
Huisarts	€ 2.605	€ 2.923	€ 3.442	€ 2.990
Geen, zelf of onbekende verwijzer	€ 2.962	€ 3.070	€ 2.715	€ 2.916

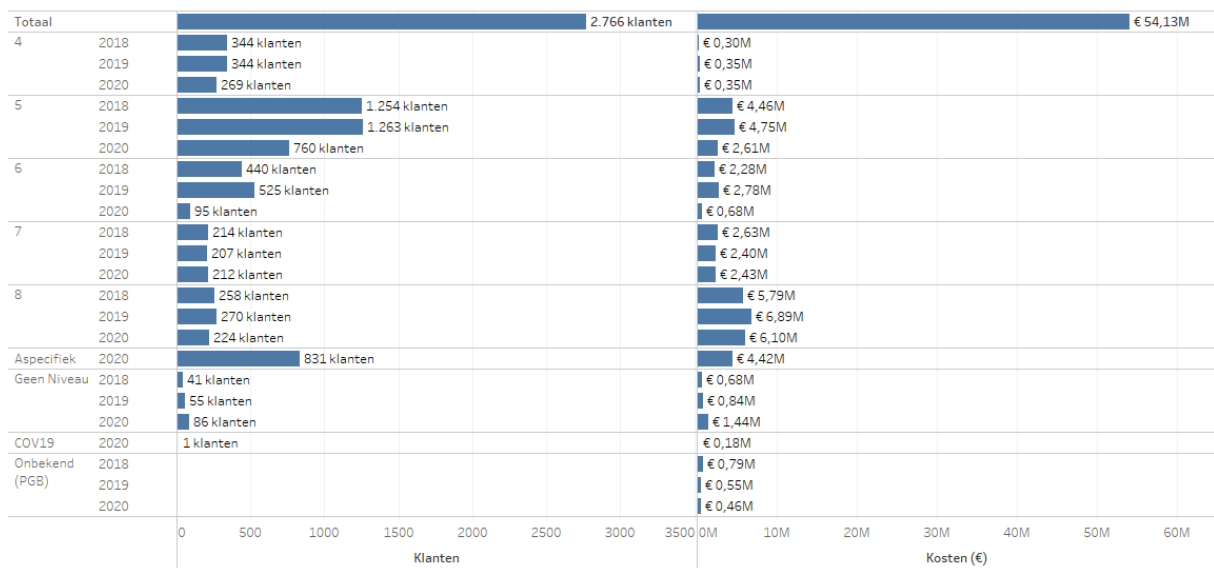
Figuur 2.4 Gemiddelde kosten per klant, per verwijzer, per jaar

Interventieniveau's

De inkoop van de Jeugdhulp gebeurt op basis van interventieniveau 's. Interventieniveau 4, 5 en 6 betreffen (van lichte naar intensieve) ambulante ondersteuning, onder niveau 7 valt daghulp en niveau 8 is verblijf. Sinds januari 2020 is er sprake van een nieuwe inkoop en is het ook mogelijk om 'aspecifiek' te verwijzen, dit geldt alleen voor aanbieders met een omzetbegrenzing. Hierbij wordt er door de verwijzer niet aangegeven op welk interventieniveau de aanbieder ondersteuning moet bieden, dit bepaalt de aanbieder (in overleg met de klant) zelf. Zodra er gefactureerd wordt weet de gemeente het interventieniveau.

In de periode 2018-2020 hebben verreweg de meeste klanten hulp gekregen op interventieniveau 5 (figuur 2.5). In 2020 zien we wel een daling in het aantal klanten op interventieniveau 5. Deze hulp gaat gepaard met 2.6 miljoen euro aan kosten in 2020. Dit is een forste daling ten opzicht van 2019 toen er 4.8 miljoen euro aan kosten werden gemaakt. Tegelijkertijd zien we vanaf 2020 een stijging op 'aspecifiek', het is aannemelijk dat deze klanten in eerdere jaren met name op interventieniveau 5 en 6 geregistreerd werden. Op interventieniveau 8 worden de meeste kosten gemaakt. Dit gaat om 6.1 miljoen euro in 2020.

Jeugdwet: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per interventieniveau, per jaar

Figuur 2.5 Klanten en kosten per interventieniveau, per jaar

In onderstaande figuur is zichtbaar wat de gemiddelde kosten per klant, per jaar en per interventieniveau zijn. Zoals te verwachten lopen de gemiddelde kosten per interventieniveau op, dit is logisch aangezien ook de zwaarte van de problematiek per niveau oploopt.

De gemiddelde kosten per klant, per jaar laten zien dat vooral op interventieniveau 6 en 8 de gemiddelde kosten oplopen in 2020 (figuur 2.6). Het is niet duidelijk wat hier de oorzaak van is. Er is sprake van een nieuwe inkoop vanaf januari 2020.

Jeugdwet: gemiddelde voorzieningskosten Per interventieniveau, per jaar

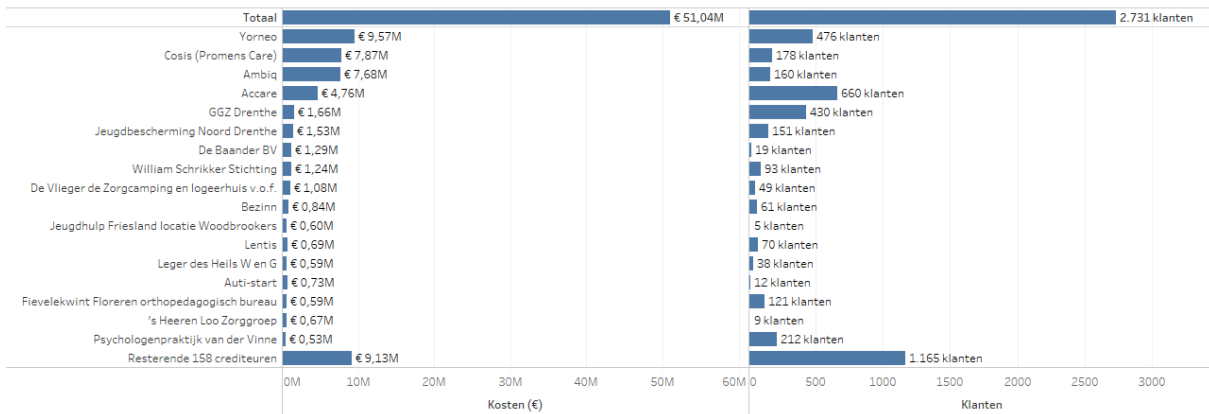
	2018	2019	2020	2018 - 2020
4	€ 884	€ 1.020	€ 1.286	€ 1.064
5	€ 3.557	€ 3.757	€ 3.432	€ 3.582
6	€ 5.174	€ 5.286	€ 7.177	€ 5.879
7	€ 12.267	€ 11.616	€ 11.444	€ 11.775
8	€ 22.430	€ 25.505	€ 27.224	€ 25.053
Aspecifiek			€ 5.316	€ 5.316
Geen Niveau	€ 16.607	€ 15.227	€ 16.701	€ 16.178

Figuur 2.6 Gemiddelde voorzieningskosten, per interventieniveau, per jaar

Aanbieders

In de periode 2018-2020 zijn 17 aanbieders (10%) verantwoordelijk voor 82% van de kosten van de Jeugdhulp in natura. Zij ontvingen samen € 41.915.437 van de € 51.041.140 euro die is uitgegeven aan Zorg in Natura. Over deze periode staan 2.002 unieke klanten bij deze aanbieders geregistreerd, wat gelijk staat aan 73% van de Zorg in Natura klanten. De resterende 158 aanbieders ontvingen gezamenlijk 10.5 miljoen euro (€9.125.704) voor 1165 unieke klanten. Dit overzicht is uitgezonderd PGB's (€ 3.088.307 voor 182 klanten over 2018-2020).

Jeugdwet: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Top 10% uitbetaalde crediteuren, Zorg in Natura

Figuur 2.7 Top 10% aanbieders in de periode 2018-2020, Zorg in Natura (ZIN)

Sturing en toezicht

In deze paragraaf wordt aan de hand van een aantal relevante thema's een reflectie gegeven op de stand van zaken rondom sturingsmogelijkheden. Deze reflecties zijn tot stand gekomen aan de hand van een interview met het beleidsveld en de bestudering van de aangeleverde documenten.

Inkoop

- De inkoop en het contractmanagement van de Jeugdhulp wordt vanuit de inkoopregio Zuid-Drenthe gedaan door het zogeheten PMT (Prestatiemanagementteam). Door deze samenwerking en de huidige inkoopconstructie hebben de individuele gemeenten minder invloed op het aantal aanbieders. Team Jeugd wil werken aan het organiseren van een goede balans van het aantal aanbieders ten aanzien van kwaliteit en diversiteit. Het team werkt nu op thema's, bijvoorbeeld ten aanzien van 2-6 jarigen, aan partnerschap met betrokken aanbieders. Op deze wijze wordt er beter gewerkt aan transformatie en normalisatie.
- Team Jeugd wil bij de aanbieders beter achterhalen wat de stand van zaken is van het realiseren van de gestelde doelstellingen ten aanzien van de inzet van de jeugdhulp. Team Jeugd wil dichter op de casussen zitten en meer sturen op de afgesproken doelen.
- Team Jeugd wil dat de inkoop meer cyclisch wordt ingeregeld: waardoor er meer tussentijds geëvalueerd wordt en waar mogelijk wordt bijgesteld. Op deze manier worden er ook verbeterpunten verzameld voor een nieuwe inkoop.
- Team Jeugd maakt jaarlijks een analyse van de kosten en het gebruik van jeugdhulp. Vanaf 2021 wordt dit door de PMT uitgevoerd. Dat heeft een meerwaarde, omdat het PMT op deze manier ook de ontwikkelingen ten aanzien van aanbieders zichtbaar krijgt. Daarnaast werkt team Jeugd met een dashboard waar op elk moment actuele informatie uitgehaald kan worden voor sturingsmogelijkheden.
- Het Drenst Kwaliteitskader Sociaal Domein wordt als basis gebruikt voor kwaliteitsmanagement bij het maken van afspraken met aanbieders vanuit de Wmo en Jeugdwet. Het kwaliteitskader wordt gebruikt bij de start van de inkoop om te toetsen of een aanbieder aan de kwaliteitscriteria voldoet. Daarnaast is het kwaliteitskader opgenomen in de contracten en wordt dit getoetst bij aanbieders in gesprekken en/of door aanvullend onderzoek. Het kwaliteitskader bestaat voor beide wetten uit de volgende 5 thema's:
 1. Veiligheid
 2. Doelmatigheid
 3. Doeltreffendheid
 4. Clientgerichtheid
 5. Leefklimaat (bij verblijf)

Regiefunctie

- Team Jeugd wil de regiefunctie vanuit de gemeente versterken. De uitvoeringscoördinatie ligt op dit moment grotendeels bij aanbieders (Stichting Welzijnswerk Hoogeveen (SWW), GGD en thuiscoaches). Dit thema is onderdeel van de ontwikkelagenda en moet antwoord geven op de vraag hoe de regiefunctie versterkt kan worden.

Toegang

- Vanaf 2019 is team Jeugd veel strakker gaan sturen, zowel door de medewerkers van de jeugdteams in de toegang als in de beleidsregels. De beleidsregels zijn fors aangescherpt. Bij de toegang is er sprake van een groter kostenbewustzijn.
 - Een zorg is wel dat hoe strakker de toegang wordt, hoe meer verwijzingen er mogelijk via de huisarts gaan lopen. De gemeente wil hier meer grip op krijgen door sterk te blijven inzetten op de POH-jeugd bij de huisartsenpraktijken (zie ook het kader 'goed voorbeeld'). Maar de gemeente heeft geen invloed op de verwijzrol van de huisarts zelf.
 - Team Jeugd werkt aan een nieuwe verordening en beleidsregels, waarbij meer aandacht gegeven gaat worden aan het verkrijgen van meer regie ten aanzien van de verwijzingen en herindicaties via deze verwijzroute.
- Sinds vorig jaar zijn er twee zorgmakelaars aangesteld om de samenwerking tussen de GI's en gemeente te verbeteren. Zij hebben een samenwerkingsprotocol opgesteld ten aanzien van de bepalingen jeugdhulp die vanuit de GI's afgegeven worden. Dit traject wordt als een positieve ontwikkeling gezien door team Jeugd en moet leiden tot kwalitatief betere verwijzingen.
- Team Jeugd wil vanuit de toegang meer doorlopend kijken of doelen gerealiseerd worden en of afbouw, dan wel uitstroom, aan de orde is.
- Door interne controle door middel van toetsing vanuit het 4-ogen principe wordt de kwaliteit van verwijzingen door de gemeentelijke toegang gewaarborgd.

Toezicht

- Sinds januari 2020 is er een toezichthouder jeugd. Deze is gepositioneerd bij de toezichthouders Wmo en worden nu als gecombineerde toezichthouders Wmo-jeugd ingezet. Er is een plan van aanpak opgesteld voor de uitvoering van het toezicht. Dit plan van aanpak wordt op dit moment uitgevoerd.
- De toezichthouders hebben een rol ten aanzien van controle op de prestatielevering. Elk kwartaal worden cliënten gebeld t.a.v. controle op de prestatielevering. Toezichthouders doen elk kwartaal ook een steekproef onder aanbieders en acteren indien nodig op signalen.

Beleidskaders voor sturing en toezicht

In deze paragraaf geven we een globaal overzicht van relevante documenten omtrent sturing en toezicht vanuit de Jeugdwet in de gemeente Hoogeveen.

- [Drents kwaliteitskader Sociaal domein 2019](#)
- [Verordening Jeugdhulp Hoogeveen, 1-1-2020 t/m heden](#)
- [Algemeen materieel controleplan Jeugdwet Hoogeveen 2021](#)
- [Plan van aanpak inrichting Toezicht gemeente De Wolden 2015 \(dit is ook geldig voor Hoogeveen\)](#)
- [Project doorontwikkeling Jeugdhulp \(2019\)](#)
- [Analyse kosten en gebruik Jeugdhulp 2017-2019](#)
- [Actuele informatie: stand van zaken ontwikkelingen jeugdhulp 2021](#)

Meer informatie over wetgeving en procedures zijn te vinden op:

<https://www.hoogeveen.nl/bekendmakingen>

Innovatie: goed voorbeeld

In 2016 moest het contact met huisartsen nog van de grond komen. Op dit moment is de samenwerking heel succesvol. Dit komt door de inzet van de POH-jeugd.

- Van de cliënten die bij de POH-jeugd komen wordt 70% daar afgehandeld en dus niet doorverwezen naar de 2^e-lijns jeugdhulp. Gemiddeld gaat het om 3-5 gesprekken. De wachtlijsten zijn ook kort.
- De POH-jeugd is SKJ geregistreerd en heeft HBO+ niveau (vooral ervaren).
- De huisarts bepaald wie naar de POH jeugd gaat. De gemeente heeft geen grip op de verwijzingen die de huisarts zelf doet. En nog niet elke huisarts heeft een POH jeugd.

3. Wmo

Inleiding

In hoofdstuk 1 is het integrale beeld voor de drie wetten in het sociale domein weergegeven. In dit hoofdstuk zal dieper op de Wmo worden ingezoomd. Daarbij brengen we het aantal klanten en de kosten op voorzieningenniveau in beeld (voor zowel ZIN als PGB). Het gaat om de kosten voor zorg of ondersteuning die geleverd is in het betreffende kalenderjaar. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een reflectie op de sturingsmogelijkheden vanuit het beleidsveld.

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een wet in het kader van hulp en ondersteuning, met als doel burgers te helpen, zodat zij deel kunnen (blijven) nemen aan de maatschappij en zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor uitvoering van de Wmo. Onder de Wmo vallen begeleiding en dagbesteding, vervoersvoorzieningen (zoals een rolstoel of taxipas), hulpmiddelen (bijv. een traplift), hulp bij het huishouden, woningaanpassingen, Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. De laatste twee worden in onderstaande analyses niet meegenomen, dit heeft te maken met het feit dat de betalingen niet via de gemeente Hoogeveen lopen maar via de centrumgemeente Assen.

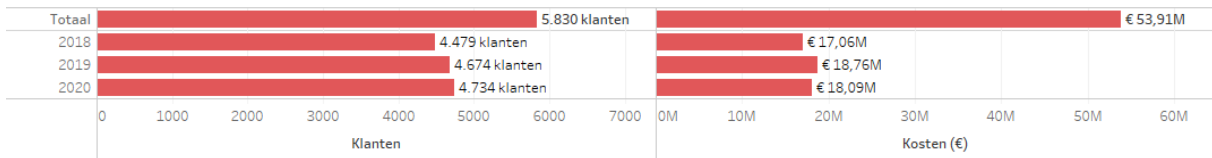
De inkoop van de Wmo gebeurt samen met andere gemeenten in Zuidwest Drenthe en Noord-Overijssel.

Trends 2018 -2020

In de periode 2018-2020 zijn er met ondersteuning vanuit de Wmo in totaal 5.830 klanten geholpen (figuur 3.1). Dit heeft in totaal 53.9 miljoen euro gekost.

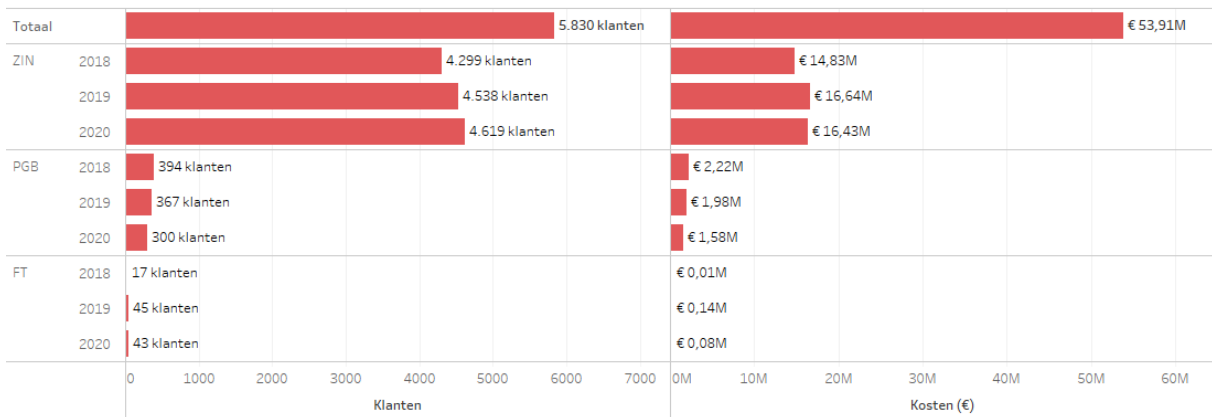
Wmo: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per jaar

Figuur 3.1 Klanten en voorzieningskosten per jaar, exclusief meerkosten Wmo

In figuur 3.2. zijn de twee leveringsvormen van de Wmo zichtbaar gemaakt. Het gaat hierbij om zorg in natura (ZIN) en PGB. Uit de cijfers komt naar voren dat het aantal klanten en de bijbehorende kosten van PGB-zorg afneemt per jaar. De kosten van ZIN zijn vooral tussen 2018 en 2019 gestegen, van 14.8 miljoen euro in 2018 naar 16.6 miljoen euro in 2019. In 2020 ligt deze kostenpost op 16.4 miljoen euro. De categorie FT betreft voorzieningen waar een financiële tegemoetkoming voor is verstrekt.

Wmo: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per leveringsvorm, per jaar

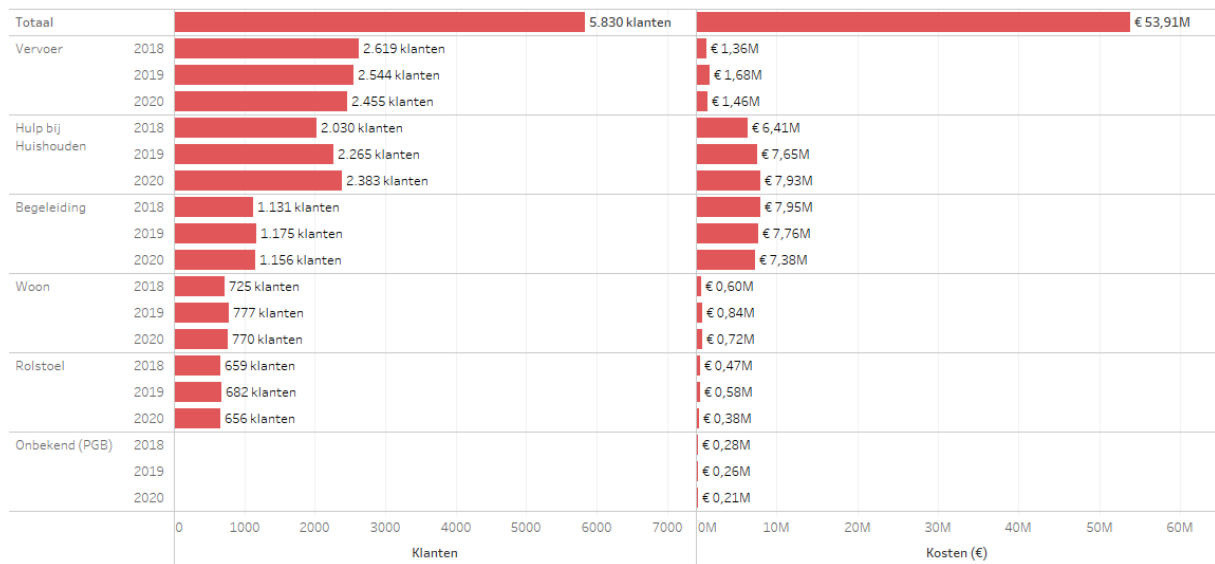

Figuur 3.2 Klanten en kosten per leveringsvorm, per jaar, exclusief meerkosten Wmo

Voorzieningen

In figuur 3.3 wordt inzichtelijk dat over de periode 2018-2020 het aantal klanten voor begeleiding redelijk gelijk blijft en de kosten licht afnemen. Het aantal klanten voor Hulp bij het Huishouden neemt vanaf 2018 wel toe. In 2018 waren er 2030 klanten en in 2020 is dit opgelopen naar 2383 klanten. Deze toename ging gepaard met stijging in de kosten van 1.5 miljoen euro.

Wmo: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per voorziening, per jaar

Figuur 3.3 Klanten en voorzieningskosten per voorziening, per jaar, exclusief meerkosten Wmo

De gemiddelde kosten per klant bij de voorziening begeleiding zijn licht gedaald in de periode 2018-2020. De gemiddelde kosten per klant bij de voorziening Hulp bij het Huishouden is redelijk gelijk gebleven. (figuur 3.4).

Wmo: gemiddelde voorzieningskosten

Per voorziening, per jaar

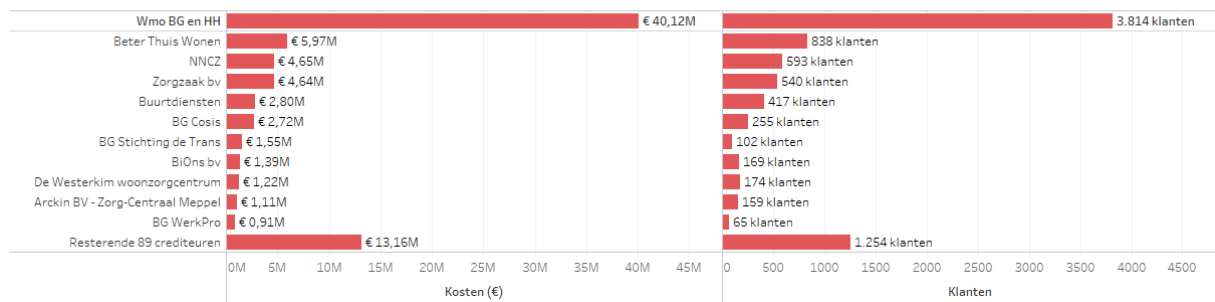
	2018	2019	2020	2018 - 2020
Begeleiding	€ 7.026	€ 6.600	€ 6.385	€ 6.670
Hulp bij Huishouden	€ 3.159	€ 3.379	€ 3.327	€ 3.288
Woon	€ 821	€ 1.080	€ 941	€ 947
Vervoer	€ 521	€ 660	€ 595	€ 592

Figuur 3.4 Gemiddelde kosten per klant, per voorziening, per jaar, exclusief meerkosten Wmo

Aanbieders (begeleiding en huishoudelijke hulp)

In de periode 2018-2020 zijn 10 aanbieders (10%) verantwoordelijk voor 67% van de kosten voor Begeleiding en Hulp bij het Huishouden (uitgezonderd PGB's, € 5,7 miljoen over 448 klanten). Zij ontvingen samen € 26,9 miljoen van de € 40,1 miljoen die is uitgegeven aan Zorg in Natura crediteuren. Over deze periode staan 2.943 klanten bij deze aanbieders geregistreerd, wat gelijk staat aan 77% van de klanten. De resterende 89 aanbieders (90%) ontvingen gezamenlijk € 13,2 miljoen euro (33%) voor 1.254 klanten (33%).

Wmo BG en HH: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Top 10% uitbetaalde crediteuren, Zorg in Natura

Figuur 3.5 Top 10% aanbieders in de periode 2018-2020, Zorg in Natura (ZIN)

Sturing en toezicht

In deze paragraaf wordt aan de hand van een aantal relevante thema's een reflectie gegeven op de stand van zaken rondom sturingsmogelijkheden. Deze reflecties zijn tot stand gekomen aan de hand van een interview met het beleidsveld en de bestudering van de aangeleverde documenten.

Inkoop

- De inkoop van de Wmo wordt samen met andere gemeenten gedaan. Hoogeveen heeft de regievoering, maar werkt hierin samen met de gemeenten De Wolden, Meppel en Staphorst. Team Wmo geeft aan dat de gemeente door het huidige inkoopstelsel (vanuit een inkoopregio) minder lokaal maatwerk kan leveren dan gewenst.

Toegang

- Team Wmo heeft de verbinding met het voorliggend veld de afgelopen periode versterkt. Twee medewerkers van de welzijnsstichting draaien mee in het team van Wmo-consulenten bij telefonische diensten. Hierdoor is de samenwerking verbeterd en is er meer zicht op de mogelijke inzet van algemene voorzieningen.
- Een optimale uitstroom naar de Wlz was een speerpunt in de bezuinigingsrondes. Sinds juli 2020 is hier volledig grip op gekregen doordat de klantenbestanden van de Wmo en de Wlz worden aangeleverd en naast elkaar worden gelegd. De toegang geeft bij twijfel een kortdurende indicatie af voor drie maanden. In de tussentijd wordt een medisch advies aangevraagd. Als uit het advies blijkt dat Wlz-zorg aan de orde is, dan gaat de gemeente in gesprek met de inwoner en wordt de Wmo in principe beëindigd.
- De Wmo-consulenten zijn op grond van het mandaatbesluit bevoegd om indicaties te stellen en een besluit te nemen. Om de uniformiteit en kwaliteit van de gespreksverslagen, de te stellen indicaties en de toetsing te waarborgen is er een 'kwaliteitsplan Wmo-consulenten' opgesteld. Door middel van een systeem van toetsing en certificering wordt beoogd dat gemandateerde consulenten aan de in dit plan vastgestelde kwaliteitseisen (blijven) voldoen.
- Er zijn geen tussentijdse evaluaties over de kwaliteit van zorg tussen zorgaanbieders en de Wmo-consulenten. Dit was wel de wens maar is niet gelukt door invoering van het abonnementstarief waar veel tijd in ging zitten. Consulenten nemen wel zelf contact op als een indicatie afloopt voor een herindicatie. Daarbij wordt ook stilgestaan bij de doelstellingen en het werkplan.

Aanbieders

- Team Wmo geeft aan dat er in de Wmo (te) veel aanbieders zijn, vooral op het gebied van begeleiding. Voor thuiszorg gaat het ongeveer om 20 aanbieders. Team Wmo wil net als team Jeugd werken aan het organiseren van een goede balans van het aantal aanbieders ten aanzien van kwaliteit en diversiteit.
- Er is op dit moment weinig grip op de winstmarges van zorgaanbieders. De toezichthouders verdiepen zich hier wel in en bekijken jaarrekeningen voor rechtmatigheidscontroles.
- Het Drenst Kwaliteitskader Sociaal Domein wordt als basis gebruikt voor kwaliteitsmanagement bij het maken van afspraken met aanbieders vanuit de Wmo en Jeugdwet. Het kwaliteitskader wordt gebruikt bij de start van de inkoop om te toetsen of een aanbieder aan de kwaliteitscriteria voldoet. Daarnaast is het kwaliteitskader opgenomen in de contracten en wordt dit getoetst bij aanbieders in gesprekken en/of door aanvullend onderzoek. Het kwaliteitskader bestaat voor beide wetten uit de volgende 5 thema's:
 6. Veiligheid
 7. Doelmatigheid
 8. Doeltreffendheid
 9. Clientgerichtheid
 10. Leefklimaat (bij verblijf)
- Vanuit het 'Drents kwaliteitskader sociaal domein' zijn er weinig concrete handvatten over het toetsen van de kwaliteit van de zorgprofessional. Hierdoor is het volgens de geïnterviewden moeilijk om op dit aspect te sturen bij aanbieders.
- Er is vanuit team Wmo behoefte om meer grip te krijgen op de kwaliteit van de geleverde zorg van aanbieders. Doordat er nu geen regie op casusniveau wordt uitgevoerd vanuit de Wmo-consulent kan hier niet of pas laat (bij het aflopen van een indicatie) op (bij)gestuurd worden.

Toezicht

- De gemeente heeft op dit moment vier toezichthouders Jeugd/Wmo. Hierdoor heeft de gemeente volgens team Wmo meer grip gekregen op de rechtmatigheid van de geleverde zorg. Door de grote hoeveelheid aanbieders is het niet mogelijk om alle aanbieders structureel en van te voren te toetsen op kwaliteit. Dit is wel een wens van team Wmo.
- De toezichthouders hebben een rol ten aanzien van controle op de prestatielevering. Elk kwartaal worden cliënten gebeld t.a.v. controle op de prestatielevering. Toezichthouders doen elk kwartaal ook een steekproef onder aanbieders en acteren indien nodig op signalen.

Beleidskaders voor sturing en toezicht

In deze paragraaf geven we een globaal overzicht van relevante documenten omtrent sturing en toezicht in het Wmo domein van de gemeente Hoogeveen.

- [Drents kwaliteitskader Sociaal domein 2019](#)
- [Kwaliteitsplan Wmo](#)
- [Administratieprotocol Wmo](#)
- [Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2020](#), 10 juli 2021 t/m heden
- [Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning 2020](#), 9 juli 2020 t/m heden
- [Besluit regeling meerkosten Wmo 2020](#), 1 januari 2020 t/m heden
- [Aanwijzingsbesluit tijdelijke toezichthouder Wmo](#), 23 juli 2015 t/m heden
- [Verordening burgerparticipatie Wmo](#), 1 april 2012 t/m heden
- [Bezuinigingsmaatregelen Wmo 2021](#)

Meer informatie over wetgeving en procedures zijn te vinden op:

<https://www.hoogeveen.nl/bekendmakingen>

Innovatie: goede voorbeelden

- Het voorliggend veld is de afgelopen jaren versterkt met algemene voorzieningen. De maatwerkvoorziening dagbesteding wordt zoveel mogelijk ‘vervangen’ door algemene voorzieningen ‘dagontmoeting’ en ‘dagontmoeting+'. Dagontmoeting wordt gerund door vrijwilligers. Bij dagontmoeting+ is de wijkverpleegkundige op de achtergrond beschikbaar. Deze algemene voorzieningen zijn in bijna in elk dorp/wijk ingericht. De coördinatie ligt bij de welzijnsstichting.
 - Bij een aanvraag voor dagbesteding wordt eerst contact gezocht met de welzijnswerkers van de algemene voorziening. In het merendeel van de aanvragen is dit een passende voorziening.
- De dorpsregisseur in Hollandscheveld is een mooi voorbeeld van domein overstijgend werken. In Hollandscheveld is een dorpscoöperatie opgericht. De gemeente levert hiervoor de dorpsregisseur. De dorpsregisseur werkt met een pool aan vrijwilligers. De regisseur kan ook snel schakelen over wat er nodig is in een situatie vanuit de Wmo, Zvw en Wlz. De regisseur zet onafhankelijk de voorzieningen in en dit wordt niet getoetst door de gemeente.

4. Participatiewet

Inleiding

In hoofdstuk 1 is het integrale beeld voor de drie wetten in het sociale domein weergegeven. In dit hoofdstuk zal dieper op de Participatiewet worden ingezoomd. Specifiek richt dit hoofdstuk zich op om de gemeentelijke inkomensvoorzieningen, inkomensregelingen en re-integratietrajecten. Daarnaast beschrijven we de huidige vangnetregelingen die beschikbaar zijn in de gemeente Hogeveen. Het hoofdstuk eindigt met een reflectie op de sturingsmogelijkheden vanuit het beleidsveld.

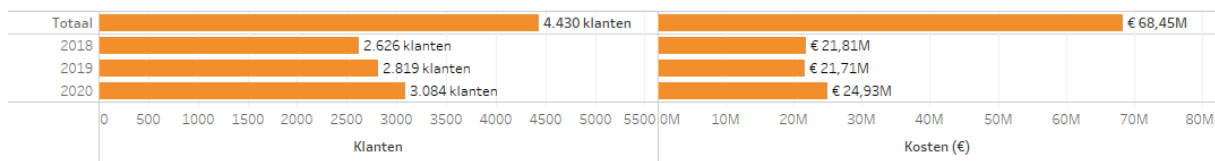
Iedereen die kan werken maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet. De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking. De Participatiewet heeft tot doel om mensen te activeren. En hen waar mogelijk te begeleiden naar betaald werk. Voor mensen die het (tijdelijk) niet redden op eigen kracht is er inkomensondersteuning (bijstandsuitkering). Dat deden gemeenten voor 2015 al, maar er is een nieuwe doelgroep bijgekomen: de jonggehandicapten.

Trends 2018 -2020

In de periode 2018-2020 hebben er in totaal 4.430 klanten vanuit de Participatiewet ondersteuning gehad (figuur 4.1). Dit heeft in totaal 68.5 miljoen euro gekost. We zien een oplopende trend in het aantal klanten per jaar. De kosten zijn vooral in 2020 toegenomen. In 2018 was de kostenpost 21.8 miljoen euro en in 2020 zijn de totale kosten 24.9 miljoen euro. Hierbij moet worden opgemerkt dat er in 2020 sprake was van extra steunmaatregelen in verband met de coronacrisis. Deze zijn opgenomen in onderstaande cijfers, hiervoor is de gemeente ook aanvullend gecompenseerd door het Rijk.

Participatiewet: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per jaar

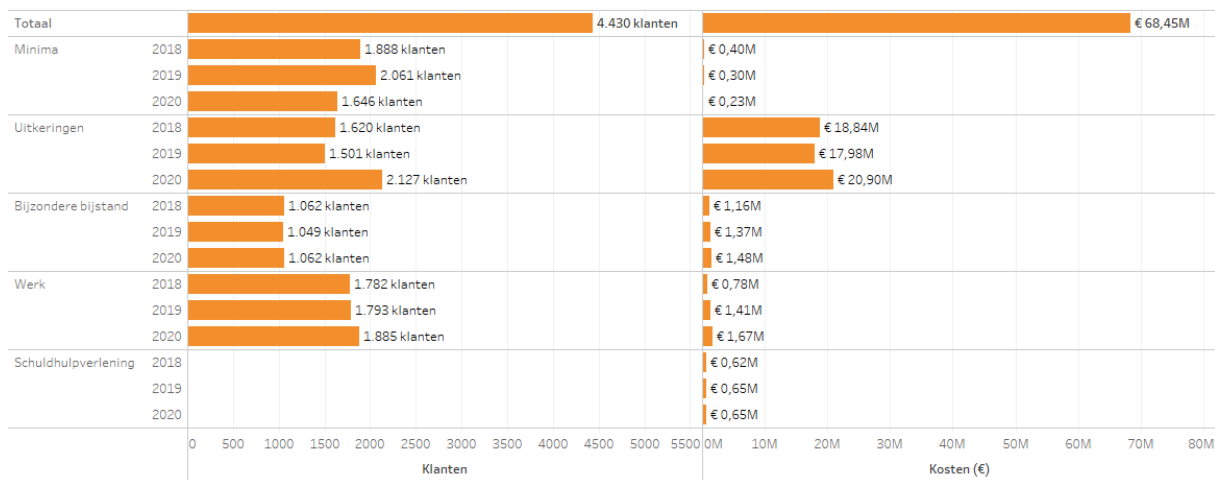

Figuur 4.1 Klanten en voorzieningskosten per jaar

Voorzieningen

In figuur 4.2 wordt inzichtelijk gemaakt dat er in 2020 2.127 klanten waren met een uitkering. Dit betekent een stijging van de kosten van 2.1 miljoen euro ten opzichte van 2018 (in 2018: 18.8 miljoen, in 2020: 20.9 miljoen). Sinds 2018 is er een toename in het aantal klanten die ondersteuning krijgen bij re-integratie (Werk). In 2018 waren de kosten 0.8 miljoen euro (1.782 klanten). In 2020 is dit 1.7 miljoen euro (1.885 klanten). De kosten voor bijzondere bijstand stijgen licht in de jaren 2018-2020. Verder is het opvallend dat er in 2020 een forse afname is te zien in het aantal klanten die gebruik maken van de minima voorzieningen. Meerdere minima regelingen zijn per 1-1-2020 komen te vervallen.

Participatiewet: klanten en voorzieningskosten (2018-2020)
Per voorziening, per jaar

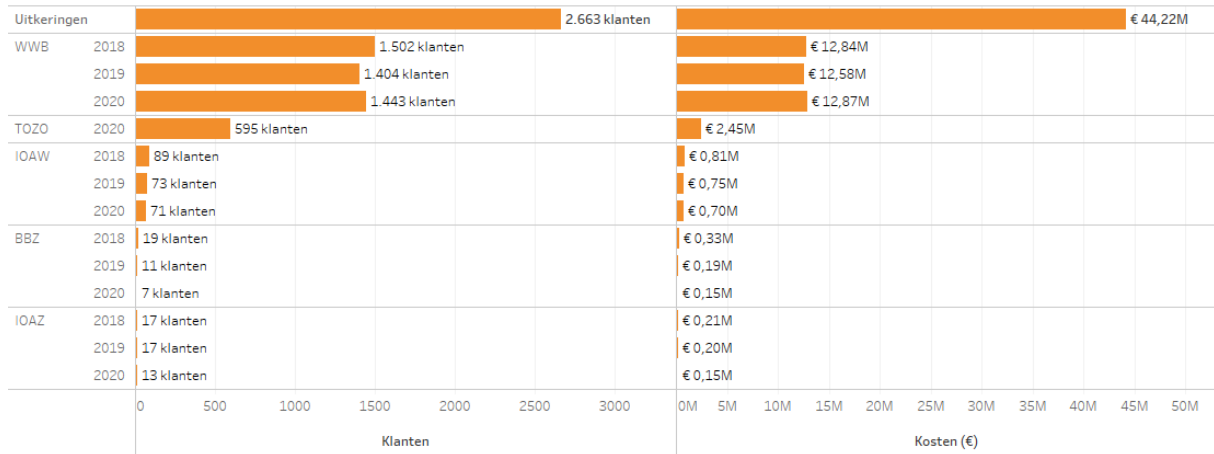

Figuur 4.2 Klanten en voorzieningskosten per voorziening, per jaar

Uitkeringen

In de periode 2018-2020 zijn op het gebied van uitkeringen de meeste kosten gemaakt op het gebied van bijstandsuitkeringen (WWB) (figuur 4.3). Dit komt jaarlijks neer op ongeveer 12,8 miljoen euro (ruim 1400 klanten per jaar).

Participatiewet: Uitkeringen (2018-2020)
Per regeling, per jaar

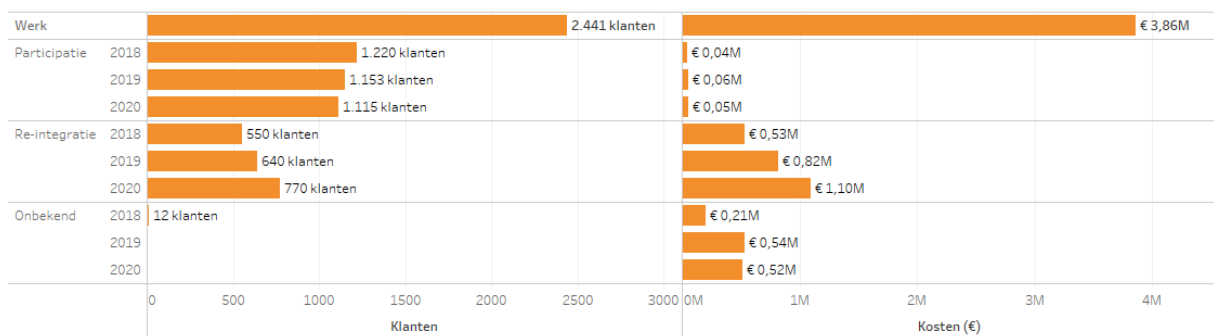

Figuur 4.3 Klanten en kosten per uitkering, per jaar

Re-integratie

Bij Re-integratie wordt er onderscheid gemaakt in twee verschillende vormen van doelinzet: re-integratie en participatie. In figuur 4.4 wordt inzichtelijk gemaakt dat over de periode 2018-2020 in totaal 2.441 klanten zijn geholpen met een re-integratie of participatie traject. Dit gaat gepaard met 3.9 miljoen euro aan kosten. Het aantal klanten met een re-integratie traject loopt op in de periode 2018-2020, van 550 klanten in 2018 naar 770 klanten in 2020. De kosten lopen ook op; van 0.5 miljoen euro in 2018 naar 1.1 miljoen euro in 2020. Het aantal klanten dat een participatietraject volgt ligt rond de 1.100-1.200 klanten. Deze doelgroep wordt vooral geholpen met een zinvolle dagbesteding. In 2020 zijn de kosten hiervoor 51.445 euro.

Participatiewet: Werk (2018-2020)
Per doelinzet, per jaar

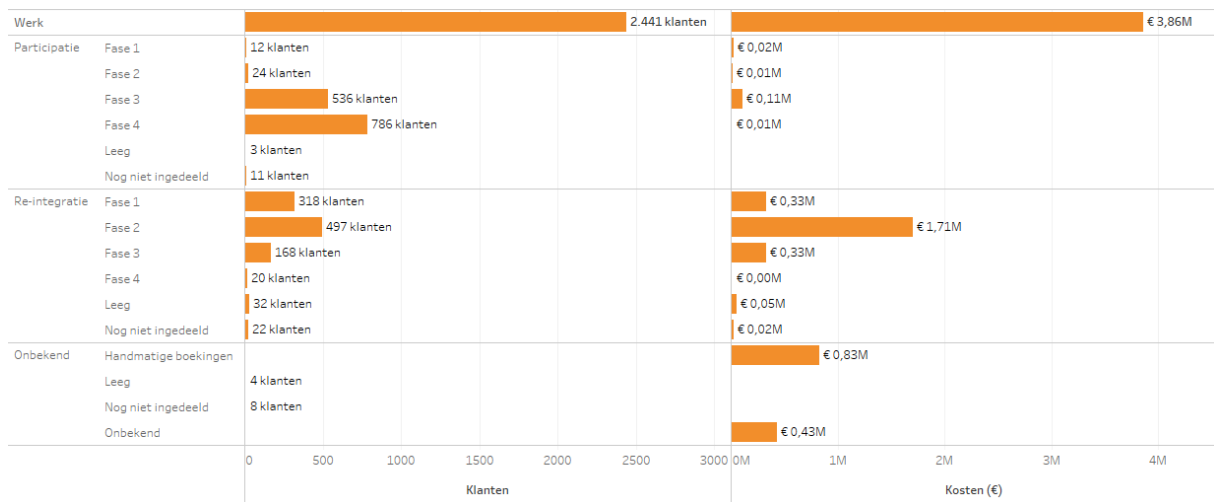
Figuur 4.4 Klanten en voorzieningskosten Werk per doelinzet, per jaar

Bij Re-integratie wordt er ook onderscheid gemaakt in klantengroepen op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat hierbij om vier fasen:

- Fase 1 klanten: kunnen in principe direct aan het werk;
- Fase 2 klanten: hebben een overbrugbare afstand naar regulier werk;
- Fase 3 klanten: hebben een grote afstand naar regulier werk
- Fase 4 klanten: hebben zeer weinig tot geen arbeidsvermogen.

In figuur 4.5 zien we dat er bij re-integratie trajecten vooral wordt ingezet op fase 1, 2 en 3 klanten. Deze klanten hebben de meeste kans op regulier werk. Dit zijn voor de fase 1, 2 en 3 samen in totaal 983 klanten in de periode 2018-2020. De kosten waren in totaal 2.4 miljoen euro. Bij participatie wordt de inzet vooral geleverd aan de fase 3 en 4 doelgroep. Dit waren 1.322 klanten in de periode 2018-2020. De bijhorende kosten in deze periode liggen op 115.097 euro.

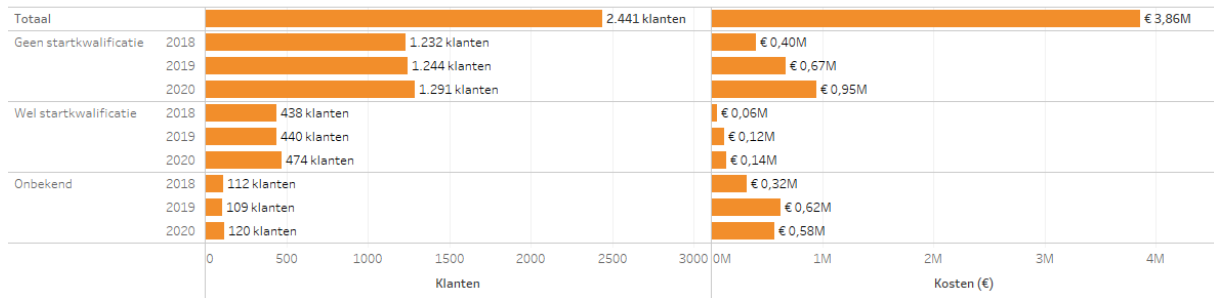
Participatiewet: Werk (2018-2020)
Per doelinzet, per fase

Figuur 4.5 Klanten en voorzieningskosten Werk, per doelinzet, per fase

De meeste klanten die ondersteuning krijgen bij re-integratie of participatie hebben geen startkwalificatie (figuur 4.6). Het gaat hierbij om 1.232 klanten in 2018. In 2020 hebben 1.291 klanten geen startkwalificatie. De kosten van deze groep stijgen sinds 2018. Van 0.4 miljoen euro in 2018 naar 1.0 miljoen euro in 2020. Bij de klantengroep die wel een startkwalificatie heeft stijgen de kosten licht van 60.000 euro in 2018 tot 140.000 euro in 2020.

Participatiewet: Werk (2018-2020)
Per startkwalificatie, per jaar

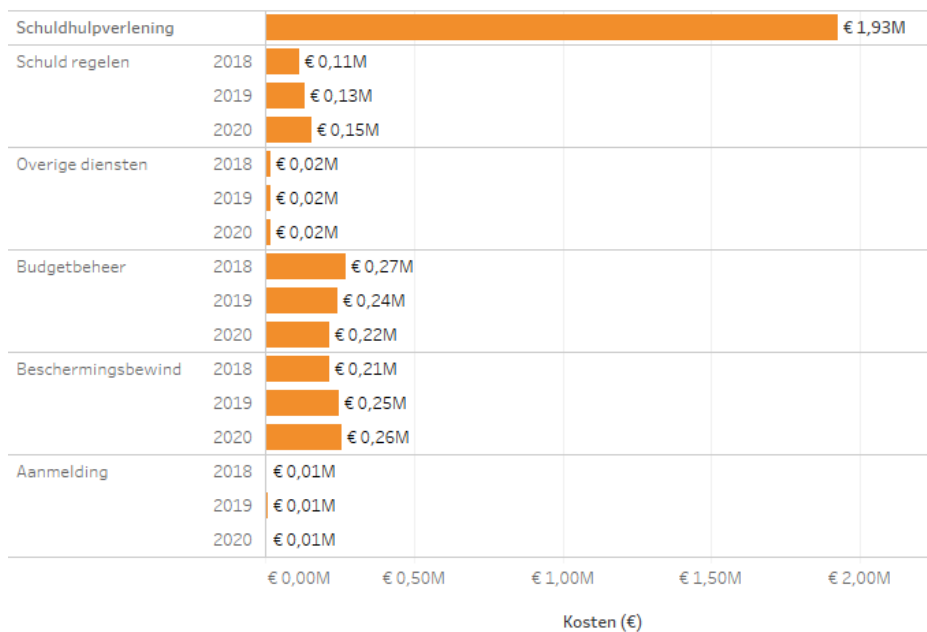

Figuur 4.6 Klanten en kosten Werk, met en zonder startkwalificatie, per jaar

Schuldhelpverlening

In figuur 4.7 wordt inzichtelijk gemaakt dat totale kosten van schuldhelpverlening 1.93 miljoen euro waren in de periode 2018-2020. Sinds 2018 is er een toename in de kosten van de regelingen ‘Schuld regelen’ en ‘Beschermingsbewind’. De kosten voor ‘Budgetbeheer’ zijn gedaald.

Participatiewet: Schuldhelpverlening (2018-2020)
Per regeling, per jaar

Figuur 4.7 Kosten per schuldhelpverleningsregeling, per jaar

Vangnetregelingen

In deze paragraaf worden de huidige beschikbare vangnetregelingen voor minima vanuit de gemeente benoemd. Hieronder een overzicht:

Gemeentelijke regelingen:

- **Bijzondere bijstand**
Mensen met een laag inkomen kunnen bijzondere bijstand aanvragen voor kosten die zij niet kunnen betalen en nergens anders vergoed kunnen krijgen.
- **Individuele studietoeslag**
Mensen die 18 jaar of ouder zijn, een opleiding volgen en door een beperking niet in staat zijn om het minimumloon te verdienen, kunnen individuele studietoeslag krijgen van max. €2.500,-
- **Tegemoetkoming kosten kinderopvang**
Mensen die een opleiding of inburgeringstraject volgen of een bijstandsuitkering krijgen en tegelijkertijd een traject naar werk doen, kunnen een tegemoetkoming krijgen in de kosten voor kinderopvang. Deze tegemoetkoming komt bovenop de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst. De gemeente vergoedt de volledige eigen bijdrage.
- **Ouderbijdrage peuteropvang**
Mensen met kinderen van 2 jaar en 4 maanden tot 4 jaar kunnen voor maximaal 2 dagdelen per week de peuteropvang vergoed krijgen. Dit is het bedrag dat overblijft nadat de kinderopvangtoeslag of gemeentelijke subsidie van de peuteropvang is afgetrokken.
- **Kwijtschelding gemeentelijke belastingen**
Minima kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van de rioolheffing, afvalstoffenheffing en onroerendezaakbelastingen (in uitzonderlijke gevallen).
- **Individuele inkomenstoeslag**
Mensen die al drie jaar van een laag inkomen leven en ouder zijn dan 21 jaar kunnen individuele inkomenstoeslag aanvragen. Dit is een uitkering van €421,- tot €598,- (afhankelijk van de woonsituatie) per jaar.
- **Meerkostenregeling**
Mensen die chronisch ziek zijn of een beperking of handicap hebben kunnen een tegemoetkoming in de zorgkosten krijgen. Voorwaarde is dat er sprake is van een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm. De tegemoetkoming is maximaal €225,- per persoon per jaar.
- **Collectieve zorgverzekering**
Mensen met een laag inkomen, maar die goed verzekerd willen zijn, kunnen als zij verzekerd zijn bij Zilveren Kruis een collectieve verzekering aanvragen. Zij krijgen van de gemeente korting op de premie.

Andere beschikbare regelingen:

- ***Stichting leergeld Hogeveen***

Via ruim 100 lokale stichtingen biedt leergeld deze kinderen kansen om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Stichting Leergeld Hogeveen richt zich op kinderen tussen de 4 en 18 jaar, van wie de ouders een laag inkomen hebben en voor wie de kosten van school en buitenschoolse activiteiten nauwelijks op te brengen zijn. Het aantoonbaar inkomen moet beneden 120% van het bijstandsniveau liggen.

- ***Jeugdfonds Sport & Cultuur***

Het Jeugdfonds Sport & Cultuur Drenthe betaalt de contributie / het lesgeld voor kinderen en jongeren uit gezinnen waar te weinig geld is voor een sportclub, muziek – of dansles, schilderen, theaterschool of een andere creatieve cursus.

Sturing en toezicht

In deze paragraaf wordt aan de hand van een aantal relevante thema's een reflectie gegeven op de stand van zaken rondom sturingsmogelijkheden. Deze reflecties zijn tot stand gekomen aan de hand van een interview met het beleidsveld en de bestudering van de aangeleverde documenten.

- Er wordt door het team Inkomen vooral strak gehandhaafd bij het aanvragen van uitkeringen of ondersteuning. Dit gaat dan vooral over de rechtmatigheid. Het uitgangspunt is om bij "de poort" zoveel mogelijk af te handelen. Dit wordt ook gedaan door goede afspraken te maken met UWV die de WW-aanvragen regelt.
- Bij de handhaving wordt rekening gehouden met de maatschappelijke kosten en de menselijke maat.

Beleidskaders voor sturing en toezicht

In deze paragraaf geven we een globaal overzicht van relevante documenten omtrent sturing en toezicht vanuit de Participatiewet in de gemeente Hoogeveen.

- [Beleidsregels minimabeleid](#)
- [Beleidsnota re-integratie en maatschappelijke participatie](#)

Meer informatie over wetgeving en procedures zijn te vinden op:

<https://www.hoogeveen.nl/bekendmakingen>

Innovatie: Goed voorbeeld

- Het Project "Kans op Toekomst". Het doel van dit project is om leerlingen die uitvallen op school met ondersteuning terug te leiden naar school of werk. "Bij de start werd 30% van de leerlingen teruggeleid naar school of werk, op dit moment staat het op 85%". Ook is het monitoren van wat er goed gaat en wat bijgestuurd moet worden integraal onderdeel van de werkwijze.
- Vanuit het team werk & re-integratie worden zzp-ers ingehuurd die mensen begeleiden. Dit gaat vooral om ervaringsdeskundigen. De ervaringsdeskundigen worden ingezet om maatwerk te leveren voor klanten met psychische problemen en/of verslavingsproblematiek: "Ons type klant is niet het gemiddelde". De begeleiding gaat vooral over het voorbereiden om te komen tot een vervolgstap (maatwerk).

5. Trends en ontwikkelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een doorkijk gegeven in een aantal trends die er op dit moment zijn in het sociaal domein in Drenthe en de ontwikkelingen richting de toekomst, vanuit de verschillende domeinen (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet).

Inhoudelijke benchmark

In deze paragraaf wordt de gemeente Hoogeveen vergeleken met de andere gemeenten in Drenthe op een aantal relevante sociaal-maatschappelijke kenmerken per domein. Daarnaast wordt er verwezen naar relevante landelijke dashboards.

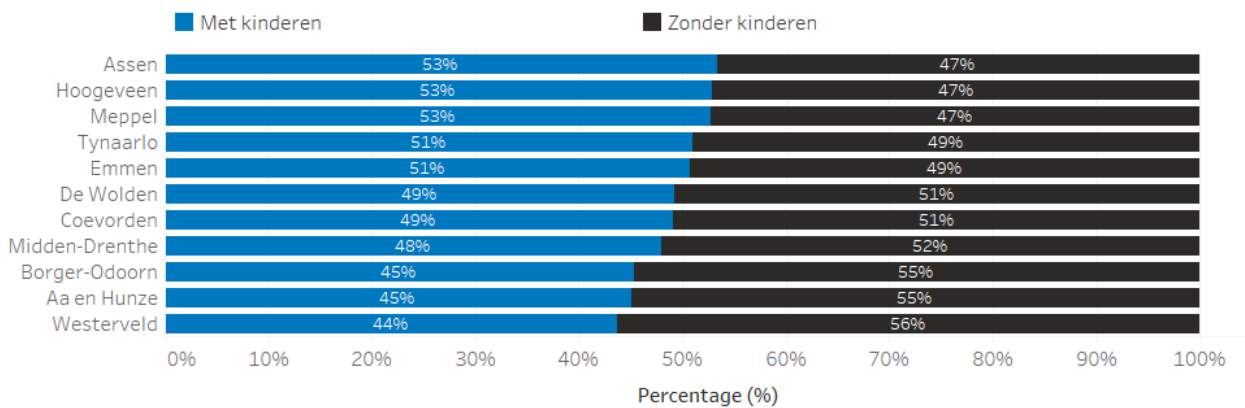

Jeugdwet

Hoogeveen staat in de top-3 van gemeenten in Drenthe met het hoogste aandeel huishoudens met kinderen. Het gaat om 53% in 2019 (figuur 5.1)

Huishoudens met of zonder kinderen (2019)

Bron: CBS (2021)

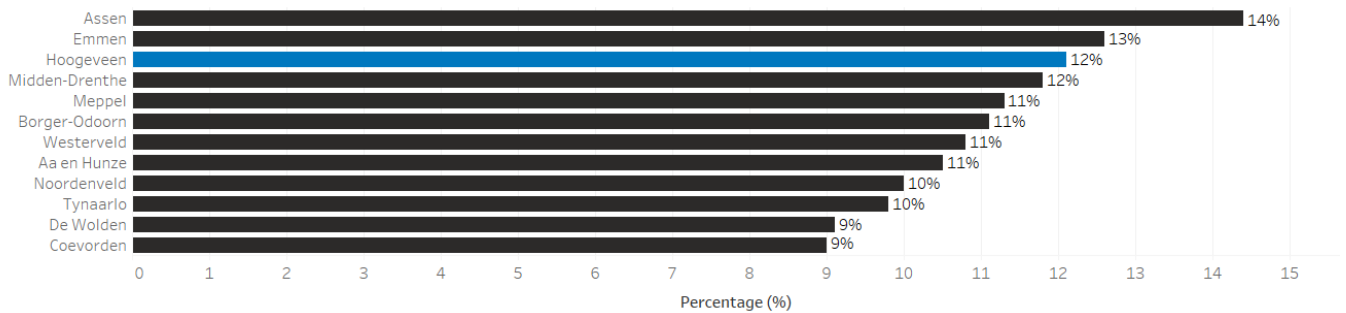

Figuur 5.1 met en zonder kinderen in de provincie Drenthe, 2019

Hoogeveen staat in de top-3 gemeenten van Drenthe met het hoogste aandeel jongeren met jeugdzorg. Het gaat om 12% in 2019 (figuur 5.2).

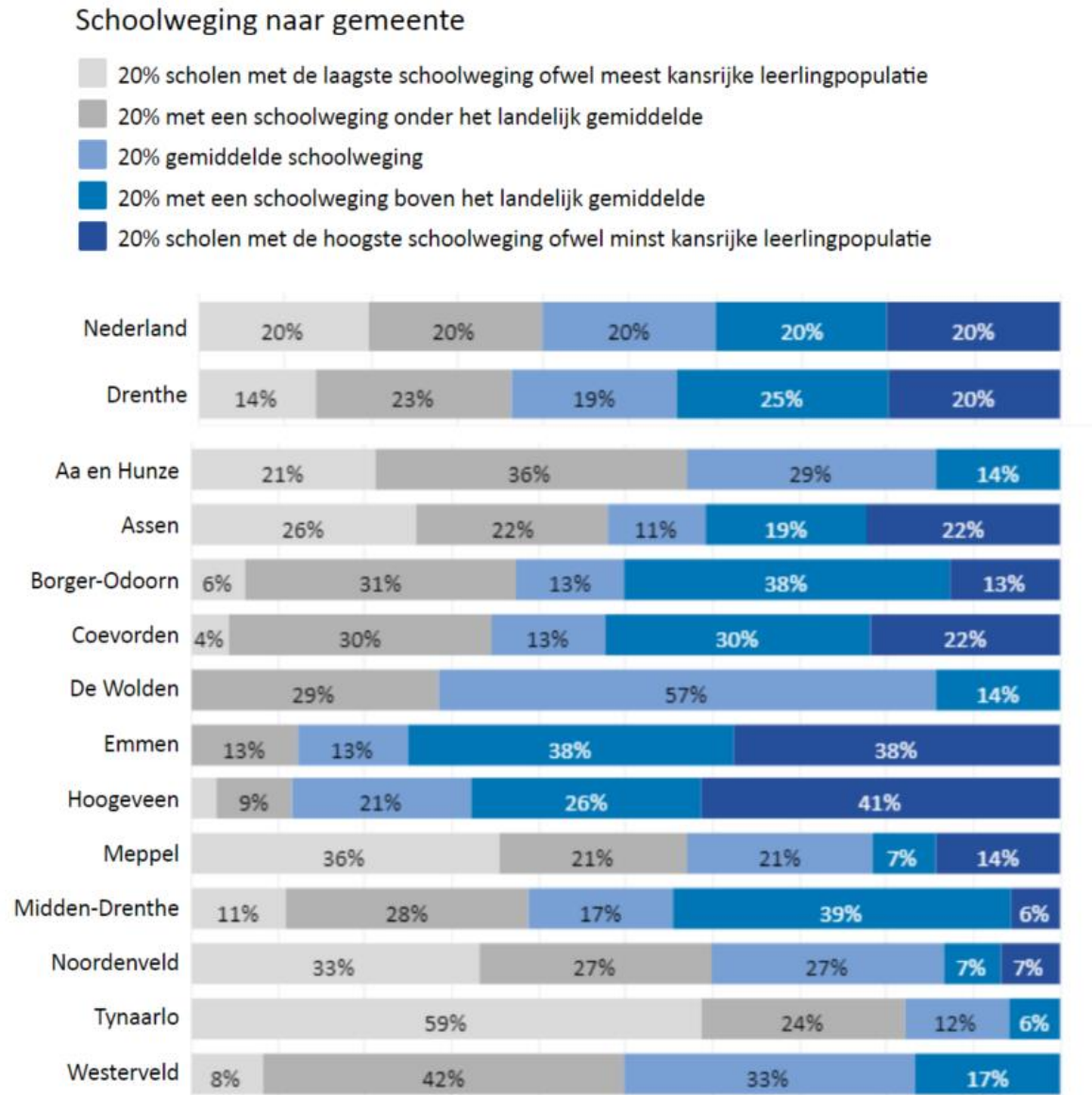
Jongeren met jeugdzorg (2019)

Bron: CBS (2021)

Figuur 5.2 Jongeren met jeugdzorg in de provincie Drenthe, 2019

Hoogeveen heeft in Drenthe op basis van de schoolweging het hoogste aandeel van de complexe leerlingpopulatie ('minst kansrijk'). Dit staat op 41% in 2021 (figuur 5.3).

Figuur 5.3 Schoolweging naar gemeente in de provincie Drenthe, 2021

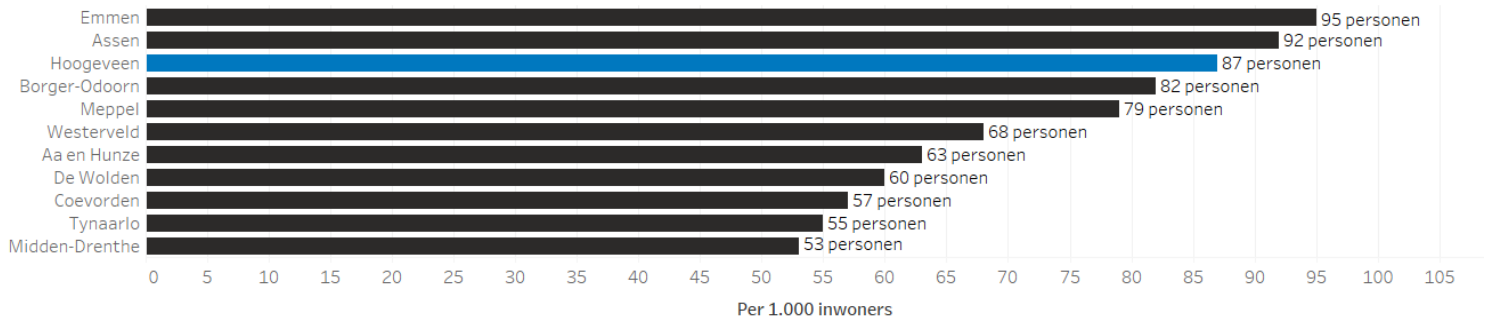
Meer informatie is te vinden op: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/jeugd-en-jeugdhulpverlening/>

Wmo

Hoogeveen staat in de top-3 gemeenten van Drenthe met het hoogste aantal Wmo-cliënten per 1.000 inwoners. Het gaat voor Hoogeveen om 87 personen per 1.000 inwoners in 2019 (figuur 5.4)

Wmo cliënten (2019)

Bron: CBS (2021)

Figuur 5.4 Wmo cliënten per 1.000 inwoners in de provincie Drenthe, 2019

Meer informatie is te vinden op:

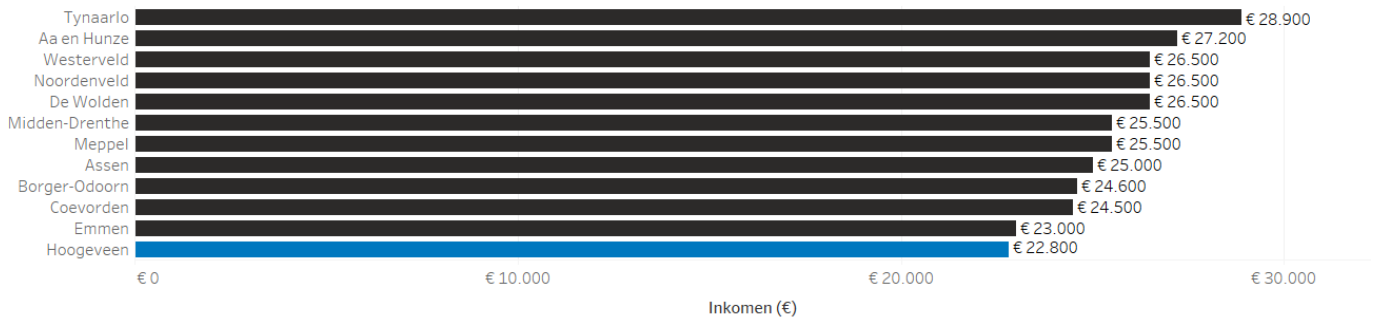
<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Gemeentelijke-Monitor-Sociaal-Domein/>

Participatiewet

Hoogeveen heeft het laagste gemiddelde inkomen per inwoner in de provincie Drenthe. Het gaat om 22.800 euro in 2019 (figuur 5.5)

Gemiddeld inkomen per inwoner (2019)

Bron: CBS (2021)

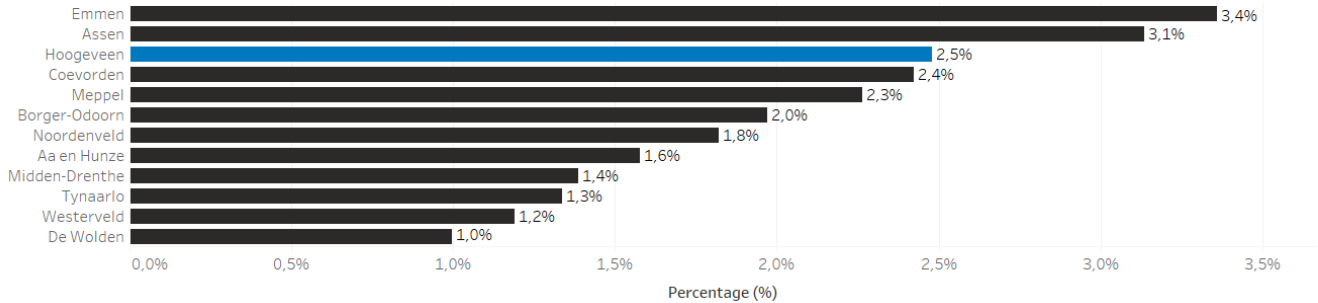

Figuur 5.5 Gemiddeld inkomen per inwoner in de provincie Drenthe, 2019

Hoogeveen staat in de top-3 gemeenten van Drenthe van het aantal personen met een bijstandsuitkering. Dit staat op 2.5% in 2019 (figuur 5.6).

Personen met een bijstandsuitkering (2019)

Bron: CBS (2021)

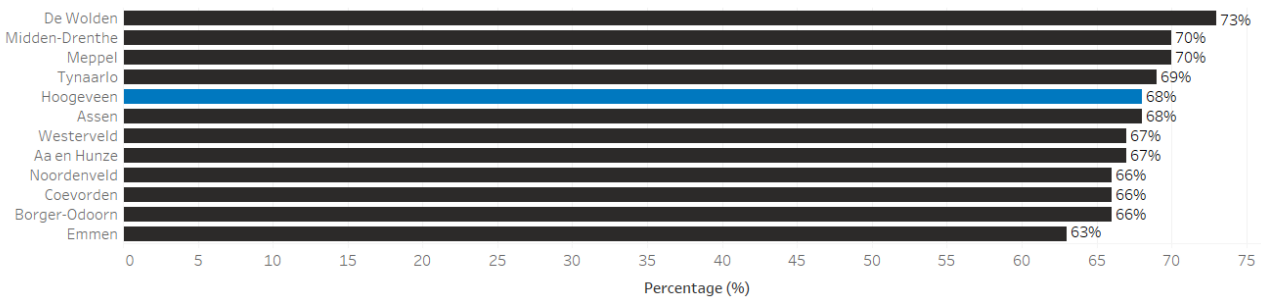

Figuur 5.6 Personen met een bijstandsuitkering in de provincie Drenthe, 2019

De Netto arbeidsparticipatie in Hoogeveen staat op 68% in 2019. Dit houdt in dat 68% van de bevolking tussen 15 tot 75 jaar in Hoogeveen werkzaam is. Hiermee staat Hoogeveen in de middenmoot van de gemeenten in de provincie Drenthe (figuur 5.7).

Netto arbeidsparticipatie (2019)

Bron: CBS (2021)

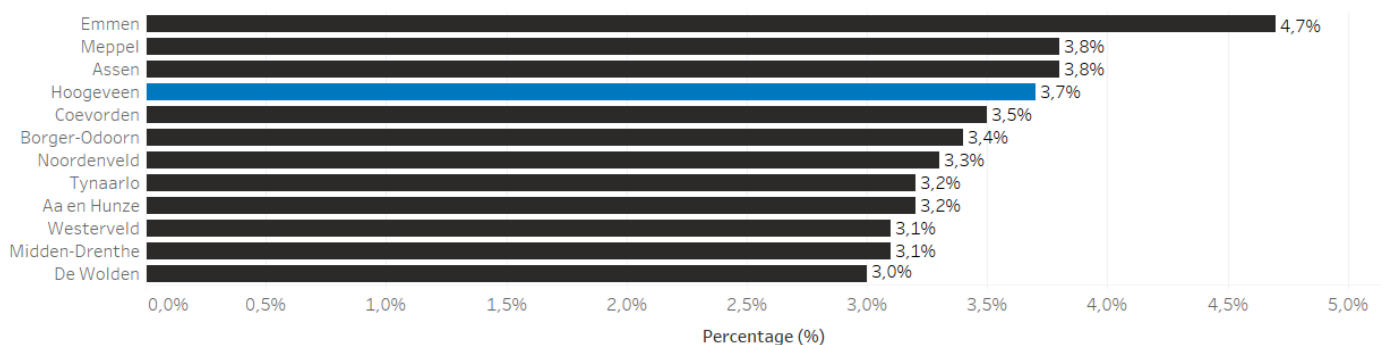

Figuur 5.7 Netto arbeidsparticipatie in de provincie Drenthe, 2019

Het werkloosheidscijfers in de gemeente Hoogeveen staat in 2020 op 3.7%. Drie gemeenten hebben een hoger werkloosheidscijfer. Emmen steekt hier bovenuit. (figuur 5.8)

Werkloosheid (2020)

Bron: CBS (2021)

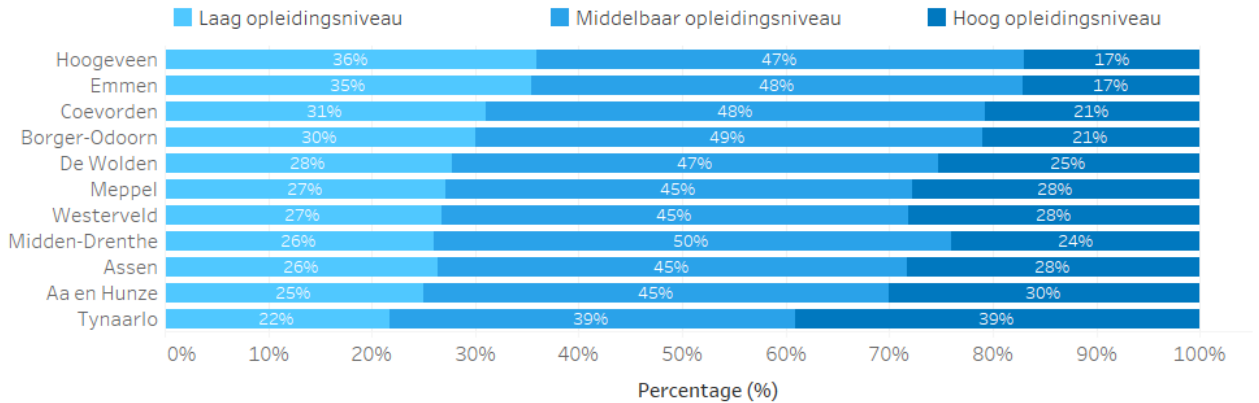

Figuur 5.8 Werkloosheid in de provincie Drenthe, 2020

36% van de 15-75 jarigen in de gemeente Hoogeveen heeft een laag opleidingsniveau, en daarmee geen startkwalificatie. Dit is het hoogste percentage van alle Drentse gemeente. 47% van de 15-75 jarigen heeft een middelbaar opleidingsniveau en daarmee dus een startkwalificatie behaald. 17% van de 15-75 jarigen is hoog opgeleid (HBO of WO). Dit is het laagste percentage van alle Drentse gemeente in 2019 (figuur 5.9).

Startkwalificatie (2019)

Bron: CBS (2021)

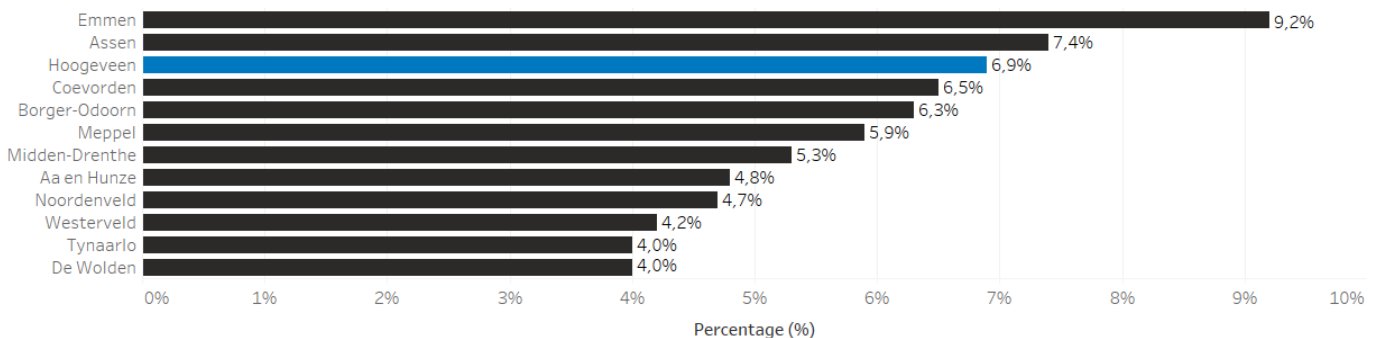

Figuur 5.9 Startkwalificaties in de provincie Drenthe, 2019

Hoogeveen staat in de top-3 gemeenten in Drenthe op het gebied geregistreerde problematische schulden. 6.9% van de huishoudens in Hoogeveen hebben problematische schulden in 2020 (figuur 5.10).

Huishoudens met geregistreerde problematische schulden (2020)

Bron: CBS (2021)

Figuur 5.10 Huishoudens met problematische schulden in de provincie Drenthe, 2020

Meer informatie is te vinden op:

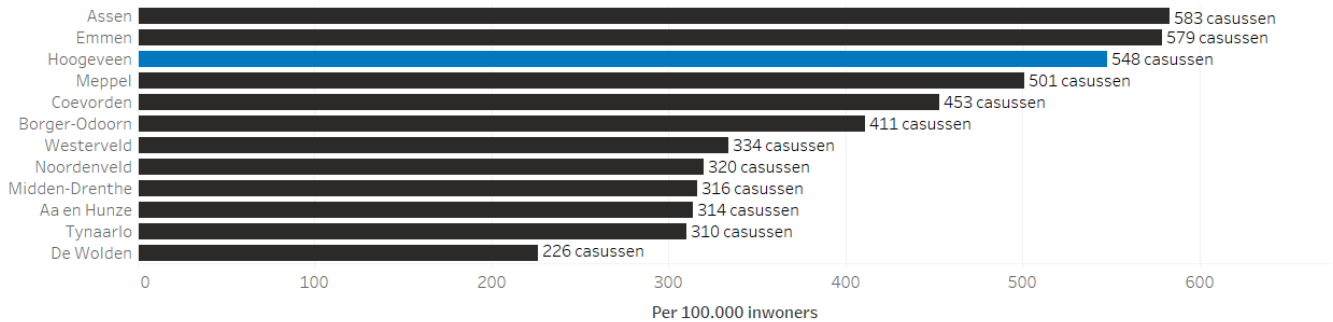
<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Gemeentelijke-Monitor-Sociaal-Domein/>

Veiligheid

In de gemeente Hoogeveen zijn er 548 actieve casussen (per 100.000 inwoners) op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling in 2020 (figuur 5.11).

Veilig Thuis: Actieve casussen (2020)

Bron: CBS (2021)

Figuur 5.11 Actieve casussen Veilig Thuis in de provincie Drenthe, 2020

Prognoses en opgaven gericht op de toekomst

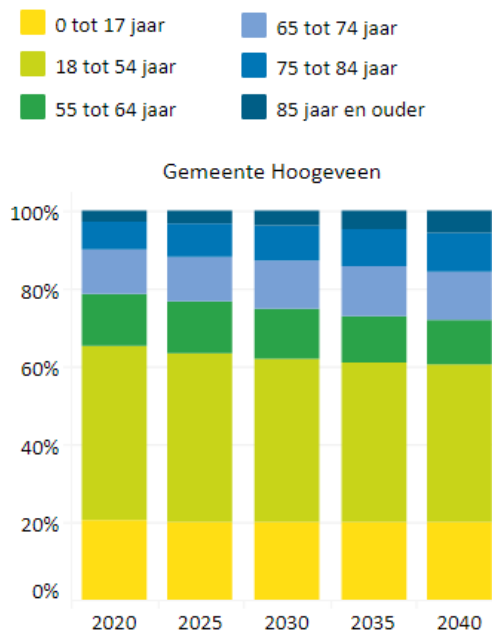
In deze paragraaf wordt een blik geworpen op de toekomst. De demografische ontwikkelingen van de gemeente Hoogeveen geven vooral een beeld van de te verwachten opgaven op het gebied van de vergrijzing. In Drenthe is ook een analyse gedaan naar de impact van corona voor de gemeenten. De resultaten hiervan geven ook een beeld van de te verwachten opgaven voor herstel en perspectief.

Demografie

Hoogeveen heeft de komende jaren te maken met een lichte afname in het aandeel 0-65-jarigen van de lokale bevolking. Het percentage 0-17 jarigen blijft tussen 2020 en 2040 gelijk op 20%. Het aandeel 18-54 jarigen zal met 5% dalen naar 40% in 2040. De 55-64 jarigen gaan ook dalen, maar met 2%. In 2040 is de verwachting dat het aandeel van deze doelgroep op 11% komt. Vanaf 65 jaar is de verwachting dat het aandeel stijgt met 5%. Van 22% in 2020 naar 27% in 2040. Het aandeel 75-84 jarigen stijgt het meest met 3% (van 7% naar 10% van de bevolking (figuur 5.12)).

De algemene toename in het aandeel 75-plussers heeft naar verwachting gevolgen voor de zorg(kosten). Deze leeftijdsgroep heeft meer wijkverpleging en langdurige zorg nodig in de thuissituatie (NZA monitor ouderen, 2018).

Opbouw bevolking naar leeftijdscategorieën 2020 - 2040

Figuur 5.12 Prognose opbouw bevolking naar leeftijdscategorieën in Hoogeveen, 2020-2040 -
Bron: ABF Research, Primos-prognose (2017)

De (dubbele) vergrijzing neemt toe in de gemeente Hoogeveen. De vergrijzingsgolf heeft de komende jaren vanuit het perspectief van de gemeente vooral gevolgen voor de Wmo.

Op grond van de huidige situatie in en rond zorg en ondersteuning is te verwachten dat de demografische ontwikkelingen de volgende consequenties hebben. Dit is een landelijk beeld.

- Grotere vraag naar zorg en hogere zorgkosten. Cijfers over het huidige zorggebruik laten zien dat 85+'ers meer beroep doen op de langdurige zorg, de wijkverpleging, de huisarts, medicijnen en hulpmiddelen en op de bijbehorende zorgbudgetten dan jongere leeftijdsgroepen (Vektis 2018). De sterke vergrijzing zal dan ook zorgen voor een toename van Wmo-aanvragen. Langer thuis wonende ouderen betekent ook dat er meer financiële ondersteuning nodig kan zijn. Hiervoor kan meer aandacht nodig zijn op het gebied van communicatie en informatie (bijvoorbeeld 'Langzultuwonen.nl') of financiële regelingen, zoals de Blijversleningen e.d.
- Minder informele zorgverleners beschikbaar. Informele zorg voor 80+'ers wordt nu vooral geleverd door mensen in de leeftijdsgroep 45 tot 65 jaar, veelal (schoon)kinderen. Dit dreigt spaak te gaan lopen: terwijl het aantal 80+'ers de komende decennia verdubbelt, neemt de leeftijdsgroep 45 tot 65 jaar in omvang af. Hierdoor is er meer inzet nodig vanuit de gemeente voor voorzieningen op het gebied van respijtzorg.
- Minder aanbod van zorgprofessionals. De leeftijdsgroep waartoe vrijwel de gehele beroepsbevolking behoort (20 tot 65 jaar) wordt de komende jaren kleiner. Dat maakt het lastiger de huidige krapte op de arbeidsmarkt voor zorg en welzijn om te buigen.

Impact van Corona

Het is duidelijk dat sommige gevolgen van de coronacrisis ook in de komende jaren en op de langere termijn door zullen werken. Welke effecten zijn dat? Wat is er voor nodig om deze effecten op te vangen en in te spelen op kansen die een crisis ook kan bieden? Volstaat het bestaande beleid en de ingezette interventies of zijn extra inspanningen nodig? En zo ja, op welk (bestuurlijk) niveau?

Om deze vragen te beantwoorden heeft het algemeen bestuur van de VDG - in samenspraak met de provincie Drenthe - opdracht gegeven tot een brede verkenning van een gezamenlijke strategie voor de Drentse overheden. De resultaten van de brede verkenning is samengevat in onderstaande overzicht (figuur 5.13).

Met deze verkenning hebben de Drentse overheden de belangrijkste opgaven en bouwstenen voor bovengemeentelijk perspectief en herstel na corona in Drenthe met elkaar in beeld.

Figuur 5.13 Overzicht aandachtspunten herstel en perspectief na corona in Drenthe, 2021

De analyse en consequenties voor beleid zijn besproken met de verantwoordelijke bestuurders in de diverse VDG portefeuillehouders overleggen. Onlangs is de eindrapportage ook gedeeld met de Drentse gemeenten. Deze rapportage is te vinden via de onderstaande link.

Meer informatie is te vinden op:

[Herstel en perspectief na corona in Drenthe](#)

Bijlage 1: Bezuinigingsmaatregelen

Inleiding

Het sociaal domein is een belangrijk taakveld voor de gemeente Hoogeveen en haar inwoners. Het grootste deel van de begroting wordt besteed aan het sociaal domein. De tekorten op de beschikbare rijksbudgetten stijgen jaarlijks en dit moet worden gestopt. De afgelopen jaren is er vanuit de verschillende teams gekeken op welke wijze er bezuinigd kan worden. Dit proces loopt nog steeds. Er is gevraagd om een overzicht te geven van de genomen bezuinigingsmaatregelen. Hieronder wordt per domein weergegeven welke maatregelen er genomen zijn. Daarnaast wordt per domein een globale reflectie gegeven op de bezuinigen vanuit de interviews.

Jeugdwet

	Bezuinigingsmaatregel	Beoogde besparing
1.	Terugdringen instroom	100.000
2.	Doorstroom en uitstroom bespoedigen, behandel- en begeleidingsduur verkorten	150.000
3.	Van Jeugdwet naar wet langdurige zorg (WLZ)	175.000
4.	Methodiek opvoedondersteuning/ benaderingswijze	50.000
5.	Extra inzet Schoolmaatschappelijk werk/ Jeugdconsulent onderwijs	250.000
6.	Buurtgezinnen	150.000
7.	Scherpere afbakening Jeugdwet/Wmo/Wlz	100.000
8.	Scherper toezicht op rechtmatigheid	50.000
9.	Aanpassen beleidsregels (w.o. doelgericht, afbakenen huiswerkbegeleiding, tegengaan oneigenlijk gebruik, afwijzingsgronden pgb)	310.000
10.	Inzet POH (praktijkondersteuner Huisarts) Jeugd	200.000
11.	Moeders van Hoogeveen	p.m.
12.	Vroeg erbij op school	p.m.

Het kabinet stelt voor 2022 €1,314 miljard extra beschikbaar aan gemeenten ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dat komt bovenop de eerder toegezegde €300 miljoen voor dat jaar. Hierin is ook meegenomen dat gemeenten uitvoering geven aan maatregelen die in 2022 een besparing van €214 miljoen op de jeugdzorguitgaven opleveren. Het kabinet en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben dat met elkaar afgesproken naar aanleiding van het oordeel van de Commissie van Wijzen. Voor de jaren na 2022 dient het oordeel als zwaarwegende inbreng voor de kabinetsformatie. Tegelijk committeren gemeenten en het Rijk zich nu al aan het maken van afspraken over maatregelen waarmee het jeugdstelsel op de lange termijn beter houdbaar wordt.

Wmo

	Bezuinigingsmaatregel	Beoogde besparing
1.	Verlagen van het budget voor Wmo-begeleiding en het budget hanteren als plafond	200.000
2.	Het algemeen gebruikelijk maken van bepaalde voorzieningen	5.000
3.	Het innemen van scootmobielen waar geen gebruik van wordt gemaakt	p.m. (10.000 – 50.000)
4.	Het maken van tilliftenpools	p.m. (0-10.000)
5.	Check op rechtmatigheid 100% facturaties	p.m. (10.000 - 50.000)
6.	Toepassen 5% boeteclausule bij late facturatie aanbieders	p.m. (10.000 - 50.000)
7.	Stoppen dubbele vervoersindicaties dagbesteding	13.000
8.	Maandlonen PGB omzetten in uurlonen	13.000
9.	Aanpassen werkprocessen toegang	p.m. (10.000 - 50.000)
10.	Beperken dubbele indicaties begeleiding individueel voor echtparen	p.m. (0 - 10.000)
11.	PGB tussentarief voor ZZP aanbieders begeleiding individueel	65.000
12.	Clientondersteuning en thuiscoaches van MEE Drenthe/Cosis naar SWW/gemeente	197.000
13.	Stimuleren algemene/voorliggende voorzieningen	61.024
14.	Begeleiding kritischer indiceren	89.508
15.	Scherpere afbakening Wmo/WLZ	136.469
16.	Scherper toezicht op rechtmatigheid	34.000
17.	Verlagen normtijden huishulp	1.400.000
18.	Versoberen meerkostenregeling	316.000
19.	Herindiceren overgangsregeling vervoersvoorziening	16.000
20.	Verlagen maximum kilometers Wmo-vervoer	12.000
21.	Verlagen budget Mantelzorg Vitaal/Informele zorg	61.000
22.	Beëindigen GGZ inloopvoorziening	109.000
23.	Beëindigen Logeerkring MEE Drenthe	25.000

Vorig jaar heeft de gemeenteraad besloten de inloopvoorziening GGZ te sluiten, dit is een gat in het aanbod. Er is geen laagdrempelige inloop meer en geen alternatief van dagbesteding voor deze doelgroep. Er is wel een sluitend aanbod voor dak- en thuislozen. Het inloophuis van het Leger des Heils is ook beschikbaar voor andere sociale groepen, maar is geen alternatief voor de GGZ doelgroep.

Participatiewet

	Bezuinigingsmaatregel	Beoogde besparing
1.	Besparing op de post Diverse kosten	7.500
2.	Verlagen van het bedrag van individuele inkomenstoelag	100.000
3.	Besparing bewindvoeringskosten door inzet van het adviesrecht	p.m. (0 - 10.000)
4.	Het draagkracht percentage in de bijzondere bijstand verhogen	p.m. (10.000-50.000)
5.	Stoppen met re-integratievoorzieningen	80.000
6.	Minder re-integratietrajecten bij Stark	100.000
7.	Minder medische keuringen cliënten	10.000
8.	Opvang werkzaamheden mobiliteitscentrum	123.000
9.	Sociaal domein consult	5.000
10.	Vervallen studiebudget schoolgaande kinderen	136.000
11.	Toetsen van alimentatie	120.000
12.	Wijziging geldleningen statushouders	110.000
13.	Extra formatie invordering	230.000
14.	Schrappen activiteitenfonds	89.508

Op dit moment zit er volgens de teams Werk & inkomen en Participatie geen sterke inhoudelijke visie op de bezuinigingen, maar gaat het vooral om financiële overwegingen op de korte termijn ("snelle winst" keuzes). Dit heeft mogelijk ongewenste effecten op de langere termijn. "Er wordt bezuinigd op re-integratie op de korte termijn, maar dit kan leiden tot meer uitkeringsaanvragen bij de bijstand. Dan gaat het daar later weer over tekorten."

Bijlage 2: Verantwoordingsdocument data

Peildatum 1 juli 2021

Stap 1: Inladen Persoonskenmerken

Er zijn twee versies. Nagenoeg alle persoonskenmerken zijn via de eerste versie aan de Klanten en Betalingen data gekoppeld. Hierna is er nog extra data aangeleverd door de gemeente Hoogeveen (Minima en Bijzondere Bijstand). De gemeente Hoogeveen heeft toen nieuwe versie persoonskenmerken aangeleverd en deze is gekoppeld aan de nieuwe databronnen.

Stap 2: Inladen Klanten en Betalingsdata

Overzicht per Wet, Soort en Bron:

Wet	Soort	Bron
Jeugdwet	Jeugd	JGD nulmeting pgb betalingen 2021 2020 2019 2018
Jeugdwet	Jeugd	Nulmeting jeugd 2021 2020 2019 2018 20-7-2021
Participatiewet	Belastingen	PW Nulmeting Betalingen uitkeringen 2021 2020 2019 2018
Participatiewet	Bijzondere bijstand	Nulmeting Bijzondere bijstand 2021-08-24
Participatiewet	Minima	Nulmeting Minima 2021-08-24
Participatiewet	Schuldhelpverlening	Schuldhelpverlening 2018 2019 2020 2021
Participatiewet	Uitkeringen	PW Nulmeting Betalingen uitkeringen 2021 2020 2019 2018
Participatiewet	Uitkeringen	PW Nulmeting Uitkeringen 2021 2020 2019 2018 26-7-2021
Participatiewet	Werk	Bedragen handmatige boekingen WERK 2021-09-14
Participatiewet	Werk	Werk nulmeting aantallen en betalingen 2018 tm 2021 27-7-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning	Begeleiding	Wmo BGL nulmeting 2021 2020 2019 2018 21-7-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning	Begeleiding	Wmo nulmeting pgb betalingen 2021 2020 2019 2018
Wet maatschappelijke ondersteuning	Hulp bij Huishouden	Wmo HBH nulmeting 2021 2020 2019 2018 21-7-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning	Hulp bij Huishouden	Wmo nulmeting pgb betalingen 2021 2020 2019 2018
Wet maatschappelijke ondersteuning	Meerkosten	Meerkosten Nulmeting 2021 2020 2019 2018 23-7-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning	Onbekend (pgb)	Wmo nulmeting pgb betalingen 2021 2020 2019 2018
Wet maatschappelijke ondersteuning	Rolstoel	Wmo ROL VV WOON nulmeting 2021 2020 2019 2018 21-7-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning	Vervoer	Wmo ROL VV WOON nulmeting 2021 2020 2019 2018 21-7-2021
Wet maatschappelijke ondersteuning	Woon	Wmo ROL VV WOON nulmeting 2021 2020 2019 2018 21-7-2021

Stap 3: Betalingsdata verrijkt met Klantdata

Jeugd: Toevoegen 11 achtergrondkenmerken Klanten-Voorzieningen aan pgb Betalingen (Alleen als voor een betaalde klant per achtergrondkenmerk slechts 1 variant (CountDistinct = 1) voorkomt: per BSN en per jaar

Wmo: Toevoegen 12 achtergrondkenmerken Klanten-Voorzieningen aan pgb Betalingen (Alleen als voor een betaalde klant per achtergrondkenmerk slechts 1 variant (CountDistinct = 1) voorkomt: per BSN en per jaar

Participatie: Toevoegen 7 achtergrondkenmerken Klanten-Voorzieningen aan Betalingen Werk (Alleen als voor een betaalde klant per achtergrondkenmerk slechts 1 variant (CountDistinct = 1) voorkomt: per BSN en per jaar

Stap 4: Samenvoegen van de Klanten data van alle 3 de wetten (108,162 records)

Stap 5: Samenvoegen van de Betalingen data van alle 3 de wetten (384,392 records)

In de meeste gevallen is 'Bedrag' of 'Betaling' gebruikt.

Voor pgb betalingen is uitgegaan van 'Bestedingen' (niet Budget). Voor zowel Uitkeringen als Minima is uitgegaan van 'Netto bedrag'. Voor Bijzondere bijstand is uitgegaan van 'Betaald bedrag'.

Stap 6: Het maken van ontbrekende Klant_BSN (= Welke klanten komen wel voor in Klanten-Voorzieningen, maar hebben geen Betaling? Volgens afspraak alleen voor Jeugd, Wmo-BG en Wmo-HH, aangezien we alleen voor deze 3 konden vaststellen dat alle betalingen op persoonsniveau gedaan moesten zijn).

Stap 7: Filter records met ontbrekende Klant_BSN (= geen Betaling record aanwezig) voorafgaand aan toevoeging aan Betalingen. Het gaat om 1,467 records uit de Klanten data. Klanten data hierna 106,695 records.

Stap 8: Eindresultaat: Toevoegen van Klanten data (106,695 records) aan Betalingen (384,392 records). Hierdoor ontstaat een tabel met eerst Betalingen data, en daaronder Klanten data (491,087 records). BSN komt uit Betalingen, K-BSN komt uit Klanten. In de grafieken met Klanten zijn unieke K-BSN gebruikt. In de grafieken met Betalingen is de opsomming van betalingen gebruikt.

Contactpersonen vanuit de gemeente Hoogeveen zijn:

- Henrike Oostingh-Visscher, Informatiemanager sociaal domein
- Stefan Bijl, (Financieel) Applicatiebeheer Sociaal Domein
- Roel Bochem, Controller sociaal domein

Bijlage 3: Verantwoordingsdocument interviews

Voor het herontwerp van het sociaal domein wil de gemeente inzicht krijgen in de huidige stand van zaken van het sociaal domein in Hoogeveen. Daarnaast is het belangrijk om inzicht te krijgen in de trends en ontwikkelingen waar we de komende jaren rekening mee moeten houden.

In het kader van sturing en toezicht zijn er gesprekken geweest met het beleidsveld voor reflectie en duiding. Deze gesprekken hebben in augustus 2021 plaatsgevonden. De gemeente heeft per domein een aantal personen doorgegeven waarmee het gesprek gevoerd kon worden. De verwachting hierbij is dat de geïnterviewden hun beleidsveld vertegenwoordigen. In het gesprek is met elkaar gereflecteerd op de huidige situatie in het beleidsveld, de werkwijze en bijbehorende procedures. Hoe gaat dit? Waar nodig is ook gevraagd om extra toelichting op de gestuurde documenten. De interviews zijn vastgelegd met een audio-opname voor verslaglegging. Nadat het onderzoek is afgesloten wordt de audio-opname verwijderd.

Planning interviews:

Jeugd: 5-8-2021

- Wilbert van Houten - Beleidsadviseur Jeugdhulp
- Ria Hoogervorst - Hoofd Jeugd en bijzondere zorg

Participatie: 5-8-2021

- Ronald Haveman – Teamleider werk & re-integratie
- Richard Kuiper – Teamleider inkomen

Wmo: 12-8-2021

- Arthur Overgoor – Senior beleidsadviseur Wmo
- Kirsten Perdok – Hoofd Zorg (inclusief toezicht)

Interviewschema's:

De interviewschema's hebben dezelfde opbouw, met een aantal maatwerk vragen per domein. Hieronder staan de kernvragen voor Jeugd, Participatie en Wmo.

Kernvragen voor jeugdhulp domein: 5-8-2021

- Waar zijn jullie trots op wat er is bereikt in de afgelopen jaren in het jeugdhulp domein in Hoogeveen (2018-2020)?
- Wij hebben op basis van de toegestuurde cijfers een eerste overzicht kunnen maken. Hierin vallen een aantal zaken op.
 - Tussen 2019 en 2020 is een daling in het aantal jeugdhulpcliënten ingezet. Van 1883 in 2019 naar 1431 in 2021. Wat zijn hiervoor verklaringen?
 - De huisarts is in de afgelopen jaren veruit de grootste verwijzer voor jeugdhulp. Wat heeft dit voor invloed op de sturing en beheersing?
 - Op interventieniveau 5 en 6 zien we een sterke daling van het aantal cliënten vanaf 2019. Wat zijn hiervoor verklaringen?
 - Er staan ook een groep cliënten onder ‘Aspecifiek’ vanaf 2020. Wat houdt dat in?
- Jullie hebben ons al veel beschrijvende documenten gestuurd over controlemaatregelen en toezicht. Wat waren volgens jullie de uitdagingen in de afgelopen jaren op het gebied van sturing en beheersing van de inzet door aanbieders? Waar hebben jullie minder grip op gekregen de afgelopen jaren? En waar hebben jullie juist wel grip op? Graag jullie toelichting/reflectie hierop.
 - Hoe vaak worden de controlemaatregelen ‘proactief toezicht’, ‘signaal gestuurd toezicht’ en ‘reactief toezicht’ ingezet? En hoe vaak doen jullie een detailcontrole? Wat waren de gevolgen?
 - De regels en controlemaatregelen staan op papier. Werkt het volgens jullie ook op deze wijze in de praktijk? Waar lopen jullie nog tegenaan?
 - “De effecten (de resultaten voor kind, jongere en gezin) [van de jeugdhulp] zijn **moeilijk meetbaar**. We moeten het jeugdhulp systeem dus nog efficiënter en effectiever maken. Dit is vanaf 2015 al een **continue proces** waar we onverminderd mee doorgaan.” Kunnen jullie hier wat meer over vertellen?
- In het project doorontwikkeling Jeugdhulp (2019) staat beschreven dat jullie waar nodig een snelle opschaling naar jeugdhulp willen. En dat de afschaling van jeugdhulp naar lichte ondersteuning in de normale leefomgeving wordt vergemakkelijkt. Hoe ziet de werkwijze van opschalen en afschalen er in de praktijk uit?
 - Hoe vaak komt opschaling en afschaling voor?
 - Wat zit een snelle afschaling in de weg?
 - Hoe gaat de samenwerking met ketenpartners (o.a. met voorliggende voorzieningen, zoals welzijnswerk) – zie bijlage 1
 - Hoe toetsen jullie hierbij op de kwaliteit en het succes van de inzet?

- Hoogeveen is bezig met een herontwerp van het sociale domein. Wat moet er volgens jullie nog echt anders gedaan worden op het gebied van jeugdhulp(beleid)?
 - (inclusief het versterken van de driehoek thuis-school-buurt)
 - De gemeente staat voor een flinke opgave met het Herontwerp Sociaal Domein, waarbij voor het domein Jeugd een expliciete/grote rol is weggelegd. (“Bij de besluitvorming over de programmabegroting 2021-2024 op 3 december 2020 is deze nog verzwaaard met structureel € 0,5 miljoen specifiek op ‘Jeugd’.”) Hoe komt dit? / Hoe kijken jullie hier tegenaan?
- Wat zijn volgens jullie de urgente ontwikkelingen op jeugdgebied in Hoogeveen? (de trends en ontwikkelingen)
- We hebben meerder onderwerpen besproken. Hebben jullie nog punten die wij hebben gemist? En die we moeten meenemen in de nulmeting.

Kernvragen voor participatie domein: 5-8-2021

- Waar zijn jullie trots op wat er is bereikt in de afgelopen jaren op het gebied van minimabeleid in Hoogeveen, in het bijzonder vanuit maatschappelijke participatie en re-integratie (2018-2020)?
- Hoe gaat de sturing en beheersing op kwaliteit en kosten in de praktijk? Het gaat hierbij om de toetsing op kwaliteit en kosten (doeltreffendheid en doelmatigheid) van de inzet. Graag jullie toelichting/reflectie hierop.
 - Als we inzoomen op sturing en beheersing, waar hebben jullie minder grip op gekregen de afgelopen jaren? En waar hebben jullie juist wel grip op. Graag voorbeelden bij noemen.
- Hoogeveen is bezig met een herontwerp van het sociale domein. Wat moet er volgens jullie nog echt anders gedaan worden op het gebied van de participatiewet/ minimabeleid?
 - Vangnetregelingen
 - Re-integratie trajecten
 - Schuldhulpverlening
- Wat zijn volgens jullie de urgente ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijke participatie en re-integratie in Hoogeveen? (de trends en ontwikkelingen)
- We hebben meerder onderwerpen besproken. Hebben jullie nog punten die wij hebben gemist? En die we moeten meenemen in de nulmeting.

Kernvragen voor Wmo-domein: 12-8-2021

- Waar zijn jullie trots op wat er is bereikt in de afgelopen jaren op het gebied van Wmo-beleid in Hoogeveen, (2017-2020)?
- In het voorstel voor bezuinigingen staat beschreven dat de beschikbare begroting voor Wmo bestaan uit vijf budgetten. Hoe verhouden deze budgetten zich tot de Rijksbijdrage vanuit het gemeentefonds (meicirculaire)? En de tekorten? Graag een toelichting hierop.

De Wmo is onder te verdelen in 5 budgetten, de verdeling is als volgt:

	Begroot in 2021
Samenkracht en burgerparticipatie	€ 3.056.472
Wijkteams	€ 573.198
Maatwerkvoorziening Wmo	€ 3.298.066
Maatwerkdienstverlening 18+	€ 15.926.246
Geëscaleerde zorg 18+	€ 289.339
Totaal	€ 23.143.321

Ten opzichte van de budgetten is de nuance op z'n plek dat de budgetten van de Wmo nauwelijks meer te beïnvloeden zijn. Daarmee bedoelen wij dat we de afgelopen jaren al in meerdere rondes bezuinigingsmaatregelen hebben doorgevoerd binnen de uitvoering van de Wmo. Feitelijk is de citroen al redelijk uitgeknepen, en halen we nu met de 14 onderstaande voorstellen nogmaals de schil van de citroen door de shredder. Wat betreft de uitvoering Wmo zitten we momenteel zo'n beetje op het wettelijke minimum.

- Jullie hebben een voorstel gedaan voor 14 bezuinigingen in de Wmo. Hoe staat het daarmee?

Nummer	Bezuinigingsmaatregel	Beoogde besparing
1	Korten budget Wmo-begeleiding met 2 ton en het aanleggen van een wachtlijst	€ 200.000,-
2	Het algemeen gebruikelijk maken van bepaalde woonvoorzieningen	€ 5.000,-
3	Het innemen van niet gebruikte scootmobielen	PM
4	Het maken van een tilliften pool	PM
5	Check op rechtmatigheid 100% facturaties	PM
6	Toepassen 5% boeteclausule bij late facturatie aanbieders	PM
7	Het afschaffen van Mantelzorg Vitaal en de mantelzorgwaardering minimaal vormgeven	Tussen de € 20.000,- en € 35.000,- *afhankelijk van gekozen alternatief
*8	Het voordeel Wmo beschermd wonen vanuit Assen terug laten vloeien in de reguliere Wmo-budgetten	€ 725.000,-

9	Stoppen dubbele vervoersindicaties dagbesteding	€ 13.000,-
10	Maandlonen omzetten in uurlonen	€ 13.000,-
11	Aanpassen werkprocessen toegang	PM
12	Beperken dubbele indicaties begeleiding individueel echtparen	PM
13	pgb-tussentarief ZZP-aanbieders begeleiding individueel	€ 65.000,-
*14.	Afschaffen meerkostenregeling per 2022	€ 432.000,-
Totaal		€ 1.473.000,-

- [Wat voor invloed heeft het restrictieve indicatiebeleid voor Beschermd wonen gehad op de uitvoeringskosten Wmo in de afgelopen jaren?](#)

Het overschot op beschermd wonen wordt veroorzaakt door een restrictief indicatiebeleid. Er wordt sterk gestuurd op het beperken van de instroom in beschermd wonen en op het bevorderen van de uitstroom uit beschermd wonen. Beschermd wonen is immers een dure voorziening. Mensen die niet instromen en die uitstromen uit beschermd wonen doen een beroep op de lokale Wmo. Hoe beter we in staat zijn de uitgaven voor beschermd wonen te beheersen, hoe meer we uitgeven aan de lokale Wmo. Beschermd wonen en de lokale Wmo zijn communicerende vaten.

- [Wij hebben op basis van de toegestuurde cijfers een eerste overzicht kunnen maken. Hierin vallen een aantal zaken op.](#)

- We zien een toename in het aantal Wmo-klanten over de jaren heen, vanaf 2018. Hoe is dit te verklaren?

2018	2019	2020
2962	3184	3258

- We zien een sterke toename in aantal klanten vanaf 2018,
 - bij Thuishulp Basis (2018: 1482, 2019: 1750, 2020: 1941). Hoe is dit te verklaren?
 - Bij Individuele Begeleiding Licht (2018:439, 2019: 619, 2020: 678). Hoe is dit te verklaren?
- We zien in het bestand ook nullen staan bij een aantal voorzieningen vanaf 2018. Betekent dit dat er geen klanten hiervoor waren? Bijvoorbeeld, bij Individuele Begeleiding Basis, Begeleiding Groep Licht, Individuele Begeleiding Plus e.d.
- In het bestand wordt onderscheid gemaakt tussen Thuishulp en Begeleiding. Onder Wmo-voorzieningen worden verstaan: Beschermd wonen, maatschappelijke opvang, thuishulp, begeleiding en dagbesteding, vervoer, hulpmiddelen en woningaanpassingen. Is er ook cijfermateriaal beschikbaar over de overige voorzieningen?

- Hoe gaat de sturing en beheersing op kwaliteit en kosten in de praktijk? Het gaat hierbij om de toetsing op kwaliteit en kosten (doeltreffendheid en doelmatigheid) van de inzet. Graag jullie toelichting/reflectie hierop.
 - Als we inzoomen op sturing en beheersing, waar hebben jullie minder grip op gekregen de afgelopen jaren? En waar hebben jullie juist wel grip op. Graag voorbeelden bij noemen.
- Hoogeveen is bezig met een herontwerp van het sociale domein. Wat moet er volgens jullie nog echt anders gedaan worden op het gebied van het Wmo-beleid?
- Wat zijn volgens jullie de urgente ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning in Hoogeveen? (de trends en ontwikkelingen)
- We hebben meerder onderwerpen besproken. Hebben jullie nog punten die wij hebben gemist? En die we moeten meenemen in de nulmeting.

Bijlage 6: Integraal werken

Bijlage 6.

Integraal werken: beschrijving huidige situatie en aanbevelingen

Samenwerken

In de sessies met de partners in het sociale veld in het voorjaar van 2021 (participatiefase herontwerp sociaal domein) is de gemeente opgeroepen om de samenwerking met inwoners en partners (nog) beter te maken. Daarbij werd het belang benadrukt van duidelijkheid over rollen, taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. Expliciet werd gewezen op de waarde van het organiseren van een heldere regie in situaties/casussen waar problemen op meerdere domeinen spelen.

Het stimuleren van samenwerking is een belangrijke reden voor de decentralisaties in het sociale domein. De achterliggende gedachte is dat samenwerking tussen gemeenten en verschillende partijen in het sociale domein en partijen onderling tot een betere aanpak leidt, met als uiteindelijk doel effectievere en minder kostbare hulp. Dit geldt vooral voor casussen waar meerdere problemen spelen waar verschillende regelingen van toepassing zijn en waar meerdere professionals bij betrokken zijn. Het toverwoord is "integraal werken".

Wat is integraal werken en waarom werken we integraal?

Integraal werken betekent dat er samenhang is in de aanpak tussen verschillende elementen. We kunnen daarbij twee aspecten onderscheiden:

1. Vanuit het perspectief van de klant/burger: een samenhangende aanpak waarbij aandacht is voor alle problemen van de klant, de samenhang daartussen en waarbij de behoeften van de klant leidend zijn.
2. Vanuit organisatorisch perspectief: professionals en instellingen werken met elkaar samen en stemmen processen, werkwijze en expertise op elkaar af om tot een gezamenlijk plan voor de klant te komen.

Er zijn goede redenen om integraal te werken:

1. De problematiek van inwoners wordt effectiever aangepakt:
 - a. door levensbreed te kijken naar de behoefte van de cliënt is het mogelijk zicht en grip te krijgen op de vraag achter de vraag (de onderliggende behoefte achter de initiële hulpvraag);
 - b. samenhangende problemen die participatie/zelfredzaamheid in de weg staan worden in samenhang aangepakt.
2. De problematiek van inwoners wordt efficiënter/goedkoper aangepakt:
 - a. er wordt zo licht mogelijke hulp en ondersteuning ingezet of zo zwaar en kort als nodig;
 - b. er worden zo min mogelijk professionals ingezet.

Multiproblematiek in Hoogeveen

Bij meervoudige en complexe problemen op verschillende leefgebieden en soms (gelijktijdig) bij meerdere gezinsleden spreken we van multiproblematiek.

Multiproblematiek komt dus voor in eenpersoonshuishoudens, maar ook bij gezinnen. Er is sprake van multiproblematiek als in iemand langdurig kampt met een combinatie van sociaal-economische en psychosociale problemen. Kenmerkend voor deze groep is dat het vaak lastig is (geweest) om de juiste hulp aan te bieden. Er is vaker hulp ingezet, maar vaak zonder duurzaam resultaat.

Bij personen en gezinnen met meervoudige en complexe problemen zien we verschillende kenmerken en problemen die tegelijkertijd op verschillende domeinen in de context/leefsituatie spelen. Zij zijn overbelast door de vele problemen waarmee ze te maken hebben. Daarnaast is de persoon of het gezin weerbarstig voor hulp; ze zijn vaak

moeilijk bereikbaar, mijden de hulpverlening of zoeken die juist veelvuldig op, stellen geen duidelijke hulpvraag en hebben hardnekkige problemen die moeilijk te veranderen zijn. Dit betekent echter niet dat deze personen of gezinnen geen hulp willen aanvaarden. De weerbarstigheid heeft vaak te maken met het 'niet kunnen': het lukt de personen of gezinsleden niet te veranderen ondanks alle hulp die ze al hebben gehad. Ze zijn onmachtig en vaak teleurgesteld door de vele hulp die weinig heeft opgeleverd. Daarbij lukt het hulpverleners niet de personen of gezinnen op een integrale en effectieve manier te ondersteunen.

Ook weten deze personen of gezinnen soms niet waar zij hulp kunnen vinden, of worden zij door de hulpverlener niet of verkeerd verstaan. Of vragen ze om hulp die de betreffende hulpverlener niet kan bieden (praktische hulp of hulp bij het afbetalen van schulden). Multiprobleemgezinnen (of eenpersoonshuishoudens) zijn terechtgekomen in een neerwaartse spiraal van negatieve ervaringen met hulpverleners, onmacht en soms zelfs marginalisatie.

De situatie in Hoogeveen

Voor cijfers over de omvang van de meervoudige problematiek in Hoogeveen, verwijzen we naar de bijlage Sociale Opgave.

Hoe integraal werken we in Hoogeveen?

We hebben er in Hoogeveen voor gekozen om lichte hulp en ondersteuning voor een groot deel onder te brengen bij een onafhankelijke welzijnsstichting: de Stichting Welzijnswerk Hoogeveen (SWW). Voor psychische, relationele, sociale, financiële en opvoedkundige problemen kunnen inwoners zonder indicatie terecht bij de SWW. Dat kan elke werkdag op het Centraal Bureau aan het Haagje, maar ook op spreekuren in buurt- en dorpshuizen. Ouders kunnen met vragen over hun kind of over de opvoeding ook terecht op het spreekuur van het schoolmaatschappelijk werk van de SWW op alle basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs.

De SWW maakt bij het bieden van hulp en ondersteuning zoveel mogelijk gebruik van vrijwilligers(organisaties). Ook biedt ze ondersteuning indien mogelijk aan in groepsverband.

Door haar onafhankelijke positie kan de SWW goed samenwerken met vrijwilligersorganisaties, zorgaanbieders, onderwijs, woningcorporaties, politie en de gemeente.

De SWW is voor de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet een voorliggende voorziening. Dat wil zeggen een voorziening waar inwoners eerst een beroep op kunnen doen voordat ze ondersteuning kunnen verwachten van de gemeente.

Voor extra ondersteuning kunnen inwoners terecht bij de gemeente. De gemeente beoordeelt welke ondersteuning nodig is. Op het gebied van de Participatiewet wordt die ondersteuning veelal geboden door de gemeente zelf. Het gaat dan vaak om bijstandsverstrekking, schuldhulpverlening en begeleiding naar werk. Op het gebied van de Wmo en de Jeugdzorg wordt veelal een indicatie gesteld voor een zogenaamde maatwerkvoorziening: huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen of jeugdzorg. Deze maatwerkvoorzieningen worden uitgevoerd door commerciële zorgaanbieders die door de gemeente gecontracteerd zijn.

De gemeente biedt niet alle soorten geïndiceerde ondersteuning en zorg. Geneeskundige zorg en verzorging en verpleging door de wijkverpleegkundige valt onder de Zorgverzekeringswet (Zvw) en is de verantwoordelijkheid van zorgverzekeraars. Indicatiestelling voor geneeskundige zorg vindt plaats door de huisarts en wijkverpleegkundigen indiceren zelf de wijkverpleegkundige zorg. Levenslange 24-uurszorg in een verpleeghuis, zorginstelling of in de thuissituatie valt onder de Wet

langdurige zorg (Wlz) en is de verantwoordelijkheid van Zorgkantoren. Indicatiestelling voor de Wlz vindt plaats door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ).

Figuur 1: inrichting van het sociaal domein in Hoogeveen

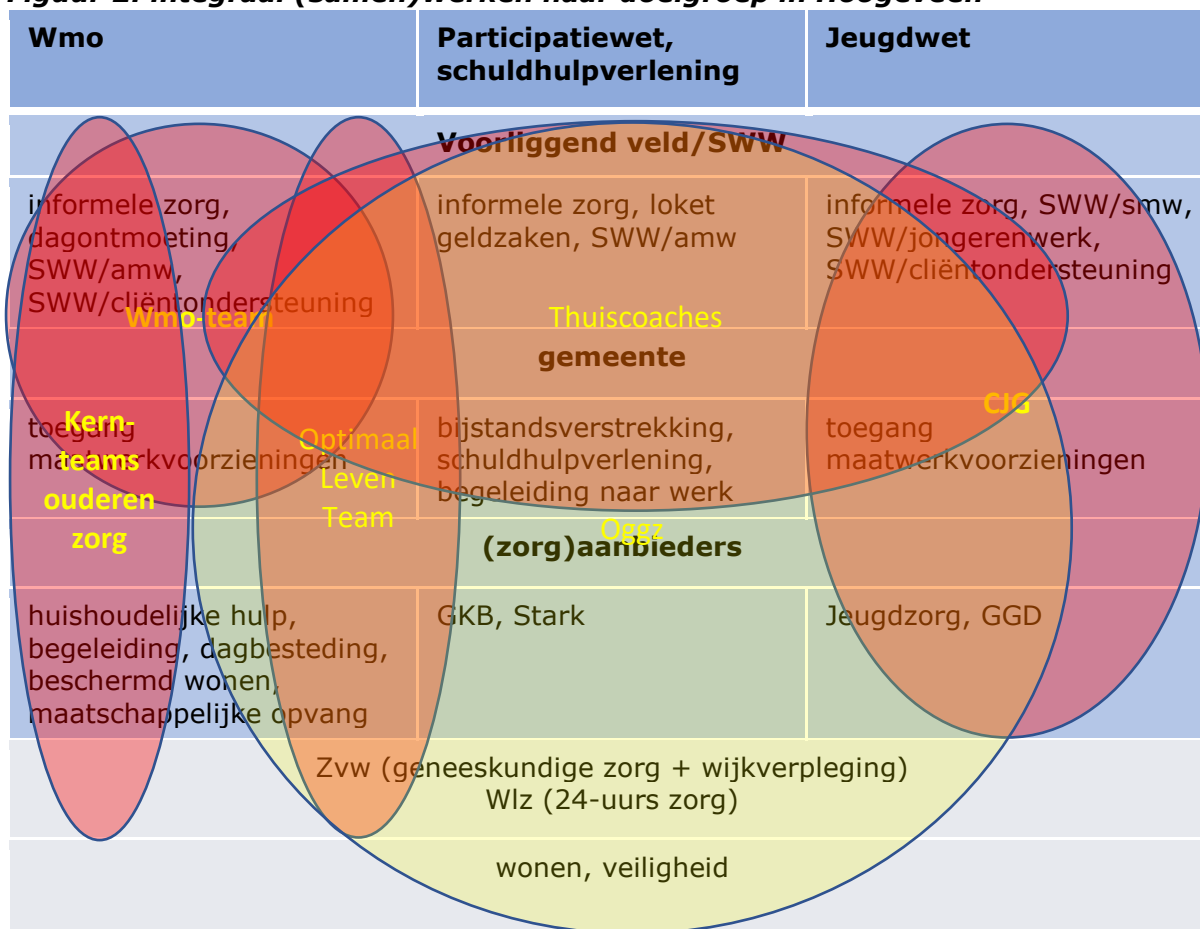
Wmo	Participatiewet, schuldhulpverlening	Jeugdwet
Voorliggend veld/SWW		
informele zorg (Humanitas, Contactpunt Mantelzorg e.d.), dagontmoeting, SWW/amw, SWW/cliëntondersteuning	informele zorg (Leergeld, Voedselbank e.d.), loket geldzaken, SWW/amw	informele zorg, SWW/smw, SWW/jongerenwerk, SWW/cliëntondersteuning
gemeente		
toegang maatwerkvoorzieningen	bijstandsverstrekking, schuldhulpverlening, begeleiding naar werk	toegang maatwerkvoorzieningen
(zorg)aanbieders		
huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen, maatschappelijke opvang	GKB, Stark	Jeugdzorg, GGD
Zvw (geneeskundige zorg + wijkverpleging) Wlz (24-uurs zorg)		
wonen, veiligheid		

Figuur 1 geeft een gesimplificeerd beeld van de inrichting van het sociaal domein in Hoogeveen. We gaan dit beeld verder aanscherpen in de uitwerking van het programmaplan.

Leerplicht valt niet onder de afbakening van het sociaal domein, maar heeft een grote synergie met het sociaal domein. Bij leerplicht kijken we naar de hele context van het systeem en richten we ons niet alleen op handhaven.

In Hoogeveen wordt op verschillende niveaus integraal gewerkt. Zo wordt er samengewerkt naar doelgroep en naar gebied.

Figuur 2: integraal (samen)werken naar doelgroep in Hoogeveen

Figuur 2 geeft een gesimplificeerd beeld van de integrale samenwerking naar doelgroep in Hoogeveen. We gaan dit beeld verder aanscherpen in de uitwerking van het programmaplan.

Inwoners die een voorziening vragen op grond van de Wmo worden gezien door het Wmo-team. Dat team bestaat uit Wmo-consulenten en een aantal loketmedewerkers van de SWW. Samen kijken zij of voorliggende voorzieningen kunnen worden ingezet om individuele hulpvragen te beantwoorden.

Voor kwetsbare ouderen is in elke huisartsenpraktijk een Kernteam Integrale Ouderenzorg ingericht. Dit is een samenwerkingsverband van huisarts, praktijkondersteuner, wijkverpleegkundige, specialist ouderengeneeskunde, welzijnswerker en Wmo-consulent. Met behulp van casusoverleg en een eigen digitaal communicatiemiddel brengen zij kwetsbare ouderen tijdig in beeld en bieden hen ondersteuning en zorg op maat. Hierbij wordt nadrukkelijk samengewerkt met partijen buiten het sociaal domein van de gemeente.

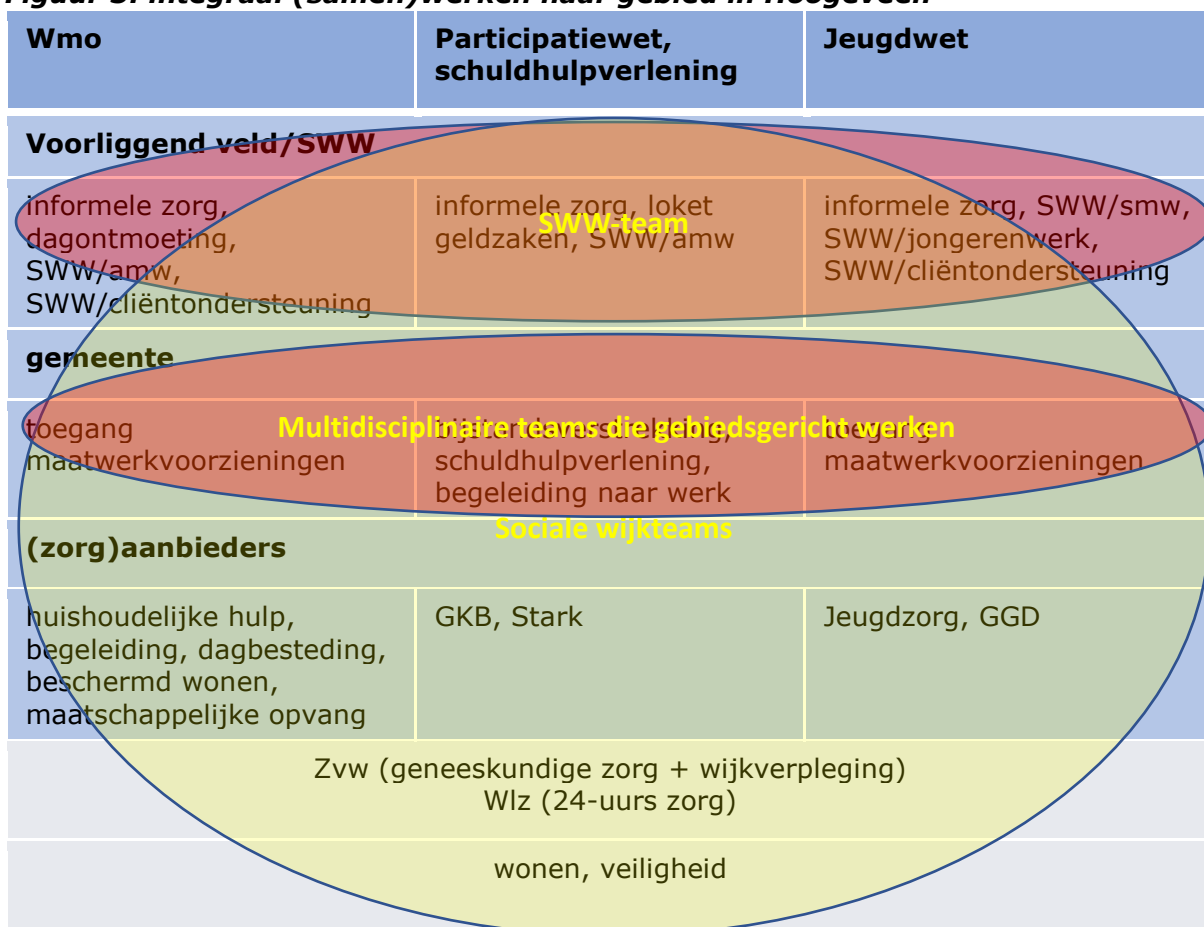
Voor inwoners met ernstige psychiatrische aandoeningen (EPA) bestaat het Optimaal Leven Team Hoogeveen/De Wolden. Het team bestaat uit diverse GGZ-disciplines (psychologen, psychiaters, begeleiders etc.) van GGZ Drenthe, Cosis en VNN, aangevuld met ervaringsdeskundigen, een welzijnswerker en een Wmo-consulent. Het team werkt met elke cliënt aan een persoonlijk plan gericht op welbevinden, medisch herstel en maatschappelijk herstel op alle levensdomeinen. De teamleden treden op als levensdomeinregisseurs. Indien mogelijk, betrekken zij daarbij naasten en de wijk/omgeving.

Ouders met vragen over opvoeding en jongeren met hun persoonlijke problemen kunnen terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG is een netwerkorganisatie waarbinnen professionals van de GGD, de SWW en de gemeente samenwerken. Het CJG is tevens de toegang tot alle vormen van jeugdhulp. Binnen het CJG worden complexe casussen besproken in een multidisciplinair overleg. Indien nodig neemt een professional van de gemeente, de GGD of de SWW de zogenaamde uitvoeringscoördinatie (UVC) op zich oftewel de regie in de casus. Er wordt gewerkt vanuit 1 gezamenlijke missie, visie en benaderingswijze.

Als een inwoner of gezin minimaal op drie verschillende leefgebieden problemen ondervindt en geen grip meer heeft op de persoonlijke situatie of de grip dreigt kwijt te raken, dan kan gebruik worden gemaakt van het Team Thuiscoaches. Dit team bestaande uit professionals van de gemeente en van de SWW. De thuiscoaches werken volgens het principe "Eén gezin, één plan, één aanspreekpunt". De thuiscoach is het vaste aanspreekpunt voor de inwoner/het gezin en is verantwoordelijk voor de ondersteuning en begeleiding van alle betrokken hulpverleningspartijen.

Individueen met zware meervoudige problematiek die in eerste instantie hulp weigeren of mijden worden besproken in het Oggz-netwerk. Het gaat bijvoorbeeld om mensen die zichzelf ernstig verwaarlozen, verslaafd zijn of kampen met psychische problemen. Het netwerk wordt voorgezeten door de gemeente en bestaat uit professionals van relevante organisaties: gemeente, SWW, GGD, GGZ/VNN/Cosis, politie en woonbouwcorporaties. Het netwerk zorgt ervoor dat inwoners waar zorgen over zijn actief worden benaderd en dat helder wordt welke professional regie voert in de casus. Oggz heeft de functie van vangnet. Het is een aanvulling op de reguliere zorgketen en maakt daar geen onderdeel van uit. De bemoeienis van de Oggz is altijd tijdelijk en alleen als het echt nodig is. De betrokkenheid wordt zodra dit mogelijk is overgenomen door de reguliere zorg.

Figuur 3: integraal (samen)werken naar gebied in Hoogeveen

Figuur 3 geeft een gesimplificeerd beeld van de integrale samenwerking naar gebied in Hoogeveen. We gaan dit beeld verder aanscherpen in de uitwerking van het programmaplan.

De SWW werkt met teams per gebied. Hierbij is de gebiedsindeling van de Smederijen aangehouden. Deze vier gebieden zijn: Krakeel/Wolfsbos/Zuid, Centrum, de Weide/Erflanden en Dorpen. In ieder team werken generalisten met specialisaties als algemeen maatschappelijk werk, opbouwwerk, schoolmaatschappelijk werk, thuiscoach, jongerenwerk en opvoedondersteuning. Sommige werkers hebben daarnaast speciale aandachtsgebieden, zoals huiselijk geweld of leefstijl. De teams richten zich vooral op kwetsbare inwoners. Ze geven hulp aan inwoners en coachen en begeleiden inwoners bij het versterken van hun sociale netwerken, bij het ontwikkelen van hun talenten en bij het zoeken naar mogelijkheden voor vrijwillige inzet.

De wijkteams en kernteams van De Smederijen zijn zich de afgelopen jaren in toenemende mate bezig gaan houden met afstemming van de hulp aan inwoners met meervoudige problematiek. Uit een inventarisatie in 2017 bleek dat er veel onduidelijkheid bestaat over rol, status, samenstelling en werkwijze van de kernteams en de wijkteams en over de relatie met de gebiedsteams van de SWW.

In 2018 heeft het College de verschillende manieren waarop sociale wijkteams in Nederland zijn georganiseerd met elkaar vergeleken. Het College heeft ervoor gekozen om geen wijkteams in het leven te roepen waar inwoners terecht kunnen met alle ondersteuningsvragen en problemen op het sociaal domein. Gekozen is om de bestaande samenwerking tussen de professionals op wijkniveau te stroomlijnen en te versterken opdat individuele problematiek eerder wordt gesignaleerd en bij meervoudige problematiek de hulp en ondersteuning goed wordt afgestemd. De hulpverlening blijft geschieden door de afzonderlijke instellingen. Deze keuze is besproken met de verschillende stakeholders (welzijnswerk, politie, woningbouwcorporaties, geestelijke gezondheidszorg/verslavingszorg) en kon rekenen op breed draagvlak.

1 augustus 2021 is een nieuwe structuur en werkwijze van start gegaan. Er is een onderscheid gemaakt tussen Smederijteams en sociale teams. De eerste richten zich uitsluitend op collectieve vraagstukken en bewonersparticipatie en worden gecoördineerd/begeleid door de gebiedsregisseurs. De sociale teams richten zich volledig op het signaleren van kwetsbare inwoners met meervoudige problematiek en het afstemmen en bewaken van de hulp aan deze inwoners. De teams worden gecoördineerd/begeleid door zogenaamde "verbinders". Het team van verbinders bestaat uit medewerkers van de gemeente en van de SWW. De sociale teams bestaan uit medewerkers van de gemeente, de SWW, politie, woningbouwcorporaties en het Optimaal Leven Team (GGZ/VNN/Cosis). Er is een sociaal team in elk gebied van de Smederijen.

De afdeling D&A van de gemeente is bezig met het ontwikkelen van een multidisciplinaire gebiedsgerichte aanpak in het sociaal domein. Als experiment wordt voor een gebied een multidisciplinaire team ingericht bestaande uit consultants Participatiewet/schuldhelpverlening, Wmo en Jeugdwet en een thuiscoach en een werkcoach. Beschikbare medewerkers werken aan de voorkant van de gemeentelijke toegang multidisciplinair en gebiedsgericht samen. Enkelvoudige vraagstukken worden enkelvoudig en binnen het eigen onderdeel opgepakt, meervoudige vraagstukken worden integraal behandeld. Regie op casusniveau ligt bij een aangewezen medewerker en deze stuurt op een duidelijk inhoudelijk proces, binnen een afgebakende periode en met aantoonbaar resultaat. Het project zal aansluiting zoeken bij het voorveld en bij bestaande organisatiestructuren in de betreffende wijk.

Hoe kunnen we effectiever en efficiënter integraal werken, met de kanttekening dat het beter moet zijn voor de cliënt en tegen reële kosten?

Op 1 oktober 2021 hebben medewerkers uit het sociaal domein van de SWO, medewerkers van de SWW, leden van de Adviesraad Sociaal Domein en adviseurs van

Movisie gesproken over integraal werken in het sociaal domein. In de sessie zijn onderstaande knelpunten, verbeterpunten en speerpunten genoemd.

Welke knelpunten zien we om effectiever en efficiënter integraal te werken?

1. Onoverzichtelijke structuur; er is te veel fragmentatie.
2. De interne afstemming binnen de gemeente is niet optimaal; het gaat vaak over de verschillende wetten en niet over de mensen.
3. Er ontbreekt regie. De regiefunctie moet worden versterkt; de regisseur moet knopen kunnen doorhakken.
4. Onduidelijke kaders; wat verstaan we onder effectief en efficiënt? Werkt iedereen wel vanuit dezelfde bedoeling?
5. Organisaties en inwoners hebben verschillende belangen.
6. Er ontbreekt ruimte om te experimenteren.
7. Onze manier van inkopen; iedereen kan aanbieder worden.
8. ICT:
 - Onvoldoende managementinformatie om goede analyses te maken van het klantenbestand.
 - Verschillende cliëntvolgsystemen.
9. AVG. Er wordt aan gewerkt om belemmeringen voor samenwerking weg te nemen.
10. Krappe arbeidsmarkt waardoor professionals moeilijk verkrijgbaar zijn.

Waar liggen de kansen om te verbeteren?

1. Realiseer een bredere intake aan de voorkant.
2. Werk vanuit dezelfde bedoeling.
3. Pak de fragmentatie aan: werk verder vanuit de bestaande initiatieven en werk aan afstemming/integratie. Start geen nieuwe pilots.
4. Werk aan optimalisering van de interne afstemming binnen de SWO.
5. Werk multidisciplinair en gebiedsgericht.
6. Maak duidelijk waar de regie ligt.
7. Ga in gesprek met inwoners over de verschillende belangen.
8. Creëer ruimte om te experimenteren.
9. Werkt niet altijd vanuit de letter, maar vanuit de geest van de wet.
10. Onderzoek de manier van inkopen. Inkoop is een middel om onze doelen te bereiken.
11. Verbeter de toegankelijkheid van onze data om goede analyses te maken van ons klantenbestand.

Wat zijn de speerpunten voor de komende jaren?

1. Vereenvoudig de infrastructuur:
 - creëer duidelijkheid voor de inwoner waar hij/zij met vragen terecht kan;
 - ga de bestaande netwerken en werkwijzen doorontwikkelen en afstemmen/integreren.
2. Nader onderzoek naar de cliënten die van 3 of meer voorzieningen gebruikmaken.
3. Zorg voor een duidelijke koers; wat voor een gemeente wil je zijn? Waarbij helpen we wel en waarbij niet? Maak duidelijk wat je lange termijn doel is en hoe je daar stapsgewijs wilt komen.
4. Geef aan op welke problemen het accent moet liggen in de aanpak (top 5 van grootste problemen).
5. Maakt inzichtelijk op welke deel van de opgave je als gemeenten/aanbieders invloed hebt? (de maakbaarheid).
6. Werk vanuit de gedachte voor wie ben je er i.p.v. ik ben er namens mijn organisatie.
7. Ga een langjarige en duurzame samenwerking aan met het voorveld. Niet ad-hoc maar koersvast.
8. Gerichte aanpak met duidelijke regie voor huishoudens met volwassenenzorg met 3 of meer voorzieningen/consulenten/hulpverleners.

Conclusies en aanbevelingen

De bestaande ordening/rolverdeling in het sociaal domein is niet ondoelmatig

De bestaande ordening van het sociaal domein wordt breed gedragen en is niet inefficiënt. Het gaat dan om de bestaande rolverdeling waarbij het voorliggend veld wordt ondersteund en deels ingevuld door een onafhankelijke gesubsidieerde lokale welzijnsinstelling, de toegang tot maatwerkvoorzieningen berust bij de gemeente en de uitvoering van maatwerkvoorzieningen geschiedt door commerciële (zorg)aanbieders.

Een efficiënt voorliggend veld bestaat voor een belangrijk deel uit vrijwillige inzet. Binnen de drie pijlers van het sociaal domein bieden veel vrijwilligersorganisaties en individuele vrijwilligers ondersteuning aan kwetsbare inwoners. Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties moeten erop kunnen vertrouwen dat ze niet worden gebruikt voor commerciële belangen. Een onafhankelijke welzijnsinstelling biedt dat vertrouwen. De SWW is mede daardoor in staat gebleken om goede relaties te kunnen onderhouden met een breed scala aan vrijwilligersorganisaties. Ze biedt ondersteuning aan deze organisaties, zorgt voor afstemming tussen de organisaties en stimuleert nieuwe vrijwilligersinitiatieven.

De hulpverlening in het voorliggend veld kan niet zonder vrijwilligers maar ook niet zonder inzet van professionals. De hulpverlening van vrijwilligers en van de sociaal werkers van de SWW vullen elkaar aan. Samen bieden zij laagdrempelige hulp aan kwetsbare inwoners. Doordat de sociaal werkers van de SWW gebiedsgericht met elkaar samenwerken is de laagdrempelige hulp integraal over de pijlers van het sociaal domein heen.

De gemeente is primair verantwoordelijk voor de toegang tot de maatwerkvoorzieningen op grond van de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet. Als hoeder van het algemeen belang kan de gemeente het beste beoordelen wie in aanmerking komt voor deze voorzieningen. In haar rapport 'De wijkteambenadering nader bekeken' concludeert het Centraal Planbureau dat indicatiestellers met een ambtelijke achtergrond (in dienst van de gemeente) doorgaans minder snel doorverwijzen naar de tweede lijn dan indicatiestellers met een zorgachtergrond. Het planbureau ziet dit als verklaring voor het feit dat de inzet van wijkteams (met indicatiestellers met een zorgachtergrond) in de periode 2015-2017 gezorgd heeft voor een stijging van het aantal cliënten in een Wmo-maatwerktraject met 14 procent. Ze adviseert daarom gemeenten die het gebruik van maatwerkvoorzieningen willen beperken om alleen de zwaarste (meervoudige) hulpvragen door een wijkteam te laten oppakken en alle andere hulpvragen door de gemeentelijke toegang te laten afhandelen of om aanbieders geen rol te geven in de indicatiestelling.

Wmo-maatwerkvoorzieningen en de individuele voorzieningen van jeugdhulp worden door vrijwel alle gemeenten uitbesteed aan zorgaanbieders. Bij deze tweedelijnsvoorzieningen is afdwingbaarheid van de prestatie belangrijk. Dat kan niet in een subsidierelatie. Inkoop ligt dan voor de hand. Marktwerving vergroot de keuzevrijheid van de cliënt en kan leiden tot een scherpe prijs-kwaliteit-verhouding.

De toegang tot ondersteuning en zorg kan duidelijker en efficiënter

Er moet duidelijker worden gecommuniceerd dat inwoners met allerlei hulpvragen terecht kunnen bij de SWW. De SWW kan eventueel inwoners op weg helpen naar een andere instellingen in het voorliggend veld (bijvoorbeeld de bibliotheek) of naar maatwerkvoorzieningen via de gemeente. Consulents/indiciastellers binnen de gemeente moeten indien mogelijk cliënten verwijzen naar de SWW. Daarvoor is het nodig dat zij weten wat de SWW te bieden heeft. Hiervoor is een nauwe relatie tussen medewerkers van de gemeente en van de SWW noodzakelijk bij de eerste beoordeling van aanvragen. Dat gebeurt al, maar kan sterker.

Enkelvoudige hulpvragen kunnen snel worden afgehandeld

Het overgrote deel van de hulpvragen is enkelvoudig. Het is niet in het belang van de cliënt en niet efficiënt om enkelvoudige vragen te problematiseren. We streven immers naar normalisatie: gebeurtenissen die bij het leven horen niet problematiseren, maar stimuleren dat mensen ermee om kunnen gaan. Enkelvoudige vragen kunnen dan ook enkelvoudig worden afgehandeld. Het is wel van belang om bij de intake te checken of er sprake is van "een vraag achter de vraag" of van meervoudige problematiek en of gebruik van meerdere voorzieningen.

De samenwerking bij meervoudige hulpvragen kan transparanter en efficiënter

Er zijn een groot aantal netwerk en samenwerkingsverbanden voor het aanpakken van meervoudige problematiek. Deze richten zich op verschillende doelgroepen en verschillende geografische gebieden. Dat is voor een belangrijk deel terecht omdat bij verschillende doelgroepen en in verschillende geografische gebieden verschillende organisaties en professionals betrokken zijn bij een casus. Het is echter wel zaak om te weten waar welke casus wordt opgepakt en welke professional samen met de cliënt regie voert.

De inrichting van de sociale wijkteams is een eerste stap om de hulpverlening bij meervoudige problematiek te stroomlijnen. Het is gewenst om deze ontwikkeling verder door te zetten. Op het niveau van de Smederijgebieden kan de hulpverlening worden afgestemd met de voorliggende voorzieningen in de wijk, met wonen, met veiligheid en met medische zorg en wijkverpleging. Dat vraagt om een duidelijke koppeling tussen de sociale wijkteams en de netwerken voor specifieke doelgroepen en tussen de sociale wijkteams en de gebiedsgerichte teams van de SWW en van de gemeente. Het is gewenst dat deze netwerken en teams organisch naar elkaar toegroeien en eventueel integreren om fragmentatie zoveel mogelijk tegen te gaan.

Samenwerking tussen zorgaanbieders en tussen zorgaanbieders en het welzijnswerk kan worden versterkt

Zorgaanbieders die een maatwerkvoorziening voor een cliënt uitvoeren hebben thans geen belang bij het afschalen van de voorziening in samenwerking met andere aanbieders of met het welzijnswerk. Het is dan ook gewenst om bij de inkoop resultaatafspraken te maken met de aanbieders om maatwerkvoorzieningen zoveel mogelijk af te schalen en te vervangen of aan te vullen met voorliggende welzijnsvoorzieningen. Dit, in nauwe samenwerking met het welzijnswerk.

Bijlage 7: Memo inzicht inkomsten en uitgaven sociaal domein Hoogeveen

Herontwerp sociaal domein 2022-2025

Memo inzicht inkomsten en uitgaven Sociaal domein

AANLEIDING

Als onderdeel van het project “Herontwerp sociaal domein” is als een van de deelprojecten benoemd “Inzicht in inkomsten en uitgaven sociaal domein”. De doelen van dit deelproject zijn:

- Duidelijkheid hebben over wat wordt verstaan onder het sociaal domein
- Inzicht geven hoe de inkomsten rondom het sociaal domein in beeld kunnen worden gebracht
- Inzicht geven in de uitgaven in het sociaal domein

Hieronder wordt allereerst uiteengezet welke inkomstenbronnen gemeenten hebben. Vervolgens is een toelichting gegeven bij de clusterverdeling en beargumenteerd waarom deze verdeling niet zonder meer kan worden toegepast in de beantwoording van de vragen. Daarna is voor Hoogeveen inzicht gegeven in de omvang van de geldstromen met name vanuit het Rijk. Vervolgens is inzichtelijk gemaakt welke keuzes de Raad heeft gemaakt wat betreft de inzet van de beschikbare middelen.

INLEIDING

De gemeenten zijn voor hun inkomsten grotendeels afhankelijk van het Rijk. De gemeentelijke belastingen vormen slechts een beperkt deel van de inkomsten. Gemeenten hebben grofweg vier verschillende inkomstenbronnen:

- Gemeentefonds (vanuit Rijk)
- Specifieke Uitkeringen (vanuit Rijk)
- Gemeentelijke belastingen
- Overige Eigen Middelen (OEM)

INKOMSTEN

GELDSTROMEN VANUIT HET RIJK

Het gemeentefonds en de specifieke uitkeringen zijn geldstromen vanuit het Rijk naar gemeenten. Over de omvang hebben de gemeenten geen zeggenschap.

Gemeentefonds

Het gemeentefonds bestaat uit twee onderdelen, de algemene uitkering en de decentralisatie-uitkeringen. Iedere gemeente ontvangt een algemene uitkering. De algemene uitkering wordt verdeeld aan de hand van heel veel maatstaven. Het geld is niet geoormerkt en het hoort tot de algemene middelen van een gemeente.

Decentralisatie-uitkeringen worden binnen het gemeentefonds gebruikt als het tijdelijke middelen betreft, bijzondere indexatie-afspraken kent of als een goede verdeling niet lukt via de maatstaven van de algemene uitkering. Decentralisatie-uitkeringen worden met een bepaalde bestemming verstrekt, zonder strikt geoormerkt te zijn. Niet iedere gemeente ontvangt elke decentralisatie-uitkering. Gemeenten ontvingen t/m 2018 de middelen voor het sociaal domein (jeugdhulp, participatie en Wmo) via een decentralisatie-uitkering. Met ingang van 2019 is dit toegevoegd aan de algemene uitkering.

Specifieke uitkeringen

Bij specifieke uitkeringen gaat het om geld dat gemeenten van het Rijk ontvangen en moeten besteden aan bepaalde taken (medebewindstaken). Het Rijk heeft het geld dus geoormerkt. Gemeenten moeten bij het Rijk verantwoorden hoe ze het geld hebben besteed. Als een gemeente de specifieke uitkering niet volledig uitgeeft, moet het restant terug naar het Rijk. Voorbeelden hiervan zijn specifieke uitkeringen voor de melding van schoolverlaters en het bestrijden van verkeerslawaaï. Hierop zijn slechts enkele uitzonderingen. De grootste specifieke uitkeringen zijn de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG = bijstandsbudget) en de WSW-uitkering. Deze uitkeringen hoeven niet terugbetaald te worden en zijn ook niet beïnvloedbaar, omdat ze geoormerkt zijn.

EIGEN INKOMSTEN VAN GEMEENTEN

Gemeenten hebben ook eigen inkomsten. De gemeenteraad heeft binnen juridische kaders zeggenschap over de hoogte van de tarieven en prijzen.

Gemeentelijke belastingen

De gemeenteraad bepaalt welke belastingen worden geheven en hoe hoog de tarieven zijn. De gemeenteraad mag alleen belastingen vaststellen die in de wet worden genoemd. Algemene belastingen zijn vrij besteedbaar. Een voorbeeld van een algemene belasting is de onroerendezaakbelasting (OZB). Er zijn ook bestemmingsheffingen en retributies. De opbrengsten hiervan zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen. Ook dit is wettelijk bepaald. De rioolheffing is een voorbeeld van een bestemmingsheffing. De prijs die een burger moet betalen voor de aanschaf van bijvoorbeeld een paspoort wordt retributie genoemd.

Overige Eigen Middelen (OEM)

OEM zijn de gemeentelijke inkomsten uit bezittingen (bijvoorbeeld aandelen en onroerende zaken) en opbrengsten uit verkopen (bijvoorbeeld bouwgrond). De Raad heeft invloed op deze inkomsten; ze kan bijvoorbeeld beslissen over de hoogte van de toegangsprijzen voor het gebruik van voorzieningen. Ook beslist de Raad over de prijs waartegen voorraden gronden worden uitgegeven. Daarnaast scharen we hier ook de eigen bijdragen sociaal domein onder.

CLUSTERVERDELING GEMEENTEFONDS

De algemene uitkering aan gemeenten via het gemeentefonds is vrij besteedbaar. Gemeenten krijgen hem dan ook als één integraal budget. 'Onder de motorkap' bestaat de verdeling echter uit verschillende verdeelmodellen (clusters). Ieder van deze verdeelmodellen hangt samen met een aantal taken, en de kosten die gemeenten voor deze taken maken. De clusterindeling in het gemeentefonds is primair bedoeld als technisch hulpmiddel voor het ontwikkelen en onderhouden van een optimale verdeling van de totale beschikbare middelen over de gemeenten.

De clusterindeling is niet bedoeld om gebruikt te worden voor lokale toedeling van middelen. De verdeelmodellen in het gemeentefonds gaan uit van gemiddelden. Er wordt getracht de kostenpatronen van groepen gemeenten zo goed mogelijk te reproduceren. Belangrijk hierbij is te realiseren dat deze verdeelmodellen geen recht doen aan unieke omstandigheden van individuele gemeenten.

Een meer principiële punt is dat het gebruik van de clusterindeling indruist tegen de bedoeling van het gemeentefonds. Gemeenten hebben een hoge mate van autonomie en bepalen zelf hun beleidskeuzes (zo lang dat niet tegen bestaande wet- en regelgeving ingaat). De raad gaat hierover en stelt jaarlijks bij de begroting de uitgaven vast. Deze eigen afwegingsruimte is een belangrijke pijler in het publieke bestel. Dat maakt ook dat gemeenten in kunnen spelen op de lokale situatie en keuzes kunnen maken over wat er in de eigen gemeente gewenst/nodig is.

GELDSTROMEN MET NAME VANUIT RIJK NAAR HOOGEVEEN

De geldstromen vanuit het Rijk naar de gemeente Hoogeveen is hieronder opgenomen voor de jaren 2017 t/m 2024, waarbij de jaren 2022 t/m 2024 ramingen zijn.

Tabel 1- Inkomstenstromen 2017 t/m 2024

	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (raming)	2023 (raming)	2024 (raming)
Algemene uitkering	48.706.271	51.265.316	85.046.507	90.263.945	92.975.081	94.940.023	95.919.642	98.096.868
Aanvullende uitkering	-	-	-	-	-	-	-	-
Integratie-uitkeringen	72.021.545	71.257.149	23.312.115	24.304.919	23.506.218	22.179.449	21.549.436	20.978.246
Decentralisatie-uitkeringen	1.796.693	2.345.310	2.935.366	3.532.953	1.640.088	970.045	699.608	699.608
Totaal uitkeringsjaar	122.524.509	124.867.775	111.293.988	118.101.817	118.121.387	118.089.517	118.168.686	119.774.722
Specifieke uitkeringen (BUIG)	20.751.450	20.260.054	19.362.353	19.446.865	21.637.000	21.637.000	21.637.000	21.637.000
Overige baten als Eigen bijdragen en verhaal soc uitk	10.748.387	6.799.077	3.904.137	7.581.732	1.415.204	1.415.204	1.415.204	1.415.204
Totaal	154.024.346	151.926.906	134.560.478	145.130.414	141.173.591	141.141.721	141.220.890	142.826.926

De specifieke uitkeringen maken geen onderdeel uit van het Gemeentefonds, in de zin dat het hier niet om algemene dekkingsmiddelen gaat. Specifieke uitkeringen zijn geormerkte gelden met een specifiek bestedingsdoel. In bovenstaand overzicht is voor het inzicht alleen de BUIG meegenomen, omdat deze specifieke uitkering het omvangrijkst is. De afname in 2019 betreft een afname in de WSW-uitkering. De werkvoorziening Alescon is gesplitst in Noord en Zuid. Hoogeveen was penvoerder voor het geheel en is nu penvoerder voor Zuid. Daarmee is de rijksbijdrage verdeeld over Noord en Zuid en is de bijdrage voor Hoogeveen verlaagd. Dit verklaart ook de verschillen in onderstaande tabellen.

Hieronder wordt de algemene uitkering (dus zonder de specifieke uitkeringen) in clusters weergegeven, allereerst in procenten en vervolgens in euro's. Findo is als bron hiervoor gebruikt. De totale component van sociaal domein in de algemene uitkering is 74% (2017), 74% (2018), 69% (2019), 69% (2020) en 69% (2021).

Tabel 2 - Algemene uitkering procentuele verdeling

Cluster - Hoogeveen	2017	2018	2019	2020	2021
eigen middelen	-5,1%	-5%	-5,8%	-5,6%	-5,8%
inkomen en participatie	6,2%	6,4%	26,7%	26,9%	25,7%
samenkracht en burgerparticipatie	1,5%	1,4%	1,8%	2%	1,5%
jeugd	1,7%	2,6%	19,1%	18%	18,5%
maatschappelijke ondersteuning	64,8%	63,4%	22%	22,2%	23%
educatie	5,1%	5,1%	5,9%	5,7%	5,8%
volksgezondheid	,4%	,5%	,6%	,6%	,6%
cultuur en ontspanning	8,7%	9%	10,4%	10,7%	11%
infrastructuur en gebiedsontwikkeling	10%	10,1%	12,1%	12,1%	12,1%
riolering en reiniging	-1,5%	-1,6%	-1,8%	-1,8%	-1,9%
openbare orde en veiligheid	3,3%	3,4%	4%	4,2%	4,2%
bestuur en algemene ondersteuning	4,2%	4,4%	5,1%	5,1%	5,3%
overig	,7%	,4%	%	%	%
TOTAAL	100,1%	100,1%	100,1%	100,1%	100,1%

Tabel 3 - Algemene uitkering verdeling in euro's

Cluster - Hoogeveen	2017	2018	2019	2020	2021
eigen middelen	-6.240.837	-6.262.245	-6.449.691	-6.559.575	-6.793.094
inkomen en participatie	7.543.856	7.992.213	29.690.289	31.672.897	30.303.923
samenkracht en burgerparticipatie	1.872.934	1.733.808	1.970.222	2.384.116	1.787.816
jeugd	2.132.283	3.248.005	21.209.772	21.178.083	21.844.367
maatschappelijke ondersteuning	79.332.818	79.171.907	24.463.402	26.171.129	27.207.081
educatie	6.251.360	6.365.036	6.534.095	6.734.697	6.830.544
volksgezondheid	546.879	564.925	710.167	734.093	749.226
cultuur en ontspanning	10.623.048	11.198.549	11.599.720	12.612.388	12.946.141
infrastructuur en gebiedsontwikkeling	12.277.672	12.672.910	13.465.765	14.248.470	14.305.269
riolering en reiniging	-1.872.560	-1.978.892	-2.052.413	-2.173.864	-2.243.622
openbare orde en veiligheid	4.005.219	4.228.980	4.500.524	4.910.115	4.934.550
bestuur en algemene ondersteuning	5.104.312	5.471.038	5.652.135	6.047.567	6.249.185
overig	901.662	461.540	-	141.701	-
TOTAAL	122.478.646	124.867.774	111.293.987	118.101.817	118.121.386
sociaal domein	90.881.891	92.145.933	77.333.685	81.406.225	81.143.187
	74%	74%	69%	69%	69%

Het jaar 2019 laat ten opzichte van 2018 grote verschuivingen zien in de omvang van de clusters. Dit komt doordat de onderliggende maatstaven voor verdeling zijn veranderd.

In de tabellen 2 en 3 is niet de BUIG opgenomen. De BUIG is geoormerkt geld. In de hierboven weergegeven tabellen is enkel de algemene uitkering opgenomen. Zoals eerder aangegeven is de algemene uitkering vrij inzetbaar. Gemeenten zijn autonoom in de besteding van deze middelen; het betreft hun eigen beleidsvrijheid. Let wel: een groot deel van de besteding van middelen ligt vast door keuzes met meerjarig effect die de Raad (en voorgaande raden) hebben gemaakt. Hieronder is weergegeven welke keuzes de Raad heeft gemaakt. Het betreft realisatiecijfers.

UITGAVEN

Tabel 4 - Realisatie uitgaven alle hoofdtakvelden 2017 t/m 2020

TAAKVELD	2017	2018	2019	2020	TOTAAL
0. Bestuur en ondersteuning	29.475	32.497	32.424	27.577	121.973
1. Veiligheid	3.319	3.215	3.561	3.532	13.627
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	7.761	7.531	7.247	7.387	29.926
3. Economie	3.749	4.081	3.882	6.301	18.013
4. Onderwijs	9.720	8.786	8.320	10.185	37.011
5. Sport, cultuur en recreatie	16.868	17.956	17.514	16.878	69.216
6. Sociaal domein	119.135	120.057	99.674	104.604	443.470
7. Volksgezondheid en milieu	13.778	12.851	14.139	16.180	56.948
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	6.938	7.065	6.999	7.810	28.812
TOTAAL	210.743	214.039	193.760	200.454	818.996
aandeel sociaal domein procentueel	57	56	51	52	54

Hoofdtakveld 6 Sociaal domein bestaat uit 10 taakvelden¹. Hieronder is een specificatie opgenomen van de bedragen uit de geel gemarkeerde regel in de tabel hierboven. De daling in uitgaven in 2019 ten opzichte van 2018 wordt grotendeels veroorzaakt door minder uitgaven werkvoorziening vanwege de splitsing in Noord en Zuid van Alescon.

Tabel 5 - Specificatie realisatie uitgaven hoofdtakveld 6 sociaal domein

TAAKVELD	2017	2018	2019	2020	TOTAAL
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	6.056	6.883	5.775	5.971	24.685
6.2 Wijkteams	1.125	1.088	1.715	1.746	5.674
6.3 Inkomensregelingen	23.452	24.203	22.886	26.998	97.539
6.4 Begeleide participatie	42.511	40.389	21.920	22.786	127.606
6.5 Arbeidsparticipatie	3.780	3.260	1.807	1.708	10.555
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.623	1.571	3.212	3.044	9.450
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	18.287	20.302	18.795	18.914	76.298
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	20.146	19.916	20.336	20.027	80.425
6.81 Geescaleerde zorg 18+	453	707	852	789	2.801
6.82 Geescaleerde zorg 18-	1.702	1.738	2.376	2.621	8.437
TOTAAL	119.135	120.057	99.674	104.604	443.470

In de hierboven opgenomen taakvelden is het deel van de overhead opgenomen dat direct samenhangt met dat specifieke taakveld. De indirecte overhead is opgenomen in hoofdtakveld 0 Bestuur en ondersteuning. Ook in de indirecte overhead zitten lasten die toegerekend kunnen worden aan sociaal domein. Echter, vanwege de gehanteerde verdeelsystematiek wordt dat niet verwerkt. Omwille van het doel van dit document – inzicht verschaffen in de inkomsten en uitgaven sociaal domein – maken we dit deel nu expliciet.

Tabel 6 - indirecte overhead sociaal domein

	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (raming)	2023 (raming)	2024 (raming)
Overhead	3.893.493	3.584.069	3.655.751	4.477.176	4.406.383	4.393.721	4.388.412	4.388.412

¹ Een taakveld is een samenhangend geheel van activiteiten en taken en hangt onder een programma. Een taakveld kan verbonden zijn aan een strategische opgave. Dat betekent dat het budget voor de activiteiten die nodig zijn om de opgave uit te voeren daar te vinden zijn.

ANALYSE INKOMSTEN EN UITGAVEN

De vraag om inzicht in inkomsten en uitgaven sociaal domein inzichtelijk te maken, is met dit document beantwoord. Op hoofdlijnen ziet dat er als volgt uit:

Tabel 7 - confrontatie inkomsten en uitgaven sociaal domein

confrontatie inkomsten en uitgaven sociaal domein	2017	2018	2019	2020
deel gemeentefonds sociaal domein (clusterbenadering)	90.881.891	92.145.933	77.333.685	81.406.225
BUIG	20.751.450	20.260.054	19.362.353	19.446.865
Overige baten als Eigen bijdragen en verhaal soc uitk	10.748.387	6.799.077	3.904.137	7.581.732
	122.381.728	119.205.064	100.600.175	108.434.822
uitgaven sociaal domein (taakveld 6)	119.135.000	120.057.000	99.674.000	104.604.000
extracomptabel overhead toe te rekenen aan sociaal domein	3.893.493	3.584.069	3.655.751	4.477.176
	123.028.493	123.641.069	103.329.751	109.081.176
	-646.765	-4.436.005	-2.729.575	-646.354

Door de uitgaven sociaal domein tegenover de inkomsten sociaal domein te zetten, is te zien dat in de afgelopen jaren het uitgavenniveau hoger is dan de inkomsten die aan sociaal domein kunnen worden toegeschreven.

Het Rijk heeft geen methode aangeleverd voor een toerekening van de middelen, vandaar dat we - met alle mitsen en maren – de clusterbenadering toepassen. Het is van belang te benadrukken dat het inkomstendeel bij benadering is en dat het aan de Raad is hoe de totale algemene middelen worden ingezet.

Naar de toekomst toe is er in de geraamde uitgaven sociaal domein (taakveld 6) een taakstelling verwerkt, die oploopt tot € 8,5 mln. Als we veronderstellen dat het inkomstenniveau gelijk blijft en brengen deze taakstelling in mindering op het uitgavenniveau, dan is het beeld dat de inkomsten die aan sociaal domein worden toegerekend de uitgaven sociaal domein overtreffen.

Bijlage 8: Financiële vertaling programmaplan

Bijlage 8 Achtergrondinformatie Financiële vertaling Programmaplan

Voorgestelde besparing	Netto besparing	Hoe komen we tot deze besparing (financiële opbouw)	Relatie tot leidende principes	Is het uitvoerbaar	Wat levert het op	Wat is het risico/consequenties	Is het passend /verstandig?
<i>Participatie/SHV</i>							
Beleidsplan Schuldhulpverlening. Beleidsplan voor de aanpak van schuldhulpverlening voor de komende jaren. Dit dient tot stand te komen in samenwerking met vrijwilligersorganisaties in Hoogeveen. Hierin aandacht voor nieuwe wettelijke taken die in 2021 naar de gemeente zijn gekomen in de vorm van vroegsignalering en schuldhulpverlening aan ondernemers.	€ 80.000	Door de inrichting van vroegsignalering (van betalingsachterstanden) komen inwoners al in een heel snel in beeld en is het mogelijk om te voorkomen dat mensen schulden opbouwen. Dit moet leiden tot mindere trajecten schuldhulpverlening. Een gemiddeld schuldhulpverleningstraject kost zo'n € 4.000. Als wij op jaarbasis kunnen voorkomen dat op jaarbasis 5 inwoners in zo'n traject terechtkomen dan worden daarmee trajectkosten (a € 20.000) bespaard. Op dit moment zet de gemeente op jaarbasis 180-200 inwoners door voor een traject naar de GKB.	Leidende principes 4 duurzame oplossingen 6 regie	Ja	Beleidskoers voor de aankomende jaren die duidelijkheid biedt aan onze consultants en aan de partners in Hoogeveen.	Genoeg capaciteit om de nieuwe wettelijke taken uit te voeren.	Ja
Uitbreiden en intensiveren van bestaande samenwerking met de vrijwilligersorganisaties in de schuldhulpverlening. Streven naar een laagdrempelige en makkelijk vindbare toegang voor schuldhulpverlening. Onderzoek naar de mogelijkheid dit te centreren in overleg met ketenpartners. Daarnaast de implementatie van een ICT-systeem voor de vrijwilligersorganisaties SHV in Hoogeveen ter bevordering van de samenwerking en monitoring van SHV in Hoogeveen.	€ 40.000	Door betere samenwerking kunnen we meer inwoners bereiken en hen sneller passende ondersteuning bieden die escalatie van problemen moet voorkomen. Voor het komen tot een besparing geldt dezelfde redenering als bij het beleidsplan Schuldhulpverlening. Namelijk dat grotere inzet op het voorliggend veld leidt tot een daling van de trajectkosten.	Leidende principes 1 samenwerking 4 duurzame oplossingen 6 regie	Ja	Een versterkt voorliggend veld op het gebied van schuldhulpverlening.	N.v.t.	Ja
Betere inrichting schuldenbewind. De gemeente gaat onderzoeken hoe de huidige systematiek en bekostiging van bewindvoering in de gemeente eruitziet en hoe deze efficiënter ingericht kan worden voor de organisatie en de inwoner.	€ 80.000	Door het efficiënter inrichten van schuldenbewind en het proces daaromheen kunnen inwoners eerder uitstromen uit de bewindvoering. Daarnaast kan de gemeente ervoor kiezen om bij bewindvoering rekening te gaan houden met vermogen. Daarmee richt de gemeente zich op een besparing van 35% van het	Leidende principes 6 regie 7 financiële kaders	Ja	Passende bewindvoering voor inwoners.	Bewindvoerders die graag vasthouden aan de inwoners die bij hen onder bewind staan.	Ja

		<p>totale bewindvoeringskosten a € 80.000.</p> <p>De gemeente Deventer biedt hierin een voorbeeld en heeft door het herinrichten van beschermingsbewind de kosten hierin tot 25% kunnen verlagen.</p>					
Totaal Participatie/SHV	€ 200.000						
<i>Wmo</i>							
Lichte vormen van begeleiding zo mogelijk vervangen door ondersteuning die geboden wordt in stut- en steunpunten in de wijk met een centrale rol voor welzijnswerk en vrijwilligers.	€ 300.000	<p>Cliënten die een uur of minder begeleiding licht per week ontvangen kunnen gebruik maken van een stut- en steunvoorziening in de wijk. Het betreft 126 cliënten. We gaan ervan uit dat ongeveer 25% geen gebruik kan maken van een steunpunt als gevolg van de beperking (doof, blind of angststoornis). Dan blijven er ±100 cliënten over. $100 \times (60 \times 0,84) = € 5.040,-$ per week x 46 = € 232.000,- per jaar.</p> <p>Voor scenario 2 hebben we alle cliënten in beeld gebracht die meer dan 1 uur begeleiding licht ontvangen. Dit zijn er 584. Hiervan kan 25% naast de begeleiding die ze ontvangt ook gebruik maken van een steunpunt. Deze groep heeft hierdoor gemiddeld 1 uur minder begeleiding licht nodig per week. Het betreft een groep van ongeveer 140 cliënten. $140 \times (60 \times 0,84) = € 7.056,-$ per week x 46 = € 325.000,- per jaar.</p> <p>Totale bruto besparing: ±€557.000.</p> <p>Een steunpunt bestaat deels uit vrijwilligers en deels uit professionals. We gaan ervan uit dat naast de inzet van</p>	<p>Leidend principe 4: van maatwerk naar voorliggend</p> <p>Leidend principe 5: werken aan normaliseren</p>	Ja	Alternatief voor begeleiding licht.	Gevolg is een groter beroep op vrijwilligerswerk. Risico is dat er onvoldoende geschikte vrijwilligers gevonden kunnen worden.	Ja

		<p>vrijwilligers een professionele inzet nodig is van 20 minuten per cliënt per week.</p> <p>Dat betekent een inzet van 3 fte welzijnswerk op hbo-niveau: €80.000 * 3 = €240.000 Overhead 21% = €50.000</p> <p>Besparing netto € 267.000</p>					
<p>Ontmoetings- en herstelactiviteiten opzetten voor en met (psychisch) kwetsbare inwoners met een belangrijke rol voor cliënten, welzijnswerk en vrijwilligers. Bijvoorbeeld starten van groepen Dagontmoeting/Dagontmoeting Plus specifiek voor inwoners met psychische problematiek en groepen voor inwoners met een (lichte) verstandelijke beperking. Als een alternatief voor Wmo dagbesteding licht.</p>	€100.000	<p>65 cliënten jonger dan 65 jaar hebben 2 dagdelen per week begeleiding licht. ¾ kan gebruik maken van dagontmoeting plus. Dat zijn 50 cliënten. Kosten per jaar: €180.000. 1 groep dagontmoeting plus kost €16.000. Er zijn 4 groepen nodig. Dat kost €64.000. Netto besparing: €116.000</p>	<p>Leidend principe 4: van maatwerk naar voorliggend. Leidend principe 5: werken aan normaliseren.</p>	ja	Alternatief voor dagbesteding licht.	<p>Gevolg is een groter beroep op vrijwilligerswerk. Risico is dat er onvoldoende geschikte vrijwilligers gevonden kunnen worden.</p>	Ja
<p>Inzet van Powerful Ageing: fysiotherapie waardoor ouderen tot 60% van hun spierkracht terugkrijgen. Teneinde behoefte aan huishoudelijke hulp en hulpmiddelen (traplift e.d.) te voorkomen of uit te stellen.</p>	€ 250.000	<p>In het huidige besparingsvoorstel hebben we ons gericht op de instroom HH en zijn we uitgegaan van een besparing van 20%. Als we de instroom uit 2020 voor HH nemen en de gemiddelde indicatie hoogte komen we op een bruto besparing van rond de 450.000. Netto denken we uit te komen op 250.000, want we moeten onze consultants trainen en deze training inkopen. Daarnaast rekenen we erop dat we als gemeente de fysiotherapie behandeling voor de meeste cliënten moeten betalen.</p>	<p>Leidend principe 4: van maatwerk naar voorliggend en eigen kracht. Leidend principe 5: veerkracht en wat kun je wel centraal stellen.</p>	Ja	€250.000	<p>Niet alle aanvragers HH en hulpmiddelen zullen vinden dat een fysio behandeling past bij hun vraag. Ze komen voor een schoonmaakster en kunnen minder gemotiveerd zijn om dit traject in te gaan.</p>	Ja
Totaal Wmo	€ 650.000						
<u>Jeugd</u>							
<p>Verordeningen en beleidsregels Besparingen kunnen worden gerealiseerd o.a. doordat we meer grip krijgen op verwijzingen door derden (niet zijnde gecertificeerde instellingen). Nu lopen verwijzingen en verlengingen daarop onnodig lang, terwijl juist gewerkt moet worden aan het versterken van</p>	€200.000	<p>1) In 2020 ontvingen 1.300 cliënten zorg op interventie niveau 4 en 5 met gemiddelde zorgkosten van € 2.000. Ervan uitgaande dat we bij 10% van</p>	<p>Passend 4 duurzame oplossingen 5 Normaliseren</p>	ja	Scherper sturingsmogelijkheden in de toegang	<p>Toename bezwaren/klachten ouders bij invoering</p>	ja

de eigen kracht. Ook kunnen we op deze manier invloed uitoefenen op de benodigde duur van de inzet.		<p>deze cliënten de zorgkosten dalen met 50%, zal dit een besparing opleveren van € 130.000.</p> <p>2) In 2020 zijn 950 cliënten doorverwezen door de huisarts met € 3.500 gemiddelde zorgkosten. Wanneer we ervan uitgaan dat bij 20% van deze cliënten de looptijd zal verkorten (waaronder minder herindicaties) en dat de kosten daardoor met 10% dalen zal dit een besparing opleveren van € 70.000.</p>	6 regie				
Ombuigen naar collectieve voorzieningen Hierbij denken we bijvoorbeeld aan een reguliere voorziening voor kinderopvang die ook kwetsbare kinderen kan opvangen. Dat voorkomt individuele voorzieningen. Voor de ontwikkeling van deze kinderen is het ook beter dat ze in een reguliere voorziening meedraaien. Daarbij kijken we uiteraard wel welke extra ondersteuning dan nodig is.	€100.000	<p>1) 1 Voorbeeld is kinderopvang plus. In 2020 maken 60 cliënten gebruik van dagbesteding licht en intensief bij 2 specifieke zorgaanbieders met gemiddelde zorgkosten van € 5.000. Wanneer we ervan uitgaan dat 10% van deze cliënten naar de kinderopvang plus zou gaan, dan levert dit een besparing op van € 30.000.</p> <p>2) Wanneer 2 soortgelijke voorzieningen gestart kunnen worden, dan realiseren we een taakstelling van € 100.000.</p>	<p>Passend</p> <p>4 duurzame oplossingen</p> <p>5 Normaliseren</p>	ja	Bijdragen aan normalisatie: zo gewoon mogelijk	n.v.t.	ja
Sturen vanuit de backoffice jeugd t.a.v. verwijzing derden. In de backoffice willen we meer sturen op afspraken zoals vastgelegd in de handreiking inkoop. Het gaat dan bijvoorbeeld om onnodige stapeling van zorg.	€100.000	In 2020 hadden 65 cliënten 7 of meer voorzieningen met gemiddelde zorgkosten van € 60.000. Ervan uitgaande dat bij 10% van deze cliënten de gemiddelde zorgkosten zullen dalen met 25% zal dit een besparing opleveren van € 100.000.	<p>Passend</p> <p>2 afspraken vooraf, vertrouwen tijdens het proces en verantwoording achteraf</p> <p>6 regie</p>	ja	Strakkere sturing bij verwijzingen derden	n.v.t.	ja
Jong Hoogeveen	€ 50.000	Dit betreft de doorbelasting van loonkosten van personeel welke op een andere manier is georganiseerd	<p>Passend</p> <p>4 duurzame oplossingen</p>	Ja	Bijdragen aan normalisatie: zo gewoon mogelijk	n.v.t.	Ja

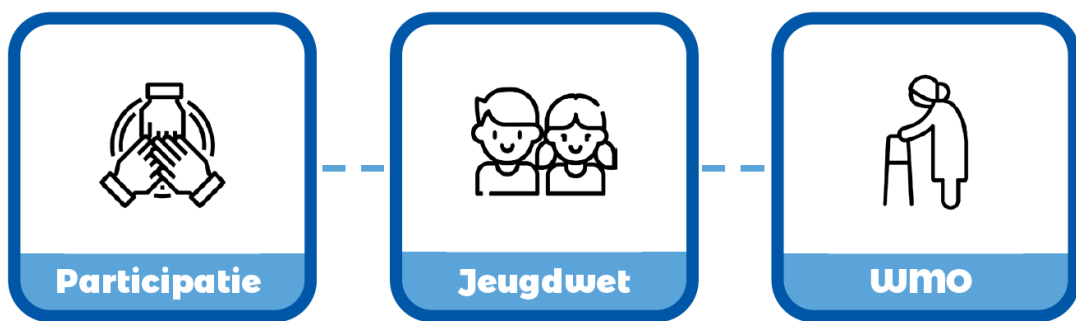
			5 Normaliseren				
Totaal Jeugd	€ 450.000						
<u>Sociaal breed</u>							
Toegang tot ondersteuning en zorg eenduidiger en integraal vormgeven, d.w.z.: - meer duidelijkheid voor inwoners en professionals waar ze terecht kunnen met vragen over ondersteuning en zorg; - zo mogelijk verwijzen naar de sociale basis/voorliggende voorzieningen; - de gemeentelijke toegang organiseren vanuit een brede domein-overstijgende blik; - bij meervoudige voorzieningen/hulp duidelijkheid naar de inwoner over de regie: of de inwoner zelf houdt regie of er is 1 contactpersoon voor alle voorzieningen/hulp. Dit leidt tot een efficiëntere inzet van voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen: inzet van voorliggende voorzieningen indien mogelijk en minder stapeling van maatwerkvoorzieningen.	€100.000	Gesprek gevoerd met thuiscoaches en verbinders sociale teams. Versterking regiefunctie en integrale toegang gaan helpen bij besparingen op maatwerkvoorzieningen. Hoeveel is niet hard te maken. Wel is duidelijk dat we niet optimaal samenwerken en dat we dit kunnen verbeteren.	Leidend principe 3: leveren wat de inwoner nodig heeft. Leidend principe 4: zo mogelijk voorliggende voorzieningen inzetten. Leidend principe 6: duidelijkheid bij wie de regie ligt.	Ja	€100.000	N.v.t.	Ja
Herijking van de opgave van de SWW. Op basis van het programmaplan stoppen we met het subsidiëren van preventieve activiteiten van de SWW waarvan de effectiviteit onvoldoende aannemelijk kan worden gemaakt. (Hierbij kan worden gedacht aan: Project aan de Slag, Mantelzorg-Vitaal, Opbouwwerk, Jongerenwerk (op school), Buurtbemiddeling, Kinderwerk, Weerbaarheid op school, Maatje op Maat)	€250.000	Stoppen met niet aantoonbaar effectieve preventieve activiteiten per 1 januari 2023. Uit een eerste verkenning van preventieve activiteiten met de SWW blijkt dat genoemd bedrag gerealiseerd kan worden. In overleg met de SWW wordt de besparing nader ingevuld.	Leidend principe 4: duurzame oplossingen. Leidend principe 1: samenwerken met partners.	Ja	€250.000	De keuze raakt inwoners, dit kan leiden tot onrust. Daarnaast kunnen bestaande programma's (bv. Mantelzorg-Vitaal, Jong Hoogeveen of Smederijen) onder druk komen te staan.	Ja
De hulpverlening bij meervoudige problematiek verder stroomlijnen, gebiedsgericht en volgens het principe '1 huishouden, 1 plan, 1 aanspreekpunt/regie.' Dit betekent versterken en doorontwikkelen van de sociale wijkteams en integreren of koppelen van verwante netwerken/samenwerkingsverbanden. Dit leidt tot efficiëntere inzet van maatwerkvoorzieningen en voorliggende voorzieningen bij meervoudige problematiek.	€250.000	17/11 gesprek thuiscoaches en verbinders. Ja, er zijn besparingen mogelijk, maar dan moet er eerst geïnvesteerd worden in de regiefunctie en in de samenwerking. Voorstel is om een aanname te doen van de besparing op basis van het aantal gezinnen met 3 of meer voorzieningen en de totale kosten voor deze groep. Hierin pessimistisch realistisch zijn. Inzicht in aantal huishoudens met 3 of meer voorzieningen + totale kosten is	Leidend principe 3: leveren wat de inwoner nodig heeft. Leidend principe 4: zo mogelijk voorliggende voorzieningen inzetten. Leidend principe 6: duidelijkheid bij wie de regie ligt. Leidend principe 1: samenwerken met partners.	Ja	€250.000	Doorontwikkeling kan vragen om extra inzet en daarmee extra kosten. Deze moeten dan worden gedekt uit de besparingen op maatwerkvoorzieningen.	Ja

		aangevraagd (maar nog niet geleverd)					
Totaal sociaal breed	€ 600.000						

Participatie/SHV	€ 200.000
Wmo	€ 650.000
Jeugd	€ 450.000
sociaal breed	€ 600.000
Totaal programmaplan	€ 1.900.000

Herontwerp sociaal domein 2022-2025

Inspraaknota – Ontwerp programmplan en ambtelijke aanpassingen

Projectgroep herontwerp sociaal domein
18 januari 2022

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 27 augustus 2020 heeft de gemeenteraad van Hoogeveen het rapport 'Op weg naar een Schone Lei voor Hoogeveen' vastgesteld. Onderdeel van dit rapport is de opdracht aan het nieuwe college om te komen tot een transformatieprogramma waarmee uiterlijk in 2025 de uitgaven in het sociaal domein binnen de rijksbudgetten blijven.

Voluit luidt deze opdracht:

*Het sociaal domein is een belangrijk taakveld voor de gemeente en haar inwoners. Het grootste deel van de begroting wordt besteed aan het sociaal domein. De tekorten op de beschikbare rijksbudgetten stijgen jaarlijks en dit moet worden gestopt. Hiervoor is een **transformatieprogramma nodig waarbij de omslag wordt gemaakt naar een aanpak en werkwijze die erin voorziet zo snel als mogelijk, maar uiterlijk in 2025 de uitgaven in het sociaal domein niet boven de rijksbudgetten uitkomen.** In de basis voor een sluitende meerjarenbegroting zijn de effecten hiervan verwerkt. De opgenomen bedragen zijn inschattingen, die echter wel in de praktijk moeten worden waargemaakt. Wij bevelen het nieuwe college van B&W aan per direct met de aanpak van deze transformatie te starten. De ideeën hierover zijn niet nieuw. Echter, de uitvoering daarvan is tot nu toe onvoldoende uit de verf gekomen.*

Bron: Schone Lei, p. 22

Om te komen tot dit transformatieprogramma is een projectplan opgesteld inclusief een plan van aanpak.

1.2 Ontwerp programmplan Herontwerp sociaal domein

Het ontwerp programmplan is de kapstok voor de werkwijze de komende jaren. Het geeft richting voor het beleid en de uitvoering van het sociaal domein. In dit plan staat de ambitie en de leidende principes. De basis om straks uitvoering te geven aan het uitvoeringsprogramma.

Het ontwerp programmplan is in een participatief proces tot stand gekomen. Vooraf hebben we veel informatie opgehaald en dit verwerkt tot een rode draad. Deze rode draad is verder uitgewerkt in dit plan. Samen met partners, collega's en movisie zijn de diverse thema's tot stand gekomen.

1.3 Mogelijkheden om te reageren op het ontwerp programmplan

Het ontwerp programmplan is op 9 november 2021 door het college vastgesteld. Dit is gepubliceerd op de gemeentelijke website en op de gemeentepagina het Torentje in de Hoogeveensche Courant op 10 november 2021. De deelnemers van de sessies uit de participatierondes hebben het ontwerp programmplan per mail ontvangen. Het ontwerp programmplan is naar bijna 80 organisaties en/of inwoners gemaild. Daarnaast was het ontwerp plan in te zien via onze gemeentelijke website.

Iedereen heeft de mogelijkheid gehad om tot en met 8 december 2021 te reageren op het ontwerp programmaplan. De adviesraad Sociaal Domein Hoogeveen en de Cliëntenraad Hoogeveen is gevraagd officieel advies uit te brengen op het ontwerp programmaplan. Dit verzoek is op 9 november verstuurd. Zij hadden de mogelijkheid om tot en met 21 december 2021 een advies te geven.

Op 25 november en 1 december hebben we een inloopbijeenkomst georganiseerd voor een ieder. Tijdens deze bijeenkomsten was het mogelijk om vragen te stellen en/of een reactie te geven. Van deze gelegenheid hebben jammer genoeg maar 2 personen en/of instanties gebruik gemaakt. Ook hebben we op 25 november 2021 een bijeenkomst georganiseerd voor de gemeentelijke organisatie.

We hebben twee reacties mogen ontvangen op het ontwerpprogrammaplan. In hoofdstuk 2 is een samenvatting van de opmerkingen en de beantwoording hiervan. Ook is duidelijk aangegeven of de reactie heeft geleid tot een aanpassing van het programmaplan.

Het advies van de adviesraad Sociaal Domein Hoogeveen en Stichting cliëntenraad Hoogeveen is verwerkt in hoofdstuk 2 (indiener 3 en indiener 4).

2. Ingediende reacties inclusief beantwoording

Indiener 1 - Domesta

Ingediende reactie	Beantwoording
<p>Vanuit Domesta zou ik het nog een aanvulling vinden als ook de samenwerking tussen de verschillende partners (waaronder corporaties) benoemd zou worden in de thema's in hoofdstuk 4.</p> <p>De samenwerking tussen verschillende organisaties (zowel in het kader van de Smederijen als in de sociale teams) in Hoogeveen verloopt ons inziens in grote lijnen gewoon goed. Partijen weten elkaar te vinden en weten met elkaar ook sociale- en leefbaarheidsvraagstukken per gebied te herkennen en daar gezamenlijk acties op uit te zetten. Denk bijvoorbeeld aan het gezamenlijk bepalen van aandachtsgebieden. Zo werken we samen aan de sociale basis in de wijk en kunnen we waar nodig ook preventief acties uitzetten. Ieder vanuit zijn eigen rol: welzijn, gemeente, wijkagent, wijkconsulent van de corporatie, wijkverpleegkundige, etc.</p>	<p>Bedankt voor uw reactie. Samenwerking is voor ons een belangrijk onderwerp, dus wij onderschrijven uw reactie en voegen dit toe aan het programmaplan.</p>

<p>We zien namelijk dat er een toename van kwetsbare inwoners in wijken is waar veel sociale huur is. Dat is ook niet onlogisch, vanwege de extramuralisering van de zorg en de regels omtrent passend toewijzen voor corporaties. De samenwerking op dat gebied is voor ons dus ook heel belangrijk om wijken leefbaar te houden. Hopelijk lukt het nog om dit ook expliciet in een paar regels in het programmaplan te benoemen!</p>	
--	--

Voorstel aanpassingen programmaplan

Hoofdstuk 4.3 "Wat is al sterk aan de basis in Hoogeveen"
2^e en 3^e alinea wijzigen in onderstaande tekst.

Hoogeveen kent verder sterke sociale netwerken. In elke wijk en elk dorp zien we het netwerk van de [Smederijen](#). Hierin werken woningcorporaties, Stichting Welzijnswerk (SWW), politie en gemeente samen met buurtbewoners aan de leefbaarheid van de wijken en dorpen. Ook de stichting [Welzijnswerk Hoogeveen \(SWW\)](#) heeft zijn wortels in de wijken en is actief en bekend op scholen en plaatsen waar ouderen samenkomen. Daarnaast speelt de bibliotheek een rol voor inwoners die moeite hebben met taal. Dat doet de bibliotheek vooral in de netwerkorganisatie van 'het Taalhuis' met gemeente, SWW, Humanitas en Alfa-college.

Hoogeveen heeft een rijk verenigingsleven met veel sport- en cultuurverenigingen. Ook heeft Hoogeveen een stevig netwerk met maatschappelijke en zorgpartners, zoals de kerkgenootschappen en sociale ondernemers. Vruchtbare grond om op door te ontwikkelen.

In de Smederijgebieden werken woningcorporaties, SWW, politie, gemeente en zorgaanbieders samen in sociale wijkteams. De teams richten zich op het tijdig signaleren van kwetsbare inwoners en aan het afstemmen van hulp en ondersteuning aan deze inwoners."

Een belangrijk netwerk zijn de kernteams integrale ouderenzorg bij de huisartsenpraktijken. In de teams werken huisarts, praktijkondersteuner, wijkverpleegkundige, specialist ouderengeneeskunde, welzijnswerker en Wmo-consulent samen. Zij brengen kwetsbare ouderen tijdig in beeld en bieden hen ondersteuning en zorg op maat.

Ook voor inwoners met psychiatrische aandoeningen is een netwerkorganisatie ingericht: het Optimaal Leven Team Hoogeveen/De Wolden. Het team bestaat uit diverse GGZ-disciplines (psychologen, psychiaters, begeleiders etc.) van GGZ Drenthe, Cosis en VNN (Verslavingszorg Noord Nederland), aangevuld met ervaringsdeskundigen, een welzijnswerker en een Wmo-consulent. Het team werkt met elke cliënt aan een persoonlijk plan gericht op welbevinden, medisch herstel en maatschappelijk herstel op alle levensdomeinen.

Indiener 2 – Stichting Welzijnswerk Hoogeveen

Ingediende reactie/samenvatting	Beantwoording
<p>Het programmaplan is zeer waardevol. De werkwijze van de SWW sluit goed aan bij het uitgangspunt om de sociale basis te versterken. Een stevige sociale basis zorgt ervoor dat er minder en/of later een beroep gedaan wordt op duurdere zorg. Om dit goed neer te kunnen zetten is het van belang dat hier structureel in wordt geïnvesteerd.</p> <p>Een mooie ontwikkeling en kans is om een aantal maatwerkvoorzieningen om te buigen naar voorliggende voorzieningen. De SWW denkt hier een rol in te kunnen spelen. Graag wil de SWW dit samen met de gemeente verder onderzoeken en kijken welke kostenbesparing hierbij gerealiseerd kan worden.</p> <p>De SWW omarmt het concept Positieve Gezondheid en wil dit verder gaan inbedden in de verschillende werksoorten.</p> <p>De SWW waardeert betrokken te zijn geweest bij de totstandkoming van het programmaplan. En ze hoopt op eenzelfde samenwerking bij de uitwerking en uitvoering van het plan.</p>	<p>Bedankt voor uw reactie. Het is onze intentie om onder andere de SWW te betrekken bij de uitwerking en uitvoering van het uitvoeringsprogramma.</p>

Indiener 3 – Stichting adviesraad sociaal domein Hoogeveen

Ingediende reactie	Beantwoording
<p>De Adviesraad adviseert om te zorgen dat financiële keuzes niet te laten prevaleren boven professionele keuzes. Met professionele keuzes wordt bedoeld dat de doelen van het bereiken van een gezond sociaal domein in goede balans moeten zijn met de financiële draagkracht.</p> <p>Draagkracht = mogelijke financiële belasting Draaglast = wettelijke toegestane zorgvraag aangevuld met (individuele of collectieve) gewenste zorgvraag.</p> <p>Wij blijven bij ons oude advies om verschraving van ons lokale zorgsysteem te</p>	<p>In het programmaplan sociaal domein werken we vanuit 3 opgaven. Een inhoudelijke, samenwerkings en financiële opgave. Deze opgaven staan direct met elkaar in verbinding en kunnen niet zonder elkaar.</p> <p>We zijn gekomen tot een verantwoord nieuw evenwicht tussen de organisatie van hulp en ondersteuning enerzijds en financiën anderzijds. In dat nieuwe evenwicht wordt er minder bespaard dan oorspronkelijk beoogd (betreft de € 8 miljoen) en kunnen kwetsbare inwoners blijven rekenen op de noodzakelijke zorg en ondersteuning.</p>

<p>voorkomen en bezuinigingen in een ander domein (buiten het sociale domein) te zoeken. Met op de huidige wijze van bezuinigen zijn kleine bedragen met grote langdurige negatieve impact.</p> <p>Het mag gezegd worden dat het opnemen van financiële paragraaf al aangeeft dat het "herontwerp" financieel gestuurd wordt en eigenlijk als de vierde fase bezuiniging beschouwd kan worden. Het herontwerp zou zonder financiële paragraaf moeten worden opgesteld en een visie moeten gaan vormen op hoofdlijnen. Dit is het nu niet.</p>	
<p>Enkele organisaties geven aan dat preventie en samenwerking ook voor hen belangrijk zijn, maar dat dat lastig wordt als ze steeds weer geconfronteerd worden met besparingen, herijkingen en per saldo minder financiële middelen. Preventie is een kostenpost terwijl het resultaat moeilijk te meten is, maar als je dit vooruitschuift dan levert het zeker nooit wat op.</p>	<p>Investerings gaan voor de baten uit. We investeren in de sociale basis, in samenwerking en in aantoonbaar effectieve preventie. Deze investeringen leiden tot beheersing van de zorgkosten.</p> <p>Vanuit het het programmaplan gaan we focussen op aantoonbaar effectieve preventie. Preventieresultaten zijn moeilijk te meten, maar we willen wel werk daarvan maken en data en ervaringen in beeld gaan brengen. Dit kan ook om een investering vragen om op den duur duurdere zorg te besparen.</p> <p>Met aantoonbaar effectief bedoelen we dat de initiatieven meetbare inhoudelijke en financiële meerwaarde opleveren. Het blijft mogelijk om onder voorwaarden experimenten uit te voeren 'om zich te bewijzen'. Voorwaarden zijn dat er afspraken komen over monitoring op basis van criteria en evaluatiemomenten. Zo houden we lokale initiatieven mogelijk die drijven op draagvlak bij inwoners en partners en op de vaardigheden van professionals.</p>
<p>De Adviesraad adviseert om ook met zorgverzekeraars te overleggen over samenwerking, ook financieel gezien. Dit kan voor zowel verzekering als gemeente</p>	<p>We werken al intensief samen met zorgverzekeraars (vertegenwoordigd door Zilveren Kruis) op het gebied van Wmo, zowel bij lokale pilots (Domein Overstijgend</p>

<p>voordeliger uitvallen.</p>	<p>Samenwerken (DOS) Hollandscheveld en Optimaal Leven) als bij Drenthe-brede onderwerpen (sluitende ggz keten en integrale ouderenzorg). Zorgverzekeraars dragen hier ook financieel aan bij.</p> <p>We zijn in gesprek met zorgverzekeraars over het programmaplan en de mogelijkheden tot het verder intensiveren van de samenwerking (sociaal breed).</p>
<p>Als Adviesraad hebben wij in oktober 2021 ons advies uitgebracht over de verordening Jeugdhulp 2021. Wij hebben veel adviezen geformuleerd welke tegelijk ook van toepassing zijn op onderhavige herontwerp. Bijvoorbeeld om diverse verdragen als kaders te gebruiken en van toepassing te verklaren. Zoals bijvoorbeeld Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), VN Verdrag Handicap en Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind</p> <p>Wij adviseren om alle teksten (ook in onderliggende plannen en documenten) te kaderen en te toetsen op basis van deze verdragen. Verder adviseren wij om in dit stuk op te nemen dat met deze verdragen bij alle besluiten rekening zal worden gehouden, dat ze van toepassing worden verklaard en/of een verwijzing te maken naar deze verdragen.</p>	<p>Uiteraard houden we rekening met deze internationale verdragen. Hier wordt indien relevant invulling aan gegeven bij de acties in de uitvoeringsagenda. Zo zal de werkgroep Agenda Lokale Inclusie uitvoering geven aan de afspraken in het VN-verdrag Handicap.</p> <p>Dit nemen we op als aanpassing in het programmaplan. Zie hiervoor bij indiener 4.</p>
<p>Ook adviseren wij om de transformatieopdracht en de transformatiedoelen in dit stuk op te nemen. Te weten:</p> <p>A) Het vergroten van de 'eigen kracht' van gezinnen en het sociaal netwerk;</p> <p>B) 'Normaliseren en demedicaliseren'</p> <p>C) Zo 'kortdurend en licht als mogelijk' is, maar zo 'zwaar en langdurig als nodig' is;</p> <p>D) Dat er wordt gekeken naar wat een kind en gezin 'nodig hebben voor een optimale ontwikkeling', 'minder naar waar men 'recht'</p>	<p>Deze doelen zijn in het programmaplan opgenomen bij de leidende principes en maken dus onderdeel uit van dit programmaplan (paragraaf 3.2 programmaplan).</p>

<p>op denkt te hebben’.</p>	
<p>Ook adviseren wij om onze adviezen als input te gebruiken bij de hierna volgende uitvoeringsplannen etc.</p>	<p>Dit zullen wij doen. Daarnaast wordt u als adviesraad betrokken en gevraagd om advies waar het gaat om aanpassingen in verordeningen of de ontwikkeling van uitvoeringsplannen naar aanleiding van het programmaplan.</p>
<p>Verder adviseren wij een lijst op te nemen met afkortingen en een van alle onderdelen en onderwerpen over het gehele domein waar dit ontwerp op van toepassing is. Dit stroomlijnt de communicatie, kan samenwerking vereenvoudigen en vermindert misverstanden en miscommunicatie.</p>	<p>In het programmaplan is een begrippenlijst (bijlage 1 Programmaplan) opgenomen waarin begrippen en afkortingen staan toegelicht. We gaan ervan uit dat dit voldoende invulling geeft aan uw advies.</p>
<p>Het valt ons als Adviesraad op dat veel wordt verwezen naar het voorliggend veld. Wij willen hierbij benadrukken dat dit voorliggend veld bijna geheel wordt gevormd door langdurige en bestaande en spontaan ontstane activiteiten, ontstaan vanuit de maatschappij (participatie) en de eigen verantwoordelijkheid van de medemens uit sociaal bewustzijn en vanuit de morele plicht over het omzien naar elkaar. En dat in Hoogeveen een groot aantal van de inwoners hun vrijwilligheid inzetten. Niet gedreven en aangestuurd door de overheid. Dit in verhouding met een normaal gemiddelde inzet van 12%.</p> <p>Hoeveel rek denkt het college dat er nog in het voorliggend veld zit?</p> <p>Hier kan nog aan worden toegevoegd dat het Gemeentefonds nooit op korte termijn verliezen compenseert, waardoor bij verschuiving van zorg vanuit het voorliggend veld en voorliggende voorzieningen naar het zwaardere reguliere zorgveld een nog grotere druk wordt gelegd op de Algemene reserves op korte termijn. Een ruimte die er mogelijk niet is.</p> <p>Het college zou juist heel veel belang moeten hechten aan die voorliggende</p>	<p>We zijn er juist mee bezig om onze reserves aan te vullen. Hierdoor staan we paraat om eventuele tegenvallers op te vangen.</p> <p>In ons programmaplan richten wij ons inderdaad sterk op de ontwikkeling van het voorliggend veld of de sociale basis. Hierin onderscheiden we 3 niveaus (eigen kracht en omgevingskracht, preventie en voorliggende voorzieningen), waarbij de voorliggende voorzieningen een niveau is waar we als gemeente invloed op kunnen uitoefenen.</p> <p>Voor de volledigheid geven we in de begrippenlijst (bijlage 1 programmaplan) een omschrijving van het begrip voorliggend veld.</p> <p>Het idee achter de voorliggende voorzieningen is om, waar dit mogelijk is, individuele zorg collectief aan te bieden. Daarnaast proberen we, waar dit mogelijk is en passend bij de ondersteuningsvraag, een indicatie te voorkomen (of ter overbrugging) door een voorliggend en laagdrempelig alternatief aan te bieden</p> <p>De voorliggende voorzieningen worden opgezet met professionals (bijvoorbeeld welzijnswerk en maatschappelijk werk) en/of vrijwilligers. Vanuit de</p>

velden omdat dat iets zegt over de veerkracht van je inwoners, over de cohesie in je samenleving en de onderlinge solidariteit, kortom: de veerkracht en de bereidheid om naar elkaar om te zien. Misschien toch de werkwijze die in Hollandscheveld succesvol is, proberen uit te rollen in andere dorpen en wijken, al is geen dorp of wijk hetzelfde. Dus maatwerk. Het is onze overtuiging dat de ondersteuning van dit soort processen de (jeugd) zorg op den duur altijd goedkoper zal blijken te zijn.

maatwerkbudgetten willen we ruimte creëren om professionals in te kunnen zetten.

We realiseren ons dat het beroep op vrijwilligers ingewikkeld is. Niet alle inwoners kunnen of willen zich vrijwillig inzetten voor de samenleving. Toch doen we als gemeente wel dit beroep op onze inwoners. We faciliteren via de SWW het werven en opleiden van geschikte vrijwilligers. Tot nu toe lukt het nog om geschikte vrijwilligers te vinden.

Pilot Hollandseveld

In Hollandseveld nemen dorpsbewoners het voortouw bij het organiseren van ondersteuning en noaberhulp. Dat vraagt veel van inwoners. Dit concept is niet overal 1 op 1 te kopiëren. Dit vergt maatwerk.

Een mooi voorbeeld is buurtgezinnen. Hierbij worden gezinnen in de omgeving geworven waar kinderen en ouders gebruik van kunnen maken. Gezinnen zetten zich hiervoor in op vrijwillige basis.

Gezinnen geven ook zelf aan wat ze willen bieden. Het kan gaan om ontlasting van de ouders, belang van een andere omgeving voor de kinderen, bieden van structuur en fijne ervaringen in een ander gezin voor de kinderen.

De werving, begeleiding en matching wordt gedaan door een professionele coördinator, in dienst van stichting Buurtgezinnen. Buurtgezinnen levert een bijdrage aan normaliseren, zonder deze inzet zouden de kinderen een individuele beschikking krijgen voor inzet van een jeugdhulpaanbieder. Daarmee wordt dit dus ook een aanbod in het voorveld, met de inzet van vrijwilligers. Met Buurtgezinnen werken we zonder beschikking, dus dat scheelt ook administratieve lasten. Door de professionele ondersteuning is er een toets op de kwaliteit van de inzet. De inzet is preventief en voorkomt erger. De ondersteuning is met de weving van deze gezinnen binnen de gemeente ook nabij georganiseerd.

	<p>Een evaluatie vindt medio 2022 plaats. Vooral nog lijkt dit project een succes. Ondertussen is de inzet van Buurtgezinnen al uitgebreid van 5 naar 10 gezinnen.</p>
<p>Als u (college) als overheid (door-)verwijst naar het voorliggend veld om zo de reguliere zorg en de voorliggende voorzieningen te ontzien en daarop te besparen, heeft u vanuit deze rol dan niet enige Ketenverantwoordelijkheid? zo vragen wij ons af.</p>	<p>Ja we hebben regie in het voorveld. Wij zien zeker een coördinerende, regisserende en ondersteunende rol voor de gemeente in het voorliggend veld/sociale basis. Die rol pakken we al op en versterken we.</p>
<p>Leiden bezuinigingen op het voorliggend veld en voorliggende voorzieningen op korte termijn niet tot hogere kosten in het "achterliggend veld" in casu de reguliere zorg? De Adviesraad heeft hier in vorige adviezen ook al op gewezen. (B.v. Mantelzorg Vitaal)</p>	<p>Er is geen sprake van besparingen op voorliggende voorzieningen, het betreft hier besparingen op preventieve activiteiten. We investeren in uitbreiding van voorliggende voorzieningen, zoals dagontmoeting voor mensen met ggz-problematiek en wijksteunpunten.</p> <p>In het programmaplan focussen we op aantoonbaar effectieve preventie. Hierdoor kunnen we juist investeren, omdat we aantoonbaar kunnen maken dat deze investering duurdere zorg bespaart.</p> <p>Preventieve activiteiten die niet aantoonbaar effectief zijn kunnen worden beëindigd. Omdat de effectiviteit niet kan worden aangetoond is een significante stijging van de kosten van het "achterliggend veld" niet waarschijnlijk.</p> <p>Tot slot willen wij erop wijzen dat Mantelzorg Vitaal valt onder de preventieve activiteiten</p>
<p>In de financiële paragraaf (bijlage 8) geeft het college al aan dat er meerdere risico's aan de voorgestelde besparingen kleven. Zoals het college al aangeeft, zijn er wel voldoende vrijwilligers. En zijn ze er wel dan adviseert de Adviesraad dat er voldoende (professionele) ondersteuning is. In vorige adviezen hebben we al aangegeven dat men er van uit kan gaan dat dan op de langere</p>	<p>De voorliggende voorzieningen worden waar nodig opgezet met professionals en/of vrijwilligers. Daarbij gaan we uit van het realiseren van voldoende professionele ondersteuning voor zowel de cliënt als de vrijwilliger.</p>

<p>termijn een beroep zal moeten worden gedaan op zwaardere hulp(zorg).</p>	
<p>Er wordt gerefereerd aan stapeling en dat dit vaker voorkomt in Hoogeveen. We willen hierbij opmerken dat samenwerken centraal moet staan en stapeling an sich hierbij een goede insteek is mits aanbieders het zorgaanbod maar goed afstemmen en er centrale regie is. Bovendien voorkomt dit volgens ons ook extra administratieve lasten in de (jeugd)zorg en kosten. Samenwerking moet geen doel op zich worden.</p>	<p>Wij zijn het met u eens dat stapeling van voorzieningen geen probleem hoeft te zijn als de voorzieningen op elkaar zijn afgestemd.</p>
<p>De Adviesraad adviseert om als gemeente de centrale regie te nemen.</p>	<p>De gemeente geeft hier invulling aan, door uitvoering te geven aan de acties uit de uitvoeringsagenda. Hierbij kijken we per onderwerp, wie aangehaakt moet/kan worden.</p>
<p>Gesteld wordt dat de voorstellen uit dit Herontwerp kunnen worden verwezenlijkt zonder de kwaliteit van zorg aan te tasten. Dit wordt echter nergens onderbouwd. Wat we wel zien, is een verschuiving van taken naar mantelzorgers, vrijwilligers en sociaal netwerk. Wij hebben in het Programmaplan geen garantie aangetroffen dat door die verschuiving van taken die mantelzorgers, vrijwilligers en dat sociaal netwerk niet overbelast raken. Wij maken ons daarover zorgen omdat we bang zijn dat gezinnen en kinderen in de knel, overbelast of zelfs beschadigd kunnen worden. Hierbij moet ook gedacht worden aan de gevolgen die ontoereikende zorg kan hebben op de ontwikkeling van kinderen/jongeren. Ontoereikende zorg nu kan ervoor zorgen dat jongeren niet optimaal kunnen meedoen op school en dit heeft verreikende gevolgen.</p>	<p>Wij herkennen ons niet in het beeld dat er taken naar mantelzorgers of sociaal netwerk worden verschoven. Niet anders dan de lijn die we nu ook al hebben. Wat we wel gaan doen is inzetten op de ontwikkeling van de sociale basis, waarbij er een focus ligt op de ontwikkeling van voorliggende voorzieningen. Deze voorzieningen bestaan uit professionals en/of vrijwilligers. De vrijwilligers ontvangen de professionele ondersteuning die nodig is om hun werkzaamheden verantwoord uit te voeren.</p> <p>Uiteraard gaan we de effecten goed monitoren.</p>
<p>De Adviesraad adviseert met klem dat het steunpunt Mantelzorg en Mantelzorg Vitaal behouden moet blijven. In eerdere bezuinigingsronden hebben wij hiervoor goede argumenten gegeven. Ook een steunpunt Vrijwilligers en een duidelijke verwijzing naar cliëntondersteuning is van het grootste belang.</p>	<p>Het programmaplan voorziet niet in een bezuiniging op mantelzorgondersteuning of op het vrijwilligerssteunpunt. Deze beschouwen wij als effectieve voorliggende voorzieningen. Dat geldt ook voor cliëntondersteuning.</p> <p>De besparing op de SWW kan leiden tot een</p>

	<p>bezuiniging op Mantelzorg Vitaal. Uitwerking van deze besparing is één van de acties in de uitvoeringsagenda. Een definitieve invulling daarvan, wordt aan de gemeenteraad aangeboden.</p> <p>Uw standpunt nemen we daarin mee.</p>
<p>Om te bezuinigen wordt gekeken naar de verschillende financieringsstromen, zoals de WMO, WLZ ...etc. Het lijkt erop dat iedereen probeert de kosten naar een andere stroom te leiden (afschuifstelsel). De Adviesraad vreest dat dit ten koste gaat van de cliënt en – is macro gezien – niet in het belang is van het niveau van de landelijke zorguitgaven.</p> <p>De Adviesraad adviseert om te werken vanuit het principe "wat is het beste voor de cliënt".</p> <p>De Adviesraad is van mening dat wanneer wij allen in Nederland weer meer vertrouwen in elkaar zouden hebben, zonder naïef te zijn, wij héél veel kosten kunnen besparen. Laat Hoogeveen hierin vooruitstrevend zijn en deze stap maken: Minder administratie, minder managers/middenkader betekent aanzienlijk minder kosten. Dit geldt zeker ook voor de zorg. Minder controle-niveaus, is "méér handjes aan het bed". Daarmee helpen wij daadwerkelijk de kwetsbare inwoners. Kwestie van Omdenken.</p>	<p>Het woord afschuiven is niet de goede term. Inwoners krijgen wat ze nodig hebben. De kosten worden neergelegd, daar waar ze thuis horen. De indicatiestelling bepaalt wat er nodig is.</p> <p>In onze leidende principes staat: "in onze dienstverlening staat centraal wat de inwoner nodig heeft. En niet werken vanuit de diverse wetten maar vanuit het probleem van en de duurzame oplossing voor de inwoner."</p>
<p>De Adviesraad heeft in al haar adviezen steeds aangegeven dat de zorg maatwerk moet zijn. Het is niet langer zo dat je 'er recht op hebt'. Maar het moet zo zijn, dat de zorgvrager die zorg ontvangt die hij/zij nodig heeft. Het daadwerkelijk uitvoeren van deze richtlijn zou consequent toegepast moeten worden.</p> <p>'Algemeen voorliggende voorzieningen' is iets anders dan maatwerkvoorziening. Het moet niet "in plaats van" zijn, maar én - én. Beide zijn noodzakelijk.</p> <p>De Adviesraad adviseert dit "en -en" mee te</p>	<p>Dit is in lijn met de ambitie en visie in het programmaplan. We kijken wat er per client nodig is en dit is altijd maatwerk. Waar dit voorliggend kan zijn, stellen we dat voor, waar geïndiceerde zorg nodig is, wordt dat ingezet.</p>

<p>nemen in de uitvoeringsprogramma's.</p>	
<p>Transformeren en kosten verminderen horen bij elkaar:</p> <p>De Adviesraad is het niet met het college eens. Het college hanteert dit klaarblijkelijk als uitgangspunt. Maar de Adviesraad is van mening dat transformeren heel goed mogelijk is zonder de kosten te verminderen en andersom. Beide grootheden zijn wat ons betreft niet onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bovenaan blz. 9 is dit wel duidelijker aangegeven.</p> <p>Transformeren en kosten verminderen: Er staat beschreven "... we zo min mogelijk kwaliteit willen verliezen". Hier staat met zoveel woorden dat het college accepteert dat een zekere mate van kwaliteit verloren gaat.</p> <p>Advies: Hier zou moeten staan: "... we willen géén kwaliteit verliezen".</p>	<p>In het programmaplan sociaal domein werken we vanuit 3 opgaven. Een inhoudelijke, samenwerkings en financiële opgave. Deze opgaven staan direct met elkaar in verbinding en kunnen niet zonder elkaar. We vinden het begrip "kwaliteit" mult interpretabale. Waar het om gaat is de balans tussen de bovengenoemde 3 opgaven.</p> <p>Wij hebben de ambitie om het op een betere manier te doen. We nemen de passage desondanks niet over, omdat wij altijd op zoek zijn naar een gezond evenwicht tussen financiële houdbaarheid en kwaliteit.</p>
<p>Advies: In het algemeen is het advies om blz. 5 concreter te beschrijven.</p>	<p>Ons standpunt is dat bladzijde 5 een duidelijke samenvatting geeft van het programmaplan.</p>
<p>Quote: "Dit jaar heeft de gemeenteraad de taakstellingen voor het sociaal domein vastgesteld. Deze besparingen lopen door in volgende jaren. Daarbij is geconstateerd dat het moeilijk is om verder te besparen op het sociaal domein zonder offers van inwoners die het al moeilijk hebben. Het herontwerp gaat in op de mogelijkheden die er zijn om toch financiële keuzes te maken die de inhoud niet of nauwelijks schaden. "</p> <p>De Adviesraad maakt zich hier grote zorgen over. Aan de ene kant zegt het college dat het moeilijk is te besparen zonder offers van kwetsbare burgers, en aan de andere kant gaat men financiële keuzes maken die niet of nauwelijks schaden. Wij wijzen nogmaals op wat wij hierboven schreven over 'kwaliteit verliezen'</p>	<p>We bedoelen hiermee, dat we altijd op zoek zijn naar een gezond evenwicht tussen financiële houdbaarheid en kwaliteit.</p> <p>Wij nemen uw advies over en verduidelijken deze alinea in het programmaplan door bovenstaande zin toe te voegen.</p>

<p>Advies:</p> <p>Maak deze quote voor iedereen duidelijker.</p>	
<p>De Adviesraad wil bij nadere uitwerking van Programmaplan in beleidsregels en verordeningen steeds betrokken worden.</p>	<p>Dat hoort ook bij de rol van de adviesraad, dus dat zullen wij doen.</p>
<p>De Adviesraad kan zich in het algemeen vinden in de leidende principes. Wat betreft principe 3 "In onze dienstverlening staat centraal wat de inwoner nodig heeft": dit is voor ons de belangrijkste.</p> <p>Wat betreft principe 7; "We blijven binnen de financiële kaders": deze kaders zijn weliswaar door de gemeenteraad gesteld, maar met de kennis van toen. De</p> <p>Adviesraad hoopt dat de gemeenteraad, met de kennis van de financiën nu, anders tegen een aantal zaken in het sociaal domein zal aankijken.</p> <p>Advies</p> <p>Er is voor de Adviesraad nog een leidend principe, deze zetten wij op 1:</p> <p>Leefwereld centraal</p> <p>De inwoner/het gezin/het kind/de jongere in het dagelijkse leven vormt het uitgangspunt voor de ondersteuning en voor beleidsontwikkeling</p>	<p>Dit is voor ons een onlosmakelijk onderdeel van principe 3.</p>
<p>Sociale basis: doen wat werkt!</p> <p>Een mooi uitgangspunt in paragraaf 4.3. Vraag is wel hoe we met elkaar bepalen en monitoren wat werkt. Dit vraagt om goede afspraken over data-verzameling en data-analyse bij de diverse ketenpartners, met respect voor AVG.</p> <p>Advies</p> <p>De Adviesraad adviseert om b.v. data over POH Jeugd samen te voegen of werkwijze regie op 3 (item bestuurlijk transformatie akkoord Drenthe) te onderzoeken of dit ook werkt voor Hoogeveen.</p>	<p>Dat klopt, daar gaan we in het uitvoeringsprogramma aan werken. Het advies nemen we mee in de uitvoering.</p>
<p>Quote College: "SWW heeft een rol en taken voor kwetsbare inwoners. SWW is daarmee de belangrijkste schakel tussen geïndiceerde</p>	<p>Het is ook de bedoeling om de rol van SWW verder te versterken, immers zijn zij een kernpartner in de ontwikkeling van de</p>

<p>zorg, de gemeentelijke toegang (en de andere verwijzers van jeugdhulp) en de sociale basis als het gaat om mensen vanaf vier jaar (tot vier jaar heeft de GGD die rol). Om voor iedereen (inwoners, gemeente en partners) duidelijk te maken welke rol SWW speelt, gaan we de positie en de rol van SWW verduidelijken en versterken.”</p> <p>Advies De Adviesraad adviseert om juist de rol van SWW te versterken in plaats van, zoals in de Uitvoeringsagenda staat, een deel van de preventie te schrappen. Met de daarbij behorende financiële middelen</p>	<p>sociale basis. De SWW zal een belangrijke rol spelen bij het ontwikkelen en uitvoeren van nieuwe voorliggende voorzieningen.</p> <p>Wij willen focussen op preventieve activiteiten die aantoonbaar effectief zijn. En rekening houden met de verantwoordelijkheden van onszelf en van onze partners. Hier willen we scherpe keuzes maken. We verwachten daarmee de komende periode (tot en met 2025) nog €250.000 te kunnen besparen op de huidige dienstverlening van de SWW.</p>
<p>De toegang heeft een verwijzfunctie enerzijds naar zorgaanbieders en anderzijds naar de 'Sociale basis': eigen kracht, omgevingskracht, het preventie-aanbod en voorliggende voorzieningen. Daarom is het belangrijk dat de toegangsmedewerkers kennis hebben van het complete aanbod en de contactpersonen in de sociale basis en van het aanbod aan maatwerkvoorzieningen.</p> <p>Advies De Adviesraad adviseert dat dit heel duidelijk aangegeven wordt omdat in de reacties die wij hebben gehad wordt aangegeven dat dat lang niet altijd zo is.</p>	<p>Dit is een belangrijk aandachtspunt voor ons en is onderdeel van het uitvoeringsprogramma.</p>

Voorstel aanpassingen programmaplan

Toevoegen aan Hoofdstuk 2.4 Programmaplan, alinea De input van de gemeenteraad.

2^e alinea, toevoegen aan laatste zin:

.....inhoud niet of nauwelijks schaden. We bedoelen hiermee, dat we altijd op zoek zijn naar een gezond evenwicht tussen financiële houdbaarheid en kwaliteit.

Toevoeging in de begrippenlijst

Voorliggend veld (sociale basis)

'Het geheel van organisaties, diensten, voorzieningen en betrekkingen die het mogelijk maken dat mensen in redelijkheid in sociale verbanden (buurten, groepen, netwerken, gezinnen, vrijwilligers, professionals) samen kunnen leven en kunnen participeren in de samenleving' (Radboud Engbersen en Ard Sprinkhuizen 1998)

In programmaplan herontwerp sociaal domein bedoelen we hetzelfde als we 'voorliggend veld' of 'sociale basis' noemen. In Hoogeveen onderscheiden we drie niveaus in het voorliggend veld of de sociale basis, namelijk;

- Eigen kracht of omgevingskracht
- Preventie (activiteiten die gericht zijn op preventie)
- Voorliggende voorzieningen (voorzieningen die een alternatief of voorportaal vormen voor geïndiceerde individuele maatwerkvoorzieningen)

Indiener 4 – Stichting cliëntenraad Hoogeveen

Ingediende reactie	Beantwoording
<p>Onze doelgroep is getroffen door een stapeling van bezuinigingen, het activiteitenfonds is wegbezuinigd zodat meedoen aan de Hoogeveense samenleving er niet meer in zit, de tegemoetkoming voor schoolgaande kinderen is wegbezuinigd. Deze bezuiniging is gedeeltelijk opgevangen doordat er een Stichting Leergeld kwam maar per saldo bleef dit een bezuiniging. Er is fors ingegrepen op de meerkostenregeling en zo werden mensen die niet alleen al arm waren maar ook nog ziek met een financiële achteruitgang geconfronteerd doordat ze ziek waren.</p>	<p>Het klopt dat er afgelopen jaren is bezuinigd. Deze bezuinigingen lagen binnen de wettelijke mogelijkheden. De financiële situatie van de gemeente, maar ook landelijk stijgende zorgkosten maken dat de gemeente niet op eenzelfde wijze, voorzieningen kan blijven bieden maar scherp moet kijken naar wat echt noodzakelijk is voor inwoners. Alleen op die wijze kan de zorg die de gemeente aan haar inwoners biedt betaalbaar blijven.</p>
<p>Heeft de Gemeente Hoogeveen wel gemonitord welk effect de bezuinigingen hebben gehad op het dagelijkse leven van de getroffen groepen? Zo ja, wat zijn de uitkomsten?</p>	<p>Natuurlijk houden we continu de vinger aan de pols. Door de gesprekken die we voeren met onze partners en cliënten hebben we zicht op de effecten van de bezuinigingen. Maar systematisch monitoren is nog onvoldoende gebeurd.</p> <p>We nemen dit mee bij het actualiseren van het armoedebeleid. Deze actualisatie zal dit jaar plaatsvinden in samenwerking met de lokale ketenpartners.</p> <p>In het algemeenheid willen we monitoring versterken door inzet van ICT.</p>
<p>Zijn mensen alleen maar arm en doen ze niemand kwaad dan wordt er niet naar hen omgekeken. Dan bestaan ze niet. Ook uit het Programmaplan blijkt daar geen aandacht voor te zijn. En dat terwijl de Gemeente Hoogeveen juist voor onze doelgroep een zorgplicht heeft. De</p>	<p>De gemeente Hoogeveen heeft oog voor deze doelgroep. De gemeente biedt inwoners diverse mogelijkheden tot ondersteuning (zoals te vinden op https://www.hoogeveen.nl/laag-inkomen/extra-ondersteuning-bij-laag-inkomen).</p>

<p>Gemeente Hoogeveen vormt het laatste vangnet. Zorgt de Gemeente Hoogeveen niet voor onze doelgroep, wie doet het dan?</p>	<p>Actualisatie van het armoedebeleid zal dit jaar plaatsvinden in samenwerking met de lokale ketenpartners.</p>
<p>Wat is de definitie van "Iedereen"? Zijn dit ook de armen, zieken, mensen met een beperking, mensen met alleen AOW? En wat betekent "Meedoen" concreet voor armen, zieken, mensen met een beperking, mensen met alleen AOW? Wij hebben geen plannen kunnen ontdekken voor deze doelgroepen, wel wensen we extra aandacht te vragen voor de specifieke doelgroep ouderen met alleen AOW.</p>	<p>In paragraaf 2.8 staat: "We richten ons op kwetsbare inwoners: inwoners die om de één of andere reden voor kortere of langere tijd moeite hebben mee te doen in de samenleving. Daar kunnen problemen op diverse gebieden achter zitten." Hiertoe behoren dus ook armen, zieken, mensen met een beperking, mensen met alleen AOW als de ziekte, beperking of financiële situatie het meedoen aan de samenleving belemmert.</p> <p>In paragraaf 3.1 staat wat we verstaan onder meedoen: "inwoners hebben de regie over hun eigen leven, zijn zelfredzaam met hun sociaal netwerk en helpen elkaar. Inwoners en organisaties streven naar kwaliteit van leven, naar fysieke en mentale gezondheid". In de uitvoeringsagenda staan concrete acties om het meedoen te stimuleren zoals: uitvoering van een lokaal actieprogramma Eén Tegen Eenzaamheid voor ouderen, opzetten van ontmoetings- en herstelactiviteiten voor en met (psychisch) kwetsbare inwoners etc.</p>
<p>De Ambitie moet geconcretiseerd worden met heldere en meetbare doelen.</p>	<p>Bij de uitvoering van de actiepunten in de uitvoeringsagenda wordt dit meegenomen.</p>
<p>Als het de bedoeling is dat zoveel mogelijk zorg wordt doorverwezen naar vrijwilligers en mantelzorgers, welke financiële/mentale gevolgen heeft dit dan voor hen?</p>	<p>Het is niet de bedoeling om meer zorg neer te leggen bij mantelzorgers. Zoals nu ook het geval is, wordt bij de indicatiestelling rekening gehouden met de belastbaarheid van mantelzorgers. Daarnaast kent Hoogeveen een stevig aanbod (voorliggend veld) aan professionele ondersteuning voor mantelzorgers en ter ontlasting van mantelzorgers.</p> <p>Wel willen we meer gebruik maken van voorliggende voorzieningen waar ondersteuning geboden wordt door professionals in samenwerking met vrijwilligers. De professionals bieden ondersteuning aan zowel de cliënten als de vrijwilligers en bewaken de belastbaarheid en de kwaliteit van de vrijwilligers.</p>

<p>Wat het concrete armoedebeleid gaat worden, blijft met dit plan een volkomen raadsel.</p>	<p>Het armoedebeleid zal via een aparte nota terugkeren bij de cliëntenraad in 2022.</p>
<p>Het Programmaplan betreft ook de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening. Over die hulpverlening valt veel te zeggen maar wat wij in het Programmaplan missen, is een integraal plan wat ervoor zorgt dat mensen in armoede niet hoeven aan te kloppen bij de schuldhulpverlening omdat ervoor gezorgd wordt dat mensen een leefbaar inkomen hebben en alle toeslagen krijgen waar ze recht op hebben.</p>	<p>Dit is aangepast in het programmaplan. Het programmaplan geldt niet als beleidsnota schuldhulpverlening. Er wordt op dit moment gewerkt aan een beleidsnota schuldhulpverlening in samenwerking met de lokale vrijwilligersorganisaties. Deze nota zal in het eerste kwartaal van dit jaar nog met u gedeeld worden door middel van een adviesaanvraag.</p>
<p>Het woord inclusie staat niet in het Programmaplan maar slechts 4 keer vermeld in de bijlage. Weliswaar wil Hoogeveen een inclusieve gemeente zijn. Zoiets kost geld en er moeten plannen zijn. Het is teleurstellend dat hierover niets in het Programmaplan staat.</p>	<p>We snappen uw teleurstelling en gaan in het programmaplan het onderwerp inclusie en het VN verdrag toevoegen. Als gemeente vinden we dit een belangrijk onderdeel, zeker van onze ambitie in het sociaal domein namelijk dat iedereen mee moet kunnen doen.</p>
<p>Wij missen hierop een visie van de gemeente. https://iederin.nl/wp-content/uploads/2019/12/Schaduwrapport-VN-verdrag-Handicap.pdf</p>	<p>Zie het antwoord hierboven. Daarnaast verwijzen wij u graag naar de ALI agenda die jaarlijks wordt opgesteld met de werkgroep. In deze agenda geven we concreet vorm en inhoud aan ons inclusie beleid en daarmee ook aan het VN verdrag.</p> <p>https://www.hoogeveen.nl/raad-en-college/college-van-bw/collegebesluiten/artikel/collegebesluiten-9-november-2021</p>
<p>Mensen met een bijstandsuitkering worden wel genoemd maar alleen maar in de zin van "ze bewegen te weinig" "ze zijn niet gezond" enzovoort. Deze constatering leidt echter tot geen enkele actie. Wat zijn de gevolgen hiervan? Is dat verantwoord? Wat zijn de plannen van de gemeente Hoogeveen om de constatering om te buigen?</p>	<p>Een achtergestelde gezondheid bij mensen die zich in de bijstand bevinden is een landelijk fenomeen. Lokaal stellen onze werkcoaches het individuele traject van bijstandsccliënten af op de situatie van de betreffende inwoner. Dit betekent dat er in geval van een slechte gezondheid ook gekeken zal worden naar de mogelijkheden om de vitaliteit te verbeteren. Een betere gezondheid verhoogt daarmee de kans op deelname aan de arbeidsmarkt.</p> <p>We hebben aandacht voor vitaliteit. Dit wordt verder uitgewerkt bij het uitvoering</p>

	<p>geven van de acties uit de uitvoeringsagenda.</p> <p>Op beleidsniveau is er aandacht voor de vitaliteit van onze inwoners binnen het Actieplan sport en bewegen en het Preventieakkoord.</p>
<p>Mensen die om financiële of persoonlijke redenen niet mee kunnen meedoen aan de samenleving lopen de kans hun leven in eenzaamheid te moeten doorbrengen. Hoogeveen scoorhoog op de eenzaamheidsladder. Dit betreft met name de langdurig armen en ouderen met een laag inkomen. Zij kunnen nergens aan meedoen en hebben vervolgens een gevoel van eenzaamheid. Deze mensen doen een groot beroep op de zorg. Er is volop reden waarom er gewerkt zou moeten worden aan eenzaamheidspreventie.</p>	<p>In de uitvoeringsagenda staan concrete acties om het meedoen van kwetsbare inwoners te stimuleren zoals: uitvoering van een lokaal actieprogramma Eén Tegen Eenzaamheid voor ouderen en het opzetten van ontmoetings- en herstelactiviteiten voor en met (psychisch) kwetsbare inwoners. Via de kernteams intergrale ouderenzorg, de sociale wijkteams en het Optimaal Leven Team worden kwetsbare inwoners met een beperkt sociaal netwerk gesignaleerd en ondersteund bij participatie.</p>
<p>En verder zijn we van mening dat mensen minimaal recht hebben op dat wat wettelijk is voorgeschreven. Doet de gemeente dat niet dan voorzien wij dat juist de mensen die het zwakst zijn een slopende procedure bij de rechtbank moeten aanspannen voordat ze dat krijgen waar zerecht op hebben. We gaan er van uit dat de nieuwe bestuurscultuur ook bij de gemeente Hoogeveen is doorgedrongen en het niet nodig zal zijn dat dit soort zware middelen moeten worden ingezet.</p>	<p>De gemeente onderschrijft uw mening dat mensen recht hebben op wat de wet voorschrijft. Wij voeren op alle domeinen de wet uit. Het programmaplan geeft hier een nadere invulling aan.</p>
<p>Wij vinden dat de gemeente haar verantwoordelijkheid voor zorg niet kan afschuiven op organisaties en mantelzorgers, zonder ook zelf garant te staan voor goede zorg voor de kwetsbaarsten. De Gemeente Hoogeveen hoort deze toetsing niet over te laten aan de mantelzorger, de vrijwilliger of het bedrijf wat de zorg uitvoert.</p>	<p>De gemeente houdt binnen het sociaal domein verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van geleverde zorg en ondersteuning (o.a. het Drents Kwaliteitskader geeft hier invulling aan).</p> <p>Toetsing van de kwaliteit van deze ondersteuning maakt hier onderdeel van uit, ook als deze uitbesteedt is aan andere instellingen.</p>
<p>De Gemeente hoort kwaliteit te borgen en zorg te garanderen. Wij lezen hier te weinig over in het Programmaplan. De Gemeente Hoogeveen hoort haar verantwoordelijkheid</p>	<p>De gemeente houdt binnen het sociaal domein verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van geleverde zorg. Toetsing van de kwaliteit van deze ondersteuning maakt</p>

<p>voor de zwakste burgers niet uit te besteden zonder bij hen zelf te toetsen of die zorg goed en toereikend is.</p>	<p>hier onderdeel van uit, ook als deze uitbesteedt is aan andere instellingen. Ook wordt via cliëntervaringsonderzoeken getoetst hoe cliënten de zorg die ze ontvangen ervaren.</p>
<p>Met betrekking tot de budgetten die betrekking hebben op het Herontwerp sociaal domein 2022 – 2025 Ontwerp Programmaplan stellen wij voor om de budgetten, waar geen open einde regelingen op van toepassing zijn, te oormerken en zo geld wat mogelijkwijs nog zou kunnen overblijven, te reserveren binnen het sociaal domein.</p>	<p>Dit past niet binnen het financieel beleid van de gemeente.</p>
<p>Wij missen een positief toekomstperspectief voor onze doelgroepen, een stip op de horizon. Waar wil de Gemeente Hoogeveen naar toewerken? Wanneer is de Gemeente Hoogeveen tevreden meteen uitkomst? Draait alles om de financiën of gaat het ook om het welbevinden en participatie van alle inwoners van de Gemeente Hoogeveen?</p>	<p>In het programmaplan sociaal domein werken we vanuit 3 opgaven. Een inhoudelijke, samenwerkings en financiële opgave. Deze opgaven staan direct met elkaar in verbinding en kunnen niet zonder elkaar. Onze ambitie is ons positieve toekomstperspectief: "Iedereen doet mee in Hoogeveen en iedereen heeft talent".</p>
<p>Herinvoering van het Activiteitenfonds en een volledige uitkering van de Meerkostenregeling is, gezien de huidige inflatie, meer nodig dan ooit.</p>	<p>Gezien de financiële situatie van de gemeente kiezen wij hier niet voor.</p>
<p>Al met al zijn wij licht teleurgesteld over dit plan. We hadden anders verwacht van de Gemeente Hoogeveen, meer toekomstperspectief voor onze doelgroepen, meer een gemeente die wij hebben gekend als een sociale gemeente.</p>	<p>Dit programmaplan biedt duidelijkheid waar we de komende jaren naar toe willen werken. Dit programmaplan laat de mogelijkheden zien om tóch tot kostenbesparing te komen maar dan wel in balans met de inhoudelijke opgave en de samenwerkingsopgave.</p> <p>De ambitie en de leidende principes vormen de basis voor de werkwijze de komende jaren. Ze zijn de kapstok voor het beleid en de uitvoering van het sociaal domein. Ze brengen samenhang binnen het sociaal domein.</p>

Voorstel aanpassingen programmaplan

Hoofdstuk 4.3

Alinea toevoegen onder "focus op preventie en algemeen voorliggende voorzieningen"

Agenda lokale inclusie

De sociale basis is er voor iedereen, maar niet iedereen kan zomaar meedoen. Het VN-Verdrag inzake rechten van personen met een handicap (VN-Verdrag) uit 2016 vraagt gemeenten een plan op te stellen dat bijdraagt aan een inclusieve samenleving voor mensen met een handicap of beperking. In Hoogeveen hebben we dit vastgelegd in de Agenda Lokale Inclusie (ALI). Deze is opgesteld samen met de doelgroep en de werkgroep ALI. Door deze Agenda Lokale Inclusie en de daaruit voortkomende actiepunten wordt Hoogeveen steeds toegankelijker.

3. Voorstel ambtelijke aanpassingen

Tenslotte wordt er ambtelijk nog een aantal verbeteringen voorgesteld. Deze zijn hieronder benoemd, waarbij ook wordt aangegeven op welke wijze het programmaplan wordt aangepast.

Hieronder staan de aanpassingen weergegeven, inclusief toelichting.

Omschrijving aanpassing	Aanpassingsvoorstel	Hoofdstuk
Afbakening sociaal domein. Leerplichtwet is hierin opgenomen. De Leerplichtwet is geen sociaal domein, maar een aanpalend terrein in de vorm van onderwijs. Behoort niet tot de afbakening in het sociaal domein	Leerplichtwet verwijderen uit afbakening sociaal domein	Hoofdstuk 2.5
Onderdeel Leerplichtwet benoemen als belangrijke partner in het sociaal domein	Leerplicht valt niet onder de afbakening van het sociaal domein, maar heeft een grote synergie met het sociaal domein. Bij leerplicht kijken we naar de hele context van het systeem en richten we ons niet alleen op handhaven.	Programmaplan Bijlage 6 integraal werken onder figuur 1 2 ^e alinea maken
Toevoegen begrip BBZ	BBZ: Besluit bijstandverlening zelfstandigen. Voor zelfstandig ondernemers die tijdelijk	Programmaplan Bijlage 1 Begrippenlijst

	financiële hulp nodig hebben. Dit is bijstand in de vorm van een uitkering of bedrijfskapitaal.	
Verwijderen Jeugdhulp uit vervanging beleidsnota en aangeven dat er een aparte Beleidsnota Jeugdhulp komtmeer nodig voor Welzijn, Jeugdhulp, participatiewet, en Wmo. Voor Jeugdhulp en de Wet.....nodig.	Hoofdstuk 2.7
Financiële toelichting programmaplan opnemen in programmaplan inclusief achtergrondinformatie met betrekking tot de financiële vertaling.	Voorstel opgenomen in bijlage 1 en 2 van deze nota.	Hoofdstuk 6 toevoegen en een nieuwe bijlage
In deze zin staat dat er een beperkende invloed is bij het bieden van lokaal maatwerk. De open house contractering was een bestuurlijke keuze. Er is op dit moment geen sprake van een beperkende invloed.	, dat beperkt de invloed als individuele gemeente op het aantal aanbieders en lokaal maatwerk Vervangen door: Voor jeugd betreft dit een vaste samenstelling. Voor Wmo betreft dit een wisselende samenstelling.	Hoofdstuk 2.9 onder: En verder 7 ^e bullit
Aanscherping is een belangrijk onderdeel van de contractering. Om die reden moet eerst onderzocht worden of nog meer aanscherping noodzakelijk is en op welke manier.	werken de komende periode in Drents verband aan een aanscherping van dit kader voor meer doelmatigheid. Vervangen door: We onderzoeken of dit kader aanscherping nodig heeft voor meer doelmatigheid.	Hoofdstuk 4.4 alinea sturen op kwaliteit en doelmatigheid.
Op dit moment wordt het aantal aanbieders al afgeschaald, die niet een actief contract uitvoeren. Dit moet doorontwikkeld worden.	Onderzoeken Vervangen door: doorontwikkelen	Hoofdstuk 4.7 alinea contractering en inkoop 3 ^e alinea
De conclusie dat marktwerking in het sociaal domein leidt tot scherpe prijs-kwaliteitverhouding en keuzevrijheid client vergroot is niet juist.	Verwijderen: Marktwerking vergroot de keuzevrijheid van de cliënt en kan leiden tot een scherpe prijs-kwaliteitverhouding.	Hoofdstuk 4.7 Alinea Huidige infrastructuur: goed maar wel aanscherpen. Punt 3

<p>Er is binnen de inkoop van de zorg vanuit gemeente weinig ruimte voor marktwerking door de verschillende Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) Daarom voorstel om deze zin te verwijderen.</p>		
<p>Om te voldoen aan de eisen van een Wmo beleidsplan moet er in het programmaplan iets worden gezegd over de meerkosten regeling Wmo. Het voorstel is om de volgende tekst in het hoofdstuk maatwerkvoorzieningen op te nemen.</p>	<p>Meerkosten regeling vanuit de Wmo als voorbeeld toevoegen van maatwerkvoorzieningen.</p> <p>In de voetnoot een uitleg van de meerkostenregeling</p> <p>De meerkostenregeling Wmo heeft als doel - het verstrekken van een tegemoetkoming aan mensen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm die als gevolg van een chronische ziekte en/of beperking extra kosten maken voor zelfredzaamheid en participatie.</p>	<p>4.4 thema maatwerkvoorzieningen</p>
<p>Uitvoeringsagenda is op diverse onderdelen aangepast.</p>	<p>In bijlage 3 bij deze nota, staan de aanpassingen op de uitvoeringsagenda in rood gemarkeerd.</p>	<p>Uitvoeringsagenda aangepast.</p>

BIJLAGE 1 - Hoofdstuk 6 Programmaplan

Dit programmaplan is bedoeld om de inhoudelijke, financiële en samenwerkingsopgave van het sociaal domein Hoogeveen te halen. We verwachten behalve maatschappelijk ook financieel voordeel te halen. Met financieel voordeel bedoelen we een besparing halen in het kader van de opdracht van de gemeenteraad vanuit Schone lei en de programmabegroting 2022-2025.

In 2021 heeft de gemeenteraad de taakstellingen voor het sociaal domein vastgesteld, bezuinigingen die doorlopen in volgende jaren. Daar is geconstateerd dat het moeilijk is verder te bezuinigen op het sociaal domein zonder offers van inwoners die het al moeilijk hebben. Dit programmaplan laat de mogelijkheden zien om tóch tot kostenbesparing te komen maar dan wel in balans met de inhoudelijke opgave en de samenwerkings opgave.

Intussen is er ook een analyse van rijksinkomsten en uitgaven sociaal domein Hoogeveen (zie bijlage 7). De bevinding is dat de inkomsten bijna in balans zijn met de uitgaven. Het beeld dat Hoogeveen in het sociaal domein enkele miljoenen meer uitgeeft dan de rijksmiddelen, klopt dus niet.

Structurele besparing programmaplan inclusief implementatie uitvoeringsagenda

De besparing die we denken te halen met dit programmaplan en de uitvoering ervan is:

- 1,9 miljoen in 2025

Daarbij de volgende toelichting:

- De uitvoeringsagenda is de basis om deze besparing te halen
- Deze besparing is aanvullend op de taakstelling die voor 2021 is vastgesteld door de raad
- De besparing is structureel (niet incidenteel)
- De besparing van in totaal 1,9 miljoen wordt volledig bereikt in de begroting van 2025
- De besparing denken we te halen door met name deze maatregelen:
 - Van maatwerkvoorziening naar voorliggende voorzieningen
 - Aangepaste werkwijze (integrale blik en duidelijke regie in het huishouden)
 - Intensiveren samenwerking binnen sociale basis
- De realisatie van de besparing is mede afhankelijk van de in dit plan genoemde risico's, zoals:
 - Verwachte stijging cliënt aantallen
 - Wijziging wet- en regelgeving
 - Ontwikkelingen arbeidsmarkt (beschikbaarheid professionals bij gemeente en partners)

Hoe is de verdeling van de besparing van het programmaplan binnen het sociaal domein?

Hieronder staat aangegeven wat de te verwachten besparing is per domein, door uitvoering te geven aan de uitvoeringsagenda behorende bij dit programmaplan.

Participatie/SHV	€ 200.000
Wmo	€ 650.000
Jeugd	€ 450.000
sociaal breed	€ 600.000
Totaal programmaplan	€ 1.900.000

In de tabel in bijlage 8 is achtergrond informatie opgenomen over hoe we verder invulling geven aan deze voorgestelde besparingen.

Hoe is de opbouw van de besparing vanaf 2022?

De structurele besparing van 1,9 miljoen wordt in 2025 bereikt in de begroting. Hieronder is de jaarschijf opgenomen van de verdeling van de besparing over de verschillende jaren.

		2022	2023	2024	2025
Saldo besparing	Effect van maatregelen via programmaplan	250.000	250.000	250.000	250.000
			500.000	500.000	500.000
				1.000.000	1.000.000
					150.000
Totaal per jaar		250.000	750.000	1.750.000	1.900.000

Invoeringskosten uitvoeringsprogramma sociaal domein

Om de besparing te halen is vanaf 2022 ook een investering nodig.

Zoals in het hoofdstuk risico's en kansen aangegeven, is het belangrijk om een passende organisatie voor de uitvoeringsagenda op te zetten met voldoende expertise en menskracht.

Om dit mogelijk te maken is incidenteel geld noodzakelijk. Hiermee kan extra hulp worden ingeschakeld, een programmamanager worden gezocht, en/of onderzoeken worden uitgezet, die nodig zijn om de activiteiten uit het uitvoeringsprogramma te realiseren. De verwachting is dat er incidenteel € 350.000 per jaar noodzakelijk is (2022 t/m 2025). Een voorstel van het college aan de gemeenteraad volgt (via de P&C cyclus).

Bijlage 2 – Programmaplan Bijlage 8 (als onderdeel van hoofdstuk 6 programmaplan)

Achtergrondinformatie Financiële vertaling Programmaplan

Voorgestelde besparing	Netto besparing	Hoe komen we tot deze besparing (financiële opbouw)	Relatie tot leidende principes	Is het uitvoerbaar	Wat levert het op	Wat is het risico/consequenties	Is het passend/verstandig?
<i>Participatie/SHV</i>							
Beleidsplan Schuldhulpverlening. Beleidsplan voor de aanpak van schuldhulpverlening voor de komende jaren. Dit dient tot stand te komen in samenwerking met vrijwilligersorganisaties in Hoogeveen. Hierin aandacht voor nieuwe wettelijke taken die in 2021 naar de gemeente zijn gekomen in de vorm van vroegsignalering en schuldhulpverlening aan ondernemers.	€ 80.000	Door de inrichting van vroegsignalering (van betalingsachterstanden) komen inwoners al in een heel snel in beeld en is het mogelijk om te voorkomen dat mensen schulden opbouwen. Dit moet leiden tot mindere trajecten schuldhulpverlening. Een gemiddeld schuldhulpverleningstraject kost zo'n € 4.000. Als wij op jaarbasis kunnen	Leidende principes 4 duurzame oplossingen 6 regie	Ja	Beleidskoers voor de aankomende jaren die duidelijkheid biedt aan onze consultants en aan de partners in Hoogeveen.	Genoeg capaciteit om de nieuwe wettelijke taken uit te voeren.	Ja

		<p>voorkomen dat op jaarbasis 5 inwoners in zo'n traject terechtkomen dan worden daarmee trajectkosten (a € 20.000) bespaard.</p> <p>Op dit moment zet de gemeente op jaarbasis 180-200 inwoners door voor een traject naar de GKB.</p>					
<p>Uitbreiden en intensiveren van bestaande samenwerking met de vrijwilligersorganisaties in de schuldhulpverlening. Streven naar een laagdrempelige en makkelijk vindbare toegang voor schuldhulpverlening. Onderzoek naar de mogelijkheid dit te centreren in overleg met ketenpartners. Daarnaast de implementatie van een</p>	<p>€ 40.000</p>	<p>Door betere samenwerking kunnen we meer inwoners bereiken en hen sneller passende ondersteuning bieden die escalatie van problemen moet voorkomen. Voor het komen tot een besparing geldt dezelfde redenering als bij het</p>	<p>Leidende principes 1 samenwerking 4 duurzame oplossingen 6 regie</p>	<p>Ja</p>	<p>Een versterkt voorliggend veld op het gebied van schuldhulpverlening.</p>	<p>N.v.t.</p>	<p>Ja</p>

<p>ICT-systeem voor de vrijwilligersorganisaties SHV in Hoogeveen ter bevordering van de samenwerking en monitoring van SHV in Hoogeveen.</p>		<p>beleidsplan Schuldhelpverlening. Namelijk dat grotere inzet op het voorliggend veld leidt tot een daling van de trajectkosten.</p>					
<p>Betere inrichting schuldenbewind. De gemeente gaat onderzoeken hoe de huidige systematiek en bekostiging van bewindvoering in de gemeente eruitziet en hoe deze efficiënter ingericht kan worden voor de organisatie en de inwoner.</p>	<p>€ 80.000</p>	<p>Door het efficiënter inrichten van schuldenbewind en het proces daaromheen kunnen inwoners eerder uitstromen uit de bewindvoering. Daarnaast kan de gemeente ervoor kiezen om bij bewindvoering rekening te gaan houden met vermogen. Daarmee richt de gemeente zich op een besparing van 35% van het totale bewindvoeringskost en a € 80.000.</p>	<p>Leidende principes 6 regie 7 financiële kaders</p>	<p>Ja</p>	<p>Passende bewindvoering voor inwoners.</p>	<p>Bewindvoerders die graag vasthouden aan de inwoners die bij hen onder bewind staan.</p>	<p>Ja</p>

		De gemeente Deventer biedt hierin een voorbeeld en heeft door het herinrichten van beschermingsbewind de kosten hierin tot 25% kunnen verlagen.					
Totaal Participatie/SHV	€ 200.00 0						
<u>Wmo</u>							
Lichte vormen van begeleiding zo mogelijk vervangen door ondersteuning die geboden wordt in stut- en steunpunten in de wijk met een centrale rol voor welzijnswerk en vrijwilligers.	€ 300.00 0	Cliënten die een uur of minder begeleiding licht per week ontvangen kunnen gebruik maken van een stut- en steunvoorziening in de wijk. Het betreft 126 cliënten. We gaan	Leidend principe 4: van maatwerk naar voorliggend Leidend principe 5: werken aan normaliser	Ja	Alternatief voor begeleiding licht.	Gevolg is een groter beroep op vrijwilligerswerk. Risico is dat er onvoldoende geschikte vrijwilligers gevonden kunnen worden.	Ja

		<p>ervan uit dat ongeveer 25% geen gebruik kan maken van een steunpunt als gevolg van de beperking (doof, blind of angststoornis). Dan blijven er ±100 cliënten over. $100 \times (60 \times 0,84) = € 5.040,-$ per week x 46 = € 232.000,- per jaar.</p> <p>Voor scenario 2 hebben we alle cliënten in beeld gebracht die meer dan 1 uur begeleiding licht ontvangen. Dit zijn er 584. Hiervan kan 25% naast de begeleiding die ze ontvangt ook gebruik maken van een steunpunt. Deze groep heeft hierdoor gemiddeld</p>	en				
--	--	---	----	--	--	--	--

		<p>1 uur minder begeleiding licht nodig per week. Het betreft een groep van ongeveer 140 cliënten.</p> <p>$140 \times (60 \times 0,84) = € 7.056,-$ per week x 46 = € 325.000,- per jaar.</p> <p>Totale bruto besparing: ±€557.000.</p> <p>Een steunpunt bestaat deels uit vrijwilligers en deels uit professionals. We gaan ervan uit dat naast de inzet van vrijwilligers een professionele inzet nodig is van 20 minuten per cliënt per week.</p> <p>Dat betekent een inzet van 3 fte welzijnswerk op</p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

		<p>hbo-niveau: €80.000 * 3 = €240.000 Overhead 21% = €50.000</p> <p>Besparing netto € 267.000</p>					
<p>Ontmoetings- en herstelactiviteiten opzetten voor en met (psychisch) kwetsbare inwoners met een belangrijke rol voor cliënten, welzijnswerk en vrijwilligers. Bijvoorbeeld starten van groepen Dagontmoeting/Dagontmoeting Plus specifiek voor inwoners met psychische problematiek en groepen voor inwoners met een (lichte) verstandelijke beperking. Als een alternatief voor Wmo dagbesteding licht.</p>	€100.000	<p>65 cliënten jonger dan 65 jaar hebben 2 dagdelen per week begeleiding licht. ¾ kan gebruik maken van dagontmoeting plus. Dat zijn 50 cliënten. Kosten per jaar: €180.000. 1 groep dagontmoeting plus kost €16.000. Er zijn 4 groepen nodig. Dat kost €64.000. Netto besparing: €116.000</p>	<p>Leidend principe 4: van maatwerk naar voorliggend. Leidend principe 5: werken aan normaliseren.</p>	ja	<p>Alternatief voor dagbesteding licht.</p>	<p>Gevolg is een groter beroep op vrijwilligerswerk. Risico is dat er onvoldoende geschikte vrijwilligers gevonden kunnen worden.</p>	Ja
<p>Inzet van Powerful Ageing: fysiotherapie waardoor</p>	€ 250.00	<p>In het huidige besparingsvoorstel</p>	<p>Leidend principe 4:</p>	Ja	€250.000	<p>Niet alle aanvragers HH en</p>	Ja

<p>ouderen tot 60% van hun spierkracht terugkrijgen. Teneinde behoefte aan huishoudelijke hulp en hulpmiddelen (traplift e.d.) te voorkomen of uit te stellen.</p>	<p>0</p>	<p>hebben we ons gericht op de instroom HH en zijn we uitgegaan van een besparing van 20%. Als we de instroom uit 2020 voor HH nemen en de gemiddelde indicatie hoogte komen we op een bruto besparing van rond de 450.000. Netto denken we uit te komen op 250.000, want we moeten onze consulenten trainen en deze training inkopen. Daarnaast rekenen we erop dat we als gemeente de fysiotherapie behandeling voor de meeste cliënten moeten betalen.</p>	<p>van maatwerk naar voorliggen d en eigen kracht. Leidend principe 5: veerkracht en wat kun je wel centraal stellen.</p>			<p>hulpmiddelen zullen vinden dat een fysio behandeling past bij hun vraag. Ze komen voor een schoonmaakster en kunnen minder gemotiveerd zijn om dit traject in te gaan.</p>	
<p>Totaal Wmo</p>	<p>€</p>						

	650.00 0						
<u>Jeugd</u>							
Verordeningen en beleidsregels Besparingen kunnen worden gerealiseerd o.a. doordat we meer grip krijgen op verwijzingen door derden (niet zijnde gecertificeerde instellingen). Nu lopen verwijzingen en verlengingen daarop onnodig lang, terwijl juist gewerkt moet worden aan het versterken van de eigen kracht. Ook kunnen we op deze manier invloed uitoefenen op de benodigde duur van de inzet.	€200.000	1) In 2020 ontvingen 1.300 cliënten zorg op interventie niveau 4 en 5 met gemiddelde zorgkosten van € 2.000. Ervan uitgaande dat we bij 10% van deze cliënten de zorgkosten dalen met 50%, zal dit een besparing opleveren van €	Passend 4 duurzame oplossingen 5 Normaliseren 6 regie	ja	Scherper sturingsmogelijkheden in de toegang	Toename bezwaren/klachten ouders bij invoering	ja

		130.000. 2) In 2020 zijn 950 cliënten doorverwez en door de huisarts met € 3.500 gemiddelde zorgkosten. Wanneer we ervan uitgaan dat bij 20% van deze cliënten de looptijd zal verkorten (waaronder minder herindicatie s) en dat de kosten daardoor met 10% dalen zal dit een besparing opleveren van €					
--	--	---	--	--	--	--	--

		70.000.					
<p>Ombuigen naar collectieve voorzieningen</p> <p>Hierbij denken we bijvoorbeeld aan een reguliere voorziening voor kinderopvang die ook kwetsbare kinderen kan opvangen. Dat voorkomt individuele voorzieningen. Voor de ontwikkeling van deze kinderen is het ook beter dat ze in een reguliere voorziening meedraaien. Daarbij kijken we uiteraard wel welke extra ondersteuning dan nodig is.</p>	€100.000	<p>1) 1</p> <p>Voorbeeld is kinderopvang plus. In 2020 maken 60 cliënten gebruik van dagbesteding licht en intensief bij 2 specifieke zorgaanbieders met gemiddelde zorgkosten van € 5.000. Wanneer we ervan uitgaan dat 10% van deze cliënten naar de kinderopvang plus zou gaan, dan levert dit</p>	<p>Passend</p> <p>4 duurzame oplossingen</p> <p>5 Normaliseren</p>	ja	<p>Bijdragen aan normalisatie: zo gewoon mogelijk</p>	n.v.t.	ja

		<p>een besparing op van € 30.000.</p> <p>2) Wanneer 2 soortgelijke voorziening en gestart kunnen worden, dan realiseren we een taakstelling van € 100.000.</p>					
<p>Sturen vanuit de backoffice jeugd t.a.v. verwijzing derden.</p> <p>In de backoffice willen we meer sturen op afspraken zoals vastgelegd in de handreiking inkoop. Het gaat dan bijvoorbeeld om onnodige stapeling van zorg.</p>	<p>€100.000</p>	<p>In 2020 hadden 65 cliënten 7 of meer voorzieningen met gemiddelde zorgkosten van € 60.000. Ervan uitgaande dat bij 10% van deze cliënten de gemiddelde zorgkosten zullen dalen met 25% zal dit een besparing opleveren van €</p>	<p>Passend</p> <p>2 afspraken vooraf, vertrouwen tijdens het proces en verantwoording achteraf</p> <p>6 regie</p>	<p>ja</p>	<p>Strakkere sturing bij verwijzingen derden</p>	<p>n.v.t.</p>	<p>ja</p>

		100.000.					
Jong Hoogeveen	€ 50.000	Dit betreft de doorbelasting van loonkosten van personeel welke op een andere manier is georganiseerd	Passend 4 duurzame oplossingen 5 Normaliseren	Ja	Bijdragen aan normalisatie: zo gewoon mogelijk	n.v.t.	Ja
Totaal Jeugd	€ 450.00 0						
<i>Sociaal breed</i>							
Toegang tot ondersteuning en zorg eenduidiger en integraal vormgeven, d.w.z.: - meer duidelijkheid voor inwoners en professionals waar ze terecht kunnen met vragen over ondersteuning en zorg; - zo mogelijk verwijzen naar de sociale	€100.000	Gesprek gevoerd met thuiscoaches en verbinders sociale teams. Versterking regiefunctie en integrale toegang gaan helpen bij besparingen op maatwerkvoorzieningen	Leidend principe 3: leveren wat de inwoner nodig heeft. Leidend principe 4: zo mogelijk	Ja	€100.000	N.v.t.	Ja

<p>basis/voorliggende voorzieningen; - de gemeentelijke toegang organiseren vanuit een brede domein-overstijgende blik; - bij meervoudige voorzieningen/hulp duidelijkheid naar de inwoner over de regie: of de inwoner zelf houdt regie of er is 1 contactpersoon voor alle voorzieningen/hulp. Dit leidt tot een efficiëntere inzet van voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen: inzet van voorliggende voorzieningen indien mogelijk en minder stapeling van maatwerkvoorzieningen.</p>		<p>ngen. Hoeveel is niet hard te maken. Wel is duidelijk dat we niet optimaal samenwerken en dat we dit kunnen verbeteren.</p>	<p>voorliggen de voorziening en inzetten. Leidend principe 6: duidelijkheid bij wie de regie ligt.</p>				
<p>Herijking van de opgave van de SWW. Op basis van het programmaplan stoppen we met het subsidiëren van preventieve activiteiten van de SWW waarvan de effectiviteit onvoldoende</p>	<p>€250.000</p>	<p>Stoppen met niet aantoonbaar effectieve preventieve activiteiten per 1 januari 2023. Uit een eerste</p>	<p>Leidend principe 4: duurzame oplossingen. Leidend principe 1:</p>	<p>Ja</p>	<p>€250.000</p>	<p>De keuze raakt inwoners, dit kan leiden tot onrust. Daarnaast kunnen bestaande programma's (bv.</p>	<p>Ja</p>

<p>aannemelijk kan worden gemaakt. (Hierbij kan worden gedacht aan: Project aan de Slag, Mantelzorg-Vitaal, Opbouwwerk, Jongerenwerk (op school), Buurtbemiddeling, Kinderwerk, Weerbaarheid op school, Maatje op Maat)</p>		<p>verkenning van preventieve activiteiten met de SWW blijkt dat genoemd bedrag gerealiseerd kan worden. In overleg met de SWW wordt de besparing nader ingevuld.</p>	<p>samenwerk en met partners.</p>			<p>Mantelzorg-Vitaal, Jong Hoogeveen of Smederijen) onder druk komen te staan.</p>	
<p>De hulpverlening bij meervoudige problematiek verder stroomlijnen, gebiedsgericht en volgens het principe '1 huishouden, 1 plan, 1 aanspreekpunt/regie.' Dit betekent versterken en doorontwikkelen van de sociale wijkteams en integreren of koppelen van verwante netwerken/samenwerkingsverbanden. Dit leidt tot efficiëntere inzet van maatwerkvoorzieningen en voorliggende voorzieningen</p>	<p>€250.000</p>	<p>17/11 gesprek thuiscoaches en verbinders. Ja, er zijn besparingen mogelijk, maar dan moet er eerst geïnvesteerd worden in de regiefunctie en in de samenwerking. Voorstel is om een aanneme te doen van de besparing op basis van het aantal gezinnen met 3 of meer voorzieningen en de totale kosten</p>	<p>Leidend principe 3: leveren wat de inwoner nodig heeft. Leidend principe 4: zo mogelijk voorliggen de voorziening en inzetten. Leidend principe 6: duidelijkheid</p>	<p>Ja</p>	<p>€250.000</p>	<p>Doorontwikkeling kan vragen om extra inzet en daarmee extra kosten. Deze moeten dan worden gedekt uit de besparingen op maatwerkvoorzieningen.</p>	<p>Ja</p>

bij meervoudige problematiek.		<p>voor deze groep.</p> <p>Hierin pessimistisch realistisch zijn.</p> <p>Inzicht in aantal huishoudens met 3 of meer voorzieningen + totale kosten is aangevraagd (maar nog niet geleverd)</p>	<p>d bij wie de regie ligt.</p> <p>Leidend principe 1: samenwerken met partners.</p>				
Totaal sociaal breed	€ 600.00 0						

Participatie/SHV	€ 200.000
Wmo	€ 650.000
Jeugd	€ 450.000
sociaal breed	€ 600.000
Totaal programmaplan	€ 1.900.000

Bijlage 3 – Aanpassingen uitvoeringsagenda ten opzichte van bijlage bij ontwerp programmaplan

Hieronder staan de aanpassingen op de uitvoeringsagenda die als bijlage was gevoegd bij het ontwerp programmaplan. De aanpassingen zijn in rood weergegeven of doorgehaald, indien de tekst wordt verwijderd.

Bijlage 10 Uitvoeringsagenda herontwerp sociaal domein

UITVOERINGSAGENDA PROGRAMMAPLAN HERONTWERP SOCIAAL DOMEIN 2022-2025					
Thema's	Opgaves				
1. Sociale basis - doen wat werkt	1. Inhoudelijke opgave: hulp en ondersteuning dichterbij de inwoners en met meer verantwoordelijkheid voor de inwoners en hun sociale netwerk (van transitie naar transformatie)				
2. Maatwerkvoorzieningen als vangnet	2. Samenwerkingsopgave: efficiënter en effectiever samenwerken rond het sociaal domein als gemeente intern en met inwoners en partners				
3. Gemeentelijke toegang: enkelvoudig waar het kan, integraal waar nodig	3. Financiële opgave: structureel de uitgaven binnen de rijksmiddelen houden				
4. Monitoring en sturing: vinger aan de pols					
5. Samenwerking: efficiënt en effectief					
THEMA SOCIALE BASIS - DOEN WAT WERKT					
Wat is de activiteit	Wat is het doel ervan	Wanneer is de start gepland (geweest)	Wanneer is de afronding gepland	Aan welk domein is het gerelateerd	Bijzonderheden?
Versterken voorliggende voorzieningen en preventie					
Uitvoering van een lokaal actieprogramma Eén Tegen Eenzaamheid gericht op het signaleren en doorbreken van eenzaamheid onder ouderen, samen met een lokale coalitie van zorgaanbieders, ouderenorganisaties en welzijnswerk.	Preventie: Voorkomen van psychische problematiek en zorggebruik	2022	12-2023	WMO	
Lichte vormen van begeleiding zo mogelijk vervangen door adhoc ondersteuning door welzijnswerkers en vrijwilligers in de wijkkantoren van de SWW (stut- en steunpunten).	Verminderen van de zorgkosten door meer alternatieven voor individuele maatwerkvoorzieningen.	medio 2022	12-2023	Wmo	
Ontmoetings- en herstelactiviteiten opzetten voor en met (psychisch) kwetsbare inwoners. Bijvoorbeeld starten van groepen Dagontmoeting/Dagontmoeting Plus specifiek voor inwoners met psychische problematiek en groepen voor inwoners met een (lichte) verstandelijke beperking.	Verminderen van de zorgkosten door een alternatief te realiseren voor Wmo dagbesteding licht. Preventie: voorkomen van (verergering van) psychische problematiek en zorggebruik.	2022	12-2023	WMO	
Inzet van Powerful Ageing: fysiotherapie waardoor ouderen tot 60% van hun spierkracht terugkrijgen.	Preventie: voorkomen/uitstellen van de behoefte aan huishoudelijke hulp en hulpmiddelen (traplift e.d.). Verminderen van de zorgkosten.	medio 2022	12-2023	Wmo	
We blijven inzetten op het versterken van vrijwilligersondersteuning en mantelzorgers.	Preventie: ontlasten van mantelzorgers; verlichten van de druk op maatwerkvoorzieningen	2023	Doorlopend	WMO	

Versterken vrijwilligersnetwerk SHV	Uitbreiden en intensiveren van bestaande samenwerking met de ketenpartners SHV. Streven naar een laagdrempelige en makkelijk vindbare toegang voor schuldhulpverlening. Onderzoek naar de mogelijkheid dit te centreren in overleg met ketenpartners. Daarnaast de implementatie van een ICT-systeem voor de vrijwilligersorganisaties SHV in Hoogeveen ter bevordering van de samenwerking en monitoring van SHV in Hoogeveen.	2022	2023	Participatie/SHV	
Leren van anderen: we hebben digitale werkbezoeken georganiseerd met Deventer, Almere en Zutphen. We nemen mee om verder uit te werken: -Werken vanuit 1 visie, ambitie en doelen -Werken vanuit 1 team jeugd vanuit beleid en uitvoering (en contractmanagement/financieel) -Eenduidige en effectieve structuur onderwijs-jeugdhulp -Tweedelijns zorg naar voren halen, vormen van hulpverlening direct beschikbaar vanuit de toegang, zonder indicatie en resultaatgericht.		Doel: inspiratie opdoen en verkenning van mogelijkheden om de jeugdhulp efficiënter en effectiever te organiseren. Activiteiten die we meenemen uit deze werkbezoeken: Werken vanuit 1 visie en ambitie jeugdhulp, afgeleid van het herontwerp sociaal domein; werken vanuit 1 team jeugd en onderwijs, met beleid en uitvoering samen, aansluitend bij de organisatieontwikkeling; ontwikkeling van een eenduidige en effectieve structuur onderwijs-jeugdhulp (zie ook Versterken basis); tweedelijns zorg naar voren halen en via de gemeentelijke toegang direct en (resultaat)gericht inzetten, zonder indicatie. Deze zaken werken we verder uit in het proces van de uitvoering van deze agenda.		Jeugd	
Doorontwikkeling en normaliseren aanbod kwetsbare 2 tot 6-jarigen	We willen het aanbod voor deze doelgroep zo gewoon en nabij mogelijk organiseren. We hebben gewerkt aan een heldere opdrachtformulering; we gaan nu over tot uitvoering van deze opdracht. Het betreft een dynamisch proces waarin we steeds, samen met onze partners stappen maken richting het te realiseren doel. Zo willen we bijvoorbeeld organiseren dat deze kinderen terecht kunnen op een reguliere opvang m.b.v. extra ondersteuning i.p.v. individuele voorzieningen.	2021	ntb	Jeugd	Betreft onderdeel uitwerking motie jeugdhulp punt 2 en 10
Buurtgezinnen Buurtgezinnen heeft als doel te voorkomen dat kinderen uit kwetsbare gezinnen op termijn uit huis geplaatst worden. Zij doet dat door gezinnen die bij elkaar in de buurt wonen bij elkaar te brengen, waarbij het ene gezin het andere gezin vrijwillig en flexibel ondersteunt bij de opvoeding en verzorging van Kinderen	Buurtgezinnen biedt laagdrempelige opvoedondersteuning aan overbelaste gezinnen door voor deze gezinnen een steungezin te zoeken in de buurt. Middels dit aanbod willen wij ons preventieve aanbod vergroten en tevens sluit het aan bij onze visie om het hulpaanbod te normaliseren en te demedicaliseren. De hulp vindt plaats in de directe omgeving van het gezin. (Buurt/dorp)	Jan 2021	Oktober 2022	Jeugd	Onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 9. Besparing reeds opgenomen in begroting 2021.

<p>Verbinding formele en informele zorg. Enige tijd geleden zijn we met de pleegzorgorganisaties in gesprek geweest over informele en formele zorg. Wanneer je deze meer met elkaar verbindt zou men meer gebruik van elkaars expertise kunnen maken. Je zou bv. als pleegouder gebruik kunnen maken van een gezinshuis ouder, ter voorkoming van een breakdown. Een andere mogelijkheid is dat een pleegouder bij het gezin thuiskomt om ouders te ondersteunen, ter voorkoming van een uithuisplaatsing.</p>	<p>Door informele en formele zorg meer met elkaar te verbinden maken we gebruik van elkaars expertise, met als doel het voorkomen van breakdowns en uithuisplaatsingen.</p>		april 2022	Jeugd	
<p>Versterken basis thuis-school-buurt</p> <p>Verbinding tussen Jong Hoogeveen en (preventie van) jeugdhulp brengen we onder de noemer van 'Versterken basis thuis-school-buurt', wat nu een hoofdthema is binnen Jong Hoogeveen. Versterken basis is begonnen met een aantal initiatieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> •de jeugdprofessional in de school bij PricoH en RENN4(waarbij schoolbesturen 50% meebetalen •sociaal werker/huiskamer door SWW bij stichting Bijeen. •Preventie in huis en omgeving door SWW (extra begeleiding voor kwetsbare gezinnen) • Preventie activiteiten jeugd: na een inventarisatie willen we komen tot focus en effectiviteit o.b.v. kaders in programmaplan herontwerp. •Kansencoach van het regionale project kansen4kinderen <p>Er ligt een relatie met Jong Hoogeveen maar ook met traject Onderwijs en jeugdhulp in samenhang, Buurtgezinnen, nader bepalen hoe we hier 1 lijn in krijgen en tot samenhang komen. Meer (bestaande en nieuwe) initiatieven kunnen we onder deze of een aangepaste vlag verder brengen.</p> <p>Onder 'Versterken basis' ligt een analyse over jeugdhulp Hoogeveen (2019) en een visie op versterken basis.</p>	<p>Doel is kanselijkheid, talentontwikkeling en betere ondersteuning tegen betaalbare kosten.</p> <p>Op de scholen meten we het effect op kosten jeugdhulp en gaan we alleen door als de investering van de gemeente minimaal kostenneutraal uitpakt.</p> <p>Bij preventie in huis en omgeving zet SWW extra begeleiding in ip kwetsbare gezinnen om eigen kracht en omgevingskracht te versterken en de begeleiding weer te kunnen afschalen.</p> <p>Bij preventie-activiteiten jeugd is het doel focus, grip/sturing en eventueel kostenreductie.</p>	augustus 2020	juni 2022	Jeugd	<p>Betreft onderdeel uitwerking motie jeugdhulp punt 12. Effecten al eerder meegenomen in de begroting.</p>

<p>Moeders van Hoogeveen</p> <p>Vanuit de gemeente Hoogeveen zijn we begin 2020 met dit project van start gegaan. Dit project richt zich op de eerste 1000 dagen van een kind (al vanaf de zwangerschap) in kwetsbare gezinnen. De eerste inzet richt zich op stressreductie de moeder en een zo goed mogelijk geboorteresultaat. Vervolgens wordt ingezet op een goede hechting tussen kind en ouders. En tot slot op zelfredzaamheid. Resultaten in Rotterdam met een dergelijk project laten zien dat met deze inzet minder jeugdhulp nodig is in deze gezinnen, ook na die 1000 dagen. Bovendien zijn ouders zelfredzamer en doen daardoor ook minder beroep op andere voorzieningen in het sociaal domein.</p> <p>Het unieke aan dit project is dat er naast een werkbegeleider, casusbegeleider gewerkt wordt met studenten (veelal jaarstages). Deze worden uiteraard intensief begeleid door de professionals. Voor ouder is dit laagdrempelig, hun inzet is breed en veelzijdig doordat ze aansluiten bij wat het gezin op dat moment nodig heeft. Voor de studenten levert dit een mooie leerzame stageplek op.</p>	<p>Het doel is een betere geboorte uitkomst, een goede hechting en een gezonde ontwikkeling van het kind. Er wordt ingezet op de zelfredzaamheid van ouders. Met deze inzet is er minder jeugdhulp nodig in de gezinnen en zijn ouders zelfredzamer. We zien ook positieve effecten als het gaat om gebruik van WMO/inkomen/ondersteuning bij schulden en beschermingsmaatregelen.</p>	<p>januari 2020</p>	<p>december 2022</p>	<p>Jeugd</p>	<p>Het doel is een betere geboorte uitkomst, een goede hechting en een gezonde ontwikkeling van het kind. Er wordt ingezet op de zelfredzaamheid van ouders. Met deze inzet is er minder jeugdhulp nodig in de gezinnen en zijn ouders zelfredzamer. We zien ook positieve effecten als het gaat om gebruik van WMO/inkomen/ondersteuning bij schulden en beschermingsmaatregelen.</p>
<p>Maatwerkvoorzieningen in lijn brengen met ambitie programmplan</p>					
<p>Duurzame inzet pleeggezinnen</p> <p>Pleeggezinnen (formeel en informeel) worden ingezet ten behoeve van kinderen die (tijdelijk) niet meer in de thuissituatie kunnen verblijven. Binnen deze inzet zien we dat het werven en behouden van pleeggezinnen (formeel) steeds moeizamer verloopt. Deels komt dit door een terugloop in het aanmelden van nieuwe pleegouders, deels door ervaren verzorging van de problematiek van deze kinderen. Het behoud van aanbod is een onmisbare schakel in de jeugdzorg en hier zal dan ook zorg voor moeten zijn.</p>	<p>In samenwerking met de aanbieders van pleegzorg (Yorneo, Leger Des Heils) en de verwijzers (Gecertificeerde instellingen) onderzoeken wij wat nodig is om (aspirant) pleeggezinnen te werven en te behouden. Daarnaast wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om pleeggezinnen blijvend en te ontzorgen. Daarbij is het doel om zo veel mogelijk het verplaatsen van kinderen tegen te gaan. De verhouding tussen formele en informele zorg wordt hierbij nader onderzocht en er wordt specifiek gekeken of het aanbod in de informele zorg passend is bij onze visie.</p>	<p><u>November 2021</u>: het netwerk pleegzorg (aanbieders, GI, gemeente) wordt weer opgestart (is stil komen te liggen na vertrek directeur Yorneo). De week van de pleegzorg krijgt aandacht zowel binnen het CJG als in de gemeente (groenlicht Tamboer)</p> <p><u>Januari 2022</u>: Herstart van ontmoeting (koffieochtend) pleegouders waarbij er actief geïnventariseerd wordt waar problemen en mogelijk oplossingen liggen voor het behoud en werven van (aspirant) pleegouders. Nader onderzoek in het binden en verbinden van pleegouders.</p> <p><u>April 2022</u>: Aanbevelingen in het uitbreiden van het aanbod formeel en informeel. (Project kent geen einddatum. Aandacht en bijsturing zijn een continu proces.)</p> <p><u>Medio 2022</u>: Coördinatoren CJG en evt. Wethouder nemen deel aan de aspirant pleegouderavonden. Er is nog niet bekend wanneer deze zijn.</p>		<p>Jeugd</p>	<p>Betreft verbinding informele en formele zorg. Bij oppakken van dit onderdeel samen oppakken.</p>

Aanpak Vechtscheidingen Binnen de jeugdzorg kennen we diverse doelgroepen. Een van deze doelgroepen zijn de jeugdigen die in aanraking komen met hulpverlening op basis van oorzaken die direct terug te leiden zijn naar het problematisch verlopen van een echtscheiding. Als gevolg hiervan zien we, dat deze jongeren veelal in de tweedelijnszorg terecht komen en/of onder toezicht van een gecertificeerde instelling geplaatst worden	Binnen de jeugdhulpverlening zien we, met regelmaat dat het ons niet lukt om deze groep kinderen (ondanks de grote inzet van hulpverlening), af te schalen naar een lichtere vorm van begeleiding. Er ontstaat regelmatig handelingsverlegenheid bij de hulpverlening; problemen verergeren en verankeren zonder dat er substantieel verschil gemaakt wordt. Om meer interventies te kunnen plegen die overeenkomen met de gestelde visie, is gemeend hier nader onderzoek in te doen. Dit alles moeten leiden tot een aanbod dat overeenkomt met onze benaderingswijze en de gemeentelijke visie op jeugdhulp.	November 2021	Juni Maart-2022	Jeugd	
Doorstroming van instelling naar wonen. Er zijn volwassenen met kinderen c.q. jongeren die binnen de intramurale zorg verblijven, met als hoofddoel verblijf. Ze maken blijvend gebruik maken van 'dure' zorg. Vroeger hadden we een aanbod voor deze jongeren. Dan konden ze ergens wonen, werd hun kamer betaald en kregen ze ambulante begeleiding. Het lijkt ons goed om te onderzoeken of dit van meerwaarde kan zijn binnen de gemeente Hoogeveen. Daarnaast zijn er volwassenen met kinderen die geen woning kunnen krijgen en onnodig lang gebruik maken van deze zorg. We willen daarom doorstroming organiseren naar regulier wonen.	Volwassenen, kinderen en jongeren maken niet onnodig gebruik van dure zorg.	augustus 2021	april 2022	Jeugd	
Uitvoering van de afspraken in het VN-verdrag Handicap: - de Werkgroep Agenda Lokale Inclusie, bestaande uit vertegenwoordigers van inwoners met een beperking, stelt jaarlijks actiepunten op en voert deze uit; - aandacht voor het onderwerp inclusie (zoals beschreven in het VN-verdrag) in de gemeentelijke (visie op) dienstverlening en relevantie beleidsontwikkelingen.	Een inclusieve gemeente zijn.	01-2022	Doorlopend	Sociaal breed	Aansluiten bij inclusie agenda.
THEMA					
MAATWERKVOORZIENINGEN					
Wat is de activiteit	Wat is het doel ervan	Wanneer is de start gepland (geweest)	Wanneer is de afronding gepland	Aan welk domein is het gerelateerd	Bijzonderheden?
Optimalisering samenwerking en netwerkstructuur					
Borging van het Optimaal Leven Team Hoogeveen/De Wolden. Het team bestaat uit diverse GGZ-disciplines (psychologen, psychiaters, begeleiders etc.) van GGZ Drenthe, Cosis en VNN, aangevuld met ervaringsdeskundigen, een welzijnswerker en een Wmo-consulent. Het team werkt met elke cliënt aan een persoonlijk plan gericht op welbevinden, medisch herstel en maatschappelijk herstel op alle levensdomeinen.	Ondersteuning op maat voor inwoners met ernstige psychiatrische aandoeningen over de grenzen van de wettelijke domeinen heen (Zwv en Wmo).	2021	1-2023	WMO	

Invoering normenkader (afwegingskader) WMO begeleiding	Duidelijke structuur (handvatten) voor verwijzingen naar maatwerkvoorzieningen en/of voorliggend veld.	2023	2024	WMO	
Behouden van de meerkostenregeling in de huidige vorm, dat wil zeggen voor chronisch zieken en mensen met een beperking met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm.	Tegemoetkoming in de zorgkosten voor financieel kwetsbare inwoners.	2022	doorlopend	WMO	
Beschermd wonen					
Voorbereiding van de doordecentralisatie en transformatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De transformatie bestaat uit: - beschermd wonen zo mogelijk vervangen door zelfstandig wonen met begeleiding; - opvang van dak- en thuislozen meer kleinschalig inrichten en zo mogelijk vervangen door wonen met begeleiding.	Sociale inclusie van mensen met psychische kwetsbaarheid. Zo licht en passend mogelijke ondersteuning inzetten. Vermindering van zorgkosten.	2020	01-2023	WMO	
Doorontwikkeling Stark					
Doorontwikkeling Stark	Door ontwikkelen van de inhoudelijk opgave die Stark heeft. Dit met oog op de transformatie van een Sociaal Werkbedrijf naar een leerwerkbedrijf waarin de focus ligt op ontwikkeling van de cliënten met plaatsing bij een reguliere werkgever als doel.	2022	2023	Participatie/SHV	Stark is de gemeenschappelijke regeling van de gemeente Hoogeveen, De Wolden en Midden Drenthe. Doorontwikkeling gebeurt daarmee in samenspraak met die gemeenten,
Acties Participatiewet					
Actieplan participatie	Plan voor de gerichte inzet van instrumenten ter bevordering van de arbeidsparticipatie van onze cliënten binnen de participatiewet. Beschrijven van de instrumenten waarop de grootste inzet feitelijk zal liggen voor de komende jaren.	2022	2022	Participatie/SHV	Geen
Perspectief op werk (AMRD)	Diverse projecten die inwoners in de Arbeidsmarkt regio Drenthe moeten ondersteunen bij het verkrijgen of behouden van betaald werk.	2019	2022	Participatie/SHV	Project binnen de arbeidsmarktregio
Regionale mobiliteitsteams (AMRD)	Onderdeel van de opdracht en middelen die de AMRD heeft gekregen om de gevolgen van de Corona pandemie voor te arbeidsmarkt tegen te gaan. Begeleiden van werk naar werk van inwoners in de Arbeidsmarkt Regio Drenthe die dreigen werkloos te worden.	2021	3-2022	Participatie/SHV	Project binnen de arbeidsmarktregio

Aanpak jeugdwerkloosheid (AMRD)	Onderdeel van de opdracht en middelen die de AMRD heeft gekregen om de gevolgen van de Corona pandemie voor te arbeidsmarkt tegen te gaan. Er wordt inzet gepleegd op het voorkomen van jeugdwerkloosheid bij inwoners tussen de 16<27 jaar. Gemeenten in de AMRD komen hiervoor tot een gezamenlijke aanpak hiervan.	2021	3-2022	Participatie/SHV	Project binnen de arbeidsmarktregio
Onderzoek effectiviteit inzet re-integratie activiteiten.	Onderzoek naar de uitwerking van de inzet van onze re-integratie activiteiten ten opzichte van uitstroom en verbetering van kansen op de arbeidsmarkt voor onze cliënten. Daaraan gekoppeld monitoring van de totale inzet op cliënten in de verschillende fases (fase indeling 1-4) met daarin meting van de effectiviteit.	2022	2023	Participatie/SHV	Geen
Handhavingsplan participatiewet	Er is op dit moment geen actueel handhavingsplan voor de participatiewet. Door de uitgangspunten van onze handhaving opnieuw scherp te krijgen bieden we handvaten om beter toe te zien op rechtmatige inzet van uitkeringen. Dit werkt besparend doordat het goed inrichten van processen rondom handhaving leidt tot minder schulden bij inwoners (Informatie van VNG Handhaving).	2023	2023	Participatie/SHV	Geen
THEMA (GEMEENTELIJKE) TOEGANG					
Wat is de activiteit	Wat is het doel ervan	Wanneer is de start gepland (geweest)	Wanneer is de afronding gepland	Aan welk domein is het gerelateerd	Bijzonderheden?
Prowijz (project onderwijs, werken, inkomen, jeugd en zorg) = pilot multidisciplinair en gebiedsgericht werken. Als experiment wordt bij de afdeling Dienstverlening & Activering van de gemeente voor een gebied een multidisciplinaire team ingericht bestaande uit consultants Participatiewet/schuldhelpverlening, Wmo en Jeugdwet en een thuiscoach en een werkcoach. Beschikbare medewerkers werken aan de voorkant van de gemeentelijke toegang multidisciplinair en gebiedsgericht samen. Enkelvoudige vraagstukken worden enkelvoudig en binnen het eigen onderdeel opgepakt, meervoudige vraagstukken worden integraal behandeld. Regie op casusniveau ligt bij een aangewezen medewerker.	Optimale dienstverlening aan inwoners. Ondersteuning op maat bieden gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren van de inwoner in de maatschappij. Efficiëntere inzet van voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen: inzet van voorliggende voorzieningen indien mogelijk en minder stapeling van maatwerkvoorzieningen.	2021		Sociaal breed	Met deze pilot organiseren we een goede samenhang met de ontwikkeling van de wijkteams nieuwe stijl. Betreft onderdeel van uitwerking motie jeugdhulp punt 4.
Project samenwerking Werkcoaches en inkomensconsultanten	de samenwerking tussen de werkcoaches en inkomensconsultanten verbeteren ten behoeve van het uitvoeren van de participatiewet	2022	2022	Participatie	Dit project heeft een nauwe samenhang met ProWIJZ en AVG

Aanstelling Drentse zorgmakelaar	Doel is versterken van de samenwerking tussen Gecertificeerde Instellingen en de gemeenten.	medio 2020	medio 2023	Jeugd	Gefinancierd uit Drentse transformatiemiddelen jeugdhulpregio. Onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 1. Effecten al eerder meegenomen in de begroting.
Uitbreiden en verbreden POH-jeugd	Efficiëntere en effectievere inzet van de jeugdhulp We bekijken waar er nog mogelijkheden zijn om de inzet uit te breiden. Daarnaast bekijken we of we de huidige inzet nog kunnen verbreden. Per praktijk wordt een analyse opgesteld die we met de praktijk bespreken.	2021	2023	Jeugd	Betreft onderdeel uitwerking motie jeugdhulp punt 1
THEMA MONITOREN EN STURING					
Wat is de activiteit	Wat is het doel ervan	Wanneer is de start gepland (geweest)	Wanneer is de afronding gepland	Aan welk domein is het gerelateerd	Bijzonderheden?
In gesprek met					
TweeDrie-keer per jaar gaan we in gesprek met de gemeenteraad om de ontwikkelingen in het Sociaal domein te presenteren aan de hand van dashboard Sociaal domein.	Informeren en feedback krijgen op de ingezette koers (NB: kaderstellende rol bij vaststelling programmaplan en P&C cyclus)	2022	2025	Sociaal breed	
Jaarlijks gaan we in gesprek met inwoners en partners over de ontwikkelingen in het Sociaal domein	Informeren en feedback krijgen op de ingezette koers (en deze waar nodig bij te stellen).	2022	2025	Sociaal breed	
Bedrijfsvoering, kwaliteit, analyse en sturing					
Analyse					
Data gestuurd werken	De inzet op datagestuurd werken vergroten door middel van een doorontwikkeling van ons data-systeem en het opstellen van parameters om de uitvoeringsagenda te monitoren op financiële en inhoudelijke resultaten.	2022	2023	Sociaal breed	
Categorisering doelgroepen jeugdhulp, waarbij per categorie een specifieke aanpak aan de orde is. Monitoren effecten inzet jeugdhulp op casusniveau. En waar mogelijk verwijzen we door naar de WLZ.	Effectieve en efficiënte jeugdhulp, waarbij we werken aan een duurzaam resultaat en het versterken van de eigen kracht.		12-2022	Jeugd	De effecten van deze aanpak zijn al meegenomen in de taakstelling 2021. onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 3, 8 en 11.

Alle huishoudens die meer dan 2 of 3 maatwerkvoorzieningen hebben worden in beeld gebracht en geanalyseerd. Op basis van de analyse worden voorstellen gedaan, waarbij de insteek is om, waar dit kan, effectiever en efficiënter te werken.	Meer effectieve en efficiënte hulpverlening. Vermindering van de zorgkosten. Efficiëntere inzet van voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen: inzet van voorliggende voorzieningen indien mogelijk en minder stapeling van maatwerkvoorzieningen.	01-2022	12-2022	Sociaal breed	Planning afhankelijk van capaciteit. Er is al eerder onderzoek hiernaar gedaan. Dit moet hierbij betrokken worden en onderzocht moet worden of er extra analyses noodzakelijk zijn. Op basis van dit eerdere onderzoek zijn al een aantal pilots gestart. Hier moet samenhang mee worden gezocht (o.a. Casusoverleg jong volwassenen, Prowijz)
Sturing					
Aanscherping verordening en beleidsregels Jeugd	Doel is afbakening en aanscherping van de toegang jeugdhulp binnen de wettelijke kaders. e willen d.m.v. deze verordening en beleidsregels bijvoorbeeld meer sturing krijgen op verwijzingen door derden en op de herindicaties via deze externe verwijzers. Ook sturen we meer op de verantwoordelijkheid van ouders zelf.	Januari 2022		Jeugd	Op dit gebied ontstaat momenteel veel jurisprudentie die elkaar ook soms tegensprekt, dat maakt het lastig. We volgen deze jurisprudentie nauwlettend en maken hier gebruik van waar mogelijk en waar deze van toepassing is. Onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 7.
Aanscherpen verordening en beleidsregels Wmo	Actualiseren naar aanleiding van het programmaplan en uitvoeringsagenda.	2022	2023	WMO	
Drents Kwaliteitskader doorontwikkelen	We toetsen aan de hand van dit kwaliteits kader of de aanbieders goede en verantwoorde zorg bieden. In de komende periode willen we op Drents niveau werken aan de doorontwikkeling van dit kwaliteitskader.	januari 2023	2025	Sociaal breed	
Kader ontwikkelen m.b.t. winst, fraude, misbruik	Begrenzen winst en tegengaan fraude en misbruik , een data analist wordt vanuit inkoopregio zuid drenthe ingehuurd hiervoor	2022		Jeugd	Betreft onderdeel uitwerking motie jeugdhulp punt 6.
Berichtenverkeer beter benutten t.b.v. sturing externe verwijzers.	Sturing op uitvoering inkoopafspraken t.a.v. externe verwijzers met gebruikmaking berichtenverkeer. We versterken hierbij de samenhang tussen onze toegang en backoffice.	Januari 2022	januari 2023	Jeugd	
Beleidsregels Beschut Werk	Aanpassen aan wachtlijst beschut werk.	2021	2021	Participatie/SHV	
Beleidsregels SHV	Beleidsregels SHV dienen gewijzigd te worden n.a.v. wetwijziging Wgs 2021, het programmaplan en de beleidsnota Schuldhulpverlening.	2022	2022	Participatie/SHV	
SROI (beleids)regels	Vertaling van regionale afspraken op het gebied van SROI (social return on investment) naar de lokale situatie	2022	2022	Participatie/SHV	

Aandacht voor aanpassingen in wet en regelgeving en jurisprudentie: hervormingsagenda Jeugd, decentralisatie Beschermd wonen, Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (het kunnen delen van persoonsgegevens om integraal en domeinoverstijgend te kunnen werken), aanvullingen op de wet Schuldhulpverlening (een steviger regierol van de gemeenten) en de AVG. We volgen de ontwikkelingen en verbinden de wijzigingen aan onze ambitie en werkwijze.	Actueel houden van gemeentelijk beleid en gemeentelijke regelgeving en op de hoogte zijn van actuele jurisprudentie. Benutten van kansen voor realisatie van onze ambities.	2022	2025	Sociaal breed	
Beleidsregels re-integratie	Beleidsregels met betrekking tot de van alle instrumenten die de participatiewet ons geeft en de criteria die daarbij horen. Beschrijven van de instrumenten waarop de grootste inzet feitelijk ligt	2023	2023	Participatie/SHV	
Bedrijfsvoering					
Onderzoeken mogelijkheid vaststellingsovereenkomst	Waar mogelijk voorkomen van facturen uit eerdere jaren. We sturen nu al op de productieverantwoording. Waar facturen nog verwacht worden in een volgend jaar wordt dit meegenomen in de productieverantwoording. Als deze facturen komen controleren we of deze passen binnen de productieverantwoording. Zo niet, dan betalen we deze niet. Met de overeenkomst willen we dit proces formaliseren. We onderzoeken op dit moment de (juridische) mogelijkheden.	Jaarrekening 2021		Jeugd	Voor een deel verwachten we met het nieuwe woonplaatsbeginsel al een verbetering m.b.t. nagekomen facturen t.a.v. intergemeentelijke verhuizingen en voogdijplaatsingen
Onderzoek naar andere financieringsmogelijkheden	De vraag hierbij is of een andere vorm van financiering efficiënter en dus goedkoper is. Bijvoorbeeld subsidiëren in plaats van aanbesteden.	Dit wordt opgenomen met de voorzitter van het prestatie managementteam. Dit kan alleen op regionaal niveau, waardoor we niet optimaal invloed kunnen uitoefenen. In regioverband wordt o.a. hiervoor een financial/data specialist aangesteld. In het najaar 2021 volgt een regionale memo waar o.a. dit thema aan de orde komt.		Jeugd	Betreft onderdeel uitwerking motie jeugdhulp punt 10.
THEMA SAMENWERKING					
Wat is de activiteit	Wat is het doel ervan	Wanneer is de start gepland (geweest)	Wanneer is de afronding gepland	Aan welk domein is het gerelateerd	Bijzonderheden?
Optimalisering samenwerking en netwerkstructuur					

De hulpverlening bij meervoudige problematiek verder stroomlijnen, gebiedsgericht en volgens het principe '1 huishouden, 1 plan, 1 aanspreekpunt/regie.' Dit betekent versterken en doorontwikkelen van de sociale wijkteams en integreren of koppelen van verwante netwerken/samenwerkingsverbanden. De sociale wijkteams richten zich volledig op het signaleren van kwetsbare inwoners met meervoudige problematiek en het afstemmen en bewaken van de hulp aan deze inwoners. De sociale teams bestaan uit medewerkers van de gemeente, de SWW, politie, woningbouwcorporaties en het Optimaal Leven Team (GGZ/VNN/Cosis). Er wordt gewerkt volgens het principe '1 huishouden, 1 plan, 1 aanspreekpunt/regie'	Hulp en ondersteuning op maat sociaal domein breed. Efficiënte hulpverlening, met een goede afstemming tussen wat de gemeente doet en wat er in de wijken en buurten nodig is.	augustus 2021	12-2023	Sociaal breed	Betreft uitvoering regiodeal. Onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 4. Verdere uitwerking vraagt samenhang met andere initiatieven (o.a. prowijz, thuiscoaches, uitvoeringscoördinatie e.d.)
In regionale samenwerkingsverbanden vragen we meer aandacht voor kostenbeheersing, naast de doelen van transformatie en een sluitend en kwalitatief goed aanbod van ondersteuning en zorg.	In samenwerkingsverbanden ook sturen op kostenbeheersing en dit agenderen voor overleggen en concreet maken.			Sociaal breed	
Structureren, duiden en positioneren van de regie functie (intern en extern)	Eenduidige werkwijze en efficiënter en effectiever maken van de ondersteuning.	2022	2024	Sociaal breed	Verdere uitwerking vraagt samenhang met andere initiatieven (o.a. prowijz, thuiscoaches, uitvoeringscoördinatie e.d.)
Experimenteren met het bieden van ondersteuning en zorg over de grenzen van wettelijke domeinen (Wmo, Zvw, Wlz) heen (Domeinoverstijgend Samenwerken Hollandscheveld).	Ondersteuning en zorg op maat bieden. Partnerschap en co-financiering vanuit zorgverzekeraar Zvw en zorgkantoor Wlz.	2020	-	WMO	
Versterken voorliggende voorzieningen					
Herijking van de opgave van de SWW. Op basis van het programmaplan stoppen en/of verminderen we met het subsidiëren van preventieve activiteiten van de SWW waarvan de effectiviteit onvoldoende aannemelijk kan worden gemaakt.	Het welzijnswerk draagt maximaal bij aan het realiseren van de ambities en keuzes in het programmaplan.	2022	12-2022	Sociaal breed	
In 2022 gaan we in gesprek met SWW en bibliotheek om de samenwerking tussen deze 2 partners te intensiveren	SWW, maar ook bibliotheek, richten zich op deelname van kwetsbare inwoners aan de samenleving. Hoe kunnen we deze samenwerking versterken en hier efficiency voordeel behalen (zowel inhoudelijk als financieel)?	01-2022	01-2023	Sociaal breed	
In 2022 verkennen we de inzet buurtsport en cultuurcoaches binnen opdracht sociaal domein en in samenwerking met partners sociaal domein	In beeld brengen welke rol zij nu spelen, wat behouden we vanuit de opdracht om te focussen op de doelgroep kwetsbare inwoners, waar liggen ontwikkelkansen en wat vervalt?	2022	2023	Sociaal breed	

In 2022 gaan we in gesprek met onze sport en cultuurverenigingen om te verkennen welke (extra) bijdrage zij kunnen doen aan het versterken van de sociale basis.	Deelname van kwetsbare inwoners aan de samenleving bevorderen en verbeteren (normaliseren)	2022	2023	Sociaal breed	
In 2022 gaan we in gesprek met overige cultuur en gezondheidspartners (Scala, Tamboer, GGD)	Hun rol in de sociale basis bespreken en verkennen welke ontwikkelmogelijkheden/koppelkansen er zijn.	2022	2023	Sociaal breed	
Implementatie visie CJG. Het CJG De Wolden Hoozevee wil met één gezamenlijke missie, visie en benaderingswijze, jeugdigen en gezinnen ondersteunen bij het opgroeien. Het CJG wil aansluiten bij het gezin (eigen kracht benadering) en het sociaal netwerk van het gezin.	We willen werken volgens één missie, één visie, één benaderingswijze en dragen dit uit naar de gezinnen waarin wij actief zijn. Deze missie, visie en benaderingswijze sluiten ook aan bij de missie en visie van de individuele moederorganisaties van het CJG. Daarnaast sluiten de missie, visie en benaderingswijze ook goed aan bij 'de Sterke Basis', de herijking van het Sociaal Domein in beide gemeenten, de Verbindende aanpak, Jong Hoozevee, Mobility Mentoring en Signs of Safety (de benaderingswijze die Veilig Opgroeien, Veilig Thuis Drenthe en de gecertificeerde instellingen hanteren). Onze visie komt terug in ons handelen is daarmee zichtbaar en volgbaar.	Juni 2021 visie vastgesteld.	mei 2022	Jeugd	Onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 4
Versterken maatwerkvoorzieningen					
Beleidsplan Schuldhulpverlening	Beleidsplan voor de aanpak van schuldhulpverlening voor de komende jaren. Dit dient tot stand te komen in samenwerking met het voorliggend veld. Hierin aandacht voor nieuwe wettelijke taken die in 2021 naar de gemeente zijn gekomen in de vorm van vroegsignalering en schuldhulpverlening aan ondernemers. Van de vroegsignalering kan een besparend effect uitgaan omdat mensen met betalingsachterstanden vroeg in beeld komen. Dit moet leiden tot minder trajecten in de schuldhulpverlening. Dit beleidsplan wordt aanvullend op het programmaplan herontwerp sociaal domein.	2022	2022	Participatie/SHV	Er is op dit moment geen vastgesteld beleidsplan schuldhulpverlening. Gemeenten zijn hier wel wettelijk toe verplicht.
Onderzoek naar en doorontwikkeling van bewindvoering	Onderzoek naar de huidige systematiek en bekostiging van bewindvoering in de gemeente, met als doel efficiëntere inrichting voor de organisatie en inwoner. In combinatie met de implementatie van het adviesrecht op schuldbewind. De gemeente kan sinds 01-01-2021 advies geven over het al dan niet opleggen van schuldbewind door de rechtbank.	2023	2023	Participatie/SHV	

<p>Pilot versterken samenwerking gemeente en gecertificeerde instelling t.a.v. jeugdbescherming.</p> <p>Voor de jeugdbescherming is landelijk een toekomstscenario kind- en gezinsbescherming in ontwikkeling. Vooruitlopend op besluitvorming hierover willen we samen met onze partners al aan de slag om de samenwerking duurzaam te versterken en vereenvoudigen waar dat kan.</p>	<p>Doel is om kinderen en gezinnen in risicovolle thuissituaties waarbij kindermishandeling of huiselijk geweld een rol speelt, tijdig, optimaal en duurzaam helpen en beschermen. De verwachting is ook dat we door een intensievere samenwerking het aantal maatregelen kunnen beperken c.q. de duur van deze maatregelen kunnen beperken.</p> <p>Partners zijn Raad voor de kindbescherming, Gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis Drenthe. De pilot doet gemeente Hoogeveen samen met gemeente Emmen. In deze bijeenkomst gaan we samen met onze partners onderzoeken of er draagvlak is voor een pilot en wat de inhoud van de pilot zou kunnen zijn. De bedoeling is om smal te beginnen en dan de samenwerking verder uit te bouwen. We werken dan binnen de kaders van de huidige wetgeving.</p>	09-2021		Jeugd	Betreft onderdeel uitwerking motie jeugd
Versterken regiefunctie c.q. uitvoeringscoördinatie	<p>Effectieve en efficiënte ondersteuning, sociaal domein breed.</p> <p>We willen zo min mogelijk verschillende hulpverleners in een gezin en als meerdere hulpverleners nodig zijn, dient de ondersteuning afgestemd te zijn. Verder wordt systematisch toegewerkt naar et realiseren van de afgesproken doelen.</p>	09-2021	01-2023	Jeugd	<p>Uitvoering coördinatie ligt nu met name bij externe partners t.w. GGD, SWW; thema ligt breder dan jeugd</p> <p>Tevens willen we voorzien in een heldere escalatiestructuur (sociaal domein breed) wanneer zaken vastlopen of als de hulpverlening niet tot stand komt.</p> <p>Betreft onderdeel van de uitwerking motie jeugdhulp punt 4.</p>
Onderwijs en jeugdhulp in samenhang. Samenhang aanbrengen tussen de beleidsterreinen onderwijs en jeugdhulp.	Het doel is optimalisatie van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Wij willen dat kinderen en jongeren zich op school optimaal kunnen ontwikkelen, waar nodig met ondersteuning van jeugdhulp.	Gestart juni 2021	april 2022	Jeugd	Onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 9 en 12.
Inkoop					
Toepassen/ontwikkelen van inkoopsystematieken waarin de transformatie van het sociaal domein centraal staat. Dat wil zeggen de inkoopsystematiek stimuleert: tijdig op- en afschalen van de ondersteuning, normaliseren van de situatie, zorginnovatie en samenwerking.	<p>Hulp en ondersteuning op maat.</p> <p>Efficiënte hulpverlening; vermindering/beheersing van de zorgkosten.</p>	2023	12-2024	Sociaal breed	Afhankelijk van capaciteit wanneer we dit plannen.
Sturing op minder aanbieders	<p>Een betere balans t.a.v. aantal aanbieders waardoor we meer vanuit partnerschap kunnen werken.</p> <p>In de lopende inkoop zijn al maatregelen getroffen om het aantal aanbieders te verminderen. Bijvoorbeeld: als contracten een bepaalde termijn niet worden uitgenut, komen deze te vervallen.</p> <p>We bekijken of en waar we nog meer kunnen sturen i.o.m. voorzitter van inkoopregio Zuid (het regionale 'prestatie managementteam' PMT)</p>	In het najaar 2021 volgt een regionale memo (inkoopregio Zuid) waar o.a. dit thema aan de orde komt.		Sociaal breed	<p>Dit betreft onderdeel van de regionale inkoop, waardoor we hier niet autonoom sturing op hebben. De huidige inkoop is in 2020 gerealiseerd.</p> <p>Onderwerp is onderdeel uitwerking motie jeugdhulp punt 2.</p> <p>Betreft Wmo en Jeugdhulp</p>

Inkooptafels met zorgaanbieders om in gesprek te blijven over de samenwerking, innovatie en transformatie	Bevorderen van samenwerking, innovatie en transformatie			Sociaal breed	
Begrenzen administratieve druk	Verminderen van de administratieve druk waardoor er meer tijd is voor de zorg. Dit pakken we onder andere op in de inkoopafels met de zorgaanbieders.	2022	2025	Sociaal breed	Onderwerp betreft onderdeel van de motie jeugdhulp punt 5.
Overig					
De effecten van het programmaplan, die niet toe te rekenen zijn aan één actie, inzet sociaal domein breed					
Uitvoeren gemeentelijke zelfscan Huiselijk geweld kindermishandeling		2021	2022	Sociaal breed	Betreft uitvoering geven aan de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling